

Jaarstukken 2013

Aanbiedingsbrief	5
Jaarverslag	19
Programmaverantwoording	20
Burger en Bestuur	21
Lokale democratie	22
Dienstverlening	24
Werk en inkomen	27
Werkgelegenheid	28
Inkomen en Reintegratie	31
Nieuwkomers	33
Inkomensondersteuning	34
Veiligheid	37
Openbare orde en veiligheid	38
Rampenbestrijding	40
Brandweer	42
Onderwijs en Jeugd	44
Onderwijs huisvesting	45
Lokaal onderwijsbeleid	47
Lokaal jeugdbeleid	49
Bouwen, wonen en milieu	51
Ruimtelijke ontwikkeling	53
Dorps- en wijkvernieuwing & Volkshuisvesting	55
Milieu	59
Openbare Ruimte	62
Verkeer	64
Groen	66
Begraafplaatsen	68
Vrije tijd	70
Sport	71
Recreatie	72
Cultuur	74
Zorg en Welzijn	76
Sociale samenhang en leefbaarheid	77
Wmo	79
Algemene middelen	81
Financien	82
Bedrijfsvoering	83
Paragrafen	85
Lokale heffingen	86
Weerstandvermogen	90
Kapitaalgoederen	92
Gemeentelijke gebouwen	97
Financiering	100
Bedrijfsvoering	104
Verbonden partijen	109
Grondbeleid	114
Subsidies	116
Jaarrekening	119
Van begroting naar jaarrekening	120
Balans	122
Programmarekening	143
Toelichting op de programmarekening	149
Single information en single audit	173
Accountantsverklaring	176

Aanbiedingsbrief

Geachte leden van de raad,

De jaarrekening 2013 is de eerste jaarrekening die u als nieuwe gemeenteraad in deze bestuursperiode vaststelt. Daarmee heeft u eenmalig een bijzondere positie. Formeel bent u als nieuwe raad volledig verantwoordelijk, feitelijk gaat het om het werk van de vorige raad dat u nu beoordeelt.

Om die reden zal deze eerste jaarrekening vooral een feitelijk-financieel accent hebben. De politieke verantwoording over de inmiddels verstreken bestuursperiode heeft plaatsgevonden in de maartvergadering van de vorige gemeenteraad.

Er resteert ook dit jaar weer een positief saldo. In geld zijn de grootste voordelen te vinden in een aantal nog niet gestarte projecten en in de Wmo-uitgaven. Het grootste nadeel is de lagere legesinkomsten voor omgevingsvergunningen.

Het uiteindelijke saldo van de rekening 2013 is € 1.367.269.

Met deze brief bieden wij u de jaarstukken 2013 aan. Het is de bevoegdheid van u als gemeenteraad om ze vast te stellen.

Voorstel

Wij stellen u voor:

1. de jaarstukken 2013 en het daarmee verbonden resultaat vast te stellen;
2. een bestemmingsreserve Openbare verlichting in te stellen en van het resultaat een bedrag van € 163.154 aan die bestemming toe te voegen;
3. van het resultaat een bedrag van € 857.693 te bestemmen volgens het opgenomen bestemmingsvoorstel;
4. conform bestaand beleid van het resterende bedrag van het resultaat van € 346.422 een bedrag van € 173.211 toe te voegen aan de B-reserve en een bedrag van € 173.211 toe te voegen aan de bestemmingsreserve Leefbaarheid;
5. een voorziening bouwgrondexploitatie in te stellen ter grootte van € 498.600;
6. de algemene reserve weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie te verlagen met € 347.000.

Resultaat: beleid

In de programmaverantwoording staat te lezen tot welk resultaat onze beleidsvoornemens hebben geleid, er staat ook welke plannen we niet (volledig) hebben kunnen realiseren en wat daarvan de reden is.

Hieronder noemen we een paar in het oog springende resultaten en ontwikkelingen.

Transities in het sociaal domein

Vanaf 2011 werken we aan de drie zogeheten transities in het sociale domein: de Jeugdzorg, de overheveling van een deel van de AWBZ naar de Wmo en de Participatiewet.

We zijn ook in 2013 samen met de gemeenteraad aan de slag geweest om te bouwen aan de basis voor een goede uitvoering van die transities. Dat was en is geen gemakkelijke klus. De opdracht is complex, er zijn veel spelers, er is veel onduidelijkheid over de omvang van de doelgroepen en de middelen enzovoort.

Wanneer we ons die dynamische omgeving realiseren, zijn we tevreden met waar we in 2013 zijn gekomen.

Nu ligt alle nadruk op het afronden van de voorbereidingen in 2014, waarbij we er van uitgaan dat alle drie transities inderdaad op 1 januari 2015 in werking treden. Daarmee hebben we voor 2014 nog een enorme opdracht. Daarmee worden de jaren vanaf 2015 ook spannende jaren als het gaat om de vraag of de rijksmiddelen en onze eigen uitgaven met elkaar in balans te brengen zijn.

Gemeenschappelijke regelingen

De Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe (RUDD) en de Veiligheidsregio Drenthe (VRD) zijn twee nieuwe gemeenschappelijke regelingen waarin we als gemeente deelnemen. De VRD is de opvolger van de Hulpverleningsdienst Drenthe (HvD). Op het terrein van de drie transities wordt eveneens zichtbaar dat een (groot) deel van de uitvoering terecht zal komen in een vorm van samenwerking. De komende periode zal daarover meer duidelijkheid komen.

Bestemmingsplannen

Het actueel maken van alle bestemmingsplannen is in 2013 afgerond. We beschikken als gemeente daarmee over een actueel en dekkend systeem van bestemmingsplannen.

Openbare ruimte

Op diverse plaatsen in onze gemeenten hebben we gewerkt aan het verbeteren van de openbare ruimte. Een sprekend voorbeeld daarvan is het centrum van Beilen.

Koninklijk bezoek

Een bijzondere en indrukwekkende gebeurtenis was het koninklijk bezoek aan onze gemeente, door de nieuwe Koning en Koningin.

Zowel in de voorbereidingen als de uitvoering was het een geslaagde gebeurtenis waarmee we als gemeente positief op de kaart stonden.

Onderwijs

We hebben twee nieuwe brede scholen kunnen openen, in Bovensmilde en Hoogersmilde. Dat past in onze doorgaande aanpak, om de huisvesting van het onderwijs op een goede manier te regelen.

Digitale dienstverlening

We hebben stappen gezet in het verder ontwikkelen van de digitale dienstverlening. Niet alleen kunnen inwoners hun meldingen en aanvragen digitaal volgen, we hebben ook de videoverslaglegging van de raads- en commissievergaderingen geregeld. Het bestuurlijk proces is digitaal geworden en het werken met iPads is steeds meer gewoon geworden.

Tegelijk blijven we een gemeente voor de inwoners, ook als die niet digitaal maar persoonlijk benaderd willen worden.

Resultaat: financieel

Het totale resultaat over 2013 bedraagt € 1.367.269.

Een deel van het rekeningresultaat is het gevolg van nog niet gestarte projecten. Dan gaat het onder andere om projecten waarover pas eind 2013 besluitvorming heeft plaatsgevonden.

Voorbeelden zijn projecten uit het GGVP (Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan), de Woonservicezone in Beilen en de renovatie van wijken.

Een andere belangrijke oorzaak is een meevaller op de uitgaven voor Wmo-voorzieningen. Voor het grootste deel gaat het daarbij om lagere uitgaven en hogere inkomsten bij de huishoudelijke verzorging. Voor een verdere toelichting verwijzen wij naar pagina 155 en verder.

Bij de voorjaarsnota 2014 zal op basis van de dan actuele gegevens worden gezien of er sprake is van structurele effecten.

Perspectief

Zowel 2014 als de jaren erna zullen voor een groot deel in het teken blijven staan van de transities in het sociale domein en de daarmee gepaarde gaande bedragen. Het bedrag in onze

exploitatiebegroting zal door de transities naar verwachting met zo'n 20 procent toenemen. Het is daarbij de vraag of en in hoeverre de rijksmiddelen toereikend zullen zijn om de noodzakelijke uitgaven te dekken.

Als het om de financiën in het algemeen gaat, laat de nabije toekomst een dubbel beeld zien.

In 2014 zijn de prognoses nog gunstig te noemen. Voor de jaren erna lijken nieuwe bezuinigingen onontkoombaar. Op het moment dat we deze aanbiedingsbrief schrijven gaan we, naast de effecten vanuit de transities, uit van een te bezuinigen bedrag van in totaal zo'n € 3 miljoen euro voor de periode tot en met 2017. Tegelijk beseffen we dat we daarmee nog niet alle effecten van rijksbeleid hebben verdisconteerd.

De afgelopen jaren heeft de gemeenteraad met regelmaat geld beschikbaar gesteld voor investeringen (onder andere in onderwijs/mfa's en dienstverlening). Doordat die investeringen niet meteen feitelijk plaatsvonden, ontstond er daardoor jaarlijks een aanzienlijk bedrag aan incidentele bestedingsruimte¹. Nu die investeringen wel gedaan worden (brede scholen) of programma's worden afgerond (Dienstverlening), gaat ook die incidentele bestedingsruimte vervallen.

Resumerend en toelichtend

Wij hebben het jaar 2013 kunnen afsluiten met een rekeningresultaat van € 1.367.269.

De belangrijkste oorzaken (groter dan € 100.000) van dit resultaat zijn, in afgeronde bedragen:

positief

- Openbare verlichting (€ 163.000)
- Risicoafdekking glasvezel in de grotere kernen (€ 210.000)
- Projecten (€ 724.000)
- Wmo voormalige WVG-voorzieningen (€ 818.000)

negatief

- Bouwgrond (€ 379.000)
- Leges omgevingsvergunningen (€ 220.000)
- Voorziening pensioen wethouders (€ 150.000)

Een totaaloverzicht van de voor- en nadelen vindt u vanaf pagina 131.

Overzicht over 2013

Het jaar 2013 laat het volgende verloop zien:

In de voorjaarsnota 2013 heeft u een besluit genomen over een aantal noodzakelijke financieel technische aanpassingen. Daarnaast heeft u een eerste inhoudelijke verantwoording ontvangen over het gevoerde beleid. Het saldo van de voorjaarsnota bedroeg € 21.000 positief. Hiervan heeft u de helft toegevoegd aan de B-reserve, de andere helft aan de bestemmingsreserve Leefbaarheid.

De najaarsnota 2013 leverde een positief resultaat op van € 517.000. Dat bedrag is, net als bij de voorjaarsnota, voor de helft toegevoegd aan de B-reserve en voor de helft aan de bestemmingsreserve Leefbaarheid.

In de najaarsnota heeft u kennis genomen van de voortgang van de projecten uit het bestedingsplan.

Op 31 oktober 2013 heeft u besloten om een bedrag van € 553.047 uit de begroting 2013 over te brengen naar de begroting 2014. Dat bedrag is gekoppeld aan concrete activiteiten die niet meer in 2013 konden worden uitgevoerd, maar nu in 2014 gaan plaatsvinden. Uiteindelijk is feitelijk € 572.955 overgeheveld.

¹ Bij het verlenen van het krediet nemen we de kapitaallasten namelijk op in de begroting. Maar omdat het krediet nog niet daadwerkelijk wordt uitgegeven, vallen die kapitaallasten dan incidenteel vrij.

Naast dit besluit bent u in de vergadering van 6 maart 2014 per brief geïnformeerd over een aanvullende overheveling van € 724.065. Dit bedrag is onderdeel van de bestemming van het rekeningresultaat.

Uiteindelijk resteert na het sluiten van de boeken het positieve resultaat van € 1.367.269.

Bestemming

Wij stellen u voor om dit resultaat als volgt te bestemmen:

Het volgende bedrag wordt toegevoegd aan de door de gemeenteraad in te stellen nieuwe bestemmingsreserve Openbare verlichting:

- € 163.154 uitvoering maatregelen beleidsplan

Op 6 februari 2014 is het Beleidsplan openbare verlichting vastgesteld. De komende jaren wordt onder andere gewerkt aan verduurzaming van de openbare verlichting. Voor de uitvoering van de eerste maatregelen uit het beleidsplan wordt gebruik gemaakt van de resterende middelen van 2013. Totdat alle maatregelen zijn uitgevoerd wordt jaarlijks het restantbudget van openbare verlichting toegevoegd aan de bestemmingsreserve.

De volgende bedragen worden toegevoegd aan de exploitatie 2014.

- In onze aan de gemeenteraad gerichte brief, gedateerd 18 februari 2014, noemen wij een bedrag van € 724.065 voor de uitvoering van projecten uit 2013, onderverdeeld in:

€ 124.952 aanleg kunstgrasveld Smilde
€ 175.000 ontwikkeling woonservicezone
€ 134.290 renovatie wijken
€ 279.823 uitvoering GVVP
€ 10.000 Mooi Op Eigen Kracht

- € 15.615 trajecten inburgering (raadsbesluit 30 mei 2013)

Eind 2013 ontvingen wij incidenteel een bedrag van € 15.615 om de inburgering van inburgeringsplichtigen van vóór 1 januari 2013 af te ronden (decembercirculaire). In Midden-Drenthe gaat het om ongeveer 20 trajecten. De geschatte kosten voor het afronden hiervan bedragen ongeveer € 30.000. In de begroting 2014 is nog € 16.000 beschikbaar.

- € 19.514 structuurvisie Midden-Drenthe

Het was de bedoeling dit geld in 2013 aan te wenden voor het opstellen van een marketingplan. Dit heeft echter meer tijd gekost dan was ingeschat. De opdracht voor dit plan is al wel uitgezet, echter de werkzaamheden worden pas in 2014 verricht. Naar verwachting is hiervoor het resterende bedrag van 2013 nodig.

- € 79.000 actualisatie bestemmingsplannen

De bestemmingsplanprocedure voor het ETP/MERA-terrein is in 2013 stil gelegd en de procedure voor het bestemmingsplan De Zuidmaten is vertraagd. Dit wordt in 2014 weer opgepakt en naar verwachting is hiervoor het resterende bedrag van 2013 nodig.

Toevoegen aan bestemmingsreserve Vervangingsinvesteringen:

- € 19.500 verkoop tractie

Conform wet- en regelgeving (BBV: Besluit begroting en verantwoording) worden inkomsten uit inruil en verkoop van tractie als incidentele bate opgenomen in de jaarrekening. Omdat de opbrengst niet direct met de aanschafwaarde mag worden verrekend, wordt het bedrag teruggestort in de bestemmingsreserve.

Na bestemming van de bovengenoemde bedragen resteert een bedrag van € 346.422. Wij stellen u voor dit bedrag conform bestaand beleid voor 50% toe te voegen aan de B-reserve (€ 173.211) en voor 50% aan de bestemmingsreserve Leefbaarheid (€ 173.211).

Voorziening bouwgrondexploitatie

We hebben een voorziening bouwgrondexploitatie ingesteld ter grootte van € 498.600. Deze voorziening is bedoeld om het risico af te dekken van de nadelige resultaten van de bouwgrondexploitatie. Voor een verdere toelichting verwijzen wij naar de paragraaf Grondbeleid.

Weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie

In de structuurvisie van Midden-Drenthe is de locatie Leemdijk Noord aangewezen voor lokale bedrijven uit de agro-industrie. In 2013 is onderzoek gedaan naar zo'n ontwikkeling. Dat onderzoek maakt duidelijk dat de ontwikkeling van het gebied meer tijd vergt en de verdien capaciteit beperkt is. Dat betekent dat we een gedeelte van de gronden afboeken. De kosten van de afboeking bedragen € 347.000. Dit bedrag komt ten laste van de algemene reserve weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie.

Accountant

De accountant heeft de jaarrekening onderzocht op getrouwheid en rechtmatigheid en een goedkeurende verklaring afgegeven. Deze verklaring treft u aan het eind van de jaarstukken aan. De uitkomsten van het accountantsonderzoek staan in een verslag van bevindingen, zoals voorgeschreven in het door u vastgestelde controleprotocol. Dit verslag ligt voor raads- en commissieleden ter inzage bij de griffie.

Beilen, 6 mei 2014

Burgemeester en wethouders van Midden-Drenthe,

de secretaris

de burgemeester

drs. A. Pruntel

J. Broertjes

Bestedingsplan 2013

Onderstaand wordt per project de toelichting weergegeven zoals opgenomen in de begroting 2013 (Wat wilden wij bereiken, het niet-cursieve gedeelte). We geven aan wat er in 2013 is gerealiseerd (Wat is het resultaat, het cursieve gedeelte) en wat de begrote kosten waren.

Van de structurele bestedingsruimte van in totaal € 750.000 is voor een bedrag van € 680.339 ingevuld. Van de incidentele bestedingsruimte van in totaal € 1.005.072 is voor een bedrag van € 971.049 ingevuld.

Verder geven wij aan wat er is gerealiseerd van de door u aangenomen amendementen tijdens de begrotingsvergadering.

Project:	IHP / MFA Westerbork		
Programma:	Onderwijs en jeugd	Deelprogramma:	Onderwijshuisvesting
Wat wilden wij bereiken: De multifunctionele accommodatie (MFA) in Westerbork is onder andere bedoeld om de basisscholen De Wegwijzer en De Lindelaar te huisvesten. Daarom maakt deze MFA onderdeel uit van het IHP. In 2012 is hiervoor het eerste deel van het krediet van € 1 miljoen beschikbaar gesteld. In de opzet van de MFA Westerbork houden we ook rekening met een gymzaal en een jeugdsoos. Totaal is nog nodig € 5,1 miljoen.		Krediet	Bedrag voor nieuw beleid
Wat is het resultaat: <i>De ontwerpfasen hebben wij afgerond. De aanbestedingsfase is gestart. Als alles verder volgens planning verloopt kan in het voorjaar van 2014 gestart worden met de bouw. Hiermee loopt de verdere uitwerking binnen de planning.</i>		€ 5,1 miljoen	€ 280.500 structureel

Project:	Dakbedekking obs 't Broekhoes		
Programma:	Onderwijs en jeugd	Deelprogramma:	Onderwijshuisvesting
Wat wilden wij bereiken: Op basis van het onderwijshuisvestingsprogramma is de obs 't Broekhoes toe aan groot onderhoud: vervanging van de dakbedekking.		Krediet	Bedrag voor nieuw beleid
Wat is het resultaat: <i>De dakbedekking is vervangen. Het project is afgerond.</i>		€ 58.400	€ 3.212 structureel

Project:	Asbestsanering De Aventurijn		
Programma:	Onderwijs en jeugd	Deelprogramma:	Onderwijshuisvesting
Wat wilden wij bereiken: Op basis van het onderwijshuisvestingsprogramma is opgenomen de asbestsanering in De Aventurijn.		Krediet	Bedrag voor nieuw beleid
Wat is het resultaat: <i>De asbestsanering in De Aventurijn is afgerond. Onder andere door een gecombineerde aanbesteding was het mogelijk de sanering voor een lagere prijs uit te voeren.</i>		€ 48.780	€ 2.683 structureel

Project:	Dienstverleningsprogramma		
Programma:	Burger en bestuur	Deelprogramma:	Dienstverlening
Wat wilden wij bereiken: In 2013 ronden we de investeringen voor het Dienstverleningsprogramma af. Elk jaar geven we in een update Dienstverleningsprogramma inzicht in de concrete activiteiten/projecten, in het derde kwartaal 2013 opnieuw. Zowel de		Krediet	Bedrag voor nieuw beleid

structurele als de incidentele bestedingswens komen nog iets lager uit dan eerder verwacht. Daarmee kent het totale Dienstverleningsprogramma geen overschrijding. Per saldo is een krediet nodig van € 191.530 (kapitaallasten € 44.052) en € 49.249 incidenteel. Daarnaast is er € 42.650 aan exploitatiekosten nodig. Wat is het resultaat: <i>Bij de uitvoering van het Dienstverleningsprogramma lag de focus in 2013 op de tweede fase digitaal werken en de inrichting van een nieuwe website die 9 januari 2014 is gelanceerd. De nieuwe website was opgenomen binnen het reeds aangeschafte platform voor digitaal werken. Op deze wijze worden bestaande middelen opnieuw effectief ingezet. De genoemde focus gepaard met andere interne en externe ontwikkelingen zorgt ervoor dat enkele andere projecten uit de laatste fase van het Dienstverleningsprogramma vertraagd zijn. Het niet tijdig beschikbaar zijn van wettelijke kaders en de doorontwikkeling van de organisatie (waaronder RUD) hebben er mede toe bijgedragen dat wij het Dienstverleningsprogramma in 2014 zullen afronden. De afronding zal plaatsvinden binnen de reeds beschikbaar gestelde middelen. Er is geen nieuwe bestedingswens voor 2014. De eindrapportage van het programma volgt in 2014.</i>	€ 191.530	€ 86.702 structureel € 49.249 incidenteel
---	-----------	--

Project:	Structuurvisie Westerbork		
Programma:	Openbare ruimte	Deelprogramma:	Verkeer
Wat wilden wij bereiken: De structuurvisie Westerbork vraagt in 2013 en 2014 om concrete uitwerking. Er zijn in Westerbork diverse verkeersmaatregelen noodzakelijk. Naast algemene maatregelen hebben die aanpassingen te maken met de nieuwe MFA (en dus met mogelijkheden om over veilige schoolfietsroutes naar school te kunnen fietsen). Daarnaast is herinrichting van het Van Weezelplein noodzakelijk. Door deze maatregelen integraal uit te voeren, gaan wij vooralsnog uit van een totale kredietbehoefte van € 2,5 miljoen. Wat is het resultaat: <i>De plannen zijn na de informatieavond op 2 juli 2013 geconcretiseerd. Er ligt inmiddels een voorlopig ontwerp. Met de provincie is overeengekomen dat de Brandenweg een rol krijgt in de verkeersafwikkeling van Westerbork.</i>		Krediet € 2,5 miljoen	Bedrag voor nieuw beleid € 200.000 structureel

Project:	Ontwikkeling oost Beilen		
Programma:	Bouwen, wonen en milieu	Deelprogramma:	Ruimtelijke ontwikkeling
Wat wilden wij bereiken: Het is te verwachten dat we als gemeente in de tweede helft van 2012 een volgende stap kunnen zetten in de planontwikkeling voor oost Beilen. Daarmee ontwikkelen we niet alleen het gebied zelf (stationsgebied, nieuwe buurtschap, DOMO/Zuidmaten en infrastructuur) maar krijgt heel Beilen een impuls als sub streekcentrum. Dat betekent dat er in 2013 incidenteel middelen nodig zijn om die planontwikkeling vorm te geven en te begeleiden. Wat is het resultaat: <i>Op 12 december 2013 heeft de raad de visie op Beilen tot 2030 vastgesteld. Oost Beilen is hier een onderdeel van. In 2014 wordt een uitvoeringsplan gemaakt. Het budget is vooralsnog daarom ook nog niet uitgegeven. Het is overgeheveld naar 2014, raadsbesluit 31 oktober 2013.</i>			Bedrag voor nieuw beleid € 40.000 incidenteel

Project:	Strategische gronden		
Programma:	Bouwen, wonen en milieu	Deelprogramma:	Dorps- en wijkvernieuwing & Volkshuisvesting

Wat wilden wij bereiken: De raad heeft op 27 oktober 2011 besloten tot aankoop van strategische gronden. Rente- en exploitatiekosten zouden ten laste komen van het bestedingsplan 2013.		Bedrag voor nieuw beleid € 65.000 structureel
Wat is het resultaat: <i>In 2013 hebben wij geen gronden aangekocht.</i>		

Project:	Sportpark Smilde		
Programma:	<i>Vrije tijd</i>	Deelprogramma:	<i>Sport</i>
Wat wilden wij bereiken: De aanpassing van dit sportpark is opgenomen in de door de gemeenteraad in 2007 vastgestelde sportnota. Het college heeft destijds besloten om prioriteiten te stellen bij de uitvoering. De aanpassing Smilde is destijds doorgeschoven naar 2013.			Bedrag voor nieuw beleid € 185.000 incidenteel
Wat is het resultaat: <i>In 2013 is gestart met de voorbereidende werkzaamheden. De voorbereidingen zijn zodanig gevorderd dat zodra in het voorjaar van 2014 de temperatuur hoog genoeg is de kunstgrasmat aangebracht kan worden. Medio 2014 is de renovatie van het kunstgrasveld gereed.</i>			

Project:	Herinrichting Hoofdstraat Hooghalen		
Programma:	<i>Openbare ruimte</i>	Deelprogramma:	<i>Verkeer</i>
Wat wilden wij bereiken: Samen met de Vereniging Dorpsbelangen in Hooghalen, Laaghalen en Laaghalerveen hebben we in 2011 een plan gemaakt voor de herinrichting van de Hoofdstraat in Hooghalen. Het totaal te investeren bedrag is € 740.000. De uitvoering stond gepland voor 2012, maar een afgewezen subsidieverzoek heeft vertraging veroorzaakt. Daarom gaan we nu uit van realisatie in 2013. De raad heeft in 2011 € 400.000 beschikbaar gesteld (de ene helft uit de B-reserve, de andere helft uit de Leefbaarheidsreserve). Op dit moment verwachten we een BDU-subsidie van € 148.000. Dat betekent dat we als gemeente nog € 192.000 extra moeten investeren.			Bedrag voor nieuw beleid € 192.000 incidenteel
Wat is het resultaat: <i>De herinrichting is uitgevoerd. Nadat enkele vanuit de bevolking aangedragen wensen zijn gehonoreerd, kan het project definitief worden afgesloten. Dat gebeurt medio 2014.</i>			

Project:	Vervanging brug 6 Drijber		
Programma:	<i>Openbare ruimte</i>	Deelprogramma:	<i>Verkeer</i>
Wat wilden wij bereiken: Voor regulier onderhoud van bruggen is geld opgenomen in de begroting. De bekostiging van renovaties verloopt via de bestedingswensen. Brug 6 bij Drijber (vlakbij camping De Hullen) is vijf jaar geleden tijdelijk opgeknapt. Die tijdelijkheid is nu eindig: er moet steeds meer en steeds vaker extra onderhoud plaatsvinden. Een beperkte verbreding van de brug is hiervoor de oplossing.		Krediet € 300.000	Bedrag voor nieuw beleid € 24.000 structureel
Wat is het resultaat: <i>Er ligt inmiddels een goedgekeurd ontwerp van de brug. De aanbesteding heeft extra tijd geveerd maar is inmiddels wel afgerond en het werk is gegund. De uitvoering van de werkzaamheden vindt plaats in de eerste helft van 2014.</i>			

Project:	Groot onderhoud v.v. Smilde'94		
Programma:	<i>Vrije tijd</i>	Deelprogramma:	<i>Sport</i>

Wat wilden wij bereiken: Voor het club- en kleedgebouw van Smilde'94 is structureel € 15.000 nodig: € 7.500 voor klein onderhoud en € 7.500 als reservering voor groot onderhoud. De kosten voor klein onderhoud zijn inmiddels structureel in de begroting verwerkt. De afweging rond de kosten voor groot onderhoud vindt plaats in de eindrapportage Naar een integraal beleidskader voor de buitensport. Behandeling daarvan vindt medio 2012 plaats. Vooruitlopend op de uitkomsten daarvan, is in elk geval in 2013 incidenteel € 7.500 nodig als reservering voor groot onderhoud. Gelet op bestuurlijke uitspraken daarover, mag het bestuur van Smilde'94 ervan uitgaan dat dit geld inderdaad in 2013 beschikbaar komt. Wat is het resultaat: <i>Dit is onderdeel van de bespreking met de sportclub. In het najaar is er een gesprek met Smilde'94 geweest. Dit zal in 2014 resulteren in een structureel voorstel.</i>		Bedrag voor nieuw beleid € 7.500 incidenteel
--	--	---

Project:	Onderhoud brandkranen		
Programma:	Veiligheid	Deelprogramma:	Brandweer
Wat wilden wij bereiken: In 2015 gaat de brandweer over op een andere bluswatervoorziening. De afgelopen jaren hebben we het onderhoud van de brandkranen minimaal uitgevoerd, in de verwachting dat de nieuwe voorziening eerder zou komen. Nu die nieuwe voorziening er in 2015 komt, moeten we de brandkranen nog wel onderhouden. De kosten daarvoor zijn tot 2015 eenmalig € 20.000 incidenteel.			Bedrag voor nieuw beleid € 20.000 incidenteel
Wat is het resultaat: <i>Het budget is toegevoegd aan het product brandkranen en de uitgaven zijn gedaan. De controles zijn gedaan waarna het klein onderhoud is uitgevoerd.</i>			

Project:	Districtscommandant		
Programma:	<i>Veiligheid</i>	Deelprogramma:	<i>Brandweer</i>
Wat wilden wij bereiken: In de brandweerorganisatie is de functie van districtscommandant opgenomen. Vanaf 2014 zitten die kosten in de begroting van de Hulpverleningsdienst Drenthe. In 2013 moeten de deelnemende gemeenten die kosten nog betalen uit hun eigen begroting. De kosten bedragen € 20.000.			Bedrag voor nieuw beleid € 20.000 incidenteel
Wat is het resultaat: <i>De kosten zijn toegevoegd aan het budget en aan de HVD overgemaakt. Deze kosten zijn verrekend bij de uitgaven van bestuurlijke aangelegenheden brandweer.</i>			

Project:		Inzet buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA)		
Programma:		Veiligheid	Deelprogramma:	Openbare orde en veiligheid
Wat wilden wij bereiken: Sinds kort zijn we gestart met de inzet van een BOA voor handhaving op overtredingen van de APV e.d. Vooruitlopend op de evaluatie van deze inzet (die evaluatie wordt in het voorjaar 2013 afgerond), gaan we ervan uit dat we de BOA ook in 2013 incidenteel inzetten. Wat is het resultaat: <i>Het bedrag voor de inzet van de BOA is in 2013 geheel besteed. In commissie en raad is de evaluatie besproken. De BOA is met name ingezet bij overlastmeldingen met betrekking tot henen, honden en verkeerd parkeren. Naar aanleiding van deze evaluatie is voor 2014 nogmaals incidenteel budget beschikbaar gesteld.</i>				Bedrag voor nieuw beleid € 20.000 incidenteel

Project:	Integraal Veiligheidsplan		
Programma:	<i>Veiligheid</i>	Deelprogramma:	<i>Openbare orde en veiligheid</i>
Wat wilden wij bereiken: Het Integraal Veiligheidsplan Midden-Drenthe 2012-2015 voorziet onder meer in maatregelen huisverbod online, het Veiligheidshuis Drenthe en het project 't Geruzie Veurbij. In het raadsvoorstel tot vaststelling van dit plan is het voorstel opgenomen om ter financiële dekking van deze activiteiten een bedrag van € 11.917 mee te nemen in het bestedingsplan 2013.			Bedrag voor nieuw beleid € 11.917 structureel
Wat is het resultaat: <i>De budgetten zijn toegevoegd aan de producten en de uitgaven zijn gedaan. Een onderdeel van dit budget is besteed aan de enquêtes van de veiligheidsmonitor die in 2013 onder de burgers is gehouden. De uitkomsten zijn in 2014 beschikbaar gekomen en worden op dit moment geanalyseerd.</i>			

Project:	Deelname ESP		
Programma:	<i>Algemene middelen</i>	Deelprogramma:	<i>Financiën</i>
Wat wilden wij bereiken: Van 2010 tot en met 2012 doen we mee in een pilot Europa Servicepunt (ESP). Aan de ene kant heeft die pilot ons slechts beperkt subsidiegelden opgeleverd. Aan de andere kant zijn we er nog steeds van overtuigd dat er meer mogelijkheden liggen en dat het meedoen in (Europese) netwerken meerwaarde heeft. Zowel om de externe oriëntatie van bestuur en organisatie te versterken als om te zoeken naar mogelijkheden voor Europese subsidies is het nodig netwerken aan te boren, soms tegen vergoeding van kosten. Dat doen we hetzij door de deelname aan het ESP onder voorwaarden te verlengen, hetzij op een andere manier bij bestaande netwerkorganisaties aan te haken. Daarom stellen we voor hier een beperkt bedrag van incidenteel € 10.000 beschikbaar te houden.			Bedrag voor nieuw beleid € 10.000 incidenteel
Wat is het resultaat: <i>Op 28 maart 2013 heeft de raad het besluit genomen om lid te worden van de gemeenschappelijke regeling Eems Dollard Regio. Het lidmaatschap gaat in per 1 januari 2014. Op dit moment wordt het netwerk met Provincie en SNN aangehaald en bereiden we ons voor op de nieuwe periode 2014-2020.</i>			

Project:	't Geruzie veurbij		
Programma:	<i>Zorg en Welzijn</i>	Deelprogramma:	<i>Sociale samenhang en leefbaarheid</i>
Wat wilden wij bereiken: Dit project loopt vier jaar, waarbij de kosten incidenteel gedekt worden. Voor de periode 1 maart 2013 tot 1 maart 2014 is uit gemeentelijke middelen nog € 4.200 nodig.			Bedrag voor nieuw beleid € 4.200 incidenteel
Wat is het resultaat: <i>Het geld is overgemaakt naar de Stichting Welzijnswerk Midden-Drenthe voor het uitvoeren van de afgesproken taken.</i>			

Project:	Dorpshuis Drijber		
Programma:	<i>Zorg en Welzijn</i>	Deelprogramma:	<i>Sociale samenhang en leefbaarheid</i>
Wat wilden wij bereiken: Het dorpshuis in Drijber is aan verbouw/uitbreiding toe. De totale kosten daarvan gaan ongeveer € 100.000 bedragen. Op basis van de koersnotitie komt de helft daarvan voor rekening van de gemeente.			Bedrag voor nieuw beleid

Wat is het resultaat: <i>Bestemmingsplan technisch bleken er toch wat belemmeringen te zijn. Dit heeft vertraging opgeleverd. De verbouw wordt nu in 2014 afgerond.</i>		€ 50.000 incidenteel
---	--	-------------------------

Project:	Drentse Bedrijven Locaties		
Programma:	<i>Werk en inkomen</i>	Deelprogramma:	<i>Werkgelegenheid</i>
Wat wilden wij bereiken: Drie jaar geleden hebben we ons als gemeente weer aangesloten bij de Stichting Drentse Bedrijven Locaties. Niet meedoen betekent dat we als gemeente als laatste in de rij staan bij grotere projecten en investeringen. In het derde kwartaal 2012 volgt een evaluatie. Daarom stellen we voor in elk geval incidenteel nog een keer de bijdrage beschikbaar te stellen.			Bedrag voor nieuw beleid € 8.100 incidenteel
Wat is het resultaat: <i>Eind 2013 hebben we ons lidmaatschap van de Stichting Drentse Bedrijven Locaties opgezegd omdat er de afgelopen 3 jaar geen resultaten zijn geboekt.</i>			

Project:	De Spil		
Programma:	<i>Zorg en welzijn</i>	Deelprogramma:	<i>Sociale samenhang en leefbaarheid</i>
Wat wilden wij bereiken: Het huidige bestuur is bezig met het structureel op orde brengen van het besturen en beheren van De Spil. We verwachten daarover eind 2012 meer duidelijkheid. Dat betekent dat eventuele maatregelen pas in de loop van 2013 hun effect zullen hebben. Daarom is, na een incidentele bijdrage in 2012, in 2013 nog eenmaal extra geld nodig.			Bedrag voor nieuw beleid € 15.000 incidenteel
Wat is het resultaat: <i>We zijn met het bestuur en de gebruikers van De Spil in overleg. Dit heeft nog niet tot een oplossing geleid. Uitgezocht wordt nu in hoeverre het begrotingstekort structureel is.</i>			

Project:	Speeltoestellen zwembad De Boskamp		
Programma:	<i>Vrije tijd</i>	Deelprogramma:	<i>Sport</i>
Wat wilden wij bereiken: Bij het zwembad De Boskamp waren tot voor enige tijd speeltoestellen voor kinderen van alle leeftijden aanwezig. Voor kinderen tot ongeveer 7 jaar zijn de speeltoestellen de laatste jaren echter versleten geraakt en uiteindelijk afgekeurd en verwijderd. Voor het goed functioneren van dit zwembad zijn deze speeltoestellen noodzakelijk. Daarom stellen wij voor deze te vervangen.			Bedrag voor nieuw beleid € 6.325 structureel
Wat is het resultaat: <i>De speeltoestellen zijn geplaatst.</i>			

Project:	Woonservicezone		
Programma:	<i>Openbare ruimte</i>	Deelprogramma:	<i>Groen</i>
Wat wilden wij bereiken: Enkele jaren geleden heeft de gemeente aangegeven in de ontwikkeling van een woonservicezone te Beilen te willen investeren en is daarover met betrokken partijen een overeenkomst aangegaan. In deelgebied A zullen voor de gemeente verplichtingen ontstaan als gevolg van investeringen in de openbare ruimte en vanwege verplaatsing van activiteiten van de stichting Welzijn Ouderen Midden-Drenthe vanuit het Karspelhuis naar een nieuw te ontwikkelen accommodatie in deelgebied A.			Bedrag voor nieuw beleid € 175.000 incidenteel

Wat is het resultaat: <i>De planvorming gaat met de totstandkoming van een definitief ontwerp gestaag verder. Naar het zich nu laat aanzien start de daadwerkelijke bouw in 2014.</i>		
---	--	--

Project:		Wijkverbetering		
Programma:	Openbare ruimte	Deelprogramma:	Groen	
Wat wilden wij bereiken: Regelmatig ontvangt het college verzoeken of klachten om een wijk of straat te herstructureren. De gemeente heeft een inventarisatie naar de openbare ruimte en de sociale beleving in de verouderde wijken uitgevoerd. Voor de vervolgacties is een bedrag van € 175.000 nodig.			Krediet	Bedrag voor nieuw beleid € 175.000 incidenteel
Wat is het resultaat: <i>In 2013 zijn we met 3 wijkverbeteringsprojecten van start gegaan:</i> <i>Oranjestraat (Smilde): Samen met bewoners heeft afstemming plaatsgevonden over de wensen in de buurt. Het straatwerk is uitgevoerd. Realisatie van het nieuwe groen vindt plaats in het voorjaar van 2014.</i> <i>Prins Maurits-, Nassau- en Prins Bernhardstraat (Smilde): In de buurt zijn 15 parkeerplaatsen, 2 container opstel plaatsen en 2 voetgangersoversteekplaatsen aangelegd. De asfaltlaag is vernieuwd. Realisatie van het nieuwe groen vindt plaats in het voorjaar van 2014.</i> <i>Zuidelijke hofjes 't Spiek (Beilen): wensen uit de buurt zijn geïnventariseerd. In nauw overleg met de buurt ligt er een gedragen plan. De voorbereidingen zijn in het verslagjaar gedaan. Inmiddels is een begin gemaakt met de uitvoering. Afronding in 2014.</i>				

Aanvulling bestedingsplan

In de begrotingsvergadering van 8 november 2012 zijn twee amendementen aangenomen.

Project:	Ondersteuning project Millennium Midden-Drenthe (Groen Links / CDA / ChristenUnie)		
Wat wilden wij bereiken: - Voor de ondersteuning van het Millenniumproject in 2013 een bedrag van € 5.000 beschikbaar stellen. - Deze kosten dekken uit het budget voor nieuw beleid incidenteel 2013. - Verzoekt het college om de werkgroep Millennium het komend jaar opnieuw te ondersteunen met een ambtelijk secretaris en de medewerking van het team communicatie. - De werkgroep te vragen om in het 4e kwartaal 2013 verslag uit te brengen over de resultaten van het project en antwoord te geven op de vraag of er voldoende draagvlak is onder de inwoners om de gemeente Midden-Drenthe aan te melden voor deelname aan de Millennium Gemeente Campagne van de VNG.			Bedrag voor nieuw beleid € 5.000 incidenteel
Wat is het resultaat: <i>De Millenniummarkt is in 2013 niet doorgedaan omdat er onvoldoende belangstelling was van de deelnemers.</i>			

Project:	Ondersteuning jongerenparticipatie (PvdA / CDA / VVD)		
Wat wilden wij bereiken: - In het kader van de ondersteuning van jongerenparticipatie in Midden-Drenthe € 1.000 beschikbaar te stellen. - De kosten, totaal € 1.000, te dekken uit het budget voor nieuw beleid incidenteel.			Bedrag voor nieuw beleid € 1.000 incidenteel
Wat is het resultaat: <i>Om de jeugd meer bij de gemeentepolitiek te betrekken is een politiek café georganiseerd in de jeugdsoos in Hooghalen. Hierbij waren raadsleden aanwezig en jongeren uit de gemeente.</i>			

Jaarverslag

Programmaverantwoording

Programma

Burger en Bestuur

Deelprogramma

Lokale democratie Dienstverlening

Programmadoelstelling

Het goed besturen van de gemeente. Wezenlijke onderdelen daarvan: het betrekken van burgers en organisaties bij de besluitvorming, het waarborgen van de integriteit van bestuur en organisatie en het bieden van goede dienstverlening.

Beleidskader

- Notitie Voor burger en bestuur
- Notitie Dienstbaar en professioneel
- Dienstverleningsprogramma 2012 – 2015 Resultaten voor de klant
- Notitie Hart voor de zaak

Coalitieakkoord

- Voortzetting rondes langs de dorpen. De vraag is: 'Hoe behouden we de aansluiting van inwoners bij wat er in hun omgeving gebeurt, bij de mensen die hen vertegenwoordigen vanuit het dorp, en bij het openbaar bestuur?'
- Investeren in het actueel houden van informatie over grote projecten in onze gemeente. Dat doen we door op de website een actuele projectenkalender bij te houden. De mogelijkheden van inspraak vermelden we daarbij.
- Een open houding naar de samenleving en een open houding naar de gemeenteraad. We gaan graag met de raad na hoe we samen goede besluiten kunnen nemen en wat daarvoor in de voorbereiding op die besluiten nodig is.
- Bestuurders moeten van onbesproken gedrag zijn. Bestuurders vervullen in de organisatie een voorbeeldfunctie wat betreft integriteit.
- Dienstverlening aan onze inwoners (dicht bij de mensen staan, pragmatisch en oplossingsgericht) blijft voor ons een van de belangrijkste speerpunten.

Relatie met andere programma's

Alle programma's

Ontwikkelingen

Gebouwenbeheer

Er wordt momenteel gewerkt aan de ontwikkeling van gebouwenbeleid. Volgens de afgesproken planning wordt dit beleid in het voorjaar van 2014 ter besluitvorming aangeboden aan de raad.

Intussen gaat de verkoop van een aantal gebouwen gewoon door.

Dit geldt onder andere voor een voormalige school in Nieuw-Balinge en daarnaast voor een brugwachterswoning in Hoogersmilde die recent leeg is komen te staan. 't Aole Gemientehoes in Westerbork, de voormalige school in Zwiggelte en een brugwachterswoning in Hoogersmilde zijn recent verkocht.

Dienstverlening

Bij de uitvoering van het Dienstverleningsprogramma ligt de focus momenteel op de tweede fase digitaal werken en de inrichting van een nieuwe website die begin 2014 gelanceerd is. Vanuit de doorontwikkeling wordt er gewerkt aan het opstellen van kaders voor het nieuwe werken (HNW). De invoering hiervan zal in 2014 gaan plaatsvinden. Daarnaast zijn enkele projecten vertraagd door landelijke ontwikkelingen. Dat geldt voor de invoering van de BGT (Basiskaart Grootschalige Topografie) en mGBA (modernisering GBA). De afronding van het volledige Dienstverleningsprogramma vindt plaats in 2014, waarna de raad ter besluitvorming de eindrapportage ontvangt.

*Ontwikkelingen***Communicatie**

Met het bestaande communicatiebeleid geven we een impuls aan de PR om de betrokkenheid van de burgers te vergroten. Dit doen we door middel van aanhaken bij bestaande activiteiten in de gemeente, een andere invulling van de gemeenteberichten en het maken van specials. Het communicatiebeleid voorziet verder in het gebruik van verschillende communicatiemiddelen per doelgroep, een (pro)actief persbeleid, het gebruik van de website, het werken met een klantenpanel en het gebruik van social media.

Van belang blijft daarbij om van te voren duidelijk te communiceren over welke onderdelen van een visie of plan al vaststaan, en op welke onderdelen nog inspraak mogelijk is. Er zal vooral aandacht moeten zijn voor de terugkoppeling naar de burgers. Dus wat doen wij als gemeente concreet met de inbreng van burgers en op welke manier communiceren wij.

Politieke markt

Jaarlijks wordt er een politieke markt georganiseerd voor de inspraak op de begroting. Via het inspraakrecht hebben inwoners, organisaties of instellingen de mogelijkheid om hun mening naar voren te brengen bij een vergadering van de raadscommissies Welzijn en Algemeen Bestuur, Ruimte en Groen of de Openbare Raadsontmoeting (ORO). In 2013 is er 20 keer gebruik gemaakt van het recht om in te spreken.

Commissie	Aantal sprekers
Openbare raadsontmoeting	4
Welzijn en Algemeen Bestuur	9
Ruimte en Groen	7

In 2013 is er twee keer gebruik gemaakt van de mogelijkheid een burgerinitiatief in te dienen: Hondenspeeltuin Midden-Drenthe en Toegankelijkheid mobiele telefonie voor een bereikbaar Drijber.

Wat hebben we bereikt?

1. Het creëren van draagvlak voor beleid door burgers vroegtijdig te betrekken bij het politieke proces en de besluitvorming.
2. Inwoners de gelegenheid geven om onderwerpen te agenderen voor de vergadering van de gemeenteraad.

Algemene doelstellingen
Interactieve beleidsvoorbereiding en aandacht voor burgerparticipatie en (interactieve) communicatie

Lange termijnagenda		
Wat	Wanneer	Afdoening
Jaarverslag Rekenkamercommissie	28 maart 2013	rc Oro / raad
Jaarverslag Ombudscommissie	Mei 2014	rc Oro / raad

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen
Wat
Concrete keuzes over vorm en inhoud en moment van communicatie en terugkoppeling over de

doorwerking van de inspraak / inbreng van burgers

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel staan de lasten en baten van dit deelprogramma vermeld.
Een uitgebreider overzicht en een toelichting daarop is opgenomen in de programmarekening.

Lokale democratie				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	974	996	990	6
baten	0	0	0	0
resultaat voor bestemming	974	996	990	6
mutaties reserves	0	0	0	0
resultaat na bestemming	974	996	990	6

Ontwikkelingen

Digitaal werken

Sinds eind 2012 werkt de hele organisatie zaakgericht en digitaal. Medio 2013 is de invoering hiervan geëvalueerd met de hele organisatie. Op basis van ervaringen van medewerkers zijn de belangrijkste ontwikkelpunten bepaald. Er is een gebruikersgroep opgericht met als doel de organisatie een belangrijke stem te geven bij de doorontwikkeling van zaakgericht en digitaal werken. Het accent voor de komende periode ligt op gebruikersvriendelijkheid en archiefvorming (zoeken en vinden). De resultaten van deze nieuwe werkwijze zullen in 2014 zichtbaar worden.

Klantgericht werken

Burgers en bedrijven profiteren van de invoering van digitaal werken. De voortgang van de afhandeling van de aanvragen is te volgen via de website, ook zijn de stukken in te zien. Er kunnen eenvoudig stukken toegevoegd of berichten verstuurd worden naar de medewerker-behandelaar van een zaak. We krijgen positieve reacties van klanten over de nieuwe mogelijkheden. Tegelijkertijd zien we dat er ook nog genoeg te verbeteren is rondom dienstverlening en communicatie met onze klanten. In 2014 zal er een verbeterslag gemaakt worden in de communicatie per brief en e-mail, als visitekaart van onze dienstverlening. Dit is het vervolg van gemeentebrede trainingen op dit vlak in 2012 en 2013.

Beschikbaar en bereikbaar

In 2013 is ook gekeken naar het cultuuraspect van de dienstverlening. Beschikbaarheid en bereikbaarheid voor burger en bestuur is een hoofdthema dat daaruit naar voren is gekomen. Daarbij wordt gekeken naar alle vormen van klantcontact, van balie tot post en van telefonie tot op afspraak. De afspraken en kaders omtrent dit onderwerp worden in het voorjaar van 2014 bepaald en tegen het licht gehouden. Het klantpanel zal daarbij betrokken worden. In 2014 zal dit uitgewerkt worden. De kaders hieruit worden gebruikt bij de inrichting van een nieuwe telefonieomgeving, de hal en het nieuwe werken.

Website

Verder heeft 2013 in het teken gestaan van de voorbereidingen voor de nieuwe website, die op 9 januari 2014 is gelanceerd. Het resultaat is een vraaggestuurde website waarbij er een centrale rol is weggelegd voor zoeken en vinden.

Bestuurlijk proces

Binnen het bestuurlijk proces is in 2013 de videoverslaglegging toegevoegd. Opnames die vanaf eind 2013 live te volgen zijn via de website, zijn vanaf de zomer van 2014 ook in verslagvorm terug te kijken. Dit geldt ook voor moties en amendementen.

Wat hebben we bereikt?

Algemene doelstellingen	
1.	Een hoog niveau van servicegerichte dienstverlening aan burgers door de volgende uitgangspunten:
a.	De openingstijden zijn voldoende en duidelijk
b.	Voor het loket hoeft u niet lang te wachten
c.	Ambtenaren aan het loket zijn vriendelijk en correct
d.	Ambtenaren aan het loket helpen u snel en vakkundig
e.	Het gemeentehuis is goed verzorgd
f.	De prijs van producten en diensten is redelijk
g.	De informatie die de gemeente geeft is voldoende en duidelijk
2.	Afhandeling bezwaarschriften, klachten en meldingen overeenkomstig wettelijke voorschriften.

Indicator		2006	2008	2012	2014	2016	
1	Inwoners beoordelen dienstverlening met gemiddeld een 7 (streefcijfer)	6,7	7,3	7,5			
		2008	2009	2010	2011	2012	2013
2	Percentage binnen wettelijke termijn afgehandelde bezwaarschriften	61%	87%	73%	75%	88%	79%

De verlaging van percentage binnen de wettelijke termijn afgehandelde bezwaarschriften in 2013 t.o.v. 2012 is onder andere het gevolg van de groei van het aantal bezwaarschriften en een aantal lastige complexe zaken.

Lange termijnagenda			
Wat		Wanneer	Afdoening
Rapportage 'Waar staat je gemeente'		2- jaarlijks, 1e kwartaal	Rc Oro / raad

Tweejaarlijks doet onze gemeente mee aan het onderzoek van 'Waar staat je gemeente'. Eind 2012 heeft het laatste onderzoek plaatsgevonden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen	
	Wat
1.	Uitvoering Dienstverleningsprogramma
2.	Afhandeling bezwaarschriften binnen wettelijke termijn van 14 weken
	Adequate afhandeling meldingen (inclusief Meldpunt overlast)
	Adequate afhandeling klachten

Nadere details van het Dienstverleningsprogramma 2008-2013 staan in het hoofdstuk Bestedingsplan 2013.

Indicator	2010	2011	2012	2013
1. 80% van de klantvragen door gemeentewinkel afgehandeld	93%	92%	-	-
2. 100% van de vergunningen binnen de wettelijke termijn afgehandeld	99%	95%	96%	96%
3. 80% van de telefoontjes wordt binnen 20 seconden opgenomen	80%	81%	-	-
4. 80% van de brieven wordt binnen 10 dagen beantwoord	-	-	57%	65%
5. 80% van de meldingen wordt binnen 5 dagen afgehandeld	-	-	87%	85%
6. 80% van de klanten wacht minder dan 10 minuten	80%	83%	84%	90%

Voor de indicator 1 en 3 geldt dat de telefooncentrale de bron vormt voor het bepalen van de waarde van deze indicatoren. Vanwege verouderde software van de huidige centrale is het voor 2012 en 2013 niet mogelijk gebleken deze informatie te extraheren. Eind 2012 is de invoering van een nieuwe centrale tijdelijk stopgezet in afwachting van de integratie van vast en mobiel telefoonverkeer binnen het netwerk van KPN. Deze integratie heeft tot doel de bereikbaarheid van de organisatie verder te optimaliseren en mogelijkheden te creëren voor het nieuwe werken. Eind 2013 is deze integratie binnen het netwerk van KPN gerealiseerd. In 2014 wordt de implementatie van een nieuwe telefonieoplossing opnieuw opgepakt met als resultaat dat ook de rapportage betreffende deze prestatie indicatoren weer mogelijk is.

Voor indicator 4 geldt dat deze onder de doelstelling ligt. Hierbij moet in ogenschouw genomen worden dat het zaakstelsel de bron is voor deze indicator. 2012 is het jaar waarin de invoering van digitaal zaaksgewijs werken is afgerond. Gedurende de invoering en de eerste fase daarna is het mogelijk dat beantwoording per email niet altijd vastgelegd is in het systeem. Daarnaast is telefonische beantwoording momenteel nog niet vastgelegd. Deze factoren zullen op dit moment het resultaat nog negatief beïnvloeden. De komende jaren zal deze vertroebeling verdwijnen met als doel dan binnen de gestelde norm van 80% terecht te komen. Deze verbeterlag verdient aandacht.

We hechten veel waarde aan het periodiek meten en verbeteren van de resultaten van het beleid en de dienstverlening. 'Waar staat je gemeente' is het meest actuele instrument om op een eenvoudige gestandaardiseerde manier een goed beeld te krijgen van het functioneren van de gemeente. Het periodiek meten van het beleid en onze dienstverlening is een belangrijk instrument om te beoordelen of de beoogde prestaties worden gehaald. In 2012 de laatste meting uitgevoerd. Voornemen is om dit in 2014 opnieuw te doen.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel staan de lasten en baten van dit deelprogramma vermeld.
Een uitgebreider overzicht en een toelichting daarop is opgenomen in de programmarekening.

Dienstverlening				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	1.413	1.413	1.413	0
baten	533	433	452	-19
resultaat voor bestemming	880	980	961	19
mutaties reserves	0	15	19	-4
resultaat na bestemming	880	995	980	15

Programma

Werk en inkomen

Deelprogramma

Werkgelegenheid
Inkomen en Reintegratie
Nieuwkomers
Inkomensondersteuning

Programmadoelstelling

Het bevorderen en behouden van de werkgelegenheid en het bevorderen van de arbeidsdeelname, zodat inwoners in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien.
Het verstrekken van een uitkering en (financiële) ondersteuning aan inwoners die daar recht op hebben.

Beleidskader

- Nota Grondbeleid
- Landbouwonontwikkelingsvisie
- Masterplan Beilen Centrum
- Re-integratiebeleid 2007 – 2011 gemeente Midden-Drenthe: Aan de slag!
- Armoedebelid 2008 – 2012 gemeente Midden-Drenthe: Uw goed recht!
- Beleid sociale activering 2010 – 2014: Maatwerk in Meedoen
- Beleidsnotitie Modernisering van de Wet sociale werkvoorziening
- Nota en Plan van aanpak vrijwilligersbeleid 2008 Meedoen in Midden-Drenthe
- Nota Natuurlijke kracht (economisch beleid)

Coalitieakkoord

- In stand houden van het sociaal beleid, inclusief het armoedebelid.
- Voor inwoners die door een gebrek aan geld als gevolg van gemeentelijke bezuinigingen niet meer kunnen participeren in activiteiten is er een financieel vangnet. Het activiteitenbudget kan hiervoor worden aangevuld.
- Het stimuleren van werk(gelegenheid) en de economie.

Relatie met andere programma's

- Onderwijs en Jeugd
- Bouwen, wonen en milieu
- Openbare Ruimte
- Zorg en Welzijn

Ontwikkelingen

Uitkeringsbestand

De economie heeft zich de laatste jaren niet gunstig ontwikkeld en het aantal bijstandsgerechtigden is de laatste twee jaar fors gestegen. Ondanks het barre economische klimaat is de uitstroom redelijk op peil gebleven. Mensen slagen er toch weer in om werk te vinden. De verwachting is dat er voorlopig nog geen daling komt van het uitkeringsbestand. Vanaf 2016 zou dit misschien weer mogelijk zijn. Dat heeft dan meer met demografische factoren te maken (veel mensen die met pensioen gaan) dan met de economie.

Participatiewet

De effecten van de nieuwe Participatiewet en de financiering daarvan vanuit het Rijk zijn nog niet volledig bekend. Dat maakt het lastig om besluiten te nemen in dit dossier voor de lange termijn. Onderwerpen zoals hoe om te gaan met het werkvoorzieningsschap Alescon in relatie tot de Participatiewet blijven daardoor nog onzeker.

*Ontwikkelingen***Relatiebeheer**

In 2013 hebben we ingezet op het faciliteren en stimuleren van de lokale economie. Het relatiebeheer was daarbij essentieel. Door onder andere actieve deelname aan de lokale netwerken, organisatie van Open Bedrijvendag en het bezoek aan ruim 25 bedrijven met burgemeester en wethouder(s) is inhoud gegeven aan het relatiebeheer.

Samen met ondernemers in het centrum van Beilen zijn we gaan kijken naar de economische thermometer van het centrum. Conclusie is dat het niet slecht gaat, maar dat we ons samen moeten blijven focussen op de toekomst. In 2014 zal hier een vervolg aan worden gegeven.

Samenwerking

Vanaf 1 januari 2014 zijn we lid van de Eems Dollard Regio (EDR). Hiermee willen we meer doen met de mogelijkheden die Europa biedt, hierbij kunnen we denken aan kennisdeling en subsidies. Naast het lidmaatschap wordt het netwerk met Provincie en SNN op dit beleidsterrein opgebouwd.

Bedrijventerreinen

De locatie Leemdijk Noord is in de structuurvisie Midden-Drenthe aangewezen voor lokale bedrijven uit de agro industrie. In 2013 is onderzoek gedaan naar een dergelijke ontwikkeling. Uit dit onderzoek blijkt dat deze locatie niet geschikt is voor een agropark. Agroverwante business is op termijn wel een ontwikkelingsmogelijkheid. Uit de berekeningen blijkt dat door de factor tijd en de beperkte verdien capaciteit van die ontwikkeling de gronden tot agrarische waarde zouden moeten worden afgeboekt.

In 2013 heeft zich een initiatiefnemer gemeld om een zonnepanelenpark te realiseren op Leemdijk Noord. Hoewel deze ontwikkeling ruimtelijk nog verder moet worden onderzocht is er al wel een berekening gemaakt. Op basis hiervan zijn de gronden gedeeltelijk afgewaardeerd met € 347.000. Dit bedrag wordt ten laste gebracht van de algemene reserve weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie. Mocht het niet mogelijk zijn om een zonnepanelenpark te realiseren dan moeten de gronden alsnog worden afgewaardeerd naar agrarische waarde. Het risico dat hiermee gepaard gaat is berekend op € 280.000.

Voorziening bouwgrondexploitatie

Door achterblijvende verkopen van het kleinschalige bedrijventerrein Koekoeksdijk in Nieuw-Balinge hebben we in 2013 een voorziening opgenomen voor een bedrag van € 6.500. Hierover bent u per brief geïnformeerd. Voor meer informatie verwijzen we naar de paragraaf Grondbeleid en de toelichting op de jaarrekening onder het programma Werk en Inkomen.

Wat hebben we bereikt?

Algemene doelstellingen	
1.	Beschikken over voldoende beschikbare bedrijventerreinen en ruimte voor bedrijvigheid.
2.	Verdieping, verbreding en schaalvergroting van de aanwezige agrarische bedrijvigheid.
3.	Actualiseren bestemmingsplannen (voorwaardenscheppend).
4.	Gemeente is aanspreekpunt en gesprekspartner van het bedrijfsleven.

Een zo gunstig mogelijk vestigingsklimaat voor zowel bestaande als nieuwe bedrijven en bedrijfsmatige activiteiten (om de werkgelegenheid te bevorderen en te behouden, een stijging van 4,2 % ten opzichte van 2012). In het onderzoek MKB-vriendelijkste gemeente scoorden we een 7.0 op tevredenheid van ondernemers, een 2^e plek in Drenthe.

De nieuwe Winkeltijdenverordening, die per 1 januari 2014 gaat gelden, geeft een verruiming aan winkeliers (raadsbesluit 12 december 2013). Hiermee hebben alle winkeliers dezelfde mogelijkheden voor het openen van hun winkel(s).

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen		
	Wat	Wanneer
1.	Benutten huidige bedrijventerreinen Dambroeken, Ossebroeken (Beilen), Leemdijk West (Smilde) en Koekoeksdijk (Nieuw-Balinge) door acquisitie.	Bedrijven Contact Dagen Drenthe 2013, 9 initiatiefgesprekken
2.	(Financieel) ondersteunen van projecten die passen binnen de landbouwontwikkelingsvisie.	Er lopen op dit moment geen projecten uit de landbouwontwikkelingsvisie. Wij hebben in 2013 mee betaald aan het project Bloemrijke akkers Drenthe. Dit valt onder Agrarische aangelegenheden en is niet specifiek gerelateerd aan de landbouwontwikkelingsvisie.
	Structureel overleg gemeentelijke overlegcommissie(GOC) o.a. ten behoeve van uitvoering landbouwontwikkelingsvisie.	Het GOC-overleg vindt drie keer per jaar plaats. Wethouder Pit is hierbij de voorzitter.
3.	Zie deelprogramma Ruimtelijke ontwikkeling	
4.	Netwerken met belangenorganisaties en andere overheden	Bestuur Ondernemersverenigingen, 1,5 x per maand bezoeken van regionale activiteit, 2-3 x Kamer van Koophandel, MKB, VNO-NCW, Platform lokale economische ontwikkelingen Noord-Nederland (PLEON), 6 overleggen met EZ plattelandsgemeenten, 4 x provincie Drenthe
	Promotie gemeente op beurzen en in publicaties	Beurs Bouwplan, Bedrijven Contact Dagen Drenthe, Krant van Midden-Drenthe, Open Bedrijven Dag Midden-Drenthe
	Proactieve houding naar ondernemers door ca. 100 bedrijfsbezoeken vanuit bestuur en ambtelijke organisatie.	25 bedrijfsbezoeken met afvaardiging college

In 2013 zijn we doorgegaan met de acties uit het activiteiten overzicht. Het belangrijkste doel is om een relatie op te bouwen met ondernemers. Alle ondernemersverenigingen worden periodiek gesproken, en ook belangverenigingen als MKB, VNO-NCW en de Kamer van Koophandel zijn onze gesprekspartners.

Als het gaat om de klantgerichte dienstverlening richting ondernemers zijn er goede stappen gezet. De beleidsmedewerker Economische zaken is een direct aanspreekpunt voor ondernemers.

In bijna alle bedrijfsbezoeken bespreken we onze opgave om mensen weer op de arbeidsmarkt te krijgen. Waar bedrijven mogelijkheden hebben wordt dit direct doorgegeven aan het team Werk van Samenlevingszaken.

Een belangrijke rol van de gemeente is het informeren en faciliteren van bedrijven rondom potentiële investeringen van bedrijven in onze gemeente. Hierbij gaat het om gevestigde bedrijven en nieuw te vestigen bedrijven. Goed relatiebeheer en het verbinden van partijen is daarbij essentieel.

Een ander onderwerp dat onderzocht is en wordt is de ICT-infrastructuur. Een marktpartij heeft een deel van de gemeente aangesloten op glasvezel. Met de werkgroep Glasvezel Midden-Drenthe onderzoeken we de mogelijkheid voor een groter aansluitgebied. We zetten ons hiervoor in omdat wij denken dat het in de toekomst erg belangrijk wordt dat bedrijven, inwoners en toeristen beschikking hebben tot een goede ICT-infrastructuur.

Als gemeente hebben we met een aantal ondernemers deelgenomen aan de Bedrijven Contact Dagen Drenthe. Deze deelname was geslaagd, we hebben onze unieke punten goed kunnen

positioneren. Daarnaast versterken ondernemers en overheid elkaar in de promotie van Midden-Drenthe.

Op zaterdag 2 november 2013 hebben ondernemers en gemeente de tweede Open Bedrijven Dag Drenthe in Midden-Drenthe georganiseerd. Samen met (bijna 60) ondernemers hebben we laten zien wat deze ondernemers doen en waarom ze dat in Midden-Drenthe doen.

Indicator: Uitgifte bedrijventerreinen periode 2009 tot 2013

Ossebroeken								
Uitgegeven	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal uitgegeven	Totaal uitgeefbaar	Percentage
	14.300	10.058	6.117	0	483	135.892	165.800	82,0%
Dambroeken								
Uitgegeven	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal uitgegeven	Totaal uitgeefbaar	totaal
	8.725	0	0	0	0	12.632	18.667	67,7%
Leemdijk								
Uitgegeven	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal uitgegeven	Totaal uitgeefbaar	totaal
	0	0	0	0	0	11.696	26.051	44,9%
Koekoeksdijk Nieuw Balinge fasen1 en 2 samengevoegd								
Uitgegeven	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal uitgegeven	Totaal uitgeefbaar	totaal
	0	0	2.651	0	0	4.049	8.345	48,5%

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel staan de lasten en baten van dit deelprogramma vermeld. Een uitgebreider overzicht en een toelichting daarop is opgenomen in de programmarekening.

Werkgelegenheid				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	660	992	785	207
baten	529	856	254	602
resultaat voor bestemming	131	136	531	-395
mutaties reserves	39	44	-350	394
resultaat na bestemming	171	180	181	-1

Deelprogramma Inkomen en Reintegratie

Ontwikkelingen

Aan de slag

Het beleid dat we uitvoeren ligt vast in de notitie Aan de slag. Deze loopt tot het einde van het jaar 2012 en is dus gedateerd. De insteek was dat met de nieuwe Participatiewet in 2013 ook een nieuwe notitie het licht zou zien. Doordat de invoering van de wet steeds is uitgesteld is er nog geen nieuwe notitie opgesteld over het re-integratiebeleid. Op zich geen probleem omdat de inhoudelijke insteek van de huidige notitie in de praktijk prima werkt. Wel wordt eraan gewerkt om in ieder geval in 2014 nieuw beleid te formuleren of de Participatiewet er nu komt of niet. Vooralsnog gaan we ervan uit dat de wet wel doorgaat per 1 januari 2015.

Meer informatie over in- en uitstroom staat opgenomen in de programmarekening.

Wat hebben we bereikt?

Algemene doelstellingen	
1.	Het aantal bijstandsgerechtigden zo laag mogelijk houden door: Zoveel mogelijk inwoners met een bijstandsuitkering stromen duurzaam uit naar betaald werk: • hoogste prioriteit voor jongeren tot 27 jaar; • hoge prioriteit voor nieuwe klanten bij aanbieden re-integratievoorziening.
	Bijstandsgerechtigden stimuleren om kennis en vaardigheden te vergroten om uitstroom te bevorderen.
2.	Stimuleren maatschappelijke participatie als uitstroom naar werk niet mogelijk is.
3.	Binnen beschikbare rijksbudget zoveel mogelijk mensen van de Wsw-wachlijst geplaatst te krijgen met de volgende prioritering: • Jongeren tot 27 jaar die begeleid kunnen en willen gaan werken. • De overige Wsw-geïndiceerden die begeleid kunnen en willen gaan werken. • De overige jongeren onder de 27 jaar. • De overige geïndiceerden op de wachtlijst volgens First in / First out-principe.

Indicator	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gemiddeld aantal Wwb- uitkeringen	317	304	304	355	350	350	399

Lange termijnagenda		
Wat	Wanneer	Afdoening
Jaarrekening werkvoorzieningschap Alescon	27 juni 2013	rc Welzijn, Raad

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen		Doel	Stand 2013
	Wat		
1.	Van alle nieuwe klanten heeft binnen drie maanden na een besluit op hun aanvraag een aanbod voor een re-integratievoorziening of ontheffing van de arbeidsvoorwaarden.	90%	ja
	Eind 2013 heeft van de jongeren tot 27 jaar met de volledige arbeidsverplichtingen een traject gericht op het vergroten van hun kennis en vaardigheden, dan wel een traject gericht op werk.	80%	ja
	Eind 2013 heeft van de alleenstaande ouders - met de volledige arbeidsverplichtingen - een parttime baan, een werkervaringsplek of een op werken gerichte re-integratievoorziening.	60%	ja
	Eind 2013 heeft van de bijstandsgerechtigden met een Wsw-indicatie – met de volledige arbeidsverplichtingen – een werkervaringsplek dan wel	60%	ja

	een scholingstraject.		
	Eind 2013 is van de bijstandsgerechtigden van 50 jaar of ouder – met de volledige arbeidsverplichtingen – parttime aan het werk of in een traject gericht op werk.	50%	ja
2.	In 2013 begeleidt Meedoen Midden-Drenthe (steunpunt Vrijwilligerswerk) niet zelfredzame uitkeringsgerechtigden richting maatschappelijke participatie.	25	ja
3.	Wachtlijstbeheer Wsw door Alescon overeenkomstig Uitvoeringsovereenkomst Wsw 2013	doorlopend	

De re-integratievoorzieningen die wij inzetten om deze doelen te bereiken zijn divers. Het betreft onder meer het aanbieden van (sollicitatie)cursussen en opleidingen, werkervaringsplaatsen, Work First-trajecten en maatwerktrajecten. Door de rijkskorting op dit budget is er sinds 2012 minder geld beschikbaar voor re-integratie.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel staan de lasten en baten van dit deelprogramma vermeld. Een uitgebreider overzicht en een toelichting daarop is opgenomen in de programmarekening.

Inkomen en Reintegratie				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	13.512	14.343	14.243	100
baten	11.511	12.407	12.438	-31
resultaat voor bestemming	2.001	1.936	1.805	131
mutaties reserves	0	0	0	0
resultaat na bestemming	2.001	1.936	1.805	131

Deelprogramma Nieuwkomers

Ontwikkelingen

Huisvesting statushouders

In 2011 en 2012 heeft de provincie meegedaan in een pilot voor een nieuwe werkwijze van huisvesting van statushouders. Bij het Centraal orgaan opvang asielzoekers is een regievoerder aangesteld die statushouders aan gemeenten koppelt. De betreffende gemeente heeft dan 12 weken de tijd om een woning voor de statushouders te zoeken. Deze nieuwe werkwijze is per 1 oktober 2012 landelijk ingevoerd.

We hebben het jaar 2013 afgesloten met een voorsprong van 8. Dit komt mede doordat er een aantal gezinsherenigingen hebben plaatsgevonden.

Wat hebben we bereikt?

Algemene doelstellingen	
Mensen met een niet-Nederlandse achtergrond adequate zorg bieden door:	
1.	Voldoen aan de gemeentelijke inburgeringstaken
2.	Voldoen aan huisvestingstaakstelling

Per 1 januari 2013 is de Wet inburgering veranderd. De grootste verandering is dat inburgeringsplichtigen die vanaf 1 januari 2013 een verblijfsvergunning hebben ontvangen, zelf verantwoordelijk worden voor het inburgeren. De wettelijke taak die voor gemeenten resteert, is het verzorgen van maatschappelijke begeleiding van nieuwkomers. Voor deze taak subsidiëren wij de Stichting VluchtelingenWerk Noord-Nederland. De gemeente blijft daarnaast nog verantwoordelijk voor de lopende inburgeringstrajecten die gestart zijn voor 1 januari 2013.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen	
	Wat
1.	Het aanbieden van inburgeringsvoorzieningen aan inburgeringsplichtigen.
2.	Vervullen huisvestingstaakstelling van ± 10 personen per half jaar.
1&2.	Subsidiëring Stichting Vluchtelingenwerk Noord-Nederland

Indicatoren Huisvestingstaakstelling		2009	2010	2011	2012	2013
2.	Achterstand + taakstelling	15+18	8+21	16+21	3+9	-5+22
	Realisatie	25	13	34	17	25

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel staan de lasten en baten van dit deelprogramma vermeld. Een uitgebreider overzicht en een toelichting daarop is opgenomen in de programmarekening.

Nieuwkomers				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	180	180	179	1
baten	0	0	0	0
resultaat voor bestemming	180	180	179	1
mutaties reserves	0	0	0	0
resultaat na bestemming	180	180	179	1

Deelprogramma Inkomensondersteuning

Ontwikkelingen

Met de nota Uw goed recht! heeft u in 2008 het beleid voor de periode 2008 – 2012 vastgesteld. Op 31 oktober 2013 heeft u de nota Integrale schuldhulpverlening 2013 - 2017 vastgesteld. Deze beleidsnota markeert een omslag van een focus op materiële schuldhulpverlening naar integrale schuldhulpverlening, waarbij niet alleen oog is voor de financiële kant, maar ook voor de oorzaken van problematische schulden.

Wat hebben we bereikt?

De gemeente wil maximaal voorkomen dat een laag inkomen leidt tot sociale uitsluiting. Naast de inzet van het re-integratiebeleid, het Wmo-beleid, het sportbeleid en de volwasseneneducatie zijn binnen het deelprogramma algemene doelstellingen geformuleerd om dit te bereiken.

De resultaten die wij willen bereiken met het armoedebelief 2008 – 2012 zijn o.a.:

1. Maximaal voorkomen dat een laag inkomen leidt tot sociale uitsluiting.
2. Bevorderen dat mensen de voorzieningen krijgen waar ze recht op hebben.
3. Bevorderen dat mensen kunnen rondkomen van het inkomen dat ze hebben en niet in een schuldsituatie terecht komen.
4. Bevorderen dat mensen met problematische schulden hulp zoeken en krijgen.
5. Bevorderen dat instanties en vrijwilligersorganisaties samenwerken om minima te ondersteunen.

Vanuit het bestedingsplan 2009 zijn middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de nota.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen	
	Wat
1	Maximaal voorkomen dat een laag inkomen leidt tot sociale uitsluiting • stimuleren van werk / bieden van perspectief • stimuleren gebruik uitkering voor activiteiten • aanbieden van lees- en schrijflessen aan laaggeletterden • bevorderen deelname aan buurtacademie, sport, buurthuiswerk etc. • bevorderen vrijwilligerswerk en mantelzorg

Indicatoren	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal verstrekte uitkeringen voor activiteiten	295	312	392	409	380	368	302
Aantal workshops herkenning laaggeletterdheid	-	-	3	-	1	1	0

Doelstellingen	
	Wat
2	Bevorderen dat mensen de voorzieningen krijgen waar ze recht op hebben. • eenvoudige aanvraagprocedures – <i>allemaal herzien eind 2008</i> • hulp sociaal raadvrouw aan minima • voorlichting aan intermediairs intern en extern • ontwikkeling informatiekaarten over minimaregelingen

Indicatoren	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal uitkeringen voor activiteiten	295	312	392	409	380	308	302
Aantal uitkeringen voor duurzame	285	261	370	358	388	-	-

	<i>gebruiksgoederen</i>							
	<i>Aantal huisbezoeken sociaal raadvrouw</i>	144	54	75	71	72	84	87
	<i>Aantal cliëntcontacten met sociaal raadvrouw</i>	1083	1230	1347	1174	1144	1358	nmb
	<i>Aantal presentaties over nieuw Armoedebeleid en minimaregelingen aan groepen intermediairs</i>	-	3	11	9	13	21	20

Doelstellingen	
	Wat
3	Bevorderen dat mensen kunnen rondkomen van het inkomen dat ze hebben en niet in een schuldsituatie terecht komen. • hulp sociaal raadvrouw aan minima (inkomensreparatie en voorzieningencheck) • oudervoorlichting over financiële opvoeding • huisbezoeken door sociaal raadvrouw aan klanten Voedselbank • cursusaanbod – inkomen in balans, budgetteringscursussen • budgetagenda's en boekjes over financiële opvoeding verspreiden • voorlichting budgetteren en energiebesparing, deelname Teli-project (Tender energiebesparing lage inkomens)

Indicatoren	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<i>Aantal huisbezoeken sociaal raadvrouw voorzieningencheck totaal</i>	54	75	65	72	84	87
<i>Aantal huisbezoeken sociaal raadvrouw aan klanten Voedselbank</i>	-	*	31*	27	32	49
<i>Aantal budgetagenda's ('08) en klimaatgidsen ('09) kookboek (2013)</i>	400	400	15	15	-	550
<i>Aantal gebruikers voedselpakket op peildatum 31 december</i>	38	32	27	34	35	46

*Het betreft hier huisbezoeken in de periode van september 2009 tot juni 2010

** In 2010 is het nieuwe jeugdbeleid vastgesteld. Hierin is opgenomen dat schuldhulp aan jongeren en financiële opvoeding van jongeren en hun ouders via het jeugdbeleid en daarna het Centrum van Jeugd en Gezin opgepakt worden.

Doelstellingen	
	Wat
4	Bevorderen dat mensen met problematische schulden hulp zoeken en krijgen. • bekendheid GKB en mogelijkheden schuldhulp vergroten • hulp sociaal raadvrouw aan minima • uitval in schuldhulptrajecten beperken

Indicatoren	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<i>Aantal intakes bij GKB</i>	49	65	95	134	121	149	155
<i>Aantal budgetbeheer</i>	110	122	177	203	172	238	242
<i>Aantal WSNP-trajecten</i>	16	6	15	16	16	25	27
<i>Aantal lange schuldhulpverleningstrajecten</i>	32	47	82	106	90	122	121

Doelstellingen	
	Wat
5	Bevorderen dat instanties en vrijwilligersorganisaties samenwerken om minima te ondersteunen. • Organiseren deskundigheidsbevordering intermediairs (screeners Voedselbank, Algemeen maatschappelijk werk, gemeentepersoneel, leden regiegroep, enz.)

Indicatoren	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<i>Aantal bijeenkomsten Regiegroep Armoedebeleid</i>	1	3	3	3	4	3
<i>Aantal voorlichtingsbijeenkomsten over WWB, minimaregelingen en schuldhulpbeleid</i>	1	2	3	2	21	20
<i>Aantal workshops herkenning laaggeletterdheid</i>	-	3	0	1	1	0

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel staan de lasten en baten van dit deelprogramma vermeld.
Een uitgebreider overzicht en een toelichting daarop is opgenomen in de programmarekening.

Inkomensondersteuning				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	1.697	1.763	1.760	3
baten	364	364	276	88
resultaat voor bestemming	1.333	1.399	1.484	-85
mutaties reserves	0	0	0	0
resultaat na bestemming	1.333	1.399	1.484	-85

Programma

Veiligheid

Deelprogramma

Openbare orde en veiligheid
Rampenbestrijding
Brandweer

Programmadoelstelling

Het waarborgen van de (brand)veiligheid van de mensen die in Midden-Drenthe wonen of verblijven en het handhaven van regelgeving en de openbare orde.

Beleidskader

- Verordening brandveiligheid en hulpverlening (1999)
- Regionaal Beleidsplan brandveiligheid en hulpverlening (2009)
- Opleiding en oefenbeleidsplan 2010 – 2013 gemeentelijke rampbestrijdingsprocessen
- Integraal veiligheidsplan 2011 – 2014
- Uitvoeringsplan 2012 Veiligheidsplan politie, gemeente en justitie
- Verordening Brandweerrechten (2008)
- Drents veiligheidsplan
- Uitwerkingsplan crisismanagementorganisatie 2012 – 2014
- Regelgeving en handhaving alcoholbeleid (2013)
- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Drenthe (2013)

Coalitieakkoord

- Minimaal een keer per jaar een rampenbestrijdingsoefening op verschillende schaal
- Opzet in invoering van het integraal veiligheidsplan

Relatie met andere programma's

- Onderwijs en Jeugd
- Openbare Ruimte
- Zorg en Welzijn
- Burger en Bestuur

Ontwikkelingen

Drank- en Horecawet

De nieuwe Drank- en Horecawet (DHW) is ingegaan in per 1 januari 2013. Sinds dat moment is de burgemeester verantwoordelijk voor de handhaving van de DHW binnen de gemeente. In december 2013 is een verordening in de raad vastgesteld waarin o.a. de drankverstrekking in de paracommercie geregeld is. Daarnaast is in deze verordening rekening gehouden met een aanpassing in de APV en de verhoging van de leeftijdsgrens van 16 jaar naar 18 jaar per 1 januari 2014. Langs drie wegen is het beleid beschreven: via regelgeving, handhaving en sanctionering.

Regionalisering brandweer

Per 1 januari 2014 is de basisbrandweezorg voor de hele provincie Drenthe ondergebracht bij de Veiligheidsregio Drenthe. Deze transitie vergde een aanzienlijke voorbereiding, met name ook voor wat betreft de financiën. Ontvlechting van gemeentelijke kosten en het vervolgens opstellen van een regionale begroting bleek een grote klus. Daarom heeft het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio besloten hiervoor de noodzakelijke tijd te nemen om te komen tot een gedegen conceptbegroting. In september is de begroting 2014 aan de gemeenteraad voorgelegd inclusief een gewijzigde gemeenschappelijke regeling.

De frictiekosten zijn voor 2014 opgenomen binnen onze taakstelling voor de bedrijfsvoering.

Ontwikkelingen

Het uitvoeringsplan Integraal veiligheidsplan is vastgesteld en wordt de komende jaren geïmplementeerd. Hierin zijn, gebaseerd op de gehouden veiligheidsanalyse, prioriteiten gesteld. De prioriteiten zijn: Overlast, Jeugd, Alcohol en Drugs en Geweld.

Samenwerking

Met betrekking tot een groot aantal onderwerpen op het gebied van openbare orde en veiligheid wordt samenwerking gezocht. Zo is er onder andere een convenant bestuurlijke en geïntegreerde aanpak georganiseerde criminaliteit waarbij het Regionaal informatie- en expertisecentrum een rol vervult. Verder is er samenwerking rondom de aanpak van oud en nieuw en zijn er convenanten m.b.t. de aanpak van hennepwekerijen en Veilig Uitgaan. Tenslotte wordt samengewerkt op het gebied van huiselijk geweld.

In 2013 hebben we na incidenten huiselijk geweld vijf huisverboden opgelegd. Daarnaast zijn grote evenementen breed besproken met partners in de veiligheidsregio Drenthe waarbij afspraken gemaakt worden om risico's en/of overlast te beperken en afspraken te maken rondom geluidmetingen en toezicht en handhaving.

Voor oud en nieuw 2013 geldt dat deze integrale aanpak heeft gezorgd voor weinig overlast, weinig klachten en weinig vandalisme. Ook is in 2013 op het gebied van woninginbraken regionaal samengewerkt. De zogenaamde witte voetjesacties die in Beilen heeft plaatsgevonden maakt daar onderdeel van uit.

Burgernet

Burgernet is een uniek samenwerkingsverband tussen burgers, gemeente en politie om de veiligheid in de woon-, leef- en werkomgeving te bevorderen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een telefonisch netwerk van inwoners en medewerkers van bedrijven uit de gemeente. Sinds het najaar van 2011 wordt nu gebruik gemaakt van dit middel. Het aantal oproepen neemt toe. In onze gemeente zijn 25 burgernetmeldingen uitgezet waarvan 1 na aanleiding van een overval, 2 verdachte situaties waarbij verzocht is om uit te kijken naar een voertuig en 22 vermissingen.

Eind 2013 hebben we een burgernetdeelname van 10%. Vooraf was dit ook het percentage wat als doel was gesteld voor deze eerste periode.

Buitengewoon opsporingsambtenaar

Vanaf maart 2012 is er een BOA werkzaam binnen onze gemeente. In het bestedingsplan 2013 zijn er opnieuw incidentele middelen opgenomen ten behoeve van handhavingsactiviteiten voor kleine overtredingen binnen de APV. Dit gebaseerd op een evaluatie die met u is besproken. Zoals afgesproken volgt in 2014 een nadere evaluatie waarbij ook het onderdeel Drank en Horeca wordt betrokken. Daarnaast is in 2013 gestart met een algehele actualisatie van de APV.

Gebiedsscan

In 2013 is er een gebiedsscan criminaliteit en overlast gepresenteerd over de jaren 2009-2012. Hierin is een inventarisatie beschreven door de politie van criminaliteit en overlast in onze gemeente. Uitkomsten van deze scan laten zien dat het aantal inbraken in bedrijven en instellingen sterk is gedaald net als de ongevallen met letsel. Het aantal vernielingen en vandalisme-incidenten laat ook een daling zien de afgelopen periode. De gebiedsscan geeft aan dat er in de gemeente Midden-Drenthe een aantal problemen zijn die zorgelijk zijn en waarmee de politie, de gemeente en de andere veiligheidspartners aan de slag moeten om zo de veiligheid in Midden-Drenthe te waarborgen. De problemen concentreren zich rond de onderwerpen woninginbraken, drank en drugs in relatie met verslaafdenproblematiek, en jeugdgroepen.

Tenslotte heeft de burgemeester in 2013 op basis van artikel 13b Opiumwet zeven woningen gesloten waar meer dan de toegestane hoeveelheid hennep werd aangetroffen.

Wat hebben we bereikt?

Algemene doelstellingen	
1.	Actueel Uitvoeringsplan met draagvlak onder de bevolking
2.	Ontwikkelen van een gemeentelijk veiligheidsbeleid

Lange termijnagenda		
Wat	Wanneer	Afdoening
Regionaal beleidsplan Noord-Nederland 2014 – 2018	November 2013	Rc Oro
Drank en Horeca	December 2013	raad
Evaluatie BOA	Mei 2013	Raad

Het behouden en verbeteren van de veiligheid en het veiligheidsgevoel van de inwoners van (Midden-) Drenthe.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen	
	Wat
1.	Actualiseren uitvoeringsplan politie Midden-Drenthe
2.	Bespreken Integraal veiligheidsbeleid 2012 – 2015
3.	Bespreken uitvoeringsprogramma 2012 – 2013
4.	Uitvoeren extern veiligheidbeleidsplan

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel staan de lasten en baten van dit deelprogramma vermeld.
Een uitgebreider overzicht en een toelichting daarop is opgenomen in de programmarekening.

Openbare orde en veiligheid				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	385	381	379	2
baten	46	46	58	-12
resultaat voor bestemming	339	335	321	14
mutaties reserves	0	5	0	5
resultaat na bestemming	339	340	321	19

Ontwikkelingen

De uitvoering van de gemeentelijke rampenbestrijding en crisisbeheersing wordt in samenwerking met de veiligheidsregio Drenthe (VRD) uitgevoerd. Zie ook onder het deelprogramma Brandweer.

Regionaal crisisplan

Het college heeft op 28 januari 2014 ingestemd met het Regionaal crisisplan veiligheidsregio Drenthe. Hierin staan de strategische lijnen en acties binnen de kaders, en is de koers uitgestippeld voor het realiseren van een crisisorganisatie die in Drenthe werkbaar is met een adequate crisisbeheersing als resultaat. In dit plan en de uitwerking daarvan staat de uniforme aanpak van alle mogelijke crisissituaties in de regio, afgesproken organisatie, bevoegdheden, taken en verantwoordelijkheden en zijn afspraken beschreven over randvoorwaarden als start en opschaling, leiding en informatievoorziening.

Crisisorganisatie

In 2013 is gewerkt aan een verdere verbetering van de crisisorganisatie door wijzigingen en aanpassingen aan te brengen in de informatievoorziening, communicatie, het opleiden en oefenen en faciliteiten. Naar aanleiding van de audit van de inspectie (zelf test) zijn de actiepunten benoemd en in 2013 geïmplementeerd.

In 2013 is er een aantal oefeningen gehouden, waaronder ook een onverwachte oefening. Uit deze oefening bleek dat alle deelnemers duidelijk bekend zijn met hun taken en bevoegdheden.

Wat hebben we bereikt?

Algemene doelstellingen	
De gemeentelijke organisatie (crisismanagement) is voorbereid op de rampenbestrijding doordat:	
1.	De gemeentelijke organisatie beschikt over een regionaal crisisplan
2.	De operationele voorbereiding van het crisismanagement voldoet aan landelijke eisen
3.	De gemeentelijke organisatie oefent jaarlijks op verschillende niveaus het crisisplan

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen		
	Wat	Wanneer
1.	Opstellen geactualiseerd crisisplan	Jaarlijks daar waar nodig
2.	Opleiden / oefenen (nieuwe) functionarissen gemeentelijke crisisorganisatie volgens het 'opleiden en oefenplan oranje kolom'	jaarlijks
3.	Per district een desktop-oefening of praktijkoefening (per proces of combinatie van processen)	Jaarlijks
4.	(multidisciplinaire) oefeningen met beleidsteam, crisisteam bevolkingszorg	Jaarlijks

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel staan de lasten en baten van dit deelprogramma vermeld. Een uitgebreider overzicht en een toelichting daarop is opgenomen in de programmarekening.

Rampenbestrijding				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat

lasten	198	201	198	3
baten	0	0	0	0
resultaat voor bestemming	198	201	198	3
mutaties reserves	0	0	0	0
resultaat na bestemming	198	201	198	3

Ontwikkelingen

Veiligheidsregio Drenthe

Per 1 januari 2014 is de basisbrandweezorg voor geheel Drenthe ondergebracht bij de Veiligheidsregio Drenthe (VRD). Hiervoor is in september 2013 de gemeenschappelijke regeling aan u voorgelegd en daarna vastgesteld. De begroting VRD 2014 is samengesteld uit de verschillende gemeentelijke begrotingen en is eind november ingediend bij de provincie.

De gemeente heeft eind december afscheid genomen van de brandweervrijwilligers die vanaf 1 januari 2014 ook in dienst zijn van de VRD.

Wat hebben we bereikt?

Het brandweezorgniveau in Midden-Drenthe moet voldoen aan landelijke, regionale en gemeentelijke normen.

Algemene doelstellingen	
1.	We stellen eisen aan de activiteiten die voortvloeien uit de brandweertaken pro-actie en preventie, preparatie, repressie en nazorg
2.	Gebruiksvergunningplichtige inrichtingen beschikken over een geldige gebruiksvergunning en deze inrichtingen worden gecontroleerd
3.	Behoud lokale borging repressieve dienst (vrijwillige brandweer) bij de vorming van de regionalisering

Lange termijnagenda		
Wat	Wanneer	Afdoening
Bespreken Jaarverslag HVD Drenthe	4 juli 2013	raad

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen	
	Wat
1.	Uitvoering brandweertaken overeenkomstig geldende normen en Dienstverleningsovereenkomst met HVD Drenthe.
2.	Aanschaf / onderhoud materieel en materialen volgens Meerjarenoverzicht vervangingsinvesteringen.
3.	Opleiding en geoefendheid repressieve dienst volgens mono- en multidisciplinair (meer)jaarplannen HVD.
4.	Incidentbestrijding vanuit de 3 brandweerposten of de buurgemeenten volgens de regionaal vastgestelde kazernevolgordetabel en vastgestelde opkomsttijd.
5.	Verlenen + controle gebruiksvergunning overeenkomstig wet- en regelgeving.
6.	Adviseren bouw- en milieuvergunningen overeenkomstig wet- en regelgeving.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel staan de lasten en baten van dit deelprogramma vermeld.
Een uitgebreider overzicht en een toelichting daarop is opgenomen in de programmarekening.

Brandweer				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	1.422	1.466	1.644	-178
baten	0	0	21	-21
resultaat voor bestemming	1.422	1.466	1.623	-157
mutaties reserves	0	0	0	0
resultaat na bestemming	1.422	1.466	1.623	-157

Programma

Onderwijs en Jeugd

Deelprogramma

Onderwijs huisvesting
Lokaal onderwijsbeleid
Lokaal jeugdbeleid

Programmadoelstelling

Een optimaal opleidings- en ontwikkelingsniveau voor jongeren en volwassenen door de zorg voor het onderwijs en het bieden van een volwaardige plaats in de samenleving, zowel in fysiek als in sociaal opzicht.

Beleidskader

- Jeugdnota Talenten in Midden-Drenthe 2010 – 2013
- Integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP), geactualiseerd in 2012
- Kadernota Lokaal onderwijsbeleid 2006 – 2010 Leren, ontwikkelen en meedoen
- Actieplan Jeugd en zorg
- Beleidsplan Spelen in Midden-Drenthe 2011

Coalitieakkoord

- De in gang gezette kwaliteitsimpuls in onderhuisvesting blijft een majeur thema; als randvoorwaarde voor het kunnen geven van goed onderwijs voor onze kinderen.
- In stand proberen te houden van (onderwijs)voorzieningen op het platteland door samenwerking met inwoners.
- Het IHP wordt nog eens onder de loep genomen en waar nodig geactualiseerd of getemporiseerd.
- Voortzetting van de plannen voor nieuwe huisvesting voor het Voortgezet Onderwijs in Beilen. Door inbreng vanuit de scholen moet de nieuwe gezamenlijke huisvesting een aantoonbare versterking van kwaliteit gepaard aan efficiencyvoordelen opleveren.

Relatie met andere programma's

- Veiligheid
- Zorg en Welzijn

Ontwikkelingen

Brede scholen

In 2013 is de bouw van de brede scholen in Hoogersmilde en Bovensmilde afgerond. Hoogersmilde is officieel geopend en Bovensmilde wordt begin 2014 officieel geopend. In Hijken wordt voortvarend aan de bouw gewerkt en de verwachting is dat dit medio 2014 afgerond kan worden.

In Westerbork wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een MFA. Hierin worden in ieder geval beide basisscholen, kinderopvang en peuterspeelzaal ondergebracht. De ontwerpfase is afgerond, de aanbesteding is uitgezet en naar verwachting start de bouw medio 2014.

Bestuur OBOMD

De Stichting OBOMD heeft een nieuw bestuur gekregen in 2013. Het bestuur is nog niet compleet qua omvang maar daar wordt hard aan gewerkt. De verwachting is dat in 2014 de resterende bestuursleden kunnen worden benoemd.

Jeugdzorg

De invoering van jeugdzorg bij de gemeente kost veel tijd maar ligt nog steeds op schema. In 2013 zijn we gestart met het Jeugdteam in Smilde. De eerste resultaten zijn veelbelovend. Tezamen met het CJG lijkt er een goede basis te ontstaan voor de nieuwe opzet van de jeugdzorg.

Deelprogramma Onderwijs huisvesting

Ontwikkelingen

Integraal huisvestingsplan

Het medio 2007 vastgestelde Integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP) met daarin de gemeentelijke visie op onderwijshuisvesting, vormt de basis voor de onderwijshuisvesting voor de periode tot en met 2017. Uitgangspunt bij de bouw van nieuwe schoolgebouwen is daarom dat in of rond deze gebouwen zoveel mogelijk voorzieningen worden geclusterd en dat openbaar en bijzonder onderwijs gezamenlijk optrekken. Nadrukkelijk is en wordt daarbij gekeken naar combinaties met andere functies in bijvoorbeeld een brede school. In 2013 is het IHP weer geactualiseerd.

Vanaf 2015 wordt het groot onderhoud aan de buitenkant overgedragen aan de schoolbesturen. Het IHP zal vanaf dat moment alleen nog gaan over uitbreiding en nieuwbouw.

Wat hebben we bereikt?

Algemene doelstellingen	
1.	Uitvoering Integraal huisvestingsplan Onderwijs
2.	Groot onderhoud / aanpassing schoolgebouwen

Lange termijnagenda		
Wat	Wanneer	Afdoening
Stichting Openbaar Basisonderwijs Midden-Drenthe: Jaarrekening 2012	Goedgekeurd 21 mei 2013	raad

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen	
	Wat
1.	Visievorming leefbaarheid kleine dorpen Stuurgroep Leefbaarheid / Onderwijs
	Concrete invulling onderwijshuisvesting basisonderwijs Hijken, Hoogersmilde, Bovensmilde en Westerbork (Bestedingsplan 2011, 2012, 2013):
	• Nieuwbouw basisschool Hijken (oplevering mei 2014)
	• Nieuwbouw De Vaart en Pieter van Thuyt in Hoogersmilde (opgeleverd 2013)
	• Nieuwbouw De Wingerd (in combinatie met renovatie De Meenthe) in Bovensmilde (opgeleverd 2013)
	• Nieuwbouw De Lindelaar en De Wegwijzer in Westerbork (start bouw in 2014)
	2. Onderwijshuisvestingsprogramma:
2.	• Asbestsanering/onderhoud De Aventurijn (gerealiseerd)
	• Vervanging dakbedekking De Wenteling (gerealiseerd)
	• Realiseren diverse huisvestingsvoorzieningen overeenkomstig het Onderwijshuisvestingsprogramma (zie paragraaf onderhoud kapitaalgoederen)

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel staan de lasten en baten van dit deelprogramma vermeld.
Een uitgebreider overzicht en een toelichting daarop is opgenomen in de programmarekening.

Onderwijs huisvesting				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	2.453	2.543	1.962	581
baten	3	55	53	2
resultaat voor bestemming	2.450	2.488	1.909	579
mutaties reserves	0	-37	-357	320
resultaat na bestemming	2.450	2.451	1.553	898

*Ontwikkelingen***Buurtacademie**

De Stuurgroep Buurtacademie Midden-Drenthe heeft een plan ontwikkeld voor het voortbestaan van de buurtacademies. Dit plan richt zich vooral op:

- Voortbestaan van de werkgroepen Buurtacademie in 17 dorpen in Midden-Drenthe.
- Behoud van lokale educatieve activiteiten via de Buurtacademie.
- Onderzoeken mogelijkheden om het educatieve aanbod uit te breiden.
- Financieringsmogelijkheden.

De verwachting is dat de buurtacademies met deze gewijzigde aanpak verder kunnen.

Leerplicht

Voor het leerplichtsysteem zijn we overgegaan naar het eigen gemeentelijk systeem. Uit de eerste testen blijkt het goed te werken. Ook de aansluiting met de externe partners verloopt vooralsnog goed.

Beleid VVE

We zijn nog zoekende naar een VVE-beleid waarbij we zoveel mogelijk op alle plaatsen de peuters willen bedienen met kwalitatief hoogwaardig VVE-beleid, terwijl we tegelijkertijd de kosten beheersbaar willen houden. De spanning zit vooral in de facilitaire eisen vanuit het rijk. Er worden eisen gesteld aan het aantal leidsters per VVE-groep terwijl de groepen hiervoor per locatie relatief klein zijn. Clustering zou daarvoor een oplossing zijn maar dat strijdt weer met de gemeentelijke uitgangspunten om alles zoveel mogelijk lokaal te doen. Het zoeken is nu naar een oplossing die beide punten verenigt. Daarvoor is samenwerking van alle partners in het onderwijsveld noodzakelijk.

Wat hebben we bereikt?

Voortzetten van effectief beleid uit voorgaande jaren op basis van de lokale educatieve agenda en de kadernota Leren, ontwikkelen en meedoen, in samenwerking met schoolbesturen en overige instellingen.

Algemene doelstellingen

1.	Vroegtijdig signaleren en bestrijden van onderwijsachterstanden bij peuters.
2.	Voorkomen dat leerlingen zonder startkwalificatie van school gaan.
3.	Het bieden van en vergroten van de mogelijkheden voor volwasseneneducatie.

Wat hebben we daarvoor gedaan?**Doelstellingen**

	Wat
1.	Uitvoering Voor- en Vroegschoolse Educatie door peuterspeelzalen.
	Volgen en bijsturen van de uitvoering.
2.	Inzet handhaving leerplicht op de mbo-scholen in Groningen
	Toezicht op naleving van de Leerplichtwet met meer aandacht voor preventie: deelname Zorg- en adviesteams, leerplichtsprekuren, voorlichting en project vmbo-mbo. Maatwerk voor risicojongeren en voortijdig schoolverlaters (vsv).
	Aanmelding voortijdige schoolverlaters bij het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voor ondersteuning en begeleiding. VSV-overleg
3.	Instandhouden en ontwikkelen buurtacademies.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel staan de lasten en baten van dit deelprogramma vermeld.
Een uitgebreider overzicht en een toelichting daarop is opgenomen in de programmarekening.

Lokaal onderwijsbeleid				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	1.851	1.791	1.697	94
baten	100	100	101	-1
resultaat voor bestemming	1.751	1.691	1.596	95
mutaties reserves	30	30	47	-17
resultaat na bestemming	1.781	1.721	1.642	79

*Ontwikkelingen***Uitbreiding taken CJG**

Het CJG krijgt steeds meer vorm en verantwoordelijkheid. Vanaf september 2013 is de toegang tot Bureau Jeugdzorg minder makkelijk gemaakt en vanaf 1 januari 2014 loopt alles via het CJG. De eerste indruk is dat mensen het CJG weten te vinden, ook in de nieuwe constellatie.

Integrale aanpak

De taken voor 0-4 jarigen worden met ingang van 1 januari 2014 door de GGD uitgevoerd. Dat betekent dat Icare, één van de kernpartners van het eerste uur binnen het CJG, deze taken niet meer uitvoert. De reden voor de overstap naar de GGD is dat er een meer integrale aanpak komt van de 0-23 jarigen.

Preventie

Ook het preventieve beleid van het CJG krijgt steeds meer vorm. In samenwerking met Stichting Welzijnswerk Midden-Drenthe wordt steeds meer een jaarlijks programma ontwikkeld met een aantal vaste activiteiten en een aantal activiteiten op verzoek. Het gaat dan vooral om vragen van scholen, buurten of instellingen met een specifiek probleem waar wat mee moet gebeuren. Dat kan zijn voorlichting, een cursus of iets anders.

Wat hebben we bereikt?

Optimale afstemming in de (lokale) zorg en hulp t.a.v. opgroeien en opvoeden via het CJG, zodat jeugdigen (0-23 jaar), ouders, professionals en anderen die met jeugd te maken hebben terecht kunnen voor (hulp)vragen, informatie en advies.

Naast de ondersteuning bij opvoed- en opgroei problemen willen wij met het lokaal jeugdbeleid een actieve deelname aan en de integratie van jongeren in de Midden-Drentse samenleving stimuleren en bevorderen. Concreet zetten wij daarbij in op:

- het behoud van de huidige jongerencentra en jeugdsozen (15), hangplekken en skatebanen(3);
- de verdere professionalisering van het peuterspeelzaalwerk. Deze professionalisering houdt in dat binnen de peuterspeelzalen de kinderen meer in hun doorgaande lijn en hun ontwikkeling worden gestimuleerd, onder meer door middel van het VVE-beleid;
- de realisatie en het behoud van speelvoorzieningen die voldoen aan wettelijke kwaliteitseisen, waarbij participatie van bewoners zoveel mogelijk wordt gestimuleerd;
- deelname aan het Drents brede Veiligheidshuis Drenthe.

In 2013 zijn nieuwe overeenkomsten opgesteld, conform de richtlijnen die in het Beleidsplan Spelen zijn vastgelegd. Deze overeenkomsten zijn nog niet allemaal ondertekend retour. Hierdoor is het percentage overeenkomsten (indicatoren, zie onder) wat lager.

Algemene doelstellingen	
1.	Verdere ontwikkeling van een Centrum voor Jeugd en Gezin als coördinatiepunt voor preventieve Jeugdzorgtaken.
2.	Actieve deelname aan en de integratie van jongeren in de Midden-Drentse samenleving bevorderen.
3.	Bevorderen van de ontwikkeling van de motoriek, de fysieke beweging en de sociale ontwikkeling bij kinderen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen	
	Wat
1.	Verdere ontwikkeling CJG Nassaukade
2.	Deelname Jongeren Opvang Team (JOT) / Veiligheidshuis
	Behoud jeugdsozen door bijdrage voor beheer en exploitatie
	Vorbereidingen vestiging permanent jongerencentrum in Beilen
	Subsidiëring peuterspeelzaalwerk
3.	Uitvoeren vastgesteld speel(tuinen)beleid
	Stimuleren zelfredzaamheid en participatie bewoners bij inrichting en onderhoud speelvoorzieningen
	Vervanging, groot onderhoud en officiële inspecties speelvoorzieningen (zie ook paragraaf kapitaalgoederen)

Indicatoren		2010	2011	2012	2013
3.	Percentage overeenkomsten zelfredzaamheid (volgcijfer)	90%	92%	92%	87%

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel staan de lasten en baten van dit deelprogramma vermeld.
Een uitgebreider overzicht en een toelichting daarop is opgenomen in de programmarekening.

Lokaal jeugdbeleid				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	753	749	740	9
baten	11	11	9	2
resultaat voor bestemming	742	738	731	7
mutaties reserves	0	0	0	0
resultaat na bestemming	742	738	731	7

Programma

Bouwen, wonen en milieu

Deelprogramma

Ruimtelijke ontwikkeling
Dorps- en wijkvernieuwing & Volkshuisvesting
Milieu

Programmadoelstelling

Voorwaarden scheppen voor een divers functioneel gebruik van de ruimte.
Zorgplicht voor een (milieuhygiënisch) goede kwaliteit van het woon- en leefklimaat.

Beleidskader

- Visiefilm Platteland leeft
- Dorpsvisies Oranje, Spier, Hijken, Hooghalen
- Structuurvisie Westerbork
- Bestemmingsplannen
- Woonplan (2005)
- Nota Grondbeleid
- Nota Nieuwe landgoederen in Midden-Drenthe
- Landschapsbeleidsplan
- Groenbeleidsplan
- Milieubeleidsplan Midden-Drenthe 2011 – 2014
- Kadernota toezicht en handhaving 2011 – 2014 Wabo
- Rapport Prioritering integrale handhaving (2005)
- Waterplan
- Beleidsplan recreatie en toerisme
- Verbreed Gemeentelijk rioleringsplan (vGRP) 2011 – 2015
- Ontwikkelingsvisie Beilen
- Masterplan Beilen-Centrum
- Beeldkwaliteitplan Beilen (2009)
- Woonvisie (2010)
- Welstandsnota (2011)
- Structuurvisie Midden-Drenthe 2030 Platteland leeft (2012)
- Afvalstoffenbeleidsplan Afval? Opgeruimd staat netjes

Coalitieakkoord

- Opstellen van een nieuw Woonplan
- Mogelijkheid van woningbouw in de kleine kernen in het ritme van het dorp
- Benutten van mogelijkheden van plattelandwoningen en vrijkomende agrarische bebouwing
- Samenwerking met externe partners zoals woningbouwcorporaties voor betaalbare woningen
- Ontwikkeling van de woonservicezone in Beilen is een belangrijk speerpunt
- Opstellen van een structuurvisie voor de gemeente Midden-Drenthe
- Uitvoering van de structuurvisie Westerbork
- Afronding van het bestemmingsplan Buitengebied
- Een actieve rol in de ontwikkeling van het MERA-terrein tot energietransitiepark
- Ontwikkelen van Beilen-Oost en het stationsgebied
- Concretiseren van de plannen Markt-Nassaukade in Beilen.

Relatie met andere programma's

Openbare Ruimte

Ontwikkelingen

Structuurvisie

De structuurvisie Midden-Drenthe 2030 Platteland leeft! is op 28 juni 2012 vastgesteld. Dit is het kader voor de ruimtelijke beleidsontwikkeling.

Bestemmingsplannen

De actualisatie van de bestemmingsplannen is in 2013 afgerond.

Regionale Uitvoeringsdienst

In 2013 is de RUD (regionale uitvoeringsdienst) in Drenthe opgericht voor alle milieutaken.

Deelprogramma Ruimtelijke ontwikkeling

Ontwikkelingen

Structuurvisie

De Wet ruimtelijke ordening verplicht gemeenten voor het gehele grondgebied van de gemeente een of meer structuurvisies vast te stellen. In Midden-Drenthe is er voor gekozen één structuurvisie op hoofdlijnen voor de hele gemeente Midden-Drenthe op te stellen, met een doorkijk naar 2030. Deze structuurvisie Platteland leeft! is op 28 juni 2012 vastgesteld en wordt de komende jaren in uitvoering genomen.

Met de bovengenoemde structuurvisie als basis, is in 2013 ook een Visie op Beilen opgesteld. Deze visie is op 12 december 2013 vastgesteld. Ook deze Visie op Beilen geeft een doorkijk tot 2030 en wordt de komende jaren in uitvoering genomen.

Actualisering bestemmingsplannen

Het project Actualisering bestemmingsplannen is tijdig afgerond. In de vergadering van de gemeenteraad van juni 2013 zijn de laatste bestemmingsplannen binnen dit project vastgesteld. Voor twee gebieden, namelijk de Zuidmaten en het ETP/MERA-terrein is ervoor gekozen om als tussenoplossing een beheersverordening vast te stellen. In 2014 wordt gewerkt aan het opstellen van bestemmingsplannen voor deze gebieden. Verder loopt er nog één beroepsprocedure bij de Raad van State tegen het vastgestelde bestemmingsplan Westerbork. Daarnaast is er gewerkt aan een correctieve herziening van het bestemmingsplan Buitengebied, welke in de vergadering van 6 maart 2014 is vastgesteld. Tenslotte lopen er nog meerdere bestemmingsplanprocedures die gekoppeld zijn aan concrete (bouw)projecten.

Als input voor zowel de structuurvisie als voor de bestemmingsplannen is mede gebruik gemaakt van door de dorpen zelf opgestelde dorpsvisies (zie ook deelprogramma Sociale samenhang en leefbaarheid).

Wat hebben we bereikt?

Algemene doelstellingen	
1.	Beschikbaarheid van actuele kaders opgenomen in structuurvisies voor het voeren van een ruimtelijk beleid.
2.	Beschikbaarheid van actuele bestemmingsplannen.

Lange termijnagenda			
	Wat	Stand 2013	Afdoening
1.	Bespreken voortgang actualisering bestemmingsplannen	Jaarlijks, voor- en najaarsnota	rc R&G / raad
2.	Uitvoering geven aan structuurvisies	doorlopend	doorlopend

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen	
	Wat
1	Structuurvisie Gemeente Midden-Drenthe in uitvoering nemen Visie op Beilen in uitvoering nemen
2.	Actualiseren bestemmingsplannen overeenkomstig planning
3.	Sturing geven aan concrete projecten

Bij het starten van het project Actualisering bestemmingsplannen in 2007 heeft de gemeenteraad structureel € 150.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van het actualiseren van alle bestemmingsplannen van de gemeente Midden-Drenthe.

In 2013 hebben we het actualiseringstraject bestemmingsplannen kunnen afronden. Het feit dat het actualiseringstraject nu is afgerond, betekent uiteraard geenszins dat er niet meer aan bestemmingsplannen wordt gewerkt. Het is nu zaak om de bestemmingsplannen actueel te houden met het opstarten van een nieuwe cyclus. De bestemmingsplannen voor Orvelte en Spier zijn hierbij de eerste plannen die worden opgepakt. Een nieuw actualisatieprogramma voor alle overige bestemmingsplannen dient overigens nog te worden opgesteld. In de nieuwe cyclus zal ook worden ingespeeld op nieuwe wetgeving en er wordt gekeken naar vernieuwende methodes voor het opstellen van bestemmingsplannen, zodat snel en flexibel kan worden ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen. Het is van belang om steeds kritisch te kijken welke werkzaamheden uitbesteed moeten worden en welke werkzaamheden we als gemeente zelf kunnen doen. Op het gebied van het opstellen van bestemmingsplannen kunnen we inmiddels een groot deel van de werkzaamheden zelf ter hand nemen. De bestemmingsplannen voor Hijken en Wijster zijn hier voorbeelden van. Door zoveel mogelijk werkzaamheden zelf uit te voeren, zijn er naar verwachting ook minder kosten mee gemoeid. Hiermee is in de begroting voor 2013 al rekening gehouden. In 2013 is het jaarlijkse budget teruggebracht naar € 112.500 en in 2014 en volgende jaren zal het budget worden teruggebracht naar € 75.000. Of de raming ook daadwerkelijk voldoende zal zijn om de werkelijke kosten te dekken zal moeten blijken.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel staan de lasten en baten van dit deelprogramma vermeld. Een uitgebreider overzicht en een toelichting daarop is opgenomen in de programmarekening.

Ruimtelijke ontwikkeling				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	1.477	1.583	1.469	114
baten	0	15	15	0
resultaat voor bestemming	1.477	1.568	1.454	114
mutaties reserves	0	-89	-89	0
resultaat na bestemming	1.477	1.479	1.365	114

*Ontwikkelingen***Prestatieafspraken**

Het afgelopen jaar is er in nauwe samenwerking met corporaties Actium en Woonservice gewerkt aan het opstellen van prestatieafspraken. Dit is een van de actiepunten vanuit het Woonplan Midden-Drenthe 2012-2020. In deze overeenkomst worden afspraken vastgelegd over thema's als ontwikkeling van de woningvoorraad en woonruimteverdeling, leefbaarheid, bijzondere doelgroepen, wonen, welzijn en zorg en duurzaamheid. De gemeente ziet woningcorporaties Actium en Woonservice als primaire partners voor de uitvoering van de sociale volkshuisvestelijke taken. Met de afspraken willen we een goede afstemming met elkaar en tevens een versnelling in de realisatie van projecten bereiken. In december 2013 waren de afspraken in concept gereed. We hebben in 2014 hierover besloten en dit op 19 februari 2014 ter kennisname aan de commissie Ruimte & Groen gebracht.

Woningmarkt

De invloed van de economische en kredietcrisis is nog steeds merkbaar op de woningmarkt, hoewel minder nadrukkelijk dan in de voorgaande jaren. De woningmarkt lijkt weer een beetje op te krabbelen uit het dal. Tegelijkertijd heeft het kabinet het Woonakkoord gesloten, met daarin als belangrijk element voor de corporaties: de verhuurdersheffing. Ook de corporaties in onze gemeente zullen de komende jaren een groot deel van de huurinkomsten moeten afdragen aan het Rijk. Dit heeft gevolgen voor de voortgang en uitvoering van projecten en investeringen van de woningcorporaties die actief zijn in onze gemeente.

Woningvoorraad

De kabinetsplannen om de financiering van wonen en zorg te scheiden, heeft tot gevolg dat mensen zo lang mogelijk thuis zullen moeten blijven wonen en daarbij zorg op maat moeten kunnen ontvangen. Dit stelt eisen aan de woningvoorraad. Samen met onze partners uit de woon-, zorg- en welzijnssector ontwikkelen we activiteiten om gezamenlijk zo goed mogelijk voorbereid te zijn op de ontwikkelingen.

Bouwplannen

In de woningbouwbehoefte wordt voorzien door de uitvoering van concrete woningbouwplannen (voor een overzicht zie de onderstaande tabel). Voor de uitvoering van deze woningbouwplannen is de gemeente (mede) afhankelijk van andere partijen zoals projectontwikkelaars, woningcorporaties en zorginstellingen. De gemeente stuurt daarbij op hoofdlijnen (regierol) en zorgt in een aantal gevallen voor coördinatie tussen de partijen.

Voorziening bouwgrondexploitatie

Door onzekerheden, tegenvallers, vertragingen en extra kosten hebben we voor de complexen Hoofdstraat 34 Westerbork, inbreiding Bovensmilde en Witteveen in 2013 een voorziening opgenomen voor een bedrag van € 492.100. Hierover bent u per brief geïnformeerd. Voor meer informatie verwijzen we naar de paragraaf Grondbeleid en de toelichting op de jaarrekening onder het programma Bouwen, wonen en milieu.

Wat hebben we bereikt?

Algemene doelstellingen	
Over 10 jaar wil de gemeente de volgende resultaten bereikt hebben:	
1.	Bestaande (naoorlogse) wijken zijn gerenoveerd en goed onderhouden
2.	Midden-Drenthe beschikt over een voldoende gevarieerd woningaanbod in alle kernen.
3.	Midden-Drenthe beschikt over voldoende woningen in alle prijsklassen.

4.	Midden-Drenthe beschikt over flexibel gebouwde woningen, waardoor de woningen ook in de toekomst kunnen blijven voldoen aan de woonwensen van de inwoners.
5.	Hoeven de starters uit de gemeente Midden-Drenthe niet meer naar elders uit te wijken omdat er in Midden-Drenthe voldoende starterswoningen beschikbaar zijn.
6.	Midden-Drenthe is een nog aantrekkelijker woongemeente voor forenzen, door een uitgebreid infrastructureel netwerk, met als startpunt het verbeterde stationsgebied in Beilen.
7.	Beschikt Midden-Drenthe over duurzame woningen en wordt gebruik gemaakt van duurzame energiebronnen.
8.	Zien we meer groen in en rond de dorpen.

De beleidsdoelen hierbij zijn:

- 1 Regierol gemeente Midden-Drenthe
- 2 Groeiende woon- en leefgemeente
- 3 Kwaliteit versus kwantiteit
- 4 Leefbaarheid en woonomgeving
- 5 Een leven lang wonen in Midden-Drenthe
- 6 Wonen, welzijn en zorg

Indicator	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal opgeleverde woningen			112	55	56	44
Aantal opgeleverde recreatiewoningen			178	51	1	43
Aantal gesloopte woningen			47	22	22	64
Woningtoename (gebouwd- sloop)	117	163	65	33	34	23
Aantal woningen per 31 december	13.759	13.922	13.987	14.020	14.054	14.077

Lange termijnagenda		
Wat	Wanneer	Afdoening
Informatie bouwgrondexploitatie 2012	20 en 28 maart 2013	rc R&G
Informatie bouwgrondexploitatie 2013	2014, 2 ^e kwartaal	
Tussentijdse monitor Woonplan	2014	rc R&G / raad
Opstellen prestatieafspraken woningcorporaties	Vorbereiding in 2013	College / rc R&G / raad

Beurzen

In 2013 hebben we voor de tweede achtereenvolgende keer deelgenomen aan de Beurs Bouwplan in Assen. Tijdens de beurs hebben we bezoekers laten zien dat het aangenaam wonen is in onze gemeente. We hebben informatie over bouw kavels en het gemeentelijke project Mijn isolatie gegeven. Op 25 mei 2013 is de Startersmanifestatie Drenthe georganiseerd. Deze manifestatie was onderdeel van het Drents Woningmarktoffensief, waarbij de provincie Drenthe, de Drentse gemeenten en marktpartijen (bouwkolom, makelaardij, de financiële wereld, notariaat, woningcorporaties, etc.) de woningmarkt een duwtje in de rug hebben willen geven. Omdat starters de doorstroming in de woningmarkt op gang kunnen brengen is een uitgebreide campagne georganiseerd.

Leegstandswet

Het afgelopen jaar hebben we 17 vergunningen voor de tijdelijke verhuur op basis van de Leegstandwet verleend. Er is nog steeds een groot aantal huishoudens met dubbele woonlasten. De Leegstandwet biedt voor deze mensen mogelijkheden om hun te koop staande woning tijdelijk te verhuren.

Startersleningen

Halverwege 2013 is het budget voor startersleningen aangevuld met € 300.000. Het afgelopen jaar zijn er drie leningen verstrekt. We merken nog steeds een behoorlijke vraag naar de lening: eind 2013 hebben we acht aanvragen in behandeling.

Samenwerking

In het Woonplan is leefbaarheid ook een belangrijk thema. Voortdurend worden er in de gemeente projecten uitgevoerd ter bevordering van de leefkwaliteit in dorpen, wijken en buurten. De gemeente doet dit veelal in samenwerking met partners. Met deze partners (politie, woningcorporaties,

maatschappelijk werk, welzijnswerk) is op 14 oktober 2013 een samenwerkingsovereenkomst ondertekend waarin de samenwerking tussen de partijen is vastgelegd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen		
	Wat	Wanneer
1.	Vorbereiden en uitvoeren herstructurerings- en dorpsvernieuwingsprojecten / uitvoering woningbouwprogramma	Doorlopend, zie voor concrete projecten onderstaande tabel
2.	Verlenen startersleningen	In 2013 is nieuw budget beschikbaar gesteld
3.	Afgeven vergunningen leegstandswet	doorlopend
4.	Opstellen prestatieafspraken woningcorporaties	Eind 2013 in concept gereed
5.	Uitvoeren actiepunten Woonplan en monitoren woonbeleid	Doorlopend

Actuele concrete projecten	Stand van zaken	Samenwerking met partij
Beilen		
Plan Nagtegaal, fase 3	Realisatie 119 woningen (2/1 kap, rij en vrijstaand). In uitvoering.	Credo
Appartementencomplex Eswey / Dingspelstraat	Bouwvergunning verleend, maar Habion heeft zich teruggetrokken. Nog niet bekend hoe het ingevuld gaat worden	Habion
Woonservicezone	Locatie gaat invulling geven aan functies op gebied van wonen, zorg en educatie. Voor deelgebied A is de ruimtelijke procedure opgestart. Het project is gereed voor aanbesteding. Andere deelgebieden zijn in voorbereiding.	Woonservice, Zorggroep Drenthe, Stichting Welzijn
Beilen-Oost	Haalbaarheidsstudie van Bureau GIDZ is verwerkt in de visie op Beilen en zal verder worden uitgewerkt.	Provincie Drenthe
Smilde		
't Beurtschip	Vervangende nieuwbouw seniorencomplex. Het complex is opgeleverd.	Actium
Westerbork		
Boerderijzone en achtergebied Hoofdstraat	Icare en Woonservice gaan zorgappartementen realiseren in boerderij Hoofdstraat 36. Hiervoor zal een uitgebreide omgevingsvergunning worden doorlopen. Voor het gehele achtergebied (An de Boerbrink) zijn kaders door het college vastgesteld. In de boerderij aan de Hoofdstraat komen 24 appartementen en in het achtergebied is ruimte voor 24 appartementen en 10 tot 15 woningen.	Woonservice en Icare
Locatie Meursinge	Mogelijke realisatie van appartementen en 3 vrijstaande woningen. Het nieuwe plan voor een appartementencomplex is in overleg met initiatiefnemer bij recht (bestemming wonen) meegenomen in het bestemmingsplan Westerbork. Geen ontwikkelingen.	Meursinge
Locatie Wegwijzer	Vorbereiding voor ontwikkeling van seniorenappartementen.	Woonservice en Derkshoes
Voormalig AZC- terrein 't Hees	Planvorbereiding voor de realisatie van vrijstaande woningen. Bestemmingsplan is in voorbereiding,	Credo

Actuele concrete projecten	Stand van zaken	Samenwerking met partij
	evenals het opstellen van een beeldkwaliteitsplan.	
Zandhoeklaan	Volumestudie is akkoord bevonden door college. Bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan zijn in voorbereiding.	Kontour
Bovensmilde		
Woningen Witterweg	Realisatie 20 twee-onder-een kap woningen. Woningen in de verkoop	Groothuis
Nieuwbouw achter NH-kerk Hoofdweg 186	Er wordt onderzocht of de ontwikkeling van woningbouw voor senioren haalbaar is.	Stichting Seniorenbouw Noord-Nederland
Kleine kernen		
Hooghalen, Hoogersmilde, Zwiggelte, Witteveen, Hijken, Oranje, Wijster, Drijber en Nieuw-Balinge	In de verschillende kernen heeft de gemeente kavels. In 2013 zijn er 2 particuliere kavels verkocht. Het betreft kavels in Hooghalen. In Wijster worden 5 starterswoningen gerealiseerd in het uitbreidingsplan. Woonservice heeft 4 woningen gerealiseerd in het uitbreidingsplan van Zwiggelte.	

Indicator	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal verleende startersleningen	4	2	1	4	3	3	3

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel staan de lasten en baten van dit deelprogramma vermeld. Een uitgebreider overzicht en een toelichting daarop is opgenomen in de programmarekening.

Dorps- en wijkvernieuwing & Volkshuisvesting				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	4.051	5.022	4.998	24
baten	2.554	2.828	2.089	739
resultaat voor bestemming	1.497	2.194	2.909	-715
mutaties reserves	290	-390	-152	-238
resultaat na bestemming	1.787	1.804	2.757	-953

Ontwikkelingen

In 2011 is het Milieubeleidsplan 2011 – 2014 vastgesteld door de gemeenteraad.

In het plan is onderscheid gemaakt in vier programma's:

1. Inwoners
2. Ondernemers
3. Eigen organisatie
4. Omgevingskwaliteit

De nadruk van het Milieubeleidsplan 2011 – 2014 ligt op de programma's voor de inwoners en de eigen organisatie.

Wat hebben we bereikt?

Algemene doelstellingen	
1. Inwoners	• Stimuleren energiebesparende maatregelen, duurzame energie en duurzaam bouwen. • Stimuleren voorkomen en hergebruik afvalstoffen en voorkomen en opruimen zwerfafval. • Stimuleren goed rioolgebruik, zelf hemelwater afkoppelen. • Informeren inwoners wie verantwoordelijk is voor het oplossen van (grond)wateroverlast en hoe inwoners eventueel zelf (grond)wateroverlast kunnen oplossen. • Basisschoolleerlingen en inwoners kennis laten maken over de aangename kant van natuur en milieu.
2. Ondernemers	• Streven naar duurzame en schone bedrijvigheid en bedrijventerreinen.
3. Eigen organisatie	• Bij nieuw- en verbouw van gemeentelijke gebouwen en openbare verlichting naar een zo laag mogelijk energiegebruik en het toepassen van milieuvriendelijke materialen streven. • De gemeente geeft het goede voorbeeld voor verantwoord ondernemen. Bij inkopen wordt duurzaamheid als criterium meegenomen.
4. Omgevingskwaliteit	• De kosten voor de burger voor de afvalinzameling en –verwerking zo laag mogelijk houden en blijvend voldoen aan de landelijke doelstellingen voor afvalinzameling. • Het in stand houden van een doelmatig en duurzaam rioleringsstelsel. • Duurzame omgang met water en een grotere beleving van het water (Waterplan). • Duurzaam bodemgebruik. • Behouden huidige geluidskwaliteit en waar mogelijk verbeteren. • De risico's van opslag, transport en toepassing gevaarlijke stoffen zoveel mogelijk beperken. • De klant zo efficiënt mogelijk bedienen met vergunningen via één loket. • Voorkomen van milieuovertredingen, risico's voor de volksgezondheid en overlast door adequaat toezicht en handhaving.

Lange termijnagenda		
Wat	Stand 2013	Afdoening
Vaststelling milieujaarverslag 2013	2014, 2 ^e kwartaal	rc R&G / raad
Vaststelling milieujaarprogramma 2014	2014, 2 ^e kwartaal	rc R&G / raad

1. Inwoners

- Mijn Isolatie seizoen 2: er hebben 86 huishoudens aan meegedaan die in totaal 173 energie labelstappen hebben gemaakt (doel was 160).
- Onbeparkt Holdbaar: er doen 6 dorpen mee aan het project (maximum 6 dorpen). Dit project wordt in 2014 voortgezet, er is dan ook ruimte voor andere dorpen om hier aan mee te doen.

- Energy Challenge: er doet 1 school aan mee (CSG Beilen). Bewustwording van energieverbruik staat centraal in dit project. Leerlingen nemen zelf maatregelen.
- Bepark je Watt (voorheen klimaatmeter): het project is gericht op bewustwording van energieverbruik bij huishoudens. Het project is voorbereid en wordt in 2014 onder de noemer van Onbeparkt Holdbaar uitgevoerd bij 3 of 4 dorpen. Aan deze pilot kunnen 100 deelnemers meedoen. Er zijn al drie dorpen die belangstelling hebben getoond.
- Dörpshoezen Onbeparkt Holdbaar: er zijn 13 dorpshuizen die aan dit project meedoen. Doel is energiebewustwording en het nemen van maatregelen. De deelnemers zijn erg positief over de uitkomsten.
- Nacht van de Nacht: er hebben 7 organisaties deelgenomen.
- Lesprogramma basisscholen: thema 'Vissen als ambassadeur voor de waterkwaliteit'. Bijna alle basisscholen in de gemeente hebben hieraan deelgenomen.
- Boomfeestdag: deze dag heeft plaatsgevonden in de regio Smilde. Hier hebben 3 basisscholen aan meegedaan.

2. Ondernemers

- Energie-inspectie: er is een voorstel gemaakt om voor ondernemers in de gemeente tegen een gereduceerd tarief een energie-inspectie aan te bieden (quick scan om bespaarmogelijkheden in beeld te brengen). Dit voorstel is op 6 maart 2014 door u aangenomen.

3. Eigen organisatie

- Zonnepanelen dak gemeentehuis: er zijn 492 panelen geplaatst met een geschatte opbrengst van 100.000 kWh per jaar. Hiermee kan in een vijfde deel van de elektriciteitsbehoefte van het gemeentehuis worden voorzien.
- Gebouwenbeleid: er is gewerkt aan het gebouwenbeleid. Energiebesparing en gebruik van duurzame energietechnieken worden hierbij betrokken.
- Nieuw- en verbouw: bij de brede scholen in Hoogersmilde en Bovensmilde zijn bij de (ver)bouw duurzaamheidsmaatregelen getroffen (extra isolatie en zuinige installaties).

4. Omgevingskwaliteit

We geven onder andere uitvoering aan het gemeentelijke afvalstoffenbeleidsplan en het herziene openbaar verlichtingsplan. Ook werken we aan afkoppelplannen voor diverse kernen en de afronding van de waterberging binnen het project Markt -Nassaukade.

Financiën

Voor de uitvoering van milieutaken zijn structureel middelen beschikbaar gesteld. Voor de uitvoering van duurzaamheid en energietaken is voor de periode 2009 – 2012 een subsidie van bijna € 250.000 beschikbaar gesteld door het Rijk (SLOK Stimuleringsregeling lokaal klimaatbeleid). Verder is door de provincie een bedrag van € 216.600 beschikbaar gesteld via het klimaatcontract voor de periode 2010-2012. In het Milieubeleidsplan 2011-2014 is een verdeling van alle financiële middelen gemaakt voor de uit te voeren milieutaken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen	
	Wat
1.	Inwoners • Afronden project Mijn Zon en Mijn Isolatie 2 en onderzoeken vervolg. • Starten pilot project Duurzaam Dorp • Lespakket basisscholen, nacht van de nacht en boomfeestdag.
2.	Ondernemers • Participatie in ontwikkeling MERA als Energietransitiepark • Stimuleren maatschappelijk verantwoord ondernemen
3.	Eigen organisatie • Uitvoeren energiebesparende maatregelen in gemeentelijke gebouwen. • Uitvoeren energiebeheer. • Onderzoeken toepassen duurzame energie in gebouwen + uitvoering • Duurzaam inkopen.
4.	Omgevingskwaliteit

	• Uitvoeren openbaar verlichtingsplan. • Uitvoeren gemeentelijk afvalstoffenplan • Uitvoeren verbreed gemeentelijk rioleringsplan • Samenwerken in de waterketen (Reest en Wieden) ◦ Levensduur verlengende maatregelen ◦ Aanzet gezamenlijk afvalwaterketenplan • Afkoppelen ◦ P-plaats gemeentehuis en verbinding centrum gebied. ◦ Spier • Vervangen/renoveren riool ◦ Renovatie Beilen Noordoost • Uitvoeren waterplan • Uitvoeren bodembeleid • Opstellen lokaal geluidbeleid • Uitvoeren geurvisie verordening • Uitvoeren milieuhandhavingplan
--	--

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel staan de lasten en baten van dit deelprogramma vermeld.
Een uitgebreider overzicht en een toelichting daarop is opgenomen in de programmarekening.

Milieu				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	6.631	6.683	7.496	-813
baten	7.010	7.054	7.050	4
resultaat voor bestemming	-379	-371	446	-817
mutaties reserves	-512	-519	-1.323	804
resultaat na bestemming	-890	-891	-877	-14

Programma

Openbare Ruimte

Deelprogramma

Verkeer
Groen
Begraafplaatsen

Programmadoelstelling

Het zodanig inrichten van de openbare ruimte dat sprake is van een aantrekkelijk en leefbaar woonklimaat.

Beleidskader

- Landschapsbeleidsplan (2012)
- Groenbeleidsplan 2006 – 2015
- Strategie wegbeheer (2007)
- Gemeentelijk verkeer en vervoerplan (2012)
- Nota begraafplaatsen
- Openbaar verlichtingsplan
- Beleidsplan Spelen

Coalitieakkoord

- De afgelopen periode is veel geïnvesteerd in het wegwerken van achterstallig onderhoud van wegen. Wij vinden dat we nu op een aanvaardbaar niveau voor de wegen buiten de bebouwde kom zijn aangekomen. In deze bestuursperiode leggen we meer accent op de straten, fietspaden en voetpaden binnen de bebouwde kom. Dat moet kunnen binnen de bestaande middelen.
- In deze bestuursperiode zal een nieuw Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan aan de raad worden voorgelegd.
- Voor het onderhoud van bruggen gaan we extra investeren. Daartoe worden de voor dat doel geparkeerde middelen bij de begroting 2010 structureel ingezet.
- Het groenbeleidsplan dient als basis voor afspraken met buurten, wijken of dorpen over aanleg en onderhoud van openbaar groen.
- Binnen de budgettaire mogelijkheden gaan we de plannen voor het gebied rondom de Markt en de Nassaukade concreet maken.

Relatie met andere programma's

- Bouwen, wonen en milieu
- Onderwijs en Jeugd

Ontwikkelingen

Openbare verlichting

In het laatste volledige jaar van de collegeperiode 2010-2014 is verder gewerkt aan de beleidsvorming op het terrein van de openbare verlichting. Het concept kwam in het verslagjaar gereed. U heeft er inmiddels ook mee ingestemd. Binnen de bestaande budgetten wordt de komende jaren invulling gegeven aan de vernieuwing en verduurzaming van de openbare verlichting.

Uitvoeringsprogramma Verkeer en vervoer

Er ligt een recent Gemeentelijk verkeer- en vervoerplan. In het verslagjaar zijn nadere afspraken gemaakt over het uitvoeringsprogramma. U heeft middelen beschikbaar gesteld voor de aanleg van fietspaden, een rotonde, het oplossen van verkeersgevaarlijke situaties en het realiseren van 30 en 60 km/u-zones.

Samenwerking waterketen

Op het gebied van water wordt de laatste jaren nadrukkelijker samengewerkt binnen het werkgebied van het waterschap Reest en Wieden. In 2013 is daar verder invulling aangegeven en zijn afspraken gemaakt. Onder andere wordt ingezet op een doelmatiger beheer van het stedelijk water en op het gezamenlijk maken van een rioleringsplan.

Beheer openbare ruimte

De werkzaamheden die de gemeente in het kader van de openbare ruimte verricht, hebben voor een groot deel ook een beheersmatig karakter. Te denken valt aan het groenonderhoud en het wegenonderhoud. Deze activiteiten zijn gericht op het behoud van een aantrekkelijk leef- en woonklimaat. In de paragraaf kapitaalgoederen staan de middelen benoemd.

Wijkverbetering

Dit programma richt zich vooral op de concrete doelstellingen om de woon- en leefomgeving in Midden-Drenthe nog aantrekkelijker te maken. Sociale en ruimtelijke aspecten komen samen in integrale wijkverbeteringsprojecten. In 2013 kwamen in Smilde (Oranjestraat en Prins Mauritsstraat) en Beilen ('t Spiek) projecten tot uitvoering of werd een begin daarmee gemaakt.

Beilen Centrum

Speciale vermelding verdient de afronding van de renovatie van het centrumgebied van Beilen. Op basis van een beeldkwaliteitsplan zijn concrete afspraken gemaakt over de inrichtingsprincipes voor zowel gebouwen als voor de openbare ruimte. Inmiddels is daar een stevige invulling aan gegeven. Weliswaar met enige vertraging als gevolg van een moeizame aanbesteding zijn de werkzaamheden in het voorjaar van 2013 'vorstelijk' afgesloten. Het kort daarvoor vernieuwde gebied Markt-Nassaukade vormde op 28 mei het zonnige en feestelijke decor van het bezoek van het pas benoemde koningspaar Willem-Alexander en Maxima.

Herinrichting Hoofdstraat Hooghalen

De reconstructie van de Hoofdstraat te Hooghalen is in 2013 uitgevoerd. De plannen zijn in eendrachtige samenwerking met de bevolking voorbereid en verbeterd.

Schoolroutes Westerbork

Als gevolg van de vernieuwing van de huisvesting van het basisonderwijs is in 2013 verder gewerkt aan plannen voor veilige schoolroutes in Westerbork.

Bezuiniging dierenparken

De gemeente ziet de exploitatie van dierenparken niet langer als een gemeentelijke taak. Inmiddels zijn contacten gelegd met particulieren en particuliere instanties om beheer en onderhoud over te nemen. De overname wordt naar verwachting in 2014 afgerond.

Deelprogramma Verkeer

Ontwikkelingen

Uitvoering Gemeentelijk verkeer- en vervoersplan

In 2013 is de uitvoering van het eind 2012 vastgestelde Gemeentelijk verkeers- en vervoerplan (GVVP) vastgesteld en is het parkeren in het centrum van Beilen onder de loop genomen. Hetzelfde geldt voor de verkeersafwikkeling in Westerbork.

Wat hebben we bereikt?

Het verbeteren van (1) de verkeersveiligheid, (2) de bereikbaarheid en (3) de leefbaarheid.

Algemene doelstellingen	
1	Het terugdringen van het aantal ongelukken
	Vermindering van het aantal verkeersslachtoffers
	Het verbeteren van de bereikbaarheid
	Het realiseren van ontbrekende fietsvoorzieningen
	Het oplossen van knelpunten GVVP
2a	Het ontwikkelen van station Beilen tot overstappunt (OV-knooppunt)
2b	Het verbeteren van de haltevoorzieningen
2c	Het verbeteren van de bereikbaarheid en leefbaarheid in Beilen
3	Het verbeteren van de bereikbaarheid en de verkeersveiligheid in Westerbork

Lange termijnagenda		
Wat	Wanneer	Afdoening
Uitvoering GVVP	t/m 2020	College/raad

Eind 2012 heeft de gemeenteraad het nieuwe Gemeentelijk verkeers- en vervoerplan (GVVP) vastgesteld. In dit plan zijn de beleidskaders en ambities tot 2020 vastgelegd. De speerpunten in dit plan zijn:

- Invoering van 30 km/u en 60 km/u-zones en optimaliseren 50 km/u en 80 km/u wegen;
- Realiseren van ontbrekende fietsvoorzieningen;
- Aanpakken van onveilige verkeerssituaties, de zogenaamde black spots;
- Blijvend inzetten op gedragsbeïnvloeding. Hiervoor is € 1,00 per inwoner beschikbaar.

Eind 2013 heeft de gemeenteraad besloten om uitvoering te geven aan vijf projecten uit het vastgestelde GVVP, en hiervoor middelen beschikbaar te stellen:

- Invoering 30 km/u en 60 km/u-zones;
- Aanpak onveilige punten Oranjekanaal;
- Realisatie van een rotonde afrit 30 Beilen;
- Aanleg fietspad Beilen-Hijken;
- Aanleg fietspad langs De Musels.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen		
	Wat	Wanneer
1	Aanpak projecten uit de projectenlijst GVVP; afhankelijk van beschikbaar gestelde middelen uit het bestedingsplan en provinciale subsidie	
	(Regionale) aanpak beïnvloeding verkeersgedrag	
	• Drents verkeersveiligheidslabel • Subsidiëring verkeersouders per school • Motorrijvaardigheidstraining • Clinic Veilig uitgaan	

	• Seniorenritten / verkeersmarkt senioren • Dode Hoek projecten • School-thuisroute brugklas • Gordelcontrole bij scholen	
3	Verbeteren bereikbaarheid en verkeersveiligheid Westerbork	

De projecten uit het GVVP worden in 2014 voorbereid. We verwachten in ieder geval de invoering van de 30 en 60 km/u-zones en de aanpak van de onveilige punten Oranjekanaal dat jaar uit te voeren.

In navolging van het GVVP ontwikkelen we een nieuw bewegwijzeringsbeleidsplan.

De Zuidmaten wordt de hoofdontsluiting op het bedrijventerrein De Zuidmaten. In 2013 hebben we hiervoor een voorlopig ontwerp ontwikkeld. In 2014 zullen we dit voorlopig ontwerp verder uitwerken en optimaliseren en overgaan tot aanleg. Een onderdeel in het plan is het verbeteren van de haltering van de bussen. Hierdoor wordt uitvoering gegeven aan de doelstelling om het NS-station en het stationsgebied in 2020 het centrale OV-knooppunt voor de gemeente te laten vormen (visiefilm Platteland leeft!).

Om de bereikbaarheid en de verkeersveiligheid van Westerbork te verbeteren hebben we voor de schoolfietsroutes concrete plannen ontwikkeld. Tevens zijn we gestart om in samenwerking met de provincie concrete plannen te ontwikkelen voor andere onderdelen in Westerbork. In 2014 realiseren we fietsvoorzieningen ten behoeve van de MFA/brede school.

Eind 2013 heeft de gemeenteraad het parkeerbeleid voor het centrum van Beilen (Parkeervisie centrum Beilen) vastgesteld. Concreet betekent dit dat in het voorjaar van 2014 blauwe zones worden ingevoerd.

In de omgeving van Drijber wordt een brug over het Linthorst Homankanaal vernieuwd. Als gevolg van een tegenvallende aanbesteding is de uitvoering vertraagd. Met de werkzaamheden is inmiddels (februari 2014) wel een begin gemaakt.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel staan de lasten en baten van dit deelprogramma vermeld. Een uitgebreider overzicht en een toelichting daarop is opgenomen in de programmarekening.

Verkeer				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	4.434	5.589	4.399	1.190
baten	13	223	247	-24
resultaat voor bestemming	4.421	5.366	4.152	1.214
mutaties reserves	0	-256	-371	115
resultaat na bestemming	4.421	5.110	3.781	1.329

Deelprogramma Groen

Ontwikkelingen

Beleid en beheer

We borduren voort op de bestaande beleidsplannen, te weten het groenbeleidsplan en het landschapsbeleidsplan. De groenarealen worden ingebracht in een nieuw beheersysteem voor de openbare ruimte. Het landschapsbeleidsplan wordt vertaald in een beheerprogramma.

Wat hebben we bereikt?

Beschikken over aantrekkelijke en functionele openbare groenvoorzieningen.

Algemene doelstellingen

1	Beschermen en versterken van de hoofdgroenstructuur.
---	--

Voor het groen binnen de bebouwde kommen is het Groenbeleidsplan richtinggevend. Voor het groen buiten de bebouwde kommen geeft het Landschapsbeleidsplan de kaders aan.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen		
	Wat	Wanneer
1	Uitvoering groenbeleidsplan: per jaar wordt, i.o.m. de bewoners, een gedeelte van het groenareaal aangepakt	Doorlopend
	Bestekken voor het groenonderhoud op basis van gewenste kwaliteit per m2 in alle bebouwde kommen.	Jaarlijks
	Ontwikkelen beheerplan landschappelijke beplantingen	2013

Uitvoering Groenbeleidsplan

Op basis van het Groenbeleidsplan worden jaarlijks groenvakken gerenoveerd en bomen geplant. Het gaat om het renoveren van verouderde plantvakken en het versterken van de groenstructuur. Voor het uitvoeren van werkzaamheden wordt aansluiting gezocht bij het moment van uitvoering van andere activiteiten, zoals herstraten. Zo wordt 'werk met werk' gemaakt. Uitgangspunt is dat overleg en wensen van bewoners mede bepalend zijn voor de inrichting.

In 2013 zijn groenplannen in Hoogersmilde, Hooghalen en Smilde uitgevoerd. Deze zijn voor een deel gefinancierd door de provincie (SEV-gelden).

Groenonderhoud

Binnen de bebouwde kommen geldt dat het groenonderhoud wordt aanbesteed met beeldbestekken, waarbij is beschreven en met foto's uitgebeeld, wat de gewenste kwaliteit is. Op basis van het vastgestelde Groenbeleidsplan zijn de onderhoudsniveaus bepaald. Verder vindt het groenonderhoud plaats in overeenstemming met de Flora- en Faunawet, volgens de in het kader van deze wet gemaakte gedragscode Bestendig beheer (gemeentelijke) groenvoorzieningen.

Landschapsbeleidsplan

In 2011-2012 is het Landschapsbeleidsplan geactualiseerd. In 2013 is een beheerplan landschappelijke beplantingen opgesteld.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel staan de lasten en baten van dit deelprogramma vermeld. Een uitgebreider overzicht en een toelichting daarop is opgenomen in de programmarekening.

Groen				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	3.524	3.608	3.459	149
baten	74	111	92	19
resultaat voor bestemming	3.450	3.497	3.367	130
mutaties reserves	0	-115	-115	0
resultaat na bestemming	3.450	3.382	3.253	129

Deelprogramma Begraafplaatsen

Ontwikkelingen

Gedenkteken Hooghalen

Op verzoek van dorpsbelangen en het 4 mei comité worden de oorlogsgedenktekens in Hooghalen gerenoveerd en enkele meters verplaatst. Door herinrichting van een bushalte is het gedenkteken minder zichtbaar en bereikbaar geworden.

Kerkenveld Smilde

Er wordt een start gemaakt om de padenstructuur op begraafplaats Kerkenveld in Smilde te verbeteren. De hoofdpaden worden verbeterd met half-verharding. De ondergeschikte paden worden omgevormd naar graspaden.

Wat hebben we bereikt?

Algemene doelstellingen
De capaciteit van de bestaande begraafplaatsen handhaven. Zorg dragen voor voldoende graven, urnengraven en -nissen.

Lange termijnagenda		
Wat	Stand 2013	Afdoening
Opstellen lijst bijzondere en cultuurhistorische graven	doorlopend	
Vorbereiden en opruimen sterk verwaarloosde graven Torenlaan te Beilen en Kerkenveld te Smilde	2012	2017

- Op de begraafplaats Kyllot te Smilde is een nieuwe urnenmuur gebouwd. Ook is op deze begraafplaats door inbreiding ruimte gecreëerd voor 50 extra graven.
- De vijver op begraafplaats Kerkenveld is opgeschoond, deze is erg belangrijk voor de waterhuishouding.
- Ter voorbereiding van het opnieuw in gebruik nemen van Kerkenveld is drainage aangelegd.
- De urnenmuur in Westerbork
- Op diverse begraafplaatsen zijn de zandpaden ingezaaid. Hierdoor zijn de paden minder weersgevoelig (bij droog of natte weersomstandigheden) en hoeft er geen chemische onkruidbestrijding meer te worden toegepast.
- De beheersverordening voor de begraafplaatsen is aan het begin van 2013 vernieuwd en de leges op de lijkbezorging zijn gewijzigd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen		
	Wat	Wanneer
1.	Overleg met begrafenisverenigingen	periodiek
2.	Beheerswerkzaamheden aan groenvoorzieningen, paden en opstallen	doorlopend
3.	Onderhouden oorlogsgraven en gedenkm monumenten	doorlopend
4.	Leggen van bloemen en kransen i.v.m. dodenherdenking	4 mei
5.	Verwijderen van grafmonumenten waarvan de rechten zijn vervallen	doorlopend

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel staan de lasten en baten van dit deelprogramma vermeld.
Een uitgebreider overzicht en een toelichting daarop is opgenomen in de programmarekening.

Begraafplaatsen				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	750	750	751	-1
baten	419	419	467	-48
resultaat voor bestemming	331	331	284	47
mutaties reserves	0	0	0	0
resultaat na bestemming	331	331	284	47

Programma	Vrije tijd
Deelprogramma	Sport Recreatie Cultuur

Programmadoelstelling

Het bieden van faciliteiten en het creëren van voorwaarden voor een zinvolle invulling van de vrije tijd van inwoners en bezoekers van de gemeente.

Het doel van het programma is samen Midden-Drenthe op de toeristische kaart zetten. Het meetbare doel is 10% meer economische bedrijvigheid in Midden-Drenthe in 2020. Het middel om dit te bereiken is het ontwikkelen van recreatie en toerisme. Meer bezoekers betekent meer bestedingen en zo meer werkgelegenheid.

Beleidskader

- Toeristisch recreatief ontwikkelingsplan
- Cultuurnota 2010 – 2013
- Sportnota 2008 – 2013
- Werkplan Recreatie en toerisme 2010
- Beleidsnotitie Toeristische Informatievoorziening Midden-Drenthe
- Beleid Sportaccommodaties Midden-Drenthe

Coalitieakkoord

- Meer investeren in recreatie en toerisme met als doel het behalen van een hoger rendement
- Investerings in recreatie en toerisme worden gedekt door een bijstelling van de toeristen- en forensenbelasting

Relatie met andere programma's

- Bouwen, wonen en milieu
- Openbare Ruimte

Ontwikkelingen

Onderzoek tarieven

In 2013 is het onderzoek afgerond naar de hoogte van de sporttarieven en naar de hoogte en de opbouw van de vergoeding voor zelfbeheer van sportaccommodaties. Op basis van deze uitkomsten heeft u besloten dat sportvelden en sportaccommodaties bij voorkeur in zelfbeheer worden gegeven. Daar waar verenigingen dat niet willen worden de huurtarieven aangepast.

Deelprogramma Sport

Ontwikkelingen

Beheer sportvoorzieningen

Het deelprogramma Sport omvat een groot aantal beheersmatige activiteiten. Deze activiteiten zijn belangrijk voor het in stand houden van de diverse voorzieningen als sporthallen en zwembaden. Informatie hierover staat opgenomen in de paragraaf kapitaalgoederen.

Beleid sportaccommodaties

De notitie over het beleid ten aanzien van de sportaccommodaties is vastgesteld. Met de verenigingen zijn in het najaar de eerste gesprekken hierover gevoerd. Dit zal leiden tot voorstellen per vereniging.

Wat hebben we bereikt?

Algemene doelstellingen	
	Het stimuleren van en adequate voorwaarden bieden voor een zo groot mogelijke sportdeelname in de gemeente Midden-Drenthe.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen		
	Wat	Wanneer
	Voorstel tot zelfbeheer aan sportverenigingen	doorlopend
	Uitvoering Sportnota:	
	Renovatie sportpark Smilde	2014

De renovatie van het kunstgras in Smilde is gestart in 2013 en wordt afgerond in 2014.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel staan de lasten en baten van dit deelprogramma vermeld. Een uitgebreider overzicht en een toelichting daarop is opgenomen in de programmarekening.

Sport				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	3.800	3.865	3.627	238
baten	974	973	914	59
resultaat voor bestemming	2.826	2.892	2.713	179
mutaties reserves	26	6	-15	21
resultaat na bestemming	2.852	2.898	2.698	200

Ontwikkelingen

Gebiedsmarketing

Toeristische ondernemers zien nut en noodzaak van samenwerking en gebiedsmarketing. Omdat gebiedsmarketing een steeds belangrijkere rol krijgt binnen gemeenteland is de beleidsmedewerker recreatie en toerisme ook verantwoordelijk gesteld voor de uitbouw van het promoten van de gemeente. Hiervoor zijn in 2013 beginstappen gezet.

Groei overnachtingen

Ondanks het slechte economische klimaat en de landelijke tendens van stagnatie en daling van de bezoekersaantallen, is het aantal overnachtingen iets gestegen ten opzichte van 2012. Het aantal banen in de vrijetijdssector is gelijk gebleven aan dat van 2012. Dat geldt ook het voor het aantal dagtoeristen dat onze gemeente bezoekt.

Wat hebben we bereikt?

Door het scheppen van goede randvoorwaarden wil de gemeente de komende 10 jaar:

Algemene doelstellingen
1. De groei van de werkgelegenheid in de toeristische sector bevorderen. Taakstellend is een groei van 10%. Ten opzichte van 2006 (banen van 12 uur of meer in de toeristische sector) betekent dit een toename met 60 banen op jaarbasis.
2. Ruimte bieden voor groei van zowel kleinschalige als grootschalige activiteiten.
3. De kwaliteit van de recreatieve voorzieningen verbeteren en goed inpassen in het Midden-Drentse landschap.
4. Midden-Drenthe promoten als een aantrekkelijke toeristische gemeente.
5. Toename van het aantal toeristen en activiteiten in Midden-Drenthe. Taakstellend is een groei van 5% ten opzichte van 2006.
6. De vaarrecreatie meer laten bloeien.
7. Evenwicht scheppen tussen vraag en aanbod van voorzieningen en een goede samenwerking tussen de aanbieders.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Ook in 2013 hebben we gewerkt met de Marsroute 2012-2015, een meerjarig aanjaagprogramma voor recreatie en toerisme. Dit programma is opgesteld in samenwerking met het toeristisch platform. Doel van de marsroute: meer bezoekers, die langer blijven en vaker terugkomen!

In 2013 is het volgende bereikt om de algemene doelstellingen te behalen:

Doelstellingen	Wat hebben we daarvoor gedaan?
1. Groei werkgelegenheid	Het aantal banen in de vrijetijdssector is niet gegroeid, wat voor een groot deel te wijten is aan de economie.
2. Ruimte voor groei van activiteiten	Er zijn nieuwe activiteiten voor de toerist ontwikkeld (zoals de Tour de TT) en daarnaast is het bestaande evenementenaanbod versterkt. Evenementen uit de Marsroute zijn uitgebouwd en beter op de kaart gezet.
3. Kwaliteitsverbetering van recreatieve voorzieningen	De sanitaire voorziening in Hoogersmilde is volledig gerenoveerd en de kwaliteit van de TIP's is verbeterd. Dit laatste heeft ervoor gezorgd dat twee van drie TIP's aanzienlijk meer bezoekers heeft gehad. Daarnaast is er beleid voor toeristische bewegwijzering gerealiseerd dat ervoor gaat zorgen dat de kwaliteit van de bewegwijzering verbeterd wordt.
4. Midden-Drenthe promoten als een	Midden-Drenthe is als(toeristisch) gebied beter op de

aantrekkelijke gemeente	kaart gezet. Dit door middel van vernieuwd promotiemateriaal in de TIP's, vernieuwde website, social media, evenementenuitbouw en beursbezoeken. De gebiedsnaam de Drentse Hooglanden is verder ontwikkeld onder andere door het maken van nieuw foldermateriaal, de TOP's en beursbezoeken. Daarnaast is de mascotte Huug de Hooglander ingezet bij diverse evenementen en is de Huug-merchandise verder ontwikkeld. Tenslotte is er een nieuwe website gemaakt voor de Drentse Hooglanden die geheel in stijl is met de website van Drenthe.nl.
5. Toename van het aantal toeristen en activiteiten	Het (bestaande) evenementenaanbod is versterkt. Het aantal toeristen is ongeveer gelijk gebleven aan dat van 2012.
6. De vaarrecreatie meer laten bloeien	In Hoogersmilde is de sanitaire voorziening gerenoveerd, er is een Toeristisch Overstap Punt (TOP) gerealiseerd en er is een verhalenpaal met informatiepaneel geplaatst om het aantrekkelijker te maken door de Drentse Hoofdvaart te varen.
7. Evenwicht scheppen tussen vraag en aanbod en goede samenwerking aanbieders	Partijen zijn samengebracht door netwerkbijeenkomsten, een politiek café en de Open Bedrijvendag. Tijdens deze bijeenkomsten is veel kennis gedeeld en zijn nieuwe samenwerkingen ontstaan. Daarnaast ontstaan nieuwe samenwerkingen door het aanjagen van activiteiten zoals de Drentse Hooglanden Cultuurdagen waarbij horecaondernemers en kunstenaars samenwerken om de recreant in het laagseizoen ook iets extra's te kunnen bieden.

De gemeente vervult een proactieve rol, schept voorwaarden, faciliteert en jaagt ontwikkelingen aan, maar ondernemers moeten het uiteindelijk zelf doen!

Indicator	2009	2010	2011	2012	2013
1. Aantal banen	861	884	880	885	885
2. Aantal dagtoeristen	725.000	725.000	600.000	600.000	600.000
3. Aantal overnachtingen	632.000	682.000	720.000	748.000	751.500

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel staan de lasten en baten van dit deelprogramma vermeld. Een uitgebreider overzicht en een toelichting daarop is opgenomen in de programmarekening.

Recreatie				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	309	328	320	8
baten	0	0	0	0
resultaat voor bestemming	309	328	320	8
mutaties reserves	0	-19	-13	-6
resultaat na bestemming	309	309	307	2

Ontwikkelingen

Cultuurnota

De belangrijkste speerpunten uit de Cultuurnota 2010-2013 (februari 2010) zijn:

We willen

- alle kinderen en jongeren de kans bieden kennis te maken met en zich te verdiepen in één of meerdere kunstdisciplines;
- alle inwoners in staat stellen zich actief bezig te houden met amateurkunst;
- cultureel erfgoed inbedden in het onderwijs;
- nieuwe contacten en samenwerking stimuleren om nieuwe initiatieven te ontplooiën.

Wat hebben we bereikt?

Algemene doelstellingen	
1.	Bevorderen dat de inwoners en bezoekers van de gemeente Midden-Drenthe in aanraking komen met kunst- en cultuur.
2.	Stimuleren van mondiale bewustwording.
3	Behoud van kwalitatief goede, voor alle burgers bereikbare, bibliotheekvoorzieningen (lokaal georiënteerde basisbibliotheek, specifiek doelgroepenbeleid en samenwerking met andere lokale instellingen)

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen		Wanneer
	Wat	
1.	Subsidiëring stichting ICO t.b.v. cultuureducatie op de scholen.	2013
	Subsidiëring Stichting Podia voor organisatie Uitdag en Amateurkunst in Beeld	2013
	Subsidiëring Kunst en Cultuur Drenthe voor coördinatie 3 ^e vierjaren project kunstmenu op alle basisscholen.	2013
	Subsidiëring Stichting Kunst4daagse voor organisatie Atelierroute	2013
	Subsidiëring Culturele raden (St. Zomeractiviteiten Westerbork, St. Beilen Promotie en St. Culturele raad Smilde (CRAS)) voor organisatie culturele activiteiten.	2013
	Uitvoering 1%-regeling t.b.v. realisatie kunstobjecten	2013
2.	Subsidiëring wereldwinkels	2013
3.	Subsidiëring bibliotheken	2013

De wereldwinkel in Beilen is in 2013 gesloten. In het kader van de bezuinigingen is in 2013 de bibliotheek in Bovensmilde gesloten. Er is een doelgroepenbibliotheek geopend in de Brede School. Het oude gebouw van de bibliotheek in Bovensmilde is te koop.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel staan de lasten en baten van dit deelprogramma vermeld.
Een uitgebreider overzicht en een toelichting daarop is opgenomen in de programmarekening.

Cultuur				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	817	862	857	5
baten	2	20	14	6
resultaat voor bestemming	815	842	843	-1
mutaties reserves	0	-26	-26	0
resultaat na bestemming	815	816	816	0

Programma

Zorg en Welzijn

Deelprogramma

Sociale samenhang en leefbaarheid Wmo

Programmadoelstelling

- Burgers kunnen optimaal participeren in de lokale samenleving.
- Burgers kunnen aan één loket alle relevante informatie op het gebied van maatschappelijke ondersteuning krijgen.
- Het bewaken en bevorderen van de volksgezondheid.

Beleidskader

- Keuzenota Wet maatschappelijke ondersteuning in Midden-Drenthe
- Wmo Beleidsplan gemeente Midden-Drenthe 2012 – 2016
- Verordening Voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Midden-Drenthe
- Nota Persoonsgebonden budget en eigen bijdrage bij de Wmo
- Nota en Plan van aanpak Lokaal gezondheidsbeleid Midden-Drenthe 2008 – 2012
- Nota Lokaal jeugdbeleid 2010 – 2013 Talenten in Midden-Drenthe
- Nota Re-integratiebeleid 2007 – 2012
- Nota Armoedebeleid 2008 – 2012
- Nota Alcoholbeleid
- Nota en Plan van aanpak Vrijwilligersbeleid 2008 Meedoen in Midden-Drenthe
- Beleid Sociale activering 2010 – 2014 Maatwerk in meedoen

Coalitieakkoord

- Voorkomen dat mensen aan de rand van de samenleving komen.
- Hulp bieden waar dat echt nodig is.
- Meer invulling geven aan participatie met aandacht voor de rol die vrijwilligerswerk hierin kan spelen.
- Samenhang aanbrengen tussen zorg en welzijn.
- Voorzieningen voor sport, recreatie, zorg en openbaar vervoer zoveel mogelijk op peil houden in samenspraak met de inwoners volgens de afspraken in Dorpen centraal met bewoners in het middelpunt.
- Eén sterke welzijnsstichting met een stevige rol in de uitvoering van het welzijnsbeleid en in de ondersteuning van vrijwilligers.

Relatie met andere programma's

Ontwikkelingen

Transitie AWBZ

In 2013 is de Mantelzorgnota vastgesteld door de raad en is veel energie gestoken in de transitie AWBZ. Nog steeds is onzeker of en in welke vorm de transitie doorgang gaat vinden. Toch wordt er steeds meer gewerkt vanuit de contouren die langzaam zichtbaar worden. Van belang is vooral zicht te krijgen op datgene wat er nu precies noodzakelijk is voor de betreffende burgers. Dat is een moeizaam proces.

Nieuwe welzijnsstichting

2013 was het eerste jaar van de gefuseerde welzijnsstichting Stichting Welzijnswerk Midden-Drenthe. Een stevige stap voor alle betrokkenen. Het werk bij de stichting is ondanks het fusieproces gewoon doorgegaan. Er is een gezamenlijke bijeenkomst geweest met de gemeentelijke beleidsmedewerkers in het sociale domein om weer goed af te stemmen in de nieuwe situatie.

*Ontwikkelingen***Dorpenbeleid**

In de periode november 2011 – februari 2012 heeft het college haar 2-jaarlijkse dorpenronde gehouden. Deze gesprekken met de bewoners- en dorpsbelangenorganisaties leveren meestal voldoende input op voor de in de periode na februari 2012 te verrichten activiteiten uit het budget voor het dorpenbeleid. Alle activiteiten zijn genoteerd en in 2013 afgerond.

Fusie welzijnsstichtingen

Per 1 januari 2013 zijn Stichting Welzijn Midden-Drenthe en Stichting Welzijn Ouderen gefuseerd tot de nieuwe organisatie Stichting Welzijnswerk Midden-Drenthe.

Uitbreiding taken Noordermaat

Met Stichting Noordermaat zijn aanvullende afspraken gemaakt omdat door de beperktere toegang bij Bureau Jeugdzorg meer werk bij Noordermaat terecht komt.

Dorpshuizen*Wijster*

Voor verbouw van het dorpshuis De Weidehoek in Wijster is een bijdrage beschikbaar in de kosten van de verbouwing (koersnotitie Dorpshuizen). Door aanpassing van de plannen is in 2013 gebleken dat de geraamde kosten hoger worden dan gedacht. Met deze aanpassingen wordt toekomstig groot onderhoud uitgesteld. In de raad van 6 maart 2014 is daarom een aanvullende bijdrage beschikbaar gesteld van in totaal € 19.250, waarbij een bedrag van € 10.000 gedekt wordt door de bestemmingsreserve Leefbaarheid.

Elp

Voor de renovatie van het dorpshuis in Elp is een bedrag beschikbaar dat wordt gedekt door verschillende inkomsten, onder andere uit opbrengsten grondverkoop. Hierdoor verloopt de renovatie nagenoeg budgetneutraal.

Drijber

In het bestedingsplan zijn middelen beschikbaar gesteld voor de aanpassing van het dorpshuis in Drijber. Door noodzakelijke aanpassingen aan het bestemmingsplan is vertraging ontstaan.

Holthe-Lieving-Makkum

In de raadsvergadering van 31 januari 2013 is een bijdrage van € 30.000 beschikbaar gesteld voor de uitbreiding van buurthuis Trefpunt van Holthe-Lieving-Makkum. De bijdrage wordt gedekt uit de bestemmingsreserve Leefbaarheid. Tijdens de verdere voorbereiding is besloten het gebouw van de ijsbaan bij de plannen te betrekken (clustering). Voor het realiseren van deze gewijzigde plannen is extra budget gevraagd. U heeft in de vergadering van 6 maart 2014 een aanvullend bedrag van € 10.000 beschikbaar gesteld, ten laste van de bestemmingsreserve Leefbaarheid.

Wat hebben we bereikt?

Algemene doelstellingen	
Het in verband met de sociale samenhang en de leefbaarheid van buurten en dorpen:	
a.	ondersteunen van het particulier initiatief, en
b.	het handhaven van de bestaande accommodaties in alle dorpen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen		
	Wat	Wanneer
a.	Uitvoering leefbaarheidinitiatieven dorpsbelangenorganisaties (kleine	2013

	dorpenbeleid)	
	Voortzetten bestaande overlegstructuur met bewoners- en dorpsbelangenorganisaties	2013
	Subsidiëring van de activiteiten van diverse instellingen zoals Stichting Welzijnswerk Midden-Drenthe en Stichting Noordermaat.	2013
b.	Voortzetting bestaand beleid	2013

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel staan de lasten en baten van dit deelprogramma vermeld.
Een uitgebreider overzicht en een toelichting daarop is opgenomen in de programmarekening.

Sociale samenhang en leefbaarheid				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	2.551	2.906	2.890	16
baten	11	16	13	3
resultaat voor bestemming	2.540	2.890	2.877	13
mutaties reserves	0	-337	-307	-30
resultaat na bestemming	2.540	2.554	2.571	-17

Ontwikkelingen

Transitie AWBZ

Het voornemen van het rijk om delen van de AWBZ over te hevelen naar de Wmo staat gepland voor 1 januari 2015. Deze transitie loopt gelijk op met de transities Jeugdzorg en Participatie. In 2013 zijn veel voorbereidingen rondom de transitie AWBZ getroffen. Concretisering van de voorbereidingen wordt wel vertraagd doordat de definitieve besluitvorming van het rijk op zich laat wachten.

Wmo kadernotitie

De kadernotitie is eind 2012 vastgesteld. De notitie is het raamwerk voor het invullen van de beleidsterreinen binnen de Wmo.

In het verlengde van de Wmo kadernotitie heeft u in april 2013 de kadernota Individuele voorzieningen en in mei 2013 de nota Mantelzorgbeleid vastgesteld.

Alcohol

Door de raad is een beleidsnotitie Alcohol vastgesteld, dit naar aanleiding van de wetswijziging over de leeftijdsverhoging voor alcoholgebruik.

Wat hebben we bereikt?

Algemene doelstellingen	
Vrijwilligerswerk en Mantelzorg	
Het vrijwilligerswerk in de gemeente stimuleren en versterken door:	
1.	Verdere invulling te geven aan de 'lokale makelaarsfunctie' door Meedoen Midden-Drenthe
2.	Het deels financieel ondersteunen van de deskundigheidsbevordering van vrijwilligers
Voorzieningen	
Zorg en ondersteuning van kwetsbare groepen door:	
3.	Een kostenbeheersbare verstrekking van individuele voorzieningen.
4.	Een passend aanbod van welzijnsvoorzieningen en -activiteiten
Lokaal Gezondheidsbeleid	
5.	Een goede gezondheid voor alle inwoners.
6.	Het voorkomen van alcohol-, drugs- en gokverslaving
7.	Het bevorderen van de openbare geestelijke gezondheidszorg

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen		Wanneer
	Wat	
Vrijwilligers en Mantelzorg		
1.	Subsidie Stichting Welzijnswerk Midden-Drenthe (reguliere werkzaamheden)	2013
	Fusie van de welzijnsinstellingen	Afgerond 2013
2.	Uitvoering Subsidieregeling deskundigheidsbevordering vrijwilligers	2013
3.	Beleidsadvies voor mantelzorgondersteuning	Afgerond 2013
Voorzieningen		
4.	Verstrekken individuele voorzieningen	Afgerond 2013
Lokaal gezondheidsbeleid		
5.	Bijdrage GGD Drenthe voor uitvoering basistaken en additionele taken.	2013
6.	Subsidie verslavingszorg t.b.v. preventie-, handavings- en voorlichtingsactiviteiten	2013
7.	Uitvoering Nota alcoholbeleid	2013
8.	Deelname aan het regionale overleg Maatschappelijke Opvang en	2013

	Volksgezondheid, georganiseerd door de centrumgemeente.	
	Steunen initiatieven om knelpunten in de AWBZ-zorg aan te pakken.	2013

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel staan de lasten en baten van dit deelprogramma vermeld.
Een uitgebreider overzicht en een toelichting daarop is opgenomen in de programmarekening.

Wmo				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	8.137	8.490	7.395	1.095
baten	550	650	794	-144
resultaat voor bestemming	7.587	7.840	6.601	1.239
mutaties reserves	-37	-242	110	-352
resultaat na bestemming	7.550	7.598	6.711	887

Programma

Algemene middelen

Deelprogramma

Financien
Bedrijfsvoering
Saldo rekening na bestemming

Programmadoelstelling

Het voeren van een behoedzaam financieel beleid en een doelmatige bedrijfsvoering.

Beleidskader

- Financiële verordening Midden-Drenthe
- Controleverordening gemeente Midden-Drenthe
- Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Midden-Drenthe
- Nota Bedrijfsvoering Midden-Drenthe.
- Notitie Dienstbaar en professioneel

Coalitieakkoord

- Financieel lange termijn beleid dat rust op twee pijlers: sociaal en financieel gedegen.
- In deze periode zal er een taakstellende bezuiniging gerealiseerd moeten worden. We houden daarbij rekening met een taakstelling van 6 miljoen euro in deze periode. In het coalitieakkoord is voor 4 miljoen euro al een richtinggevende invulling afgegeven.
- De ingestelde conjunctuurreserve wordt indien nodig gebruikt om de incidentele tekorten te overbruggen die ontstaan, bijvoorbeeld omdat sommige bezuinigingen niet in een keer maar gefaseerd worden ingevoerd.
- In principe horen tarieven en leges kostendekkend te zijn.
- Voor de berekening van het OZB-tarief gaan we uit van de door het CBS in maart van het voorafgaande jaar geprognosticeerde inflatie van het komende begrotingsjaar. Meerjarig wordt vanaf 2011 uitgegaan van 1,5%. Per begrotingsjaar zal blijken of dit voor het betreffende begrotingsjaar voldoende is of dat dit aangepast moet worden. Vanaf 2013 wordt een inflatie van 2% aangehouden.

Relatie met andere programma's

Alle programma's

Ontwikkelingen

Doorontwikkeling

De organisatie van Midden-Drenthe is voortdurend in ontwikkeling. Dat gaat veelal geleidelijk. Soms is het echter nodig om met elkaar de visie te herijken en de koers voor de toekomst weer te bespreken. Een aantal ontwikkelingen zoals de invoering van een Regionale Uitvoeringsdienst voor milieuhandhaving en een verdere digitalisering dwingen ons na te denken over de inzet van mensen en middelen. Dat heeft de afgelopen periode geleid tot de notitie Dienstbaar en professioneel, waarover we voor de zomer een besluit hebben genomen.

Deze veranderingsprocessen willen we weliswaar voortvarend inzetten maar dat koppelen we aan verantwoord met elkaar omgaan. Het behoud van werkgelegenheid en het perspectief op werk is voor ons bij deze doorontwikkeling van groot belang.

Het formele traject met OR en GO is afgerond; op dit moment worden de plannen uitgewerkt en waar mogelijk al geïmplementeerd.

Deelprogramma Financien

Ontwikkelingen

Gezien de druk op de financiën de komende jaren zullen er keuzes moeten worden gemaakt waarbij het uitgangspunt van een sociaal en solide financieel beleid in stand blijft.

Met name de financiële consequenties van de drie transities en de overige voorgestelde bezuinigingen vanuit het kabinet zorgen voor financiële onzekerheid voor de langere termijn. Het controleprotocol is in 2013 geactualiseerd.

Wat hebben we bereikt?

Het bestendigen van een solide financieel beleid.

Algemene doelstellingen	
1.	Opvangen extra uitgaven binnen de inflatiecorrectie.
2.	Alleen een meer dan trendmatige verhoging van de uitgaven indien dit noodzakelijk is om extra of op een hoger peil gelegen resultaten te bereiken.

Lange termijnagenda		
Wat	Stand 2013	Afdoening
Vaststelling Perspectiefnota begroting	4 juli 2013	Raad
Voor- / najaarsnota	Voorjaarsnota: 27 juni 2013 Najaarsnota: 31 oktober 2013	rc Oro en raad
Jaarstukken	30 mei 2013	rc Oro en raad
(meerjaren)Begroting	7 november 2013	Raad
Vaststelling begrotingscyclus en controleprotocol	30 mei 2013	rc Oro en raad

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen	
	Wat
	Zie onderdeel financiële positie en paragrafen.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel staan de lasten en baten van dit deelprogramma vermeld. Een uitgebreider overzicht en een toelichting daarop is opgenomen in de programmarekening.

Financien				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	21	-339	475	-814
baten	39.133	40.117	39.826	291
resultaat voor bestemming	-39.112	-40.456	-39.351	-1.105
mutaties reserves	-602	-109	72	-181
resultaat na bestemming	-39.714	-40.566	-39.279	-1.287

Deelprogramma Bedrijfsvoering

Ontwikkelingen

Ontwikkeling organisatie

De afgelopen jaren heeft de organisatie zich sterk ontwikkeld in kwaliteit en efficiëntie. Voor de toekomst is er een open houding ten opzichte van samenwerking wanneer dat ondersteunend is voor kwaliteitsverbetering of de organisatie van het werk. Wanneer dit ook efficiencyvoordelen oplevert is dit vanzelfsprekend welkom. Middelen voor opleiding, training en ontwikkeling dienen geborgd te zijn.

Bezuinigingen

De organisatie heeft de afgelopen jaren al een substantiële bijdrage geleverd in het verminderen van de kosten. Taakstellend zal binnen het totaal van bedrijfsvoering gekeken moeten worden hoe het met minder kan. Daarnaast willen we wel de zekerheid bieden aan medewerkers dat er in het kader van de bezuinigingen geen gedwongen ontslagen zullen vallen.

Wat hebben we bereikt?

Algemene doelstellingen	
1	Een doelmatige, flexibele, kwaliteitsvolle en vraaggerichte organisatie gericht op dienstverlening aan de Midden-Drentse samenleving ondanks de noodzakelijke bezuinigingen
2	Een organisatie met voldoende massa en kwaliteit om de dienstverlening ook onder onverwachte of moeilijke omstandigheden inhoud te geven.
3	Niet per se alles zelf doen; uitbesteding of samenwerking zijn reële opties als dit leidt tot een kwalitatief betere en doelmatige dienstverlening.
4.	Borging van middelen voor opleiding, training en ontwikkeling
5.	Optimale ondersteuning van de primaire processen tegen gerechtvaardigde kosten.

Indicatoren	2010	2011	2012	2013
aantal fte's per 31 december (afgerond op hele fte's)	241	233	228	215

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen
Wat
Uitvoering Dienstverleningsprogramma 2009 - 2013
Zie paragraaf Bedrijfsvoering.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel staan de lasten en baten van dit deelprogramma vermeld. Een uitgebreider overzicht en een toelichting daarop is opgenomen in de programmarekening.

Bedrijfsvoering				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	2.356	2.401	2.354	47
baten	5	5	5	0
resultaat voor bestemming	2.351	2.396	2.349	47
mutaties reserves	251	177	211	-34
resultaat na bestemming	2.603	2.574	2.561	13

Paragrafen

Lokale heffingen

Lokale heffingen is een verzamelterm voor een aantal belastingen en rechten. De lokale heffingen vormen een aanzienlijk deel van de inkomsten van de gemeente en maken dus een wezenlijk onderdeel uit van het te voeren gemeentelijk beleid. De tarieven voor 2013 zijn door de raad op basis van de volgende uitgangspunten als volgt vastgesteld:

- een algemene tariefstijging van 1,75% voor de OZB en 2% voor de overige belastingen, inclusief de Bedrijven Investerings Zone (BIZ) en verhuur van sportaccommodaties;
- de tarieven voor de afvalstoffenheffing worden verlaagd met € 10; de tarieven zijn gebaseerd op een volledige kostendeckering inclusief het verdisconteren van de kwijtschelding;
- het tarief van de rioolheffing voor 2013 wordt vastgesteld vanuit het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP) 2011-2015; dit betekent dat, op basis van het bestaande beleid, een verhoging van € 10 wordt aangehouden;
- het tarief van de toeristenbelasting wordt met € 0,10 verhoogd naar € 1,10 per persoon per overnachting.

In onderstaande tabellen staan voor de verschillende belastingen en rechten de tarieven en opbrengsten vermeld. In de tabel Waarden onroerende zaken staan de geraamde en werkelijke waarden van de onroerende zaken in de gemeente. De economische waarde van de onroerende zaken in een gemeente vormt onder meer de grondslag voor de onroerendezaakbelastingen. Van ieder object moet de economische waarde worden vastgesteld. Door in de wet genoemde vrijstellingen krijgt niet iedere eigenaar of gebruiker van een gewaardeerd object een OZB-aanslag. Dit verklaart het verschil in waarden van WOZ-objecten en OZB-objecten. Daarna staan de volgende tabellen opgenomen:

- tarieven per belastingsoort
- opbrengsten belastingen
- kostendeckendheid afvalstoffenheffingen
- belastingdruk per wooneenheid en per inwoner.

Waarden onroerende zaken (bedragen x € 1.000)

	Werkelijk 2011	Werkelijk 2012	Werkelijk 2013
Waarde WOZ objecten (waardepeildatum 2011 = 1-1-2010; waardepeildatum 2012 = 1-1-2011; waardepeildatum 2013 = 1-1-2012)	4.101.990	4.039.944	3.895.691
Waarde OZB objecten (waardepeildatum 2011 = 1-1-2010; waardepeildatum 2012 = 1-1-2011; waardepeildatum 2013 = 1-1-2012)	4.083.986	4.022.772	3.878.695
• waarde woonruimten	3.186.999	3.158.021	3.015.701
• waarde niet woonruimten	896.987	864.751	862.994
• vervallen OZB gebr. heffing woningen en	<u>-/- 134.468</u>	<u>-/- 123.275</u>	<u>-/- 117.741</u>
• woonged. niet-woningen (amendement De	762.519	741.026	745.253
• Pater / motie van Beek			

Tarieven

Soort belasting/heffing	Tarief 2011 (% woz- waarde)	Tarief 2012 (% woz- waarde)	Tarief 2013 (% woz- waarde)
Onroerendezaakbelastingen			
<i>Woningen:</i>			
Eigenaar	0,0910%	0,0943%	0,0987%*
Gebruiker	-		
<i>Niet-woningen:</i>			
Eigenaar	0,1577%	0,1639%	0,1708%*
Gebruiker	0,1266%	0,1315%	0,1370%*
Afvalstoffenheffing			

- Eenpersoonshuishoudens - Tweepersoonshuishoudens - Drie- of meer persoonshuishoudens en voor recreatiewoningen	€ 180,00 € 202,00 € 225,00	€ 170,00 € 192,00 € 215,00	€ 160,00 € 182,00 € 205,00
Reinigingsrechten per minicontainer (incl. btw)	€ 123,00	€ 117,00	€ 110,00
Toeristenbelasting (tarief per overnachting)	€ 1,00	€ 1,00	€ 1,10
Forensenbelasting Afhankelijk van de vastgestelde WOZ-waarde			
tot € 60.000	€ 322,50	€ 354,00	€ 361,00
van € 60.000 tot € 90.000	€ 395,00	€ 434,50	€ 443,00
van € 90.000 tot € 120.000	€ 415,00	€ 456,50	€ 465,50
van € 120.000 tot € 150.000	€ 425,00	€ 467,50	€ 476,50
van € 150.000 tot € 180.000	€ 480,00	€ 528,00	€ 538,50
van € 180.000 of meer.	€ 605,00	€ 665,50	€ 678,50
Rioolheffing (per aansluiting)	€ 228,50	€ 238,50	€ 248,50

* De tarieven OZB zijn verhoogd met 1,75%; daarnaast is rekening gehouden met de gevolgen van de herwaardering voor 2013 naar waardepeildatum 1-1-2012 (was 1-1-2011).

Opbrengsten belastingen en rechten (bedragen x € 1.000)

Belastingsoorten	Werkelijk 2011	Werkelijk 2012	Werkelijk 2013
Onroerendezaakbelastingen	5.228	5.309	5.405
- opbrengst woonruimten - opbrengst niet woonruimten	2.892 2.336	2.978 2.331	3.051 2.354
Reinigingsheffingen:			
- Afvalstoffenheffing - Reinigingsrechten	2.846 106	2.712 94	2.574 87
Rioolheffing	3.628	3.803	3.971
Forensenbelasting	145	159	160
Toeristenbelasting	738	824	874
Bedrijven Investerings Zone (BIZ)	50	48	50
Begrafnisrechten	393	275	467

Kostendekkendheid (bedragen x € 1.000)

Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	Werkelijk 2012	Werkelijk 2013
Opbrengst uit heffingen	2.712	2.574
Overige opbrengsten	94	87
Totale baten (exclusief verfijning)	2.806	2.661
Totale lasten (incl. BTW)	2.806	2.661
Niet-gedekte lasten	n.v.t.	n.v.t.
Dekkingspercentage in %	100%	100%

Afvalstoffenheffing

De inkomsten uit de afvalstoffenheffing zijn nagenoeg gelijk aan de raming.

Bij de opbrengst van de afvalstoffenheffing is in 2013 rekening gehouden met een verlaging van het tarief met € 10 per aansluiting.

Rioolheffing

De inkomsten uit de rioolheffing zijn € 22.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door een lagere opbrengst uit niet-woonruimten.

De totale kosten met betrekking tot het onderdeel riolering vormen een onderdeel van het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan en verlopen budgettair neutraal voor de gemeente.

Bij de opbrengst van de rioolheffing is in 2013 rekening gehouden met een verhoging van het tarief met € 10 per aansluiting.

Belastingdruk 2013 (x € 1.000)

Opbrengst onroerendezaakbelastingen	5.405		
af: opbrengst niet-woonruimten	-2.354		
		3.051	

Opbrengst rioolheffing	3.971		
af: opbrengst niet-woonruimten	-459		
		3.512	
Opbrengst reinigingsheffingen	2.661		
af: opbrengst reinigingsrechten	-87		
		2.574	
Totaalopbrengst particuliere huishoudingen			9.137

Belastingdruk

De belastingdruk per woonruimte uitgesplitst naar huur en koop.

De totale belastingopbrengst van particuliere huishoudens bedraagt in 2013 € 9.137.000. Het aantal woonruimten per 1 januari 2013 is 14.907. De gemiddelde belastingdruk per woonruimte van een *koopwoning* (gemiddelde woningwaarde € 200.000) bedraagt € 650,90. Huurders betalen geen onroerendezaakbelasting. De belastingdruk van een *huurwoning*, uitgaande van een drie- of meerpersoonshuishouden, bedraagt € 453,50. Dit is de som van de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Het aantal inwoners per 1 januari 2013 is 33.407. De belastingdruk per inwoner komt dan op € 273,50.

Kwijtscheldingsbeleid

Belastingplichtigen met een laag inkomen kunnen kwijtschelding vragen van de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De aanvragen worden wat betreft inkomen, vermogen en gezinssituatie getoetst aan door het rijk vastgestelde normen.

Onderstaande tabellen geven inzicht in het aantal (gehonoreerde) kwijtscheldingsverzoeken en de bedragen die daarmee gemoeid zijn.

Kwijtschelding

	Werkelijk 2011	Werkelijk 2012	Werkelijk 2013
Aantal verzoeken	527	547	502
Aantal gehonoreerd	354	425	424
Bedrag (bedragen x € 1.000)	146	162	169

Kosten 2010-2013 gehonoreerde kwijtscheldingsverzoeken (bedragen x € 1.000)

Jaar	2010	2011	2012	2013
O.Z.B.	0	0	1	1
Rioolheffing	80	79	90	98
Afvalstoffenheffing	80	69	71	70
Totaal	160	146	162	169

Leges

Onderstaande tabel geeft inzicht in de inkomstenontwikkeling van een aantal soorten gemeentelijke leges.

Legesinkomsten (bedragen x € 1.000)

Soort	Werkelijk 2011	Werkelijk 2012	Werkelijk 2013
Bouwleges	873	843	403
Huwelijksrechten	24	23	26
Bewijs opneming GBA	9	8	8
Gemeentelijke Leges rijbewijzen	127	91	81
Leges eigen verklaring	19	19	14
Gemeentelijke Leges paspoorten	73	97	78
Gemeentelijke Leges identiteitskaarten	99	88	69

Ontwikkelingen

Jaarlijkse WOZ-herwaardering

De herwaardering van woningen vindt jaarlijks plaats op basis van werkelijke verkoopcijfers. Naast de beschikbare vraag- en verkoopcijfers wordt ook gebruik gemaakt van beschikbare gegevens van nieuwbouw, verbouw en sloop en de resultaten van de hertaxaties na bezwaren.

Voor herwaardering van de agrarische- en incurante objecten wordt gebruik gemaakt van een koppeling met de landelijke taxatiewijzers. Door de hoeveelheid werkzaamheden met betrekking tot de herwaardering, de mutaties nieuw- en verbouw en bezwaar- en beroepsprocedures, in relatie tot de eigen personele bezetting, is daarbij gebruik gemaakt van externe ondersteuning.

Daarbij geldt dat de dalende woningmarkt met aanzienlijk minder verkoopcijfers behoorlijk invloed heeft op de werkzaamheden. Vanuit het oogpunt van zorgvuldigheid is daarom sinds 2012 gekozen voor de mogelijkheid om voorafgaand aan een formeel bezwaartraject met betrekking tot de vastgestelde WOZ-waarden belanghebbenden de gelegenheid te bieden contact te hebben met de taxateur. Uit vele reacties is af te leiden dat dit als positief wordt ervaren. Deze werkwijze en de informatie op de website en in de krant over de werkwijze en de kosten van zogenaamde no-cure-no-pay bedrijven leidt tot minder formele bezwaren.

Het behandelen van bezwaren ingediend door no-cure-no-pay bedrijven vergt extra veel behandel tijd. Standaard wordt een pro forma bezwaar ingediend met een verzoek om kostenvergoeding en horen, die later nader wordt gemotiveerd of ingetrokken. Om een eind te maken aan situaties die leiden tot een onredelijke kostenvergoeding is een wijziging van het Besluit proceskosten bestuursrecht in behandeling. Gekoppeld hieraan is het voornemen van het rijk om de openbaarheid van de WOZ-waarden te verruimen.

WOZ-Basisregistratie

De WOZ is een wettelijke basisregistratie. De gemeenten zijn daarbij bronhouder van de WOZ-gegevens. Momenteel wordt voor de gegevensuitwisseling met waterschappen en Belastingdienst gewerkt aan de invoering van het WOZ-berichtenverkeer. Daarvoor wordt een Landelijke voorziening WOZ in het leven geroepen. De keuze voor een basisregistratie vergt aanpassingen aan systemen en registraties. Naast de WOZ-basisregistratie wordt binnen de gemeente gewerkt aan de inrichting van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). Omdat het in beide gevallen gaat om objectgegevens wordt ook gewerkt aan koppelingen tussen de verschillende softwareapplicaties ten behoeve van een zo efficiënt mogelijke uitvoering en beheer van deze wettelijke basisregistraties.

Relatie Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en de Wet Onroerende Zaken (WOZ)

De invoering van de BAG en de Wabo hebben positieve gevolgen voor de uitvoering van de Wet WOZ. Het gaat daarbij om uniforme registratie van adressen van gebouwen en de vergunningverlening. Eerder is aangegeven om de mogelijkheid te onderzoeken om de WOZ-herwaardering te baseren op de BAG-gegevens. Gelet op de verschillende uitgangspunten (BAG = gebruikoppervlakte en WOZ = inhoud en bruto oppervlak) wordt voor de WOZ-waardebepaling vooralsnog de huidige werkwijze voortgezet. Dit standpunt wordt ook door de Waarderingskamer ondersteund.

Kwijtschelding

Kwijtscheldingsaanvragen van waterschapsheffingen worden beoordeeld en getoetst door de gemeente. De gemeente toetst en de waterschappen conformeren zich aan de beslissing. Bij de toetsing wordt gebruik gemaakt van de inkomens- en vermogensgegevens zoals die bekend zijn bij het landelijk inlichtingenbureau. Dit geldt alleen voor zover de aanvragers daarvoor toestemming hebben verleend (wettelijk verplicht).

Het rijk heeft in verband met een mogelijke armoedeval besloten om de eerder voorgestelde verruiming van de vermogensnorm voor kwijtschelding niet in te voeren. Wel is het mogelijk om kwijtschelding te verlenen aan kleine, soms startende, zelfstandige ondernemers voor de privé-gemeentelijke belastingschulden. Gelet op de wettelijke mogelijkheid en het voortduren van de economische crisis heeft de raad in november 2013 ingestemd met het voorstel om ingaande 2014 de kwijtscheldingsregeling voor deze categorie te verruimen. Daarbij geldt dat invoering plaats vindt zonder dat het rijk daarvoor de al langere tijd toegezegde nadere uitvoeringsregels heeft vastgesteld. Regels die van belang zijn voor een eenduidige en zorgvuldige beoordeling van verzoeken om kwijtschelding door ondernemers. Een dergelijke toetsing is bijzonder complex (toetsing van inkomen en vermogen, met daarbij onderscheid tussen bedrijf en privé). Voor de uitvoering wordt afstemming gezocht met omliggende gemeenten.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de verhouding aan tussen de risico's die de gemeente loopt (*benodigde weerstandscapaciteit*) en de financiële middelen die de gemeente vrij kan maken om de nadelige gevolgen van deze risico's op te vangen (*beschikbare weerstandscapaciteit*).

$$\text{Weerstandsvermogen of ratio weerstandscapaciteit} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Het weerstandsvermogen is idealiter gelijk aan 1 (nota Weerstandsvermogen, maart 2008).

Ontwikkelingen

Eind januari 2013 heeft de rekenkamercommissie het onderzoeksrapport over het risicobeleid in Midden-Drenthe aangeboden aan de raad. De aanbevelingen hebben onder andere betrekking op transparantie en een formeel door de raad vastgestelde systematiek.

Op beide onderdelen zijn inmiddels de nodige stappen gezet. In de begroting 2014 is ten behoeve van de transparantie de bestaande systematiek voor het bepalen van het risicoprofiel uiteengezet, zijn de risico's opnieuw geïnventariseerd (volledigheid en omvang) en opgenomen en is de opbouw van de structurele en incidentele weerstandscapaciteit inzichtelijk gemaakt.

In de eerste helft van 2013 is een kwalitatief onderzoek verricht naar de wensen rondom een nieuw systeem voor het opstellen van een risicoprofiel. Op dit moment wordt gewerkt aan de concrete invulling van een dergelijk systeem. Een raadsvoorstel daartoe verwachten wij medio 2014 te kunnen aanbieden.

Bovenstaande ontwikkelingen zijn nog niet meegenomen in deze paragraaf. In de jaarstukken wordt namelijk de situatie per 31 december van het voorafgaande jaar vergeleken met de oorspronkelijke begroting. Hierbij gaan we uit van dezelfde uitgangspunten als opgenomen in de begroting.

Weerstandsvermogen 2013

Om een uitspraak te kunnen doen over het weerstandsvermogen op 31 december 2013 is gekeken naar de mutaties in de beschikbare weerstandscapaciteit en in de risico's (risicoprofiel).

Beschikbare weerstandscapaciteit

In onderstaande tabel staat de beschikbare weerstandscapaciteit voor 2013 op begrotingsbasis en op rekeningbasis opgenomen.

Weerstandscapaciteit (x 1.000)	Begroting 2013	Rekening 2013
<i>Incidentele weerstandscapaciteit</i>		
Algemene A-reserve	14.196	13.781
Weerstandsvermogen bouwgrondexpl.	807	475
Algemene B-reserve	3.339	3.381
Bestemmingsreserves	1.853-	1.326-
Stille reserve		
Totaal incidenteel	16.489	16.311
<i>Structurele weerstandscapaciteit</i>		
Onbenutte belastingcapaciteit	121	23-
Onvoorzien uitgaven	50	5
Meerjarige bestedingsruimte	750	-
Totaal structureel	921	18-

Op rekening basis is de incidentele weerstandscapaciteit iets lager. Oorzaak hiervan is de onttrekking van € 347.000 aan de reserve bouwgrond. De structurele weerstandscapaciteit is iets negatief. Dit wordt vooral veroorzaakt door een negatieve onbenutte belastingcapaciteit, het inzetten van de budgetten voor onvoorzien uitgaven en de bestedingsruimte. De onbenutte belastingcapaciteit drukt

het verschil uit tussen de normopbrengst (gebaseerd op de bepalingen in de Financiële verhoudingswet) en de werkelijk opbrengst. De werkelijke opbrengst over 2013 is dus iets hoger dan de normopbrengst (minder dan 0.5% van de norm). Dit heeft verder geen consequenties. Ook de beschikbare incidentele weerstandscapaciteit fluctueert. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door schommelingen in de (bestemmings)reserves gedurende het jaar. Opgemerkt moet worden dat de zogenaamde bekleemde reserves niet zijn meegenomen in deze berekening. Dit verklaart direct ook het verschil tussen het bedrag aan reserves in dit overzicht en het bedrag opgenomen in de staat van reserves. Het inzetten van een bekleemde reserves heeft direct (negatieve) gevolgen voor de exploitatie. Een voorbeeld hiervan is de opbrengst van de verkoop van de aandelen Essent (onderdeel A-reserve). De rente over dit deel van de A-reserve dient ter compensatie van het verlies aan dividend.

De cijfers in de tabel geven een beeld van de situatie per 31 december 2013 en zeggen daardoor niet zoveel over de mate waarin de gemeente in staat is de nadelige gevolgen van risico's op te vangen. Op rekeningsbasis is het daarom ook niet relevant om het weerstandsvermogen in een verhoudingsgetal uit te drukken.

Risico's

Het weerstandsvermogen is vooral toekomstgericht. Het risicoprofiel dat daar bij hoort staat opgenomen in de begroting 2014.

Met betrekking tot het risicoprofiel 2013 kunnen de volgende opmerkingen worden gemaakt.

Bouwgrondexploitatie

Binnen de bouwgrondexploitatie kan onderscheid worden gemaakt in woningbouw en bedrijventerreinen. Jaarlijks beoordelen we de bouwgrondexploitatie conform het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) op haalbaarheid. Wat betreft de woningbouw heeft dit er in 2012 toe geleid dat een bedrag van € 1.596.000 is afgeboekt op de gronden.

In 2013 heeft de analyse van de bouwgrondexploitatie ertoe geleid dat de raad wordt voorgesteld:

- een voorziening 'nadelige resultaten bouwgrondexploitaties' in te stellen van € 498.600.
- een verlies van € 347.000 ten laste te brengen van het weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie.

Openeinderegelingen

Zowel binnen de WWB als de Wmo is er over 2013 sprake van lagere lasten en / of hogere baten dan begroot. Ook de uitvoering van de Wsw – strikt genomen geen openeinderegeling – heeft in 2013 niet geleid tot nadelen ten opzichte van de begroting.

De financiële ontwikkelingen binnen de WWB, de Wmo en de Wsw staan toegelicht in de programmarekening.

Kapitaalgoederen

Een aanzienlijk deel van de aanwezige kapitaalgoederen zoals infrastructuur, gebouwen en plantsoenen is in beheer en onderhoud van de gemeente.

Door de gemeenteraad is op 23 april 2009 hiervoor de verzamelnota onderhoud kapitaalgoederen vastgesteld. De verzamelnota geeft inzicht in:

1. de beleidsuitgangspunten (= gewenste kwaliteit) uit de door de raad vastgestelde beleids- en beheersplannen.
2. het (meerjarig) financiële beslag dat voortvloeit uit deze beleidskeuzes.

In de paragraaf kapitaalgoederen staat met ingang van 2010 opgenomen:

- de te verrichten / verrichte activiteiten en de begrote / werkelijke lasten en baten per kapitaalgoed overeenkomstig de in de nota opgenomen kapitaalgoederen en kostensoorten
- eventuele wijzigingen in het beleidskader

Een overzicht van de verschillen tussen de begrote en werkelijke bedragen en een toelichting daarop is opgenomen in de programmarekening.

Wegen

De afgelopen jaren is er sprake geweest van twee parallelle ontwikkelingen. Aan de ene kant hebben we extra geïnvesteerd om het onderhoudsniveau weer terug te brengen op het peil dat we als gemeente willen. Soms ook als gevolg van incidentele weersomstandigheden. Aan de andere kant hebben we de uitvoering van het wegenonderhoud aangepast aan de realiteit van gemeentebrede beleidsaanpassingen en bezuinigingen. Daarmee bevindt het wegenonderhoud zich op dit moment op een aanvaardbaar niveau.

In de nieuwe bestuursperiode zal het wegenonderhoud opnieuw aandacht vragen, waarbij ook de vraag naar het gewenste en realistische onderhoudsniveau voor de daarop volgende jaren beantwoord zal worden.

In 2013 zijn we naar aanleiding van de wet Basiskaart Grootchalige Topografie (BGT) gaan werken met een ander beheersysteem, Obsurv.

De invoering van dit nieuwe beheersysteem heeft onder andere tot gevolg gehad dat we nog beter zicht hebben op onze totale wegenbestand.

Door de verbeterde registratie is gebleken dat de totale lengte aan wegen en paden ca. 854 kilometer bedraagt in plaats van 781 km, een toename van bijna 10%.

De totale oppervlakte van alle door de gemeente te onderhouden verhardingen bedraagt ongeveer 3,5 miljoen vierkante meter. De onverharde oppervlakte (zandwegen) bedraagt 150.000 m².

Gelet op de wettelijke rol die de gemeente heeft als wegbeheerder en uit oogpunt van zorgvuldig beheer van kapitaalgoederen moeten onnodige kosten worden voorkomen en veiligheidsrisico's worden beperkt.

In 2013 zijn de wegen voor het onderhoudsprogramma wegen 2014 met het nieuwe systeem geïnspecteerd.

In 2013 zijn er vanwege de kosten op asfaltwegen slijtlagen aangebracht in plaats van deklagen. Met het aanbrengen van een slijtlaag wordt het aanbrengen van een deklaag vijf jaar uitgesteld. De inspecties kunnen dus een vertekend beeld geven.

Budgetten (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2012	Raming 2013	Werkelijk 2013
Exploitatiebudget voor groot onderhoud	1.030	522	635
Exploitatiebudget voor klein onderhoud	279	497	357
Achterstallig onderhoud (Investering)	34	-	-

Uitgevoerde werken in 2013

Het betreft regulier groot onderhoud (herstraten, dek- en slijtlagen aanbrengen), onderhoud aan toeristische fietspaden en regulier klein onderhoud (aanbrengen van asfalt-, klinker-, en tegelverhardingen).

Het betreft de volgende wegen:

Deklaag:

- Wezuperweg te Orvelte, gedeeltelijk
- Oude Beilerweg (sporthal) te Westerbork
- Scharreveld te Bruntinge, gedeeltelijk
- Westerhaarweg te Wijster
- Fietspad Bosweg grens Coevorden te Witteveen
- Fietspad De Musels te Beilen
- Fietspad Eekhoutswijk-Suermondsweg te Smilde

Slijtlaag:

- Holthe naar Hoogeveenseweg
- Elzenlaan, Prins Mauritsstraat, Nassaustraat, Prins Clausstraat en Prins Bernhardstraat te Smilde
- Boerenlaan te Smilde
- Koolveen en Hullenzandweg te Nieuw-Balinge

Asfaltreparatie:

- Oranjekanaal ZZ van Halerbrug tot Hijken

Herstraten:

- Ter Horst, gedeeltelijk
- Molenvijk te Smilde, gedeeltelijk
- Voetpaden Vonderkampen te Beilen, asfalt vervangen door tegels (achter begraafplaats Torenlaan).

Het definitieve programma voor groot onderhoud 2014 bieden wij zoals gebruikelijk in het voorjaar ter kennisname aan de commissie Ruimte en Groen aan. Naar het zich nu laat aanzien wordt daarin ook de renovatie van verouderde wijken opgenomen en zal opnieuw aandacht worden besteed aan het aanbrengen van slijtlagen.

Bruggen

Midden-Drenthe beheert en onderhoudt als onderdeel van de infrastructuur 78 bruggen, brugduikers en duikers verspreid over de gemeente. In verband met achterstanden in onderhoud zijn de budgetten voor regulier en correctief onderhoud in 2010 verhoogd. Voor ingrijpend onderhoud en renovaties wordt een afweging gemaakt bij de totstandkoming van de begroting.

Budgetten (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2012	Raming 2013	Werkelijk 2013
Exploitatiebudget regulier onderhoud	75	76	88
Bedrag voor vervanging bruggen (investering)	89	476	36

Uitgevoerde werken in 2013

- Conservering/herstelwerkzaamheden brugleuningen
- Inspecties bruggen over Drentse Hoofdvaart
- Schoonmaken bruggen
- Herstellen van landhoofden i.c.m. taludbescherming en walbeschoeiing
- Storingen oplossen van de draaibare bruggen over Drentse Hoofdvaart
- Reparatie fietsbrug Beilerweg

Groot onderhoud en renovatie

Vervangen brug nr. 6 Drijber (nabij bungalowpark De Hullen) is voorbereid in 2013, de uitvoering is doorgeschoven naar 2014.

Het groot onderhoud (bediening) van de Polakkenbrug, Grietmansbrug en Jonkersbrug is nog niet uitgevoerd, in afwachting van de ontwikkelingen met de provincie (planning 2014).

Riolering

Op grond van de Wet milieubeheer rust op de gemeente de zorgplicht voor een doelmatige inzameling en transport van stedelijk afvalwater dat vrijkomt binnen haar grondgebied. Verder is in de Waterwet (tijdelijk: Wet gemeentelijke watertaken) geregeld dat de gemeente de zorgplicht heeft voor de doelmatige inzameling en transport van afvloeiend hemelwater. Verder is in de Waterwet geregeld dat de gemeente maatregelen moet treffen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming te voorkomen of te beperken voor zover doelmatig (Grondwaterzorgplicht).

Om aan de zorgplichten te voldoen zijn diverse voorzieningen (systemen) aangelegd. De gemeente dient de voorzieningen adequaat te beheren voor zover de gemeente beheerder is. Hoe de gemeente de voorzieningen beheert en financiert legt zij vast in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP). In maart 2011 heeft de gemeenteraad het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan voor de periode 2011-2015 vastgesteld.

Rioolheffing

De exploitatielasten voortvloeiend uit het vGRP worden gedekt uit de rioolheffing. Uitgangspunt bij vaststelling van de rioolheffing is dat zij kostendekkend moet zijn. Daarom heeft de gemeenteraad bij de vaststelling van het vGRP besloten om het rioolrecht jaarlijks met € 10 te laten stijgen tot het moment dat 100 % kostendekking is bereikt.

Budgetten (bedragen x € 1.000) excl. BTW	Werkelijk 2012	Raming 2013	Werkelijk 2013
Bedrag voor onderhoud excl. BTW	924	935	919
Bedrag voor investering excl. BTW	533	*) 1.892	545

*) Dit bedrag is opgebouwd uit nog beschikbare investeringsbedragen van voorgaande jaren (€ 1.242) en het bedrag dat in 2013 beschikbaar is gesteld (€ 650). Samen € 1.892.

Uitgevoerde werken in 2013

Investerings

Afkoppelen

- Spier
- P-plaats gemeentehuis en verbinding centrum met de Markt , Beilen.
- De Markt e.o., Beilen, vervolg op 2012.
- Mr. Alewijnstraat e.o., Hoogersmilde

Vervangen

- Groot onderhoud Beilen noordoost

Vervanging pompen en gemalen

- De Berkenweg, Drijber.

Exploitatie (incidenteel)

Actualiseren Basis RioleringsPlannen

- Spier

Openbaar groen

De kaders voor het onderhoud van het openbaar groen zijn vastgelegd in het Landschapsbeleidsplan (buiten bebouwde kom) en Groenbeleidsplan (binnen bebouwde kom).

Landschapsbeleidsplan

In het Landschapsbeleidsplan (actualisatie 2012) staat de gemeentelijke visie opgenomen op de meest gewenste ontwikkelingen van visueel ruimtelijke, cultuurhistorische en ecologische waarden van het buitengebied. Het plan bevat geen aan deze visie gerelateerde kwaliteitseisen voor het groenonderhoud. Maar om uitvoering te geven aan de visie is wel een lijst met aandachtspunten opgenomen.

Tevens vormt het Landschapsbeleidsplan de basis voor het Landschapsbeheerplan (2014). Het beheerplan bevat de visie voor toekomstig beheer en wordt zoveel mogelijk geïntegreerd in al bestaande programma's voor groenonderhoud.

Groenbeleidsplan

Het groenbeleidsplan 2006 – 2015 is vastgesteld door de raad op 26 oktober 2006. Het bevat een overkoepelende visie voor het groen binnen de bebouwde kommen.

Doel van het Groenbeleidsplan is een consistent en samenhangend beleid en beheer van het openbaar groen in de bebouwde kommen. Ook is aangegeven waar de groenstructuur versterkt zou kunnen worden. Het plan bevat naast algemene uitgangspunten en richtlijnen per kern een uitwerking met onder andere een groenstructuurkaart en onderhoudsniveaus.

Voor de uitvoering van het Groenbeleidsplan was een structureel bedrag van € 75.000 per jaar beschikbaar in de begroting, met ingang van 2013 is deze vervallen. Jaarlijks zal afgewogen moeten worden bij de bespreking van het bestedingsplan of er gelden beschikbaar worden gesteld.

Het versterken van de groenstructuur en renovatie van oudere plantsoenen gebeurt zoveel mogelijk met inspraak van bewoners. Zo mogelijk kijken we daarbij naar een dorp als geheel, middels een groenplan voor het dorp. Benodigde groenrenovaties worden jaarlijks over de hele gemeente verspreid uitgevoerd.

Oppervlakte plantsoen binnen de bebouwde kom:

	Algemeen	Begraafplaatsen
Gazon	115 ha	7,0 ha
Bos/bosplantsoen	61 ha	1,5 ha
Sierheesters	20 ha	1,5 ha
Bermen c.q. extensief gras	14 ha	
Sportvelden	20 ha	
totaal	230 ha	10 ha

Groenonderhoud

Het groenonderhoud voor de hele gemeente wordt uitbesteed op basis van een bestek. In dit bestek wordt de gewenste kwaliteit omschreven, en wordt per m² afgerekend. Het areaal groen is opgenomen in een geautomatiseerd groenbeheerprogramma. Een bomenteam bestaande uit twee eigen medewerkers, voert bomeninspecties uit volgens de zorgplicht. Ook doen zij specifieke werkzaamheden ten aanzien van bomen zoals in het kader van de bestrijding van de eikenprocessierups.

Budgetten (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2012	Raming 2013	Werkelijk 2013
Bedrag voor onderhoud	3.114	3.406	3.278
Uitvoering groenbeleidsplan	78	50	50

Het betreft hier de kosten van onderhoud bermen en wegbeplanting, kerntaken landschap en bossen, plantsoenen en wandelpaden en kerntaken groenvoorziening.

Uitgevoerde werken in 2013

De belangrijkste activiteiten zijn groenonderhoud (o.a. grasmaaien, onkruidbeheersing, snoei) boominspecties en renovaties. In Hoogersmilde, Hooghalen en Smilde zijn groenplannen ontwikkeld en uitgevoerd (bestedingsplan 2013).

Openbare verlichting

In 2013 is het concept Beleidsplan verduurzaming openbare verlichting gemeente Midden-Drenthe 2014-2023 opgesteld. Begin 2014 is het beleidsplan door de raad vastgesteld.

In 2014 wordt met de uitvoering van de werkzaamheden van het meerjarenplan gestart.

De totale kosten voor de maatregelen uit het beleidsplan voor de totale planperiode zijn geraamd op € 900.000. De verlichting wordt verduurzaamd door energiebesparende maatregelen en aanbrengen van led-armaturen.

In 2013 is het onderhoud en beheer van de openbare verlichting collectief met de Drentse en Groningse gemeenten en de provincies Groningen en Drenthe Europees aanbesteed.

De firma Bema-lux was voor het beheer de laagste inschrijver en de firma Imtech voor het onderhoud.

Budget (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2012	Raming 2013	Werkelijk 2013
Exploitatiebudget voor onderhoud	222	387	224

Uitgevoerde werken in 2013

Het betreft energiekosten en normaal onderhoud.

Speeltuinen

In 2011 is het beleidsplan voor de speelvoorzieningen in Midden-Drenthe vastgesteld.

Op speelvoorzieningen is het Besluit veiligheid attractie- en speeltoestellen van toepassing.

Op grond van dit besluit is de beheerder verplicht de toestellen goed te onderhouden. In een logboek moeten per toestel gegevens m.b.t. onderhoud, inspecties, vervanging onderdelen, reparaties en ongevallen worden bijgehouden.

De realisatie van speelvoorzieningen vindt in Midden-Drenthe in principe slechts plaats wanneer een buurtvereniging, vereniging dorpsbelangen, stichting of school bereid is het dagelijkse beheer en het klein onderhoud van de speelvoorziening op zich te nemen. Hiertoe worden sinds 2001

overeenkomsten gesloten tussen de gemeente en vrijwilligers van de speeltuin. Het speeltuinoverleg Midden-Drenthe fungeert als communicatieplatform tussen het college en de afzonderlijke speeltuinbesturen. Er zijn ruim 100 overeenkomsten afgesloten. De vrijwilligers ontvangen daarvoor een bijdrage per speeltuin. Het groot onderhoud en de grote inspectie vinden plaats door de gemeente.

Budget (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2012	Raming 2013	Werkelijk 2013
Bedrag voor onderhoud en reparatie zandbakken en speeltoestellen	261	250	251

Uitgevoerde werken in 2013

Het budget wordt besteed aan het onderhoud van de speeltoestellen, ondergronden en zandbakken door de gemeente en een subsidie aan de speeltuinverenigingen. In 2013 zijn nieuwe overeenkomsten afgesloten met de vrijwilligers.

Gemeentelijke gebouwen

Het betreft regulier onderhoud aan gemeentelijke gebouwen die geen schoolgebouwen zijn. Het beheer en onderhoud van gemeentelijke gebouwen is een veelomvattende activiteit. De financiële middelen welke hier jaarlijks voor nodig zijn worden betaald uit de bestemmingsreserve onderhoud gebouwen.

Teneinde de kosten van onderhoud zo laag mogelijk te houden is er binnen het onderhoudsbeleid voor gekozen om per soort gebouw onderhoudsniveaus te hanteren (collegebesluit van 16 september 2008).

Per gebouw is het onderhoudsniveau vastgelegd:

- a. hoog onderhoudsniveau: gemeentehuis
- b. gemiddeld onderhoudsniveau: overige gebouwen
- c. redelijk onderhoudsniveau: werkplaatsen en stallingruimten

Voor enkele categorieën gebouwen gelden naast het onderhoudsbeleid enkele aanvullende / afwijkende regels, te weten:

Sportaccommodaties

In de gemeente bestaat tussen de sportaccommodaties verschil in exploitatie en beheer. Naast de accommodaties die de gemeente exploiteert zijn er de (deels) verzelfstandigde accommodaties. Laatstgenoemde categorie ontvangt van de gemeente een bijdrage in de exploitatiekosten. Het betreft de volgende accommodaties en bijdragen:

Exploitatiekosten verzelfstandigde accommodaties	Bedrag (x € 1.000)
Sportcomplex Hooghalen	33
Sportcomplex Noordwest Beilen	58
Sportcomplex Wijster	43
Korfbalaccommodatie Beilen	10
Tennisbanen Beilen	10
Tennisbanen Smilde	10
Tennisbanen Westerbork	9
Kyllot Smilde	8

Dorpshuizen

Op 27 mei 2004 heeft de raad de Koersnotitie Dorpshuizen Midden-Drenthe vastgesteld. De koersnotitie bevat onder meer de volgende afspraken:

- a. Klein en preventief onderhoud komt voor rekening van het dorpshuisbestuur.
- b. Groot onderhoud wordt uitgevoerd en georganiseerd door de dorpshuisbesturen. De kosten komen voor rekening van de gemeente. Bij gecombineerde dorpshuizen (+school: Balinge, Witteveen en Elp) vindt een verrekening plaats. De financiële dekking vindt plaats via de reserve onderhoud gebouwen.
- c. De gemeente levert een bijdrage van maximaal 50%, tot een maximum van € 100.000 in de verbouwkosten voor functionele aanpassingen (50% regeling). De financiële dekking moet dan plaatsvinden vanuit de bestedingsruimte.

In Elp was het dorpshuis onderdeel van de school. Op 12 december 2013 heeft de raad ingestemd met sloop van de school en renovatie van het dorpshuis/gymzaal.

In Witteveen is de schoolfunctie verdwenen, echter het dorpshuis blijft in het gebouw gevestigd.

Voor de dorps- en buurthuizen in Wijster, Drijber en Holthe-Lieving-Makkum zijn voor groot onderhoud en renovatie middelen beschikbaar gesteld.

Aula's

In het kader van de harmonisatie zijn het beheer en het klein onderhoud van de aula's in Westerbork en Smilde overgedragen aan de betreffende aulaverenigingen. De gemeente blijft eigenaar van de gebouwen. Eigendom, beheer en onderhoud van de aula in Beilen was en blijft in handen van de

stichting. Voorafgaand aan de harmonisatie zijn de drie de aula's in de periode 2006/2007 toekomstbestendig gemaakt.

Voor het groot onderhoud van de aula's geldt de dorpshuizenconstructie. De vereniging / stichting zorgt er in overleg met de gemeente voor dat het groot onderhoud wordt georganiseerd en uitgevoerd. De kosten zijn voor rekening van de gemeente. Financiële dekking van het groot onderhoud vindt plaats via de reserve onderhoud gebouwen.

De fluctuerende kosten van onderhoud worden verrekend met de bestemmingsreserve onderhoud gebouwen. Hiervoor is in 2013 € 5.000 in de bestemmingsreserve gestort.

Verloop bestemmingsreserve onderhoud gebouwen 2013 (Bedragen x € 1.000)				
	Saldo 1-1-2013	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2013
Bestemmingsreserve	311	5		316

Uitgevoerde werken in 2013

Het onderhoud aan gebouwen vindt plaats op basis van de betreffende geactualiseerde jaarschijf uit het meerjaren onderhoudsprogramma (ULTIMO).

Voor 2013 is het geraamde bedrag € 463.000. De werkelijke uitgaven bedragen € 457.000.

Uitgaven onderhoud gebouwen (bedragen x € 1.000)	Begroot 2013	Werkelijk 2013
Sportcomplexen	21	26
Sporthallen	124	127
Gymlokalen	42	54
Zwembaden	55	46
Dorpshuizen	121	104
Woningen	10	1
Baaruhuisjes	2	0
Brandweerkazernes	7	7
Gemeentehuis	36	55
Multifunctionele accommodaties	22	24
Werkplaatsen	14	6
Diversen	9	7

Onderhoud buitenkant schoolgebouwen

Voor schoolgebouwen geldt een andere methodiek.

De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het regulier klein onderhoud aan zowel de binnen- als de buitenkant van de schoolgebouwen en ontvangen hiervoor middelen van de rijksoverheid. De gemeente is verantwoordelijk voor het groot onderhoud aan de buitenkant van de schoolgebouwen. Het per jaar te verrichten onderhoud staat opgenomen in het huisvestingsprogramma dat in overleg tussen de gemeente en de schoolbesturen tot stand komt. Het huisvestingsprogramma wordt tegelijk met de begroting vastgesteld door de raad.

Onderhoudskosten boven de € 25.000 worden gekapitaliseerd. Dekking hiervan vindt plaats vanuit het bestedingsplan. Voor 2013 bedraagt de kapitaallast € 5.895 (op basis van afschrijving in 40 jaar en op basis van 4%).

Het overige in een jaar beschikbare budget voor groot onderhoud is gebaseerd op een jaarlijks geïndexeerd bedrag per m² schoolgebouw. De verschillen tussen de werkelijke onderhoudskosten en het beschikbare budget worden op rekeningsbasis 'verrekend' met de reserve onderhoud buitenkant onderwijs.

Uitgaven onderhoud buitenkant schoolgebouwen (bedragen x € 1.000)	Begroot 2013	Werkelijk 2013
't Broekhoes: vervangen dakbedekking/dakpannen	58	58
De Aventurijn: sanering asbest/onderhoudsmaatregelen	49	25
Diverse scholen: onderhoudsactiviteiten in afwachting van nieuwbouw	25	10

Bedrijfsmiddelen

Om de bedrijfsvoering van de organisatie zo optimaal te kunnen uitvoeren moeten de benodigde bedrijfsmiddelen goed functioneren. Hierbij gaat het om de vervanging van materieel voor wegen en groen, brandweer, automatisering, facilitair en materiaal voor sport- en welzijnsaccommodaties. Op dit te garanderen beschikt de gemeente over een meerjarig vervangingschema .

Verloop van de beschikbare middelen voor vervangingen.

Vervangingsgroep	Beschikbaar in 2013	Besteed in 2013	Restant
Brandweer	110	69	41
Automatisering	719	204	515
Gemeentehuis	288	148	140
Materiaal Openbare werken	85	86	-/- 1
Sport	87	72	15
Totaal investeringen	1.289	579	710

De uit deze investeringen en de nog oude niet afgeschreven investeringen voortvloeiende kapitaallasten worden ten laste gebracht van de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen. Vanuit de exploitatie wordt jaarlijks een bedrag toegevoegd aan de bestemmingsreserve.

Verloop bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen 2013 (Bedragen x € 1.000)				
	Saldo 1-1-2013	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2013
Bestemmingsreserve	1.071	1.146	856	1.361

Financiering

Inleiding

Jaarlijks wordt zowel in de begroting als in de jaarrekening een paragraaf financiering opgesteld met als doel het treasurybeleid van de gemeente in beeld te brengen. In de begroting komen de concrete beleidsplannen aan de orde, terwijl in het jaarverslag de realisatie van de het beleid wordt beschreven.

De gemeentelijke treasuryfunctie omvat het financieren van gemeentelijk beleid (de programma's) en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn.

Meer specifiek houdt dit in:

- het zorgen voor de tijdige beschikbaarheid van benodigde geldmiddelen tegen acceptabele condities;
- het beheersen en bewaken van financiële risico's die aan de financiële posities en geldstromen van de gemeente zijn verbonden;
- het minimaliseren van de kosten van het beheer van de financiële posities en geldstromen;
- het optimaliseren van het rendement op overtollige liquide middelen.

Beleidskader

De Wet fido geeft voorschriften met betrekking tot het aantrekken van geldleningen, het uitzetten van middelen en het verstrekken van garanties. Van belang hierbij is dat deze activiteiten geschieden in het kader van het uitoefenen van de publieke taak. Uitzetting van tijdelijk overtollige middelen dient een voorzichtig karakter te hebben en mag niet gericht zijn op het verschaffen van inkomen door het lopen van overmatige risico's.

Het kader van het financieringsbeleid is vastgelegd in de Financiële verordening gemeente Midden-Drenthe ex artikel 212 Gemeentewet van 26 januari 2012. Met de verordening stelt de raad op hoofdlijnen de spelregels voor het financiële beleid, de financiële organisatie en het financiële beheer vast. In artikel 9 staan de uitvoeringsregels van het treasurybeleid (financieringsfunctie).

Marktontwikkelingen en rentevisie

Bepalend voor de ontwikkelingen van de korte rente is het monetaire beleid van de Europese Centrale Bank (ECB). Op 2 mei is de rente verlaagd van 0,75 naar 0,5% en vervolgens op 7 november naar 0,25%. In de begroting is rekening gehouden met een korte rente van 1%. In werkelijkheid hebben we kasgeldleningen aangetrokken variërend van €15 tot € 25 miljoen tegen een rente van 0,04 – 0,13%.

De lange rente (20 jaar) fluctueerde in 2013 van 2 tot 2,8% bij de BNG-bank. We hebben per 25 november 2013 een geldlening aangetrokken van € 5 miljoen voor 20 jaar met een renteaanpassing na 10 jaar tegen een rente van 2,365%. Deze geldlening was noodzakelijk omdat we een halfjaar de kasgeldlimiet hebben overschreden. We proberen zo lang mogelijk te financieren met kasgeldleningen, omdat de rente hiervoor beduidend lager is dan voor langlopende geldleningen. In de begroting gingen we uit van een rente van 2,55% voor het tekort aan financieringsmiddelen.

We hebben in 2013 twee deposito's uitgezet voor in totaal € 9 miljoen. De helft bij de Rabobank en de andere helft bij de ABN/AMRO bank. Dit leverde ons € 150.000 op, waarbij de rente varieerde van 2,2 tot 1%. We hebben de deposito's per 31 december 2013 beëindigd omdat we met ingang 1 januari 2014 verplicht zijn de overtollige middelen te stallen bij het Rijk. Dit noemt men schatkistbankieren.

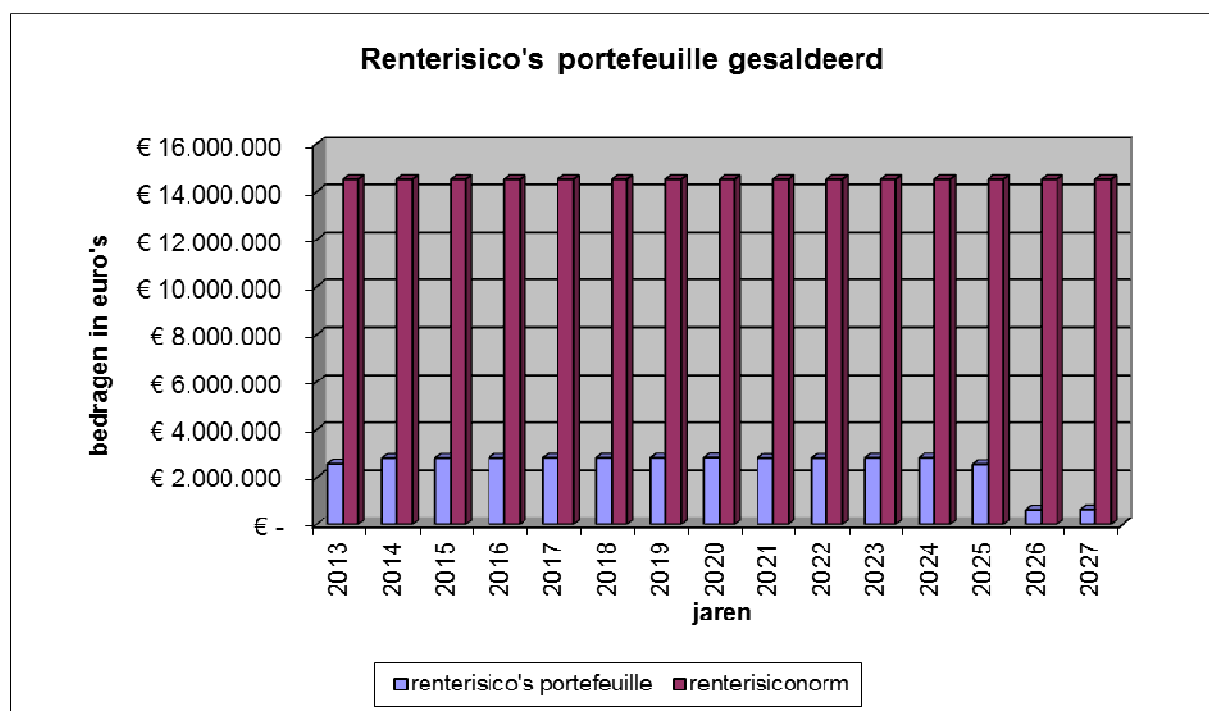
Risicopositie bestaande portefeuilles

De langlopende leningenportefeuille heeft op 1 januari 2013 een schuldrestant van € 34,5 miljoen. In november is een langlopende geldlening van € 5 miljoen aangetrokken. De gemiddelde rente op de leningenportefeuille bedraagt in 2013 4,66%. De BNG bank is de grootste geldverstrekker.

Om een beeld van de renterisico's uit de bestaande portefeuille te geven zijn achtereenvolgens de stortingen van leningen, de aflossingsverplichtingen en de renteaanpassingen voor de komende jaren inzichtelijk gemaakt.

De aflossingen van de bestaande leningenportefeuille zijn gelijkmatig over de jaren verdeeld. De totale renterisico's van onze portefeuille worden afgezet tegen de renterisiconorm (€ 14,5 miljoen). De

renterisiconorm houdt in dat de jaarlijks verplichte renteaflossingen en renteherzieningen niet hoger mogen zijn dan 20% van het begrotingstotaal.

De komende jaren laat de portefeuille een mooi gespreid renterisicoprofiel zien. De leningenportefeuille blijft ruimschoots binnen de gestelde risiconorm. Dit betekent dat de toekomstige financieringsbehoefte tegen elke gewenste looptijd ingedekt kan worden en goed ingespeeld kan worden op renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt.

Financieringsstructuur

De rentekosten worden berekend met gedeeltelijk een vast percentage en gedeeltelijk met een omslagpercentage.

Per 1 januari 2013 was er sprake van een financieringstekort van € 8 miljoen. Het financieringstekort wordt gefinancierd met kort geld tot € 6 miljoen en de rest met lang vreemd vermogen bestaande uit langlopende geldleningen.

De rentekosten waren in 2013 € 3 miljoen, terwijl er € 3,65 miljoen geraamd was.

Omdat het voordeel in de rente van € 650.000 voornamelijk bestaat uit rente van investeringsprojecten die nog moeten worden uitgevoerd, is er een post onderuitputting opgevoerd van € 605.000 (+ afschrijvingen van € 603.000 = € 1.208.000).

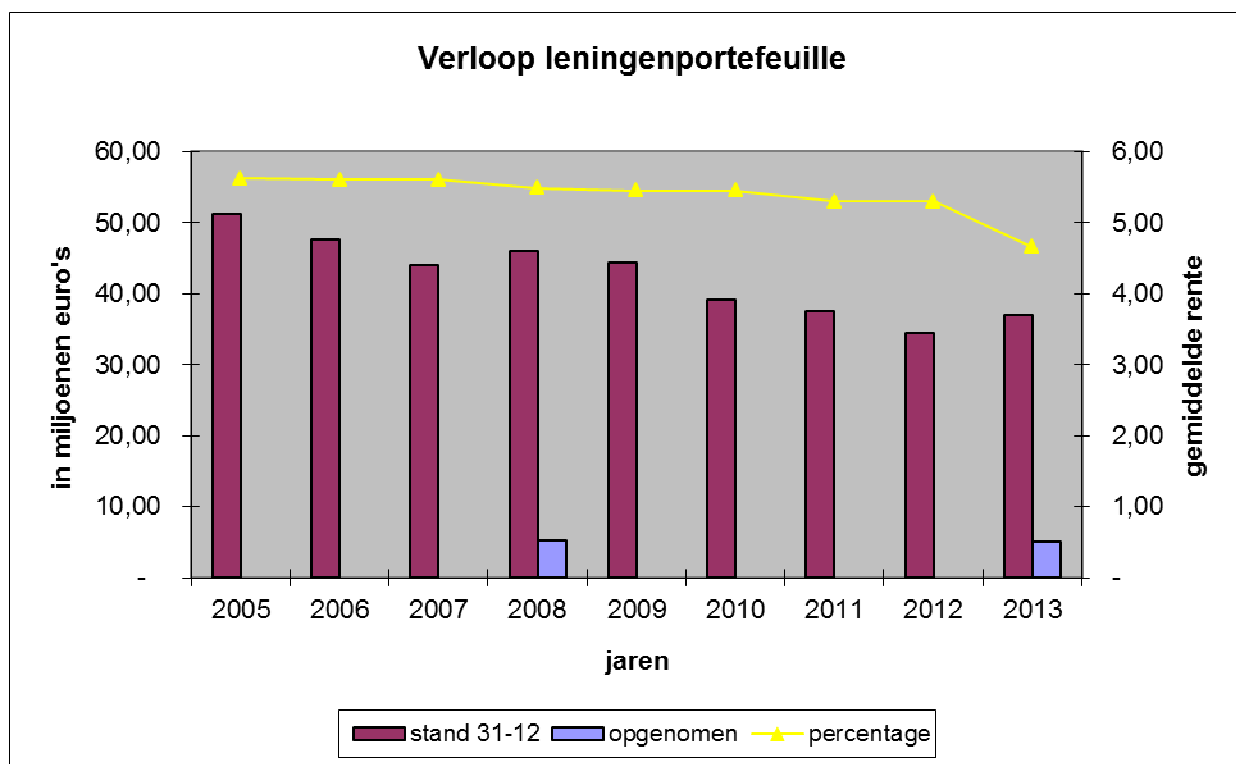
Het voordeel in de rente heeft de volgende oorzaken:

- Een opbrengst van € 150.000 voor het uitzetten van € 9 miljoen op twee deposito's;
- Omdat er nog kredieten voor € 20 miljoen op de plank liggen, bespaarden we € 600.000 aan rente. Dit komt overeen met de geraamde onderuitputting.
- Een nadeel van € 100.000 op de rente eigen financieringsmiddelen in verband met een hogere stand van de reserves per 1 januari.

Leningenportefeuille

De leningenportefeuille van de gemeente ziet er als volgt uit:

Omschrijving	Saldo 1 jan.2013	Opgenomen geldleningen	Aflossingen	Saldo 31 dec.2013	Rente	Gemiddeld percentage
1. Leningen BNG	€ 31.223.785,09	€ 5.000.000,00	€ 2.261.576,60	€ 33.962.208,49	€ 1.657.082,87	4,57
2. Leningen overige banken	€ 3.290.574,45	€ -	€ 295.625,03	€ 2.994.949,42	€ 182.475,32	5,55
3. Leningen pensioenfondsen	€ -		€ -	€ -	€ -	
4. Overige leningen	€ -		€ -	€ -	€ -	
	€ 34.514.359,54	€ 5.000.000,00	€ 2.557.201,63	€ 36.957.157,91	€ 1.839.558,19	4,66

De Wet fido kent een tweetal wettelijke normen, te weten de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Die beogen de renterisico's van lagere overheden binnen de perken te houden en te beheersen. Beide normen worden hierna toegelicht.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft de toelaatbare omvang van de netto vlottende schuld aan en dient derhalve om het renterisico op de korte termijn te beheersen. Juist voor de korte termijn geldt dat de renterisico's aanzienlijk kunnen zijn, gezien de mogelijke fluctuaties op de geldmarkt.

Onder de vlottende schuld vallen alle financieringen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar. De limiet bedraagt een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van de begrote gemeentelijke uitgaven. Voor 2013 is de kasgeldlimiet bepaald op 8,5% van het uitgaventotaal van de begroting 2013. Het begrotingstotaal 2013 bedraagt € 72,5 miljoen waarmee de kasgeldlimiet uitkomt op € 6,2 miljoen. Iedere drie maanden wordt de stand van de netto vlottende schuld van de gemeente getoetst aan de kasgeldlimiet. Zoals uit onderstaande overzicht blijkt hebben we de kasgeldlimiet overschreden. We hebben daarom per 25 november 2013 een 20-jarige langlopende geldlening afgesloten van € 5 miljoen.

Modelstaat A

Stappen (1-4)	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Netto vlottend (+) of Overschot middelen (-)
(1) - (2) = (3)			
Ultimo kwartaal 1	22.000	11.040	10.960-
Ultimo kwartaal 2	25.000	18.936	6.064-
Ultimo kwartaal 3	25.000	16.131	8.869-
Ultimo kwartaal 4	15.000	9.659	5.341-
(4) gemiddelde van (3)			7.809-
Stappen (5-9)	Variabelen	Bedragen	
(5)	kasgeldlimiet (KGL)		6.163
(6a) = (5) > (4)	ruimte onder de KGL		
(6b) = (4) > (5)	overschrijding van de KGL		1.646-
Berekening kasgeldlimiet (5)			
(7)	Begrotingstotaal		72.500
(8)	Percentage regeling		8,5
(5) = (7) x (8) / 100	Kasgeldlimiet		6.163

Renterisiconorm

De renterisico's op de langlopende financieringsmiddelen wordt ingekaderd door de rente risico norm. Jaarlijks mogen de renterisico's uit hoofde van renteherziening en herfinanciering niet hoger zijn dan 20% van het lastentotaal van de begroting. Het doel van de rente risico norm is het realiseren van een spreiding van de rentetypische looptijden van de leningenportefeuille waardoor een verandering in de rente vertraagd doorwerkt in de rentelasten van de gemeente.

De onderstaande tabel geeft het verwachte verloop voor 2013-2016 weer van de rente risico norm.

Renterisico op vaste schuld (bedragen x € 1 miljoen)	2013	2014	2015	2016
1a. Renteherziening op vaste schuld (o/g)				
1b. Renteherziening op vaste schuld (u/g)				
2. Netto renteherziening op vaste schuld				
3a. Nieuw aan te trekken vaste schuld (o/g)				
3b. Nieuw te verstrekken lange leningen (u/g)				
4. Netto nieuw aan te trekken vaste schuld (3a-3b)				
5. Betaalde aflossingen	2.557	2.787	2.791	2.794
6. Herfinanciering (laagste van 4 en 5)				
7. Renterisico op vaste schuld (2 + 6)	2.557	2.787	2.791	2.794
Rente risico norm				
8. Stand van de vaste schuld per 1 januari	35.514	36.957	34.170	31.379
9. Het bij ministeriele regeling vastgestelde perc.	20	20	20	20
10. Rente risico norm	14.500	14.500	14.500	14.500
Toets rente risico norm				
10. Rente risico norm	14.500	14.500	14.500	14.500
7. Renterisico op vaste schuld	2.557	2.787	2.791	2.794
11. Ruimte (+) / Overschrijding (-) (10-7)	11.943	11.713	11.709	11.706

Het begrote lastentotaal voor 2013 bedraagt € 72,5 miljoen waarmee de rente risico norm op € 14,5 miljoen uitkomt. We blijven dus ruimschoots binnen de norm.

Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering in een gemeentelijke organisatie kan worden omschreven als de sturing en beheersing van bedrijfsprocessen om de in de programma's gestelde beleidsdoelstellingen te realiseren. Deze doelen zijn ontleend aan zowel de aan de gemeente opgedragen (wettelijke) taken als het door de gemeenteraad vastgestelde beleid.

Bedrijfsvoering betreft zowel de primaire processen als de ondersteunende processen. Voorbeelden van primaire processen zijn vergunningverlening, subsidiëring, belastingheffing, etc. Tot de ondersteunende processen worden in de regel personeelszorg, informatisering en automatisering, organisatieontwikkeling, financiën, administratie, huisvesting, juridische zaken en communicatie gerekend.

Deze paragraaf beperkt zich tot een aantal ondersteunende processen: organisatieontwikkeling, personeelsbeleid, informatisering en automatisering, financiën en controlling, communicatie en juridische zaken. Daaraan voorafgaand gaat deze paragraaf in op de kosten die met de ondersteunende bedrijfsvoeringprocessen gepaard gaan, de apparaatskosten.

Apparaatskosten

Onder apparaatskosten worden gebruikelijk de kosten van het ambtelijk apparaat (personeel en overhead) verstaan die via een vorm van kostenverdeling direct of indirect worden toegerekend aan de deelprogramma's (producten). Voorbeelden hiervan zijn de personeelskosten en de huisvestingskosten.

Het merendeel van de apparaatskosten in Midden-Drenthe wordt op een zogenaamde kostenplaats in de begroting verzameld, waarna ze via een verdeelsleutel (uren, m²) over de verschillende deelprogramma's (producten) worden verdeeld. Hierdoor kan het zijn dat verschillen binnen een deelprogramma zichtbaar worden gemaakt terwijl niet duidelijk is welke oorzaak het verschil heeft. Vaak heeft het te maken met een wijziging in formatie, functieomvang of een verandering van taken; dat wordt echter niet duidelijk in de deelprogramma's.

Ten behoeve van de transparantie worden daarom in deze begroting de apparaatskosten en de wijzigingen op één plaats, in de paragraaf bedrijfsvoering, verzameld en toegelicht. Dit betekent dat deze kosten nog wel in de (deel)programma's van de begroting staan opgenomen, maar op die plek niet meer worden toegelicht. Dit geldt ook voor de wijzigingen in de apparaatskosten die na de laatste begrotingswijziging optreden en onder het product saldi van kostenplaatsen staan opgenomen in het deelprogramma financiering.

In de tabel op de volgende pagina staan de kosten opgenomen die wij onder de apparaatskosten scharen en een toelichting daarop. De kosten voor onderhoud gebouwen en de tractiekosten komen aan de orde in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

De post personeelskosten uit de tabel is meeromvattend dan alleen de salariskosten. Onder personeelskosten vallen ook diverse bijkomende personeelskosten waaronder studiekosten, kosten woon-werkverkeer en kosten van abonnementen en contributies. De salariskosten inclusief de bijbehorende personeelsomvang komen aan de orde in het onderdeel personeelsbeleid.

bedragen x € 1.000	Begroting 2013	Begroting 2013 na wijziging	Rekening 2013
Personeelskosten	14.486	14.384	14.332
Bestuurskosten (college en raad)	1.216	1.300	1.427
Huisvesting	911	921	948
Verzekeringen	210	223	217
Facilitair	544	544	579
Automatisering	1.417	1.342	1.237

Documentatie- en informatievoorziening	47	47	49
Totaal	18.831	18.758	18.760

Toelichting:

Personeelskosten

Personeelskosten betreft de salariskosten inclusief alle bijkomende personeelskosten zoals opleidingen, reiskostenvergoedingen etc. De taakstelling van €150.000 op bedrijfsvoering is in de totale kosten verwerkt.

Het voordeel op de personeelskosten in totaal € 52.000 wordt veroorzaakt in een voordeel in de bijkomende personeelskosten. Het betreft een teruggave van de WAO/WIA premie van € 55.000 van voorgaande jaren.

Bestuurskosten

De overschrijding van € 127.000 betreft hogere salariskosten van het bestuur (€ 16.000) en het weer op peil brengen van de voorziening pensioen wethouders. Hierbij ging het om een aanvullende storting van € 150.000. Hiertegenover stonden lagere lasten raad en raadscommissies van € 39.000. Dit kon worden gerealiseerd door modernisering van het bestuurlijk proces, door het gebruik van WIFI in plaats van individuele abonnementen en door lagere uitvoeringskosten door streaming van het bestuurlijk proces in eigen beheer.

Huisvesting

Hierbij gaat het huisvestingskosten gemeentehuis, buitendienst en brandweer. De overschrijding van € 27.000 wordt veroorzaakt door een hogere toerekening onderhoud gebouwen.

Facilitair

De post mobiele telefonie is hiervan de belangrijkste veroorzaker (€ 38.000). Dit heeft te maken met het uitstellen vervanging van onze vaste telefonie waardoor het voordeel van vaste en mobiele kosten nog niet gerealiseerd kon worden.

Hiernaast zijn de kosten bevoorrading (€ 26.000) hoger omdat onder andere hogere prijzen voor thee en koffie moest worden betaald. De werkelijke kosten voor papier en kopiëren waren lager.

Een aantal vervangingsprojecten (vervanging telefooncentrale en inrichting hal) is vertraagd waardoor de kapitaallasten € 22.000 lager zijn.

Automatisering

Ook op dit onderdeel zijn diverse vervangingsprojecten vertraagd waardoor de kapitaallasten € 76.000 lager zijn. Hiernaast leverden lagere exploitatiekosten van het dienstverleningsprogramma, minder ondersteuning door externen en nieuwe lagere contracten een voordeel op van € 29.000.

Documentatie- en informatievoorziening

Geen bijzonderheden.

Organisatieontwikkeling

De invoering van het zaakstelsel zorgt voor forse verandering in de werkprocessen. Als organisatie zijn we inmiddels volledig digitaal. In het project Doorontwikkeling zijn de personele gevolgen in kaart gebracht. Verschillende medewerkers hebben inmiddels een andere functie met andere werkzaamheden gekregen. Met het Georganiseerd Overleg is daar in het voorjaar van 2013 ook overeenstemming over bereikt. We hebben bij de opzet boventalligheid bijna volledig kunnen voorkomen.

In 2014 zullen nog een aantal ontwikkelingen worden uitgewerkt en geïmplementeerd.

Ook bij digitaal werken staat voorop dat de organisatie bestaat uit mensen waarbij ook de ontmoeting tussen mensen van belang blijft. Dat is voor ons een belangrijk uitgangspunt wat we zowel naar buiten als binnen de organisatie moeten uitstralen. Ook met en naast digitaal werken blijven we praktisch. We werken digitaal omdat het ons (lees hier voor ons: organisatie, burger en bestuur) verder helpt. Omdat we ons realiseren dat ook digitaal werken zijn valkuilen heeft, blijven we scherp op de praktijk en het voorkomen van onnodige (ook digitale) bureaucratie.

Personeelsbeleid

De gemeente maakt deel uit van een samenleving die continu in beweging is en oefent met de uitvoering van de programma's invloed uit op de samenleving. De uitvoering van deze rol vereist dat de ambtelijke organisatie maatschappelijke en andere ontwikkelingen adequaat tegemoet kan treden. De mensen vormen zo het belangrijkste kapitaal in onze organisatie. Investeren in de kwaliteit van personeel komt daardoor ten goede aan de Midden-Drentse samenleving. Hoe zorgen wij goed voor ons personeel? Op welke manier benaderen we de arbeidsmarkt voor het werven van specialistisch personeel, waar moeilijk aan te komen is? Hoe binden en boeien wij de mensen in onze organisatie? Vragen die onderdeel zijn van het (strategisch) personeelsbeleid.

Digitalisering en Het Nieuwe Werken

In 2013 is de digitalisering verder ingevoerd. Digitalisering en Het Nieuwe Werken hebben raakvlakken. Het Nieuwe Werken is plaats- en tijdsafhankelijk werken. In Midden-Drenthe wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor Het Nieuwe Werken en wat de voor- en nadelen zijn voor medewerker en organisatie. Daarbij wordt ook gekeken welke facilitaire hulpmiddelen nodig zijn.

Periodiek medisch onderzoek

Vanaf 2011 zijn we gestart met het aanbieden van periodieke medisch onderzoek aan de medewerkers. Elke medewerker krijgt de mogelijkheid om een maal per vier jaar deel te nemen aan het onderzoek. Het doel is om hiermee de duurzame inzetbaarheid van het personeel te verhogen. In 2014 zal de laatste groep medewerkers een uitnodiging ontvangen voor dit onderzoek.

Bezoldiging topfunctionarissen

Toetsing op de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector heeft aangegeven dat geen van de personen werkzaam bij de gemeente Midden-Drenthe boven de gestelde normen uitkomt.

Formatie

Fte's / budget (x € 1.000)	Raming 2013	Werkelijk 2013
Salarisbudget (incl. raad en college)	13.566	13.502
Fte's (ambtelijke organisatie)	223	215

Bij dit formatiecijfer maken we wel de kanttekening dat de komende jaren waarschijnlijk nog meer werk vanwege o.a. nieuwe wetgeving, naar de gemeente komt, waardoor het aantal fte's weer kan gaan stijgen. Te denken valt daarbij met name aan formatie binnen het sociale domein. Ook zal niet elke fte minder voor 100% in geld worden terugverdiend. Tot slot willen wij geen concessies doen aan de kwaliteit van de werkzaamheden door de gemeente.

De vermindering van formatieplaatsen is het gevolg van het niet invullen van vacatureruimte en van uitbesteding van taken.

Informatisering en automatisering

De hele organisatie werkt nu digitaal en zaakgericht met Midnet (Mozard). Ook het besluitvormingsproces van college en raad werkt geheel digitaal. Daarmee is de eerste fase van de implementatie afgerond. Het komende jaar zullen we besteden om een aantal verbeteringen aan te brengen die het gebruiksgemak voor alle gebruikers vergroten (bijv. integratie met e-mail).

Ook aan de infrastructuur is veel gedaan het afgelopen jaar. De WIFI-omgeving is uitgebreid en verbeterd. Alle medewerkers hebben nu dubbele beeldschermen zodat ze goed toegerust zijn om digitaal te werken. Verder is het mt, de raad en het college uitgerust met iPads zodat het besluitvormingsproces geheel digitaal wordt uitgevoerd.

Financiën en controlling

De uitgangspunten voor het financieel beleid zijn vastgelegd in:

- Coalitieakkoord 2010-2014;
- Financiële verordening gemeente Midden-Drenthe;
- Controleverordening Midden-Drenthe;
- Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Midden-Drenthe.

Bewust omgaan met financiële middelen is een belangrijk uitgangspunt bij de bedrijfsvoering. Dit geldt voor alle tijden, echter in deze periode is de kostenbeheersing nog belangrijker. Voor 2013 en 2014 zijn er nog een paar bezuinigingen die uitgewerkt moeten worden en waar besluitvorming over moet volgen. Het overgrote deel van de bezuinigingstaakstelling zoals deze in het coalitieakkoord zijn opgenomen zijn echter verwerkt en uitgevoerd.

Tenslotte wordt er door interne controle jaarlijks getoetst of we voldoen aan wet en regelgeving.

Single information Single audit (SiSa)

Met ingang van het verantwoordingsjaar 2006 is het principe van Single information Single audit (SiSa) van toepassing. Hierdoor hoeven gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen voortaan minder informatie te verstrekken aan het rijk over de besteding van specifieke uitkeringen. Ook is de controle van deze informatie sterk verminderd. Het CBS vervult hierbij namens het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) de intermediaire rol tussen medeoverheden en vakdepartementen.

Deze specifieke uitkeringen worden verantwoord via SiSa. De informatie hiervoor wordt in een vast format opgenomen in de toelichting bij de jaarrekening. Voor de verantwoording van deze uitkeringen verwijzen we naar de laatste pagina's van deze jaarrekening.

Communicatie

In 2013 hebben we de lijn van meer en eerder in het proces geven van communicatieadviezen vastgehouden en waar mogelijk verder uitgebreid. Dat willen we ook in 2014 doorzetten.

Uitgangspunt daarbij blijft transparantie en het vroegtijdig betrekken van onze inwoners bij ontwikkelingen. Belangrijk is ook dat de communicatie steeds op maat ingezet wordt!

Brieven, formulieren en huisstijl

In het afgelopen jaar hebben zijn de trainingen briefschrijven afgerond. Behalve de brieven zijn ook de collegevoorstellen tegen het licht gehouden. In 2014 worden alle formulieren doorgenomen, waar nodig verbeterd en uniform gemaakt. Doel voor 2014 is om ervoor te zorgen dat de verbeterde schrijfstijl in alle uitingen van de gemeente 'ingeburgerd' raakt.

Daarbij wordt de huisstijl als uitgangspunt genomen. In 2014 zal het team communicatie betere kaders voor de huisstijl neerzetten en deze ook nauwgezet gaan bewaken.

Projecten

In 2013 is voor een aantal grotere projecten communicatie-inzet gevraagd :

- Voortgang structuurvisie Westerbork
- Opening brede scholen
- Bouw MFA Westerbork
- Uitvoering parkeervisie/GVVP
- Klantenpanel
- Herinrichting Zuidmaten
- Beurzen
- Interne communicatie (met als doel bedrijfsproces en dienstverlening verbeteren)

Grote doorlopende aandachtsgebieden in 2014 zijn de communicatie rondom de transities, regio marketing en recreatie en toerisme.

Website

Aan het begin van 2014 is de nieuwe website live gegaan. Vanaf halverwege 2013 is met een redactorennetwerk binnen de organisatie en een medewerker communicatie die zich hier specifiek mee bezighoudt de nieuwe website gevuld met nieuwe informatie. Het eerste kwartaal van 2014 wordt gebruikt om de informatie op de website verder te optimaliseren. Vervolgens gaan we kijken hoe we het gebruik van sociale media verder kunnen uitbouwen en kunnen integreren met de website.

Crisiscommunicatie

Crisiscommunicatie blijft inzet vragen van de afdeling communicatie. Alle medewerkers van de afdeling hebben een functie binnen de zogenaamde Drentse crisiscommunicatiepool, waardoor zij ook ingezet kunnen worden bij incidenten in andere Drentse gemeenten. Dat betekent dat zij in ieder geval ieder jaar één oefening en één training bijwonen. Daarnaast draait de senior communicatieadviseur mee in de piketregeling.

Pers

Perswoordvoering, zowel proactief als reactief, vraagt een behoorlijke communicatie-inzet. Het aantal persvragen laat in de loop der jaren een stijgende lijn zien. Daar komt bij dat de vragen steeds minder op feiten gericht zijn, maar meer op (politieke) achtergronden en emoties. Dat betekent dat de beantwoording ook meer tijd kost.

Juridische zaken

Zwaartepunt in deze taak is gevraagde en ongevraagde juridische advisering aan bestuur en organisatie, zowel op publiekrechtelijk als privaatrechtelijk terrein. Daarnaast is het secretariaat van de commissie bezwaarschriften een belangrijke taak inclusief de voorbereiding op de advisering door de commissie aan het gemeentebestuur. Ook de vertegenwoordiging van de gemeente bij rechtbank, afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State en Centrale Raad van Beroep is een onderdeel van het werk.

Het aantal bezwaarschriften in 2013 inclusief de uitkomsten zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Aantal bezwaarschriften	grondgebonden		persoonsgebonden		totaal	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
ingetrokken	11	10	20	36	31	46
niet-ontvankelijk	3	6	4	5	7	11
ongegrond	12	11	23	39	35	50
gegrond	4	1	4	6	8	7
nog in behandeling	5	11	14	19	19	30
totaal	35	39	65	105	100	144

Bezwaarschriften worden vaak *ingetrokken*, omdat de bestreden beslissing alsnog ambtshalve wordt herzien, waarbij aan de bezwaren wordt tegemoetgekomen. Soms wordt een bezwaarschrift ingetrokken, nadat het hoe en waarom van de beslissing nog eens is uitgelegd aan de bezwaarmaker. Bezwaren zijn vaak *niet-ontvankelijk* vanwege overschrijding van de bezwarentermijn van 6 weken. Soms worden bij een bezwaar pro forma niet tijdig de nadere gronden ingediend. De nog in behandeling zijnde bezwaarschriften liggen voor advisering bij het secretariaat of moeten nog geagendeerd worden voor een op verzoek van bezwaarmaker uitgestelde hoorzitting.

Wat opvalt is dat het aantal bezwaarschriften binnen de sociale kamer toeneemt in complexiteit. Een bezwaar richt zich vaak niet meer op één genomen maatregel, maar op een opvolgend aantal maatregelen. Ook voor de beroepen richting rechtbank zien we deze complexiteit toenemen.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn partijen waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Een *bestuurlijk belang* houdt in dat leden van het college in het bestuur van een gemeenschappelijke regeling vertegenwoordigd zijn. Daarnaast kan de gemeente als lid van stichtingen en verenigingen of als vennoot van een vennootschap stemrecht hebben. Een *financieel belang* houdt in dat de gemeente door deelname aan een verbonden partij op enigerlei wijze risico kan lopen. De gemeenteraad heeft een kaderstellende en controlerende taak op de kernvraag of de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds overeenkomen met de doelstellingen van de gemeente of dat de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen gerealiseerd worden. Daarnaast is inzicht gewenst in het budgettaire beslag en de financiële risico's die de gemeente met verbonden partijen kan lopen.

In de raadsvergadering van 27 maart 2008 is de Nota verbonden partijen vastgesteld.

De volgende uitgangspunten zijn hierin vastgelegd:

- De gemeenteraad doet mee in verbonden partijen als dat nodig en functioneel is. Dat betekent een beoordeling per situatie.
- De huidige deelname in vennootschappen BNG en WMD zet de raad ongewijzigd voort. De behandeling van de begroting en de jaarstukken vindt plaats door het college, waarbij de stukken naar een raadscommissie ter informatie gaan.
- De afhandeling van de financiële stukken van de niet-actieve gemeenschappelijke regelingen vindt plaats door het college, waarbij de stukken naar een raadscommissie ter kennisname gaan.
- De gemeenteraad gaat de relatie met de actieve gemeenschappelijke regelingen (Alescon, GGD, GHOR, RBD, (RBD en GHOR zijn opgegaan in de veiligheidsregio Drenthe) en Recreatieschap) versterken door actiever te sturen. De gemeenschappelijke regeling moet aantoonbaar bijdragen aan het realiseren van een of meer doelen uit de programmabegroting. De sturing wordt actiever door concrete afspraken op een aantal aspecten. Daarin zijn de aanbevelingen van de VDG over dit onderwerp koersbepalend.

Voor het versterken van de sturende rol heeft de raad gekozen voor een aanpak in VDG-verband. Dat betekent enerzijds winst in afstemming, anderzijds verlies in tijd. De VDG heeft daarvoor een nieuwe vergaderstructuur ingezet waarin een sterkere rol is weggelegd voor de professionele inbreng van gemeenten. Die sterkere rol zal ook aan het licht komen in de contacten met de gemeenschappelijke regelingen.

VENNOOTSCHAPPEN

Bank Nederlands Gemeenten (BNG)

De BNG, gevestigd te Den Haag, is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

Eind 2010 heeft het Basels Comité voor Banktoezicht nieuwe richtlijnen uitgevaardigd (Basel III-akkoord) met betrekking tot kapitaal- en liquiditeitseisen. Voor de BNG is vooral het voornemen om de leverage-ratio vanaf 2018 op minimaal 3% vast te stellen van belang.

De leverage-ratio is het balanstotaal van het uitgeleende geld van een bank, ten opzichte van het eigen vermogen. Als een bank € 1 eigen vermogen heeft en € 30 uitleent, is de leverage-ratio 3 procent.

Aangegeven is overigens dat nog bezien wordt of deze eis voor alle banken op dezelfde wijze zal gaan gelden. BNG onderzoekt op welke wijze de bank op termijn aan deze regelgeving kan voldoen. De leverage-ratio van de bank staat op dit moment op 1,8%. Dit was per 31 december 2010 nog 2%. Om deze ratio op te krikken is besloten de dividenduitkering te halveren, namelijk 25% van de netto winst. Dit was 50%. Op het programma Algemene middelen wordt het dividend verantwoord.

	per 31 december 2012	per 31 december 2011
Aantal aandelen (nominaal € 2,50 per aandeel)	60.138	60.138
Eigen vermogen	€ 2.741 miljoen	€ 1.897 miljoen
Vreemd vermogen	€ 139.453 miljoen	€ 116.274 miljoen
Dividend per aandeel	€ 1,49	€ 1,15
Dividend	€ 89.606	€ 69.158

Energienetwerk beheerder Enexis

In 2009 is het productie- en leveringsbedrijf van energiebedrijf Essent verkocht aan Rheinisch-Westfälisches Elektrizitätswerk (RWE). Het netwerkbedrijf is verder gegaan als Enexis. Het dividend wordt achteraf uitbetaald.

	per 31 december 2012	per 31 december 2011
Aantal aandelen (nominaal € 1,00 per aandeel)	206.779	206.779
Eigen vermogen	€ 3.244 miljoen	€ 3.046 miljoen
Vreemd vermogen	€ 3.683 miljoen	€ 3.095 miljoen
Netto resultaat aandeelhouders (na belastingen 2012)	€ 229 miljoen	€ 221 miljoen
Dividend per aandeel	€ 0,76	€ 0,77
Dividend	€ 158.176	€ 158.453

Afvalverwerkingsbedrijf Attero

Het voormalige Essent Milieu heeft een naamswisseling ondergaan, te weten Attero.

	per 31 december 2012	per 31 december 2011
Aantal aandelen (nominaal € 0,01 per aandeel)	206.779	206.779
Eigen vermogen	€ 273 miljoen	€ 274 miljoen
Vreemd vermogen	€ 501 miljoen	€ 545 miljoen
Netto resultaat aandeelhouders (na belastingen)	€ 8,094 miljoen	€ 25,4 miljoen
Dividend per aandeel	€ 0,050102	€ 0,0548
Dividend	€ 10.360	€ 11.331

Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD)

De WMD, gevestigd te Assen levert drinkwater aan ca. 450.000 inwoners van de twaalf Drentse gemeenten met 195.000 aansluitingen. Voor 2013 is het maximaal toegestane dividend ter grootte van 3% van het geplaatste aandelenkapitaal aan de aandeelhouders (= € 3.000) uitgekeerd en het restant is toegevoegd aan de statutaire reserve. Het dividend wordt achteraf uitbetaald.

	per 31 december 2012	Per 31 december 2011
Aantal aandelen (nominaal € 50,00 per aandeel)	73	73
Eigen vermogen	€ 42 miljoen	€ 42 miljoen
Vreemd vermogen	€ 104 miljoen	€ 102 miljoen
Netto resultaat aandeelhouders (na belastingen)	€ 0,224 miljoen	€ 0,26 miljoen
Dividend	€ 110	€ 110

Op het programma algemene middelen wordt het dividend verantwoord.

Bedrijvencentrum Ossebroeken vof

Op 24 december 1999 is notarieel de vennootschap onder firma tussen de gemeente Midden-Drenthe en de exploitatiemaatschappij bedrijventerrein Ossebroeken vof opgericht.

De vennootschap stelt zich als doel:

- a. Het voor rekening van de vennoten exploiteren van het bedrijventerrein Ossebroeken en al wat daartoe verder noodzakelijk en/of wenselijk wordt geacht, evenals de verkoop van het bedrijvencentrum.
- b. Het verrichten van al wat met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in ruimste zin.

De vennoten hebben de eigen aangekochte gronden ingebracht als schuld van de vennootschap. De opbrengsten zijn de eerste jaren gebruikt om de kosten van de ingebrachte gronden en overige exploitatiekosten te betalen.

De te realiseren nettowinst zal tussen de beide vennoten gelijk worden verdeeld. Vanaf 2008 heeft de eerste winstuitkering plaats gevonden. In 2008 en 2009 elk € 200.000, in 2010 € 300.000 en in 2011 t/m 2013 geen of een zeer beperkte winstuitkering.

	per 31 december 2012	Per 31 december 2011
Eigen vermogen	€ 23.000.	€ 25.000
Vreemd vermogen	Nihil	Nihil
Resultaat	€ 0	€ 25.000
Voorraad	30.484 m ²	30.484 m ²

Hoewel dit niet de verwachting is loopt de gemeente alleen een financieel risico als er verliezen op het plan ontstaan. Het verlies wordt net als de winst gelijk tussen de beide vennoten verdeeld.

Op het programma Werk en Inkomen worden de (winst)uitkeringen verantwoord.

SAMENWERKINGSVERBANDEN

Automatiseringscentrum Noord-Nederland

Het betreft een samenwerkingsverband om de liquidatie van het automatiseringscentrum Cevan te Groningen af te wikkelen.

De jaarlijkse kosten (wachtgeldverplichtingen) worden verdeeld op basis van het aantal inwoners van de toen aangesloten gemeenten. Hieronder vielen de voormalige gemeenten Beilen en Smilde met samen ongeveer 24.200 inwoners. De taken tot afwikkeling wordt uitgevoerd door een College van Vereffenaars (CVV).

De instelling heeft geen eigen of vreemd vermogen. De wachtgeldverplichtingen lopen tot en met 2015. De jaarlijkse kosten worden verdeeld over de deelnemende gemeenten op basis van een bedrag per inwoner.

	werkelijk 2013	Werkelijk 2012
Bijdrage per inwoner	€ 0,10	€ 0,10
Totale bijdrage	€ 2.500	€ 2.500

Gemeentelijke Gezondheids Dienst Drenthe (GGD)

GGD Drenthe, gevestigd te Assen, bevordert en beschermt de gezondheid van de inwoners van de provincie Drenthe. Er is een vestiging in Assen.

De missie van de GGD Drenthe is het bevorderen en beschermen van de gezondheid van de inwoners van de twaalf Drentse gemeenten in het algemeen en van risicogroepen in het bijzonder.

Op het programma Zorg en Welzijn is voor 2013 een bijdrage van € 696.977 betaald. Hiermee is de bezuinigingstaakstelling van € 50.000 niet volledig gerealiseerd. Vervolg acties zijn gaande.

Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)

Belangenbehartiging van alle gemeenten bij andere overheden, gevestigd te Den Haag. Tweede Kamer, Kabinet en maatschappelijke organisaties zijn belangrijke gesprekspartners. Dienstverlening: advisering aan alle leden over actuele ontwikkelingen (pro actief) en advisering aan individuele leden (op verzoek). De platformfunctie wordt uitgeoefend via de VNG-commissies, provinciale afdelingen, congressen, studiedagen en ledenraadplegingen.

Op het programma Algemene middelen is voor 2013 € 51.135 betaald.

	werkelijk 2013	Werkelijk 2012
Bijdrage	€ 51.135	€ 43.438

Vereniging van Drentse Gemeenten (VDG)

De VDG, gevestigd te Emmen, behartigt de belangen van de twaalf Drentse gemeenten bij andere overheden. Op het programma Algemene middelen is voor 2013 € 12.070 betaald.

	werkelijk 2013	Werkelijk 2012
Bijdrage	€ 12.070	€ 10.244

Werkvoorzieningschap Alescon

Alescon, gevestigd te Hoogeveen, is een werkvoorzieningschap, een sociale werkplaats. Het is een bedrijf in het kader van de gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Aa en Hunze, Assen, De Wolden, Hoogeveen, Midden-Drenthe en Tynaarlo, opgericht op 1 januari 2000. Alescon is een bedrijf met twee kerntaken. De belangrijkste functie van Alescon is het aanbieden van banen voor mensen met een verstandelijke, psychische of lichamelijke handicap. Re-integratie dus. Participatie op de reguliere arbeidsmarkt staat hierbij ook hoog in het vaandel. Daarnaast worden er door deze mensen producten en diensten geproduceerd die op een commerciële manier aangeboden worden.

Vanaf 2008 vindt de financiering van de Wsw plaats via de gemeenten. Het budget dat de gemeente van het rijk ontvangt voor de uitvoering van de Wsw sluit de gemeente door naar het werkvoorzieningschap Alescon, dat voor de uitvoering zorgt. In 2013 gaat het om een bedrag van € 5.556.036 miljoen voor de realisatie van ongeveer 220 aja (arbeidsjaren).

Omdat de uitvoering van de Wsw niet kostendekkend is, betaalt de gemeente daarnaast een bijdrage in het exploitatietekort van Alescon. Over 2013 bedraagt deze bijdrage € 318.997. Het totale financiële risico ligt bij de deelnemende gemeenten.

Het beleid is vastgelegd in de Wsw beleidsnotitie Modernisering van de Wet sociale werkvoorziening. Hoofddoelstelling van de modernisering is om meer mensen met een arbeidshandicap buiten de beschutte werkomgeving van het werkvoorzieningschap, dus in een reguliere werkomgeving, te laten werken: de beweging van 'binnen naar buiten'. Binnen het beschikbare rijksbudget willen de gemeenten zoveel mogelijk mensen van de Wsw-wachtlIJst geplaatst krijgen met de volgende prioritering:

- Jongeren tot 27 jaar die begeleid kunnen en willen gaan werken;
- Overige Wsw-geïndiceerden die begeleid kunnen en willen gaan werken;
- Overige jongeren onder de 27 jaar;
- Overige geïndiceerde op de wachtlIJst volgens het First-in / First-out principe.

De effecten van de nieuwe Participatiewet en de financiering daarvan vanuit het rijk zijn nog niet volledig bekend. Onderwerpen zoals om te gaan met het werkvoorzieningschap Alescon in relatie tot de nieuwe wet blijven daardoor nog onzeker.

Op het programma Werk zijn bovengenoemde bedragen verantwoord.

Veiligheidsregio Drenthe/Hulpverleningsdienst Drenthe(HVD)

Per 1 januari 2009 is de nieuwe gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Drenthe ingegaan. De voormalige gemeenschappelijke regelingen van de Regionale Brandweer Drenthe (RBD) en Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR) Drenthe zijn opgegaan in de nieuwe gemeenschappelijke regeling. De begroting van de Veiligheidsregio wordt gevormd door samenvoeging van de afzonderlijke exploitatiebegrotingen.

Met ingang van 1 januari 2014 wordt een gewijzigde gemeenschappelijke regeling van kracht: de vorming van een veiligheidsregio Drenthe is dan een feit.

Op het programma Veiligheid is voor 2013 inclusief de bezuinigingstaakstelling de bijdrage van € 410.490 betaald.

Recreatieschap Drenthe

Het Recreatieschap Drenthe, gevestigd te Diever, heeft voor de Drentse gemeenten een stimulerende, initiërende en voorwaardenscheppende rol op het gebied van recreatie en toerisme. Naast planontwikkeling adviseert het recreatieschap de gemeenten gevraagd en ongevraagd over zaken welke van belang zijn voor recreatie en toerisme.

Op het programma Vrije tijd is voor 2013 inclusief de bezuinigingstaakstelling een bijdrage van € 73.321 betaald.

Grondbeleid

Onder grondbeleid wordt verstaan het gehele instrumentarium dat de gemeente ter beschikking staat om ruimtelijke doelstellingen te realiseren. De kaders voor deze ruimtelijke doelstellingen worden o.a. gesteld in het gemeentelijk Woonplan en de op 28 juni 2012 vastgestelde structuurvisie van Midden-Drenthe 2030: Platteland leeft.

Nota grondbeleid

Op 29 november 2007 is de nota Grondbeleid door de gemeenteraad vastgesteld. Het zwaartepunt uit deze beleidsnota is de keuze om actiever te worden op de grondmarkt. Conform de verordening ex. artikel 212 Gemeentewet zou in 2013 de nota Grondbeleid worden herzien. Op 25 april 2013 heeft de gemeenteraad het grondprijzenbeleid vastgesteld. Op basis van marktonderzoek door twee makelaars is besloten de grondprijzen vast te stellen op € 140,00 per m² exclusief BTW voor de kleine kernen met uitzondering van Hoogersmilde en Oranje. Deze prijzen liggen respectievelijk 10% en 20% lager ten opzichte van de vastgestelde prijs. Ook is besloten de grondprijs jaarlijks te herzien en indien nodig aan te passen. De gevolgen van de gewijzigde grondprijs voor de bouwgrondexploitatie hebben wij in jaarrekening van 2013 verwerkt. Verder heeft de raad besloten dat het college delen van kavels voor € 100,00 per m² exclusief BTW mag verkopen indien de omvang, vorm en ligging dit rechtvaardigen.

Door het grondbeleid voortdurend te monitoren en waar nodig bij te stellen, willen we ook voor de toekomst (financiële) mogelijkheden houden om grondaankopen te doen voor o.a. infrastructurele werken, bedrijventerreinen en woningbouw.

Uitgangspunt

Wij willen door middel van grondbeleid zorgen voor een gezonde bouwgrondexploitatie waarmee we inspelen op de markt, de doelstellingen van ruimtelijk beleid mogelijk maken, blijven voldoen aan wet- en regelgeving en waarbij sprake is van een toekomstbestendig beleid.

Door de economische ontwikkelingen op de woningmarkt zien we de laatste jaren een afnemende verkoop van het aantal kavels. En door een vertraging in de verkopen nemen wel onze (rente)kosten toe. Dit wordt (gedeeltelijk) gecompenseerd door de huidige lagere rentes. In onze jaarlijkse beoordeling van alle complexen op o.a. haalbaarheid worden deze ontwikkelingen meegenomen. De hele bouwgrondexploitatie was bij het opstellen van de jaarrekening 2012 voorzien van dynamische rekenmodellen. Bij een dynamisch model worden de kosten en opbrengsten over de looptijd van het project verspreid in het jaar waarin verwacht wordt dat ze worden gemaakt dan wel ontvangen. Dat betekent concreet dat jaarlijks bekeken wordt of de looptijd in overeenstemming is met de huidige verwachtingen. Wanneer dit niet meer het geval is, worden de berekeningen aangepast en verwerkt in de jaarrekening. Deze lijn hebben we in 2013 voortgezet.

Wet- en regelgeving

Een belangrijk onderdeel voor de actualisatie van de bouwgrondexploitatie zijn de regels van de commissie besluit begroting en verantwoording (BBV). Begin 2012 heeft de commissie BBV via de Notitie grondexploitatie (bijgesteld) een aantal artikelen van de BBV verduidelijkt en een aantal aanbevelingen gegeven. Hiermee wil de commissie inspelen op de gevolgen van de financieel-economische crisis voor de grondexploitatie. Op basis hiervan zijn we verplicht duidelijk aan te geven wat ons voornemen is met onze gronden en op welk manier we de gronden in exploitatie willen brengen.

Daarom is bij de jaarrekening 2012 waar nodig de besluitvorming rondom de bouwgrond herzien zodat we voldoen aan de regels van de BBV. Bij de niet in exploitatie genomen plannen geven we aan wat het doel is van de grond, hoe de exploitatie er op hoofdlijnen uit ziet en wat het te verwachten resultaat is van een plan. Levert een plan verlies op, dan moeten we de nodige maatregelen nemen. Uiteraard geven we aan hoe het tekort wordt afgedekt.

Weerstandsvormen bouwgrondexploitatie

Voor 2013 zullen we een beroep doen op de reserve bouwgrondexploitatie. Zoals gebruikelijk wordt dit in de jaarrekening verantwoord. Wanneer de reserve hierdoor onder de afgesproken bandbreedte uitkomt, zal er in het volgende jaar, bijv. via de nota reserves en voorzieningen worden aangegeven hoe en of de reserve weer zal worden aangevuld. De bandbreedte is op basis van de nota reserves

en voorzieningen € 500.000 - € 1.000.000.

Risico's

We hebben momenteel 13 plannen in exploitatie en 7 plannen in voorbereiding voor toekomstige ontwikkeling. De onzekerheid voor de nog niet in exploitatie genomen plannen is circa € 280.000.

Naast onze eigen plannen nemen wij als gemeente voor 50% deel in de vof Ossebroeken en voor 0,31% deel in de ontwikkeling van het ETP/MERA-terrein.

Ons risico hierin kan als minimaal bestempeld worden. Bij de vof Ossenbroeken worden de nog te verrichten investeringen afgedekt door de uitgeefbare gronden (15%). Onze deelname in het ETP/MERA-terrein is met 0,31% minimaal.

Bij andere plannen, zoals Nagtegaal, lopen wij geen risico omdat dit volledig bij de projectontwikkelaars ligt. Hier hebben wij ook geen overeenkomsten waar de gemeente grond terug moet kopen van de ontwikkelaar als de plannen niet haalbaar zijn.

Jaarlijks bij de jaarrekening actualiseren wij al onze plannen met behulp van de dynamische kostprijsberekening. Hiermee krijgen wij inzicht in onze financiële risico's en kunnen wij de nodige maatregelen nemen.

De economische situatie dwingt ons echter om kritisch te blijven ten aanzien van de lopende exploitaties, niet in exploitatie genomen gronden en voorgenomen plannen.

De volgende maatregelen hebben wij al genomen om onze risico's te beperken:

- de looptijd van exploitaties verlengd,
- een aanvullende storting van € 300.000 in de pot voor startersleningen,
- de wijze van aankoop versoepeld, en
- de doelgroep vergroot waaraan we verkopen.

Vanaf 1 januari 2014 zijn er geen bindingseisen meer van toepassing.

Weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie

Om eventuele negatieve resultaten op de exploitatie van bouwgrond op te kunnen vangen is een algemene reserve weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie ingesteld. Op 31 december 2013 was de reserve € 822.000.

Voor 2013 wordt aanvullend een beroep gedaan op het weerstandsvermogen voor een bedrag van € 347.000. Dit is een gevolg van een verlies op het bedrijventerrein Leemdijk Noord. Hiermee blijft het weerstandsvermogen net niet binnen de vastgelegde bandbreedte. De nieuwe stand van de reserve weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie wordt dan € 475.000.

Voorziening

In 2013 is voor nadelige resultaten uit de bouwgrondexploitatie een voorziening ingesteld. Hierin is een bedrag gestort van € 498.600. Bij een voorziening worden de gelden die nodig zijn om de verwachte tekorten in exploitatieopzetten af te dekken per plan geparkeerd. Jaarlijks wordt bij de actualisatie van de complexen bekeken of het saldo van de voorziening toereikend is om de verwachte tekorten als totaal af te dekken.

In de exploitatieopzet van elk complex blijft het verwacht resultaat staan totdat het complex wordt afgesloten. Het tekort wordt dan vanuit de voorziening afgedekt.

Subsidies

In april 2012 is de Algemene subsidieverordening Midden-Drenthe herzien vastgesteld.

Het kader voor het subsidiebeleid is door de gemeenteraad vastgelegd in de Nota ex artikel 212 verstrekking gemeentelijke subsidies 2008-2010. Hierbij is gekozen voor een regisserende rol van de gemeente. Doel hierbij is dat een subsidiebeleid wordt gevoerd, dat zorgt voor een efficiënte inzet van de middelen in relatie tot het realiseren van de gemeentelijke beleidsdoelen.

In 2012 is de verordening zodanig vernieuwd dat de nadruk is komen te liggen op de regisserende rol van de gemeente. Uit oogpunt van deregulering is gekozen voor eenvoudige regelgeving.

In de begroting 2013 is voor bijna € 3,5 miljoen aan subsidies begroot. Op rekening basis is er € 12.843 minder uitgekeerd; een afwijking van 0,4%.

Subsidies 2013	Begroting 2013	Rekening 2013
zelfbeheer dorpenoverleg	21.477	19.329
zelfbeheer grote projecten dorpenoverleg	20.421	20.421
bijdrage kosten buurtacademie	22.972	22.150
bijdrage Provinciale Bibliotheekcentrale Assen	556.404	550.156
subsidie website cultuurwijzer	6.000	6.000
bijdrage ICO Assen	151.838	151.838
subsidie wereldwinkel Beilen	2.982	2.982
subsidie wereldwinkel Westerbork	2.982	2.982
subsidie wereldwinkel Smilde	2.982	2.982
subsidie stichting Zomeractiviteiten Westerbork	4.334	4.334
subsidie Beilen Promotie	1.905	1.905
subsidie Culturele Raad Smilde	2.070	2.070
bijdrage Wende avond	2.429	2.429
subsidie culturele activiteiten	3.150	3.580
subsidie stichting Kunst4daagse	3.600	3.600
subsidie stichting Podia	4.500	4.500
subsidie Huus van de Taol	1.125	1.125
subsidie muziekverenigingen	21.779	21.777
subsidie zangverenigingen	1.186	794
subsidie st. Openluchtspel Westerbork	641	641
korpsen en korengala	3.715	3.715
subsidie Herinneringscentrum kamp Westerbork		

Subsidies 2013	Begroting 2013	Rekening 2013
	2.042	2.042
subsidie Museum voor papierknipkunst	5.850	5.850
subsidie stichting AMW Noordermaat	277.070	277.551
bijdrage Bureau slachtofferhulp	4.842	4.831
subsidie Telefonische hulpdienst 'Tegen haar wil'	2.880	2.869
Bijdrage aanpak huiselijk geweld	27.633	33.795
Stichting Welzijn Ouderen Midden-Drenthe *)	670.172	671.231
seniorenraad	-	- 1.191
uitvoering vrijwilligersbeleid	1.666	-
Vrijwilligerswerk bij SWO	13.000	13.000
Stichting Vluchtelingenwerk	59.437	58.329
bijdrage Zuid-Molukse gemeenschap Bovensmilde	4.073	4.073
subsidie stichting Welzijn Midden-Drenthe *)	1.030.570	1.030.570
subsidie stichting Molo Oekoe	47.508	49.696
subsidie stichting Welzijn Doven	800	800
bijdrage busdiensten	1.103	1.226
subsidie eenmalige activiteiten	1.495	1.925
vandalismepreventie oud en nieuw	1.755	400
subsidie stichting Adviesraad minimabeleid	2.942	2.942
subsidie stichting Gehandicapten platform	1.350	1.410
subsidie scouting	1.260	1.213
subsidie schaapskuddes	10.739	10.723
subsidie cliëntenraad Wsw	2.250	-
bijdrage stichting Paardrijden Gehandicapten	2.858	2.858
subsidie 3VO afd. Midden-Drenthe	2.745	2.745
subsidie Drempelteam ouderen veiliger op weg	851	851
subsidie Stichting Peuterspeelzalen Midden-Drenthe	230.576	230.576
PRAT loonkosten/activiteiten	27.569	27.569
subsidie Verslavingszorg Noord-Nederland	4.842	4.832

Subsidies 2013	Begroting 2013	Rekening 2013
subsidie sociaal raadvrouw	75.981	75.365
voedselbank	3.600	3.600
subsidie Wmo-raad	6.750	6.750
bijdrage Humanitas	1.500	1.500
subsidie gemeentelijke sportverenigingen	49.439	47.613
incidentele subsidie sportactiviteiten	4.050	3.317
subsidie stichting Het Drents Landschap	45	45
recreatief toeristisch platform	8.325	8.325
ontwikkeling TIP	46.118	46.052
bijdrage SBB fietspad Hooghalen/Smilde	150	295
bijdrage speeltuinverenigingen	14.000	10.543
startbijdrage inrichting nieuw terrein	1.200	1.200
bijdrage Rode Kruis	1.955	2.010
	3.491.483	3.478.640

Toelichting

De verschillen worden voornamelijk veroorzaakt door verschillen in indexering, volume-effecten en jaarafrekeningen. De seniorenraad is in 2013 opgeheven. Het eindsaldo is terugbetaald aan de gemeente. Dit verklaart het negatieve subsidiebedrag.

*) De subsidie aan de nieuwe stichting Welzijnswerk Midden-Drenthe is gesplitst vanwege het noodzakelijke (wettelijke) onderscheid tussen bestedingen voor ouderen en voor jongeren.

Jaarrekening

Van begroting naar jaarrekening

Het doel van de jaarrekening is het getrouw weergeven van de feiten en cijfers uit het begrotingsjaar 2013 en een analyse daarvan. Na de vaststelling van de begroting 2013 op 8 november 2012 hebben wij in het begrotingsjaar twee keer gerapporteerd over de begrotingsuitvoering middels een voor- en najaarsnota. Middels begrotingswijzigingen zijn toen de budgetten geactualiseerd. Mutaties buiten de voor- en najaarsnota om zijn afzonderlijk voorgelegd. In 2013 is aanvullend nog 13 keer een begrotingswijziging vastgesteld.

Resultaat jaarrekening

Voorjaarsnota

Het saldo van de Voorjaarsnota was € 21.000 positief. De voornaamste voor- en nadelen waren:

Voordelen		
Algemene uitkering	€ 76.000	
Leges vergunningen kabels en leidingen	€ 15.000	
Rijksbudget WWB levensonderhoud	€ 250.000	
Renteontwikkelingen en voordeel rente hogere reserves t.g.v. algemene middelen	€ 176.000	
Wmo inkomsten eigen bijdragen	€ 100.000	
Totaal voordelen	€ 617.000	
Nadelen		
Uitvoeringskosten wet WOZ	€ 50.000	
Salariskosten voormalig personeel	€ 35.000	
Doorrekening effecten van de geactualiseerde dynamische kostprijsberekeningen bouwgrond voor 2013	€ 77.000	
Energieverbruik diverse gebouwen	€ 13.000	
Bijdrage Alescon	€ 61.000	
Bestuurlijke aangelegenheden brandweer	€ 44.000	
Kosten koningsbezoek	€ 10.000	
Netto effect op de baten en lasten omgevingsvergunningen	€ 250.000	
Saldo kleinere mutaties (mutatiebedrag < € 10.000)	€ 56.000	
Totaal nadelen	€ 596.000	
Totaal resultaat:	€ 21.000	voordelig

Conform afspraak heeft u in de gemeenteraadsvergadering van 27 juni 2013 besloten om het saldo elk voor de helft toe te voegen aan de B-reserve en de reserve Leefbaarheid.

Najaarsnota

Het saldo van de Najaarsnota was € 517.000 positief. De voornaamste voor- en nadelen waren:

Voordelen	
Verkoop gebouwen	€ 559.000
Vrijval transitoria	€ 33.000
Effecten algemene uitkering	€ 3.000
Personeelskosten	€ 185.000
Effecten dienstverleningsprogramma	€ 87.000
Leerlingenvervoer	€ 58.000
Dividend	€ 31.000

Saldo kleinere mutaties (mutatiebedrag < € 10.000)	€ 49.000
Totaal voordelen	€ 1.005.000

Nadelen	
Uitkeringen WWB	€ 129.000
Leges identiteitsbewijzen	€ 100.000
Gladheidsbestrijding	€ 78.000
Schuldhulpverlening	€ 66.000
Verzekeringen (APPA)	€ 70.000
Bruggen	€ 33.000
Aanpak huiselijk geweld	€ 12.000
totaal nadelen	€ 488.000

Totaal resultaat:	€ 517.000	voordelig
--------------------------	------------------	------------------

Conform afspraak heeft u in de gemeenteraadsvergadering van 31 oktober 2013 besloten om het saldo elk voor de helft toe te voegen aan de B-reserve en de reserve Leefbaarheid.

Overheveling

In de raadsvergadering van 31 oktober 2013 heeft u besloten om een deel van de in de begroting 2013 specifiek beschikbaar gestelde middelen over te hevelen naar 2014. De reden hiervoor was dat de beoogde prestaties niet in 2013 konden worden afgerond of opgestart. Door de overheveling van deze budgetten naar 2014 kunnen de prestaties / activiteiten in 2014 worden verricht. Het totaalbedrag van deze begrote budgetten bedroeg € 553.047. Op basis van de rekeningcijfers bedroeg de werkelijke overheveling € 572.955.

Resultaat

Het eindresultaat over 2013, exclusief de werkelijke overheveling, uit de gewone bedrijfsvoering bedraagt positief € 1.367.269. Op een exploitatieomzet van bijna € 71 miljoen is dit een onderschrijding van 1,9%. Inclusief resultaten van de voor- en najaarsnota is de onderschrijding 2,6%.

Een toelichting op het resultaat staat hierna in de programmarekening opgenomen.

Balans, programmarekening, SISA en controleverklaring

Het vervolg van deze jaarrekening bestaat uit vier delen. Het betreft in de eerste plaats de presentatie van de balans en de toelichting daarop. Daarna volgen de programmarekening en de toelichting daarop en de verantwoordingsbijlage specifieke uitkeringen (SISA). Als laatste onderdeel is de controleverklaring opgenomen.

Balans

BALANS

(bedragen x € 1.000)	Ultimo 2013	Ultimo 2012
ACTIVA		
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	-	-
Materiële vaste activa	52.800	53.323
• investeringen met een economisch nut • gronden uitgegeven in erfpacht	-	-
• overige investeringen met een economisch nut • investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	47.245 5.555	47.380 5.943
Financiële activa	3.982	4.755
• Kapitaal verstrekkingen aan: • deelnemingen • gemeenschappelijke regelingen • overige verbonden partijen • Leningen aan: • woningbouwcorporaties • deelnemingen • overige verbonden partijen • Overige langlopende leningen u/g • Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer • Bijdragen aan activa in eigen dom van derden	1.997 144 1.812 29	2.066 144 2.511 34
Totaal vaste activa	56.782	58.078
Vlottende activa		
Voorraden	16.850	17.035
• Grond- en hulpstoffen • niet in exploitatie genomen bouwgronden • Voorziening niet in exploitatie genomen bouwgronden • overige grond- en hulpstoffen • Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie • Voorziening gronden in exploitatie • Gereed product en handelsgoederen • Vooruitbetalingen	14.355 -404 2.994 -95 -	14.259 - 2.776 - -
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	6.521	5.040
• Vorderingen op openbare lichamen • Verstrekte kasgeldleningen • Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen • Overige vorderingen • Overige uitzettingen	4.147 2.374	3.162 1.878
Liquide middelen	9.690	9.371
• Kassaldi • Bank- en girosaldi	9.690	9.371
Overlopende activa	67	93
Totaal vlottende activa	33.128	31.539
Totaal generaal	89.910	89.617

(bedragen x € 1.000)	Ultimo 2013	Ultimo 2012
PASSIVA		
Vaste passiva		
Eigen vermogen	30.510	31.802
- Algemene reserve - Bestemmingsreserves - Voor egalisatie van tarieven - Overige bestemmingsreserves - Nog te bestemmen resultaat	29.143 - 1.367	18.705 - 12.308 789
Voorzieningen	946	799
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's - Onderhoudsequalisatievoorzieningen - Door derden beklemd middelen met een specifieke aanwendingsrichting	- - 946	- - 799
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	36.963	34.520
- Obligatieleningen - Onderhandse leningen van: - binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen - binnenlandse banken en overige financiële instellingen - binnenlandse bedrijven - overige binnenlandse sectoren - buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	 36.957 - - - 6	 23 34.491 - - - 6
Waarborgsommen	6	6
Totaal vaste passiva	68.419	67.121
Viottende passiva		
Netto viottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	21.243	21.832
- Kasgeldleningen - Bank- en girosaldi - Overige schulden	15.000 0 6.243	15.000 464 6.368
Overlopende passiva	248	664
Totaal viottende passiva	21.491	22.496
Totaal generaal	89.910	89.617

Gewaarborgde geldleningen

3.507

3.254

Toelichting op de balans

Algemeen

Midden-Drenthe heeft ultimo 2013 € 56,8 miljoen aan vaste activa en € 37,0 miljoen aan langlopende schulden. Het totaal van de reserves, dat wil zeggen de algemene reserves en de bestemmingsreserves (waaronder de conjunctuurreserve = C-reserve) bedraagt eind 2013 € 30,5 miljoen.

De vrij besteedbare algemene B- reserve (per 31 december 2013 € 3,4 miljoen) wordt aangewend voor éénmalige financiële afdekking van (subsidiabele) projecten. De voeding van de B-reserve is in principe afhankelijk van het jaarresultaat, bijboeking van rente en van overschotten op de bestemmingsreserves.

Ten opzichte van het vorige jaar is het eigen vermogen (reserves en bestemmingsreserves, inclusief nog te bestemmen resultaat) gedaald met € 1,3 miljoen.

Het rekeningresultaat bedraagt € 1.367.000 (afgerond).

De weerstandscapaciteit, gevormd door de algemene A- reserve, het weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie en door de onbenutte belastingcapaciteit en het budget voor onvoorziene uitgaven, achten wij voldoende om onverwachte tegenvallers op te kunnen vangen.

ACTIVA

Vaste activa

De vaste activa bestaan uit:

- immateriële vaste activa;
- materiële vaste activa;
- financiële vaste activa.

Immateriële vaste activa

Onder de *immateriële vaste activa* staan de kosten van onderzoek en ontwikkeling opgenomen voor een bepaald actief. Dit wordt in 5 jaar afgeschreven.

Materiële vaste activa

De *materiële vaste activa* worden onderscheiden in investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringen hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Onder activa met een maatschappelijk nut worden verstaan investeringen in aanleg en onderhoud van: (inrichting) wegen, waterwegen, civiele kunstwerken, groen en kunstwerken. De aankoop en vervaardiging van activa met een meerjarig maatschappelijk nut worden onder aftrek van bijdragen van derden en bestemmingsreserves ten laste van de exploitatie gebracht. Hiervan kan bij raadsbesluit worden afgeweken. In geval van activering bij raadsbesluit wordt het actief lineair afgeschreven over de verwachte levensduur van het actief of een kortere, door de raad aan te geven, tijdsduur.

De waardering van de materiële vaste activa vindt plaats op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De materiële vaste activa met een economisch nut worden lineair afgeschreven in maximaal (raadsbesluit 26 januari 2012):

- 40 jaar: permanente nieuwbouw woonruimten en bedrijfsgebouwen;
- 20 jaar: renovatie, bouwkundige voorzieningen, groot (levensduur verlengend) onderhoud of een algehele aanpassing;
- 15 jaar: semi-permanente nieuwbouw woonruimten en bedrijfsgebouwen;
- 40 jaar: rioleringen;
- 15 jaar: technische installaties en inventaris in bedrijfsgebouwen;
- 10 jaar: lichte transport- en technische hulpmiddelen; bijv. aanhangwagens, tractoren, motorvoertuigen en strooiers;
- 15 jaar: zware transport- en technische hulpmiddelen; bijv. sneeuwplough, bermvrijzel, vrachtauto;
- 15 jaar: lichte transport- en technische hulpmiddelen t.b.v. brandweer; bijv. spreider/schaar/ram en aggregaats en ademluchttoestellen;
- 20 jaar: zware transport- en technische hulpmiddelen t.b.v. brandweer; bijv. tankautospuiter, motorspuitaanhangen en personeel- en materiaalvoertuigen;
- 4-6 jaar: automatiseringsapparatuur en software;
- 0 jaar: gronden en terreinen (niet afschrijven);
- divers: overige materiële vaste activa.

Activa die voldoen aan één van de volgende eisen worden niet geactiveerd uitgezonderd gronden en terreinen:

- Een verkrijgingsprijs van € 15.000 of minder;
- Een levensduur die korter is dan 4 jaar;
- Een jaarlijkse vervanging van het materieel.

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa worden tegen de verkrijgingsprijs gewaardeerd.

Vlottende activa

De vlottende activa bestaan uit:

- voorraden;
- uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar (vorderingen);
- liquide middelen;
- overlopende activa.

Vorraden

De voorraden worden tegen marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of de vervaardigingsprijs. De boekwaarden van de voorraden zijn opgenomen in de tabel 'boekwaarden investeringen'.

Overige vlottende activa

De overige vlottende activa staan respectievelijk vermeld in de tabel 'vorderingen', 'liquide middelen' en 'overlopende activa'.

Vorderingen worden, onder aftrek van eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid, tegen de nominale waarde gewaardeerd.

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

VASTE ACTIVA EN VOORRADEN (bouwgrondexploitatie)

Boekwaarden investeringen (bedragen x € 1.000)

	31-12-2013		31-12-2012	
VASTE ACTIVA				
Immateriële vaste activa		0		0
Kosten geldleningen en disagio	0		0	
Kosten van hertaxatie WOZ	0		0	
Materiële vaste activa		52.800		53.323
<i>Investerings met een economisch nut:</i>				
Gronden en terreinen	3.113		3.259	
Woonruimten	109		124	
Bedrijfsgebouwen	25.786		22.763	
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	16.115		17.980	
Vervoermiddelen	928		1.705	
Machines, apparaten en installaties	1.172		1.515	
Overige	23		34	
<i>Investerings met een maatschappelijk nut:</i>				
Gronden en terreinen	0		0	
Bedrijfsgebouwen	0		0	
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	5.384		5.860	
Overige	170		83	
Financiële vaste activa		3.982		4.755
Deelnemingen	144		144	
Leningen aan woningbouwcorporaties	1.997		2.066	
Overige langlopende geldleningen	1.812		2.511	
Activa in eigendom van derden	29		34	
Subtotaal VASTE ACTIVA		56.782		58.078
VLOTTENDE ACTIVA				
<i>Vorraden</i>				
Bouwgrondexploitatie	16.850		17.035	
Subtotaal VLOTTENDE ACTIVA		16.850		17.035
TOTAAL		73.632		75.113

Het verloop van de boekwaarden in 2013 is als volgt (bedragen x € 1.000):

Immateriële vaste activa

Boekwaarde per 1 januari 2013	0
Investerings	0
Afschrijvingen	0
Afwaarderingen	0
Boekwaarde per 31 december 2013	0

Materiële vaste activa

Boekwaarde per 1 januari 2013	53.323
Investerings	7.286
Afschrijvingen	6.567
Afwaarderingen	1.242
Boekwaarde per 31 december 2013	52.800

Toelichting op het verloop:

Investerings	Bedrag
<i>Gronden en terreinen met economisch nut:</i>	0
<i>Woonruimten met economisch nut:</i>	0
<i>Bedrijfsgebouwen met economisch nut:</i>	
Nieuwbouw Basisscholen 2009	164
IHP 2010	1.850
IHP 2011 (prim.onderwijs)	1.938
IHP 2012 (prim.onderwijs) Westerbork	304
Onderhoud OBS Broekhoes	52
Zonnepanelen gemeentehuis	138
Dakrenovatie OBS Zuiderenk IHP 2014	157
Renovatie dorps huis te Elp	62
Restant < € 50.000 (investerings)	104
<i>Grond,- weg en waterbouwkundige werken met economisch nut:</i>	
Vervanging 70 drukrioolgemalen 2009	90
Vervanging riolering 2010	160
Afkoppeling riolering 2012	186
Vervanging riolering 2012	67
Restant < € 50.000 (investerings)	42
<i>Vervoermiddelen met economisch nut:</i>	0
<i>Machines, apparaten en installaties met economisch nut:</i>	
P.C-s (200) 2013	50
Restant < € 50.000 (investerings)	360
<i>Overige materiële vaste activa met economisch nut:</i>	
Restant < € 50.000 (investerings)	12
<i>Gronden en terreinen met maatschappelijk nut:</i>	0
<i>Bedrijfsgebouwen met maatschappelijk nut:</i>	0
Restant < € 50.000 (investerings)	26
<i>Grond,- weg- en waterbouwkundige werken maatschappelijk nut:</i>	
Ruilverkaveling Laaghalen	52
Herinrichting Markt-Nassaukade Noord	340
Herinrichting A. Pauwstraat eo Hoogersmilde	86
Reconstructie Hoofdstraat Hooghalen	629
Ontsluiting Zuidmaten	72
Restant < € 50.000 (investerings)	158
<i>Overige materiële vaste activa maatschappelijk nut:</i>	
Landschapsprogramma Oranjekanaal West	185
Restant < € 50.000 (investerings)	3
Afwaardering	Bedrag
<i>Gronden en terreinen met economisch nut:</i>	
<i>Woonruimten met economisch nut:</i>	
<i>Bedrijfsgebouwen met economisch nut</i>	

Toelichting op het verloop:

Restant < € 50.000	66
<i>Grond-, weg- en waterbouwkundige werken met economisch nut:</i>	0
<i>Vervoermiddelen met economisch nut:</i>	
Overdracht vervoermiddelen naar de Veiligheidsregio Drenthe	526
<i>Machines, apparaten en installaties met economisch nut</i>	
Overdracht blusmiddelen naar de Veiligheidsregio Drenthe	291
<i>Overige materiële vaste activa met economisch nut</i>	0
<i>Gronden en terreinen met maatschappelijk nut:</i>	0
<i>Bedrijfsgebouwen met maatschappelijk nut</i>	
Restant < € 50.000	13
<i>Grond-, weg en waterbouwkundige werken met maatschappelijk nut:</i>	
Herinrichting Markt-Nassaukade Noord	125
Renovatie wijken	63
Restant < € 50.000	65
<i>Overige materiële vaste activa met maatschappelijk nut</i>	
Landschapsprogramma Oranjekanaal West	94

Toelichting op investeringen met een maatschappelijk nut die ten laste van een reserve zijn gebracht (bedragen x € 1.000):

Investing	Beschikking over reserve	Bedrag
Pauwstraat Hoogersmilde	B-reserve	31
Hoofdstraat Hooghalen	B-reserve	196
Kruispunt Spiek/Torenlaan	B-reserve	19
Ontsluiting Zuidmaten	B-reserve	72
Herinrichting Markt-Nassaukade Noord	B-reserve	115
Geluidswal Spier	B-reserve	5
Sanitaire unit Hoogersmilde	B-reserve	13
Groenplan H-Smilde/H-Halen/Smilde	B-reserve	50
Brink-Baru	Leefbaarheid	10
Structuurvisie Westerbork	Leefbaarheid	4
Pauwstraat Hoogersmilde	Leefbaarheid	31
Hoofdstraat Hooghalen	Leefbaarheid	199
Bloemrijke akkers	Leefbaarheid	8
Fietspad Balinge-Witteveen	Leefbaarheid	30
Herinrichting Markt-Nassaukade Noord	Waterplan	100
Totaal		883

Financiële vaste activa

Boekwaarde per 1 januari 2013	4.755
Vermeerderingen	0
Afschrijvingen/Aflossingen	773
Verminderings	0
Boekwaarde per 31 december 2013	3.982

Toelichting

Onder de overige langlopende geldleningen zijn geldleningen opgenomen van in het verleden verstrekte hypotheekleningen aan medewerkers, een geldlening aan Essent € 247.000 en twee verstrekte

geldleningen aan Enexis van in totaal € 1,2 miljoen. Deze laatste geldleningen worden in zijn geheel na 3, 5, 7 en 10 jaar afgelost.

In het verleden is een geldlening afgesloten bij de BNG ten behoeve van de voormalige Woningbouwvereniging Smilde, thans Actium. In 2013 is hierop € 69.351 afgelost, zodat de boekwaarde per 31 december 2013 nog € 2,0 miljoen bedraagt.

VOORRADEN BOUWGRONDEXPLOITATIE

Boekwaarde per 1 januari 2013	17.035
Vermeerderingen	314
Afschrijvingen	0
Voorziening verliezen	499
Verminderings	0
Boekwaarde per 31 december 2013	16.850

Toelichting Bouwgrondexploitatie:

	Vermeerderingen:	
97122	Grondexploitatie Oranje	12
97124	Grondexploitatie Wijster	9
97127	Grondexploitatie Brootacker II	6
97128	Grondexploitatie Hijken	0
97129	Grondexploitatie Bedrijventerrein Leemdijk	3
97133	Grondexploitatie Nieuw Balinge	55
97134	Grondexploitatie Zwiggelte	38
97142	Grondexploitatie Drijber - fase II	21
97161	Grondexploitatie Bedrijventerrein Nieuw Balinge	9
97162	Grondexploitatie Bedrijventerrein Dambroeken	15
97169	Grondexploitatie Hoogersmilde	24
97175	Grondexploitatie Bedrijventerrein Leemdijk - Noord	-310
97181	Grondexploitatie Inbreidingslocatie Bovensmilde	1
97183	Grondexploitatie Witteveen	24
97125	Grondexploitatie Lieving	46
97163	Grondexploitatie Bedrijventerrein Ossebroeken - fase I	74
97182	Grondexploitatie Beilen - oost	240
97186	Grondexploitatie Gronddepot Eursinge	7
97187	Grondexploitatie Hoofdstraat 34 ca Westerbork	40
	Totaal	314
	Afschrijvingen:	0
	Voorziening verliezen	
97161	Grondexploitatie Bt Nieuw Balinge	7
97181	Grondexploitatie Inbreidingslocatie Bovensmilde	43
97183	Grondexploitatie Witteveen	45
97187	Grondexploitatie Hoofdstraat 34 ca Westerbork	404
	Totaal	499
	Verminderings:	0
	Totaal	-185

Boekwaarden

	Boekwaarde 01-01-2013	Mutaties 2013	Resultaat	Boekwaarde 31-12-2013
Onderhanden werk	2.776	218	0	2.994
Gebieden ontwikkeld door derden	0	0	0	0
Gebieden zonder kostprijsontwikkeling	12.749	443	-679	12.513
Erfpacht	0	0	0	0
Verspreide percelen	1.510	84	247	1.841
Voorziening verliezen	0	-499	0	-499
Totaal	17.035	246	-432	16.850

Toelichting:

In 2013 heeft zich voor het plan Leemdijk Noord een initiatiefnemer gemeld. Hoewel deze ontwikkeling ruimtelijk nog verder moet worden onderzocht is er al wel een berekening gemaakt. Op basis hiervan zijn de gronden gedeeltelijk afgewaardeerd voor een bedrag van € 347.000 ten laste van het weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie.

Mocht het niet mogelijk zijn om dit plan te realiseren dan moeten de gronden alsnog worden afgewaardeerd naar agrarische waarde. Het risico dat hiermee gepaard gaat is berekend op € 280.000.

VLOTTENDE ACTIVA

Vorderingen (x € 1.000)	31-12-2013	31-12-2012
Vorderingen op openbare lichamen	4.147	3.162
Overige vorderingen	2.374	1.878
Saldo	6.521	5.040

Toelichting:

In het bedrag dat is vermeld bij overige vorderingen' is al rekening gehouden met de mogelijke oninbaarheid van een aantal vorderingen ter hoogte van € 16.942.

In het bedrag 'overige vorderingen' is totaal € 456.000 opgenomen als terugvordering op het terrein van sociale zaken:

Vorderingen (x € 1.000)	
Terugvordering en verhaal WWB	171
Krediethypotheek	154
Besluit bijstand zelfstandigen	114
Bijzondere bijstand / minima	17

Per 11 februari 2014 was het totale saldo van de vorderingen € 5,5 miljoen:

Vorderingen naar jaar (x € 1.000)	
2003	1
2005	1
2006	3
2007	3
2008	9
2009	18
2010	47
2011	73
2012	166
2013	5.219

Onder vorderingen op openbare lichamen is ook een vordering op het rijk opgenomen in verband met het BTW-compensatiefonds. Dit betreft € 2.997.702 en zal in juli 2014 worden ontvangen.

Liquide middelen (x € 1.000)	31-12-2013	31-12-2012
Rabobank Assen-Beilen (Smilde)	3	6
Rabobank Assen-Beilen (Beilen)	28	4.678
ABN-AMRO	1	4.687
BNG Belastingen	-	-
BNG	9.658	-
Totaal	9.690	9.371

Het totaal per 31 december 2013 bevat de tegoeden in rekening courant met de diverse banken.

Overlopende activa (x € 1.000)	31-12-2013	31-12-2012
Vooruitbetaalde bedragen	67	94

Toelichting:

Per 11 februari 2014 staat nog een bedrag van € 26.969 open. Dit betreft verlening Sophos (hardware) van Improves voor 2015 € 7.474 en NSNL Network Solutions Nederland voor 2015 € 19.495. Beide bedragen worden verantwoord in het boekjaar 2015.

PASSIVA

De passiva (financieringsmiddelen) bestaan uit:

- vaste passiva;
- vlottende passiva.

Vaste passiva

De vaste passiva bestaan uit:

- het eigen vermogen (reserves);
- de voorzieningen;
- de langlopende schulden.

Informatie over de aard en de reden van de reserves en de voorzieningen staat opgenomen in de op 27 maart 2008 door de raad vastgestelde nota 'Reserves en voorzieningen'.

Voorzieningen worden, met uitzondering in geval de voorziening tegen de contante waarde is opgenomen, gewaardeerd tegen de nominale waarde. Vaste schulden worden tegen de nominale waarde gewaardeerd. De langlopende schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva bestaan uit:

- kortlopende schulden;
- overlopende passiva.

Daarnaast wordt aan de passiefzijde van de balans, buiten de balansstelling, het bedrag opgenomen waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt.

VASTE PASSIVA

Het verloop van de reserves en voorzieningen in 2013 is als volgt (bedragen x € 1.000):

RESERVES EN VOORZIENINGEN

Omschrijving	1-1-2013	Toevoeging rente	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2013
Algemene reserves:					
A - Reserve					
Algemeen Weerstandsvermogen	2.979				2.979
• € 90,75 per inwoner, uitgangspunt per 01-01-2005					
• Opbrengst aandelen Bouwfonds (bespaarde rente compenseert verlies dividend)	2.027				2.027
• Verkoop Essent-aandelen	9.149			374	8.775
Weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie	807	14		347	475
B - Reserve					
Vrij besteedbaar	3.742	98	842	1.300	3.382
Rekeningresultaat	789			789	0
Totaal algemene reserves	19.493	112	842	2.810	17.637
Bestemmingsreserves:					
Leefbaarheid (DPV)	2.289	97	269	283	2.372
Bovenwijkse voorzieningen	121		392		513
Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan	32				32
Kunsthonds	24		3	10	17

Verplaatsen/verbouw openbare werken Westerbork	230	9		16	223
Ruimtelijke plannen	14				14
Dienstverleningsprogramma	259		49	31	277
Jeugdgezondheidszorg BDU CJG	866		67	71	862
Afkoopsom RGSHG (woningaanpassing)	3				3
Gezondheidszorg v.m. gemeente Beilen	39	2			41
Conjunctuurreserve	2.117		417		2.534
Waterplan	317			100	217
Onderhoud buitenkant onderwijs	131		17		148
Lokaal onderwijsbeleid	230		47		277
Onderhoud gebouwen	435		5	15	425
Egalisatie verfijningsuitkering riolering	2.328		450	1.943	835
Egalisatie tarief afvalstoffenheffing	623			282	341
Kosten bodemsanering	3		4	4	3
Vervangingsinvesteringen	1.071		1.146	855	1.362
Personeel/organisatiestructuur	260				260
BTW Compensatiefonds (BCF)	916		371	537	750
Totaal bestemmingsreserves	12.308	108	3.237	4.147	11.506
Voorzieningen:					
APPA-regeling	704		222	25	901
Voorziening frictiekosten Alescon	39			37	2
Voorziening inburgering	56			13	43
Totaal voorzieningen	799	0	222	75	946
TOTAAL-GENERAAL	32.601	220	4.301	7.033	30.089

ALGEMENE RESERVES (bedragen x € 1.000)

A-reserve

Stand per 1 januari 2013		14.155
Toevoegingen:		0
Beschikkingen:		374
Stand per 31 december 2013		13.781

De onttrekking van in totaal € 374.000 heeft voor € 38.000 betrekking op verrekening van de boekwaarde van de CBS de Vaart (Hoogersmilde) en voor een bedrag van € 337.000 op de exploitatie van de sloop van OBS Pieter van Thuyt te Hoogersmilde en CBS de Wingerd te Bovensmilde.

B-reserve

Stand per 1 januari 2013	Toevoeging	Onttrekking	3.742
2013			
Bespaarde rente 2013	97		
Voorjaarsnota 2013	11		
Najaarsnota 2013	259		
Overheveling budgetten van 2013 naar 2014	573		
			940
Overheveling budgetten van 2012 naar 2013		815	
Restant bijdrage Beilen-Centrum (afrondering Markt)		115	
Restant herinrichting Hoofstraat Hooghalen		195	

Restant voorbereidingskrediet geluidswal Spier		5	
Herinrichting A. Pauwstraat te Hoogersmilde		30	
Voorbereiding ontsluiting Zuidmaten		72	
Groenbeleidsplan Hoogersmilde, Hooghalen en Smilde		50	
Renoveren sanitaire voorziening Hoogersmilde		13	
Voorjaarsnota 2013		-14	
Kruispunt 't Spiek-Torenlaan		19	
			-1.300
Stand per 31 december 2013			3.382
2014			
Overheveling budgetten van 2013 naar 2014		573	
GVVP 2013 o.a.30 en 60 km zones en kruisingen		132	
Oranjekanaal			
Restant Voorbereidingskrediet geluidswal Spier		7	
Voorbereiding Ontsluiting Zuidmaten		8	
Nog besluitvorming nodig:			
Sluiting spoorwegovergang		25	-745
Vermoedelijke stand 31 december 2014			2.636

Algemene reserve weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie

Stand per 1 januari 2013	Toevoeging	Onttrekking	807
Bespaarde rente	14		
Bedrijventerrein Leemdijk-Noord		347	- 333
Stand per 31 december 2013			475

Saldo van de rekening van baten en lasten

Stand per 1 januari 2013	Toevoeging	Onttrekking	
			0
Rekeningsaldo 2013			0
Stand per 31 december 2013			0

BESTEMMINGSRESERVES (bedragen x € 1.000)

Leefbaarheid (DPV)

Stand per 1 januari 2013	Toevoeging	Onttrekking	2.289
Bespaarde rente 2013	97		
Voorjaarsnota	11		
Najaarsnota	258		366
Bloemrijke akkers in Drenthe		8	
Voorbereidingskrediet Structuurvisie Westerbork		4	
Herinrichting Hoofdstraat Hooghalen		199	
Fietspad Balinge-Witteveen		30	
Herinrichting A. Pauwstraat te Hoogersmilde		31	
Subsidie BrinkBaru		10	
Renovatie dorpshuis Elp		1	-283

Stand per 31 december 2013			2.372
2014			
Vorbereidingskrediet Structuurvisie Westerbork		81	
Bijdrage herstel Stefanuskerk		50	
Bijdrage Buurthuis Holthe-Lieving-Makkum		30	
Verbouw/dorpshuis de Weidehoek te Wijster		75	-236
Vermoedelijke stand 31 december 2014			2.136

Bovenwijkse voorzieningen

Stand per 1 januari 2013	Toevoeging	Onttrekking	121
Storting uit bouwgrondexploitatie (afhankelijk van ontwikkeling plan Nagtegaal fase 3)	393		0
Stand per 31 december 2013			514
2014			
Primitieve begroting 2014	89		
Storting uit bouwgrondexploitatie (afhankelijk van ontwikkeling plan Nagtegaal fase 3)	0		89
Vermoedelijke stand 31 december 2014			603

Conjunctuurreserve

Stand per 1 januari 2013	Toevoeging	Onttrekking	2.117
Restant rekeningresultaat 2012	417		417
Stand per 31 december 2013			2.534

Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan

Stand per 1 januari 2013	Toevoeging	Onttrekking	32
	0		
		0	
Stand per 31 december 2013			32

Kunsthonds

Stand per 1 januari 2013	Toevoeging	Onttrekking	24
Storting uit bouwgrondexploitatie	3		3
Bijdrage Kunstwerk Oranje		10	-10
Stand per 31 december 2013			17

Verplaatsen/verbouw openbare werken Westerbork

Stand per 1 januari 2013	Toevoeging	Onttrekking	230
Bespaarde rente 2013	9		9
Tgv exploitatie 2013 (kapitaallasten Milieustraat)		16	-16
Stand per 31 december 2013			223

Ruimtelijke plannen

Stand per 1 januari 2013	Toevoeging	Onttrekking	14
	0		0
		0	0
Stand per 31 december 2013			14

Dienstverleningsprogramma

Stand per 1 januari 2013	Toevoeging	Onttrekking	259
Uit exploitatie	49		49
Lean P&C-cyclus		10	
Tbv riool en wegen		6	
Tbv exploitatie invoering BAG		15	-31
Stand per 31 december 2013			277

Jeugdgezondheidszorg BDU CJG

Stand per 1 januari 2013	Toevoeging	Onttrekking	866
CJG exploitatie 2013	67		67
Tgv. exploitatie Transitiekosten		71	-71
Stand per 31 december 2013			862

Afkoopsom RGSHG (woningaanpassing)

Stand per 1 januari 2013	Toevoeging	Onttrekking	3
	0		0
		0	0
Stand per 31 december 2013			3

Gezondheidszorg v.m. Gemeente Beilen

Stand per 1 januari 2013	Toevoeging	Onttrekking	39
Bespaarde rente 2013	2		2
		0	
Stand per 31 december 2013			41

Waterplan

Stand per 1 januari 2013	Toevoeging	Onttrekking	317
	0		0
Tbv Markt/Nassaukade Noord		100	-100
Stand per 31 december 2013			217

Onderwijs onderhoud buitenkant

Stand per 1 januari 2013	Toevoeging	Onttrekking	131
Uit Exploitatie 2013	17		17
		0	0
Stand per 31 december 2013			148

Lokaal onderwijsbeleid

Stand per 1 januari 2013	Toevoeging	Onttrekking	230
Uit exploitatie 2013	47		47
		0	0
Stand per 31 december 2013			277

Onderhoud gebouwen

Stand per 1 januari 2013	Toevoeging	Onttrekking	435
Uit exploitatie 2013	5		5
Tbv renovatie dorps huis Elp		15	-15
Stand per 31 december 2013			425

Egalisatie verfijninguitkering riolering

Stand per 1 januari 2013	Toevoeging	Onttrekking	2.328
Uit exploitatie 2013	450		450
Tgv. exploitatie 2013		909	
Tbv. extra afschrijving t.l.v. reserve verfijningsuitkering		1.034	-1.943
Stand per 31 december 2013			835

Egalisatie tarief afvalstoffenheffing

Stand per 1 januari 2013	Toevoeging	Onttrekking	623
	0		0
Tgv. exploitatie 2013		282	-282
Stand per 31 december 2013			341

Kosten bodemsanering

Stand per 1 januari 2013	Toevoeging	Onttrekking	3
Afwikkeling Railverkeerslawaaï	4		4
Bijdrage Verlengde Havenstraat		4	-4
Stand per 31 december 2013			3

Vervangingsinvesteringen

Stand per 1 januari 2013	Toevoeging	Onttrekking	1071
Uit exploitatie 2013	1.085		
Inruil tractie	51		
Inruil Lias	10		1.146
Naar exploitatie 2013		855	-855
Stand per 31 december 2013			1362

Personeel/organisatiestructuur

Stand per 1 januari 2013	Toevoeging	Onttrekking	260
	0		0
		0	0
Stand per 31 december 2013			260

BTW compensatiefonds (BCF)

Stand per 1 januari 2013	Toevoeging	Onttrekking	916
BTW VDG	7		
BTW VNG	4		
BTW Alescon	61		
BTW GGD Drenthe	7		
BTW Riolering (investering)	109		
BTW Provincie Drenthe	3		
BTW Provincie Noord-Brabant	1		
BTW VRD	42		
BTW Riolering (exploitatie)	132		
Nacalculatie BCF 2012	5		371
Tgv . exploitatie 2013		537	-537
Stand per 31 december 2013			750

VOORZIENINGEN

Appa-regeling

Stand per 1 januari 2013	Toevoeging	Onttrekking	704
Storting :	222		222
Maandelijke onttrekking		25	-25
Stand per 31 december 2013			901

Voorziening frictiekosten Alescon

Stand per 1 januari 2013	Toevoeging	Onttrekking	39
	0		0
Frictiekosten Alescon		37	-37
Stand per 31 december 2013			2

Voorziening inburgering

Stand per 1 januari 2013	Toevoeging	Onttrekking	56
	0		0
Agentschap SZW		13	-13
Stand per 31 december 2013			43

LANGLOPENDE SCHULDEN (bedragen x € 1.000)

Saldo geldleningen per 1-1-2013		34.514
Aflossingen (jaarlijkse aflossingen van aangegane leningen)		2.557
Opgenomen		5.000
Saldo geldleningen per 31-12-2013		36.957

Saldo waarborgsommen per 1-1-2013		6
Nieuwe waarborgsommen		0
Rente van bestaande waarborgsommen		0
Terugstorting		0
Saldo waarborgsommen per 31-12-2013		6

VLOTTENDE PASSIVA

Liquide middelen (bedragen x € 1.000)	31-12-2013	31-12-2012
Bank Nederlandse Gemeenten	0	464

Overige schulden (bedragen x € 1.000)	31-12-2013	11-02-2014
Saldo	21.243	1.628

Toelichting:

De grootste posten zijn (> € 50.000):

2008	Van Dijk Bouw BV	Gem.bijdrage ontw.Ettenstraat	100
2012	Groothuis BV Woningbouwmi	Stimuleringsbijdr. Nagtegaal	50
2013	Attero Noord B.V.	Verr. hergebruik kunststoffen	141
2013	Woonzorgcentrum 't Derkshoes	Huish.verzorging periode 13.	54
2013	Diverse personen	Waarborgsommen BAG	50

2013 Bank Ned.Gemeenten/ N.W.B.
 2013 Gemeente Midden-Drenthe

Kapitaallasten 895
 Variabele verg. brandweer 72

Overlopende passiva (bedragen x € 1.000)	31-12-2013	11-02-2014
Vooruit ontvangen bedragen - publiekrechtelijk	48	0
Vooruit ontvangen bedragen - overige	200	0
Totaal	248	0

Toelichting 1810 – Vooruitontvangen bedragen - publiekrechtelijk

Te ontvangen van / wegens	Begin dienstjaar	Toevoeging	Vrijgevallen /afgeboekte bedragen	Einde dienstjaar
Notariskantoor Lindeijer / verkoop Edisonweg aan Friesland Campina	0	200.082	0	200.082
Provincie Drenthe / bijdrage Culturele Alliantie	18.350	0	12.628	5.722
Rijk / Gelden Participatiebudget	578.683	0	541.490	37.193
Provincie Drenthe / Bijdrage Klimaatcontract	5.337	0	166	5.171
Totaal	602.370	200.082	554.284	248.168

Bezoldiging topfunctionarissen

Het normenkader rondom de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen Publieke en Semipublieke Sector (hierna: WNT) is bekrachtigd in het Besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 26 februari 2014, nr. 2014-0000106049 en de Regeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 26 februari 2014, nr. 2014-0000 104920. De Aanpassingswet WNT is als onderdeel van dit normenkader nog niet formeel aangenomen door de Eerste Kamer. Voor het opmaken van de jaarrekening is in lijn met de mededeling van de minister van BZK d.d. 12 februari 2014, gepubliceerd in de Staatscourant d.d. 18 februari 2014, de Aanpassingswet WNT wel als onderdeel van het normenkader gehanteerd.

De WNT is per 1 januari 2013 in werking getreden. Beloningen van bestuurders en overige topfunctionarissen in de (semi)publieke sector dienen wettelijk genormeerd, respectievelijk gemaximeerd te worden. Dit heeft geresulteerd in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Hiermee wordt WOPT ingetrokken. De WNT voorziet in een democratisch gelegitimeerd instrument waarmee normen en verplichtingen kunnen worden opgelegd voor de bezoldiging van bestuurders en andere topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. De gemeente is verplicht om jaarlijks in het financieel jaarverslag de bezoldiging van iedere topfunctionaris en gewezen topfunctionaris op persoonsnaam op te nemen, ongeacht een eventuele overschrijding van het bezoldigingsmaximum.

Ten aanzien van interim-functionarissen die geen topfunctie vervullen hebben wij gebruik gemaakt van de mogelijkheid die paragraaf 6 van de Beleidsregels toepassing WNT biedt inzake de volledige openbaarmaking van deze functionarissen. Op basis van de Beleidsregels toepassing WNT (inclusief de wijziging van paragraaf 6 volgens besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 12 maart 2014, nr. 2014-0000142706) kán en hoeven wij niet volledig te voldoen aan de verplichting voor openbaarmaking van deze interim-functionarissen zoals voorgeschreven in artikel 4.2 lid 2c van de WNT (inclusief verwerking Aanpassingswet WNT).

Bezoldigingsmaximum

Het bezoldigingsmaximum bestaat uit 130% van het brutosalaris van een minister, verhoogd met:

- sociale-verzekeringspremies;
- (belaste) onkostenvergoeding;
- beloningen betaalbaar op termijn (voornamelijk het werkgeversdeel van de pensioenreservering).

Voor 2013 gelden de volgende bedragen:

bruto beloning	€ 187.340
onkostenvergoeding	€ 8.069
voorziening ten behoeve van beloningen op termijn	€ 33.190
totaal	€ 228.599

In 2013 hebben geen bezoldigingen boven deze bezoldigingsnorm plaatsgevonden. Zowel bij vast als bij tijdelijk personeel.

Aandachtspunt

De WNT geeft aan dat de gemeente verplicht is om jaarlijks in het financieel jaarverslag de bezoldiging van iedere topfunctionaris en gewezen topfunctionaris op persoonsnaam op te nemen, ongeacht een eventuele overschrijding van het bezoldigingsmaximum.

In 2013 betreft dit de volgende personen:

Naam	De heer T. Stelpstra	De heer C.J. Onderwater
Functie	gemeentesecretaris	griffier
In dienst gedurende (periode) voor (omvang) fte	Tot 01-07-2013 voor 1,0 fte	het hele jaar 2013 voor 1,0 fte
Beloning	€ 50.172	€ 76.939
Beloning op termijn	€ 11.501	€ 19.857
Onkosten	€ 0	€ 0
Totaal	€ 61.673	€ 96.796

Programmarekening

Het onderdeel programmaverantwoording van het jaarverslag verschaft informatie over activiteiten en resultaten die in 2013 verricht c.q. behaald zijn op de diverse beleidsterreinen.

In deze programmarekening maken we inzichtelijk wat de geraamde en de werkelijke lasten en baten van de activiteiten in 2013 zijn geweest.

Na de programmarekening met een korte toelichting op het resultaat, volgt de toelichting op de programmarekening.

Totalen per programma	Begroting 2013 primitief		Begroting2013 incl. wijz.		Rekening 2013		Saldo
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	
Burger en Bestuur	2.387	533	2.409	433	2.402	452	1.950
Werk en inkomen	16.049	12.403	17.278	13.627	16.967	12.968	3.999
Veiligheid	2.005	46	2.049	46	2.221	79	2.142
Onderwijs en Jeugd	5.057	115	5.082	167	4.398	163	4.235
Bouwen, wonen en milieu	12.159	9.563	13.288	9.897	13.964	9.153	4.811
Openbare Ruimte	8.708	506	9.947	753	8.609	806	7.803
Vrije tijd	4.925	975	5.055	993	4.803	928	3.875
Zorg en Welzijn	10.688	561	11.396	666	10.286	807	9.479
Bedrijfsvoering	2.346	5	2.401	5	2.353	5	2.348
Onvoorzien	50	0	5	0	0	0	0
Lokale middelen	-1.060	8.038	-1.425	8.633	-593	8.322	-8.915
Algemene uitkering uit gemeentefonds	0	30.731	0	31.094	0	31.045	-31.045
Dividend	83	317	83	345	83	401	-318
Uitvoering WOZ	575	0	625	0	616	0	616
Heffing invordering gemeentelijke belastingen	372	46	372	46	369	58	311
Resultaat voor bestemming	64.355	63.841	68.566	66.706	66.479	65.187	1.292
Mutaties reserves	2.383	2.897	3.932	5.793	4.304	6.962	-2.658
Resultaat na bestemming	66.738	66.738	72.498	72.498	70.782	72.149	-1.367

Toelichting verschillen groter dan € 25.000 (bedragen x € 1.000)

Programma	Deelprogramma	Omschrijving	Voordeel	Nadeel
Werk en inkomen	Inkomen en Re-integratie	Participatie		57
Werk en inkomen	Inkomensondersteuning	Minimabeleid		97
Werk en inkomen	Inkomen en Re-integratie	Inkomen/WWB Levensonderhoud	80	
Werk en inkomen	Inkomen en Re-integratie	Re-integratie	26	
Werk en inkomen	Inkomen en Re-integratie	Sociale recherche	25	
Veiligheid	Brandweer	Brandweer		26
Onderwijs en jeugd	Onderwijshuisvesting	Huisvesting openbaar basisonderwijs		82
Onderwijs en jeugd	Lokaal onderwijsbeleid	Leerlingenvervoer	34	
Bouwen, wonen en milieu	Ruimtelijke ontwikkeling	Actualisatie bestemmingsplannen	80	
Bouwen, wonen en milieu	Dorps- en wijkvernieuwing	Leges omgevingsvergunningen		220
Bouwen, wonen en milieu	Dorps- en wijkvernieuwing	Bouwgrond		379
Openbare ruimte	Begraafplaatsen	Begraafrechten	48	
Openbare ruimte	Verkeer	Openbare verlichting	163	
Openbare ruimte	Verkeer	Onderhoud wegen		93
Openbare ruimte	Verkeer	Aanleg glasvezel	210	
Openbare ruimte	Groen	Onderhoud bermen en wegbeplanting		31
Openbare ruimte/ Vrije tijd	Verkeer/Groen/Sport	Projecten: Uitvoeringspro- gramma GVVP, renovatie wijken, Woonservicezone, kunstgrasveld Smilde.	714	
Zorg en welzijn	Wmo	CJG	68	
Zorg en welzijn	Wmo	Wmo huishoudelijke hulp en Wmo voorzieningen	818	
Algemene middelen	Financiën	Algemene uitkering		49
Algemene middelen	Financiën	Dividenden	56	
Algemene middelen	Bedrijfsvoering	Organisatieontwikkeling	51	
Algemene middelen	Bedrijfsvoering	Proceskosten, griffiekosten en opgelegde dwangbevelen	68	
Algemene middelen	Bedrijfsvoering	Raad en Raadscommissies	39	
Algemene middelen	Bedrijfsvoering	Voorziening pensioen wethouders		150
Algemene middelen	Bedrijfsvoering	Kapitaallasten		61
Kostenplaatsen		Facilitaire voorzieningen gemeentehuis		59
Kostenplaatsen		Bijkomende personeelskosten	72	
Kostenplaatsen		Automatiseringskosten	29	
Kostenplaatsen		Algemene kosten buitendienst		27
Diversen		Saldo kleine posten	117	
Resultaat			2.698	1.331

Onderstaand wordt een korte toelichting gegeven van de genoemde oorzaken van het resultaat. Voor een uitgebreidere toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de programma's.

Participatie

De overschrijding heeft voornamelijk te maken met hogere uitgaven voor maatwerktrajecten, work first-trajecten en de daarbij behorende hogere advieskosten (o.a. adviezen belastbaarheid). Per saldo een nadeel van € 57.000.

Minimabeleid

Het nadeel wordt voornamelijk veroorzaakt door de afwaardering van de balanspost debiteuren. Jaarlijks wordt beoordeeld in hoeverre de vorderingen inbaar zijn. Voor de minima blijkt dit aanzienlijk lager te zijn dan vooraf is ingeschat. Voor een verdere uitleg verwijzen we u naar de toelichting op het programma Werk en Inkomen in de programmarekening. Per saldo een nadeel van € 97.000.

Inkomen/WWB Levensonderhoud

Verschillende budgetten die betrekking hebben op inkomen / WWB levensonderhoud zijn bij de najaarsnota geactualiseerd. Ondanks deze bijstelling zijn binnen de lasten en baten nu grote verschillen te zien. De lasten van bijstandsuitkeringen leveren een voordeel op van € 100.000. De uitkeringen IOAW laten een nadeel zien van € 44.000, de uitkeringen IOAZ leveren daarentegen weer een voordeel op van € 28.000. Ook aan de batenkant zijn grotere afwijkingen te zien. De bijdrage van het rijk is uiteindelijk € 72.000 lager dan begroot. Het saldo van teruggevorderde uitkeringen is € 40.000 voordelig. Per saldo een voordeel van € 80.000.

Re-integratie

Het budget dat de gemeente van het rijk ontvangt voor de uitvoering van de Wsw betalen we door aan het werkvoorzieningsschap Alescon dat voor de uitvoering zorgt. In 2013 gaat het om een bedrag van ruim € 5,5 miljoen voor de realisatie van ruim 205 Wsw-plaatsen.

De uitvoering van de Wsw is op basis van het rijksbudget niet kostendekkend. We betalen naast de rijksbijdrage daarom een bijdrage in het exploitatietekort van Alescon. De omvang van de bijdrage in het exploitatietekort is mede afhankelijk van de werkelijke rijksbijdrage en de omzet (brutomarge) van Alescon. Daarnaast vindt in het begrotingsjaar de definitieve afrekening over het voorgaande jaar plaats. Per saldo is er over 2013 sprake van een voordeel (lagere bijdrage aan Alescon) van afgerond € 26.000.

Sociale recherche

Er is in 2013 geen gebruik gemaakt van de diensten van de sociale recherche (Assen). Dit is onder andere veroorzaakt door een grotere interne inzet voor bezwaar- en beroepszaken. In 2013 is een eigen fraudemedewerker aangesteld. Door het uitbreiden van de formatie voor fraudebestrijding is de verwachting dat de komende jaren wel weer een beroep wordt gedaan op de sociale recherche. Per saldo een voordeel van € 25.000.

Brandweer

Het nadeel wordt veroorzaakt door een betaling van BTW aan de brandweer. Deze betaling vindt plaats in 2014. Door de regionalisering zijn er in 2014 geen gemeentelijke brandweerbudgetten meer, zodat hiervoor een crediteur moet worden opgenomen. Overigens kan de gemeente de kosten in 2014 ook weer declareren bij het BTW compensatiefonds. Voor de brandweer bestaat deze mogelijkheid niet. Per saldo een nadeel van € 26.000.

Huisvesting openbaar basisonderwijs

Onderdeel van de onderhoudskosten zijn de kosten die door de Stichting OBOMD zijn gemaakt in verband met asbestsaneringswerkzaamheden en een aanvullend onderzoek van een aantal scholen (Meester Sieberingschool, Mr. Harm Smeengeschool, De Bosvlinder, G.A. de Ridderschool). Deze kosten zijn niet begroot en komen ten laste van de exploitatie. Per saldo een nadeel van € 82.000.

Leerlingenvervoer

In 2013 zijn een aantal lastige routes (met verre bestemmingen) beëindigd. Hierdoor zijn veel minder kilometers gereden dan begroot. Daarnaast zijn er ook minder kinderen die vervoerd worden naar scholen voor basisonderwijs die verder dan 6 kilometer van huis liggen. Per saldo een voordeel van € 34.000.

Actualisatie bestemmingsplannen

Het voordeel wordt onder andere verklaard door het stilleggen van de procedure ETP/MERA en door vertraging in de procedure bestemmingsplan De Zuidmaten. Deze worden in 2014 opgepakt. Per saldo een voordeel van € 80.000.

Leges omgevingsvergunningen

Door de recessie zijn er minder aanvragen ingediend. Daarnaast is er door vertragingen een aantal grote projecten doorgeschoven naar 2014 (nieuwbouw Woonservicezone en uitbreiding DOMO in Beilen). Hiertegenover staan lagere welstandskosten. Per saldo een nadeel van € 220.000.

Bouwgrond

Het niet doorgaan van geplande grondaankopen (€ 65.000 lagere rentekosten), het herschikken en afboeken gronden t.l.v. de jaarrekening 2012 (€ 31.000 lagere rentekosten) en de opbrengst van de verkoop van de brandweergarage Nieuw-Balinge (€ 41.000) levert een incidenteel voordeel op. In 2013 is er een voorziening ingesteld voor nadelige resultaten bouwgrond ter hoogte van € 498.600. Alle mutaties resulteren per saldo in een nadeel van € 379.000.

Begraafrechten

In 2013 zijn minder rechten op een graf, urnengraf of urnennis verleend (nadeel € 23.000). Uit verlengingen van rechten is een voordeel van € 77.000 ontstaan. Per saldo een voordeel van € 48.000.

Openbare verlichting

Het voordeel is ontstaan door een gunstige aanbesteding van het onderhoud van de openbare verlichting en door lagere kosten van levering en transport van elektriciteit. Daarnaast zijn de werkelijke kosten van klein onderhoud en schade van lantaarnpalen lager dan begroot. Conform besluitvorming worden de restanten ingezet voor uitvoering van de maatregelen van het beleidsplan Openbare verlichting. Per saldo een voordeel van € 163.000.

Onderhoud wegen

Het nadeel op onderhoud wegen heeft diverse oorzaken. Wegens stormschade moesten wegen gerepareerd worden (€ 13.000), dit betreft alleen de grotere doorgaande wegen. Tijdens de uitvoering van asfalterings- en bestratingswerkzaamheden hebben zich onvoorziene omstandigheden voorgedaan, onder andere ophogen graskeien Oranjekanaal (€ 18.000) en extra asfalt fietspaden (€ 13.000). Daarnaast hebben er diverse herstelwerkzaamheden plaatsgevonden als gevolg van winterschade 2012-2013. Hiernaast is sprake van kleinere tekorten op belijning, gladheidsbestrijding en bruggenonderhoud. Per saldo een nadeel van € 93.000.

Aanleg glasvezel

In 2013 zijn extra middelen ontvangen voor de aanleg van glasvezel. Omdat we van deze extra middelen nog geen gebruik hebben hoeven maken, vallen deze vrij in het resultaat. Voordeel € 210.000.

Onderhoud bermen en wegbeplanting

Nadelige effecten ontstonden door de werkzaamheden die voortvloeien uit de stormschade van 28 oktober 2013. De totale extra lasten voor onderhoud bermen en wegbeplanting als gevolg van de storm bedroegen € 70.000. Een groot deel hiervan kon binnen het beschikbare budget worden opgevangen omdat het snoeiwerk voor de laatste maanden van het jaar nog niet was uitgevoerd. Deze snoeiwerkzaamheden zijn komen te vervallen. De opbrengst uit verkoop hout is daardoor lager, de opbrengst uit houtsnippers daarentegen is iets hoger. Per saldo een nadeel van € 31.000.

Projecten

Van een aantal projecten, die niet of net eind 2013 gestart zijn, blijven incidentele middelen over. Het gaat hierbij om het Uitvoeringsprogramma GVVP, renovatie wijken, Woonservicezone en de aanleg van een kunstgrasveld bij v.v. Smilde'94. U bent hierover per brief geïnformeerd (ingekomen stukken raad 6 maart 2014). Per saldo een voordeel van € 714.000.

CJG

De inkomsten en uitgaven voor het preventief jeugdbeleid lopen via de reserve BDU-CJG. Dit is afgesproken vanaf het moment dat de gemeente middelen ontvangt voor het inrichten en in stand

houden van een CJG. Het verschil tussen begroting en rekening wordt vooral veroorzaakt doordat in 2013 op begrotingsbasis is uitgegaan van een onttrekking aan deze reserve, terwijl er op rekeningsbasis sprake is van een storting. Voor een verdere uitleg en een toelichting op het reserveverloop verwijzen we u naar de toelichting op het programma Zorg en welzijn in de programmarekening. Per saldo een voordeel van € 68.000.

Wmo huishoudelijke hulp / Wmo voorzieningen

De invoering van de door de raad vastgestelde Kademota individuele voorzieningen lijkt effect te sorteren. Ten opzichte van de begroting 2013 is er enerzijds sprake van lagere uitgaven aan Wmo huishoudelijke verzorging (€ 377.000), mede doordat mensen ervoor kiezen zelf te betalen. Anderzijds is er, mede als gevolg van maatregelen uit de Kademota, sprake van hogere inkomsten uit eigen bijdragen (ruim € 160.000; bij de voorjaarsnota was het budget al verhoogd met € 100.000). Gezamenlijk levert dit ten opzichte van de begroting een voordeel op van bijna € 540.000. Daarnaast is er sprake van lagere uitgaven voor dure woningaanpassingen ter hoogte van €102.000. Uit de tabel bij de toelichting op het programma Werk en Inkomen in de programmarekening blijkt dat de uitgaven voor voormalige Wvg-voorzieningen ruim € 190.000 lager zijn dan geraamd. Ten opzichte van 2012 zijn de uitgaven in 2013 ongeveer gelijk. Gecombineerd met enkele kleinere nadelen resteert per saldo een voordeel van € 818.000.

Algemene uitkering

De werkelijke bijdragen voor de integratie uitkering Wmo zijn voor 2012 en 2013 lager vastgesteld. Hiernaast leiden de werkelijke hoeveelheden tot een klein negatief effect. Per saldo een nadeel van € 49.000.

Dividenden en winstaandelen nutsbedrijven

Door een hogere rentevergoeding op een geldlening en hogere aflossingskosten tranche B van Enexis resulteert een voordeel van € 56.000.

Organisatieontwikkeling

Jaarlijks is budget beschikbaar voor organisatieontwikkeling. In 2013 zijn de inrichtingsplannen vastgesteld inclusief het visiedocument Dienstbaar en professioneel. De uitwerkingen hiervan hebben echter nog niet geleid tot grote uitgaven, zoals trainingen en workshops. Iets waar in de raming wel rekening mee gehouden was. Het overgebleven budget valt daarmee vrij in de algemene middelen (€ 51.000).

Proceskosten, griffiekosten en opgelegde dwangbevelen

De opgelegde dwangsommen (€ 106.000) en de monitoringskosten (€ 23.000) aan Noblesse van 2013 zorgen voor een voordeel. Verder zijn er meer vergoedingen betaald aan bezwaarmakers (€ 15.000). Per saldo een voordeel van € 68.000.

Raad en Raadscommissies

Voordelige effecten ontstonden door modernisering van het bestuurlijk proces (€ 12.000), door het gebruik van WIFI in plaats van individuele abonnementen (€ 12.000) en lagere uitvoeringskosten door streaming van het bestuurlijk proces in eigen beheer (€ 16.000). Per saldo een voordeel van € 39.000.

Voorziening pensioen wethouders

In 2006 heeft een voormalig wethouder gebruik gemaakt van het recht om pensioenrechten over te dragen aan de gemeente Midden-Drenthe. Herberekeningen toonden aan dat de voorziening onvoldoende op peil is gehouden. In het boekjaar 2013 hebben wij dit gecorrigeerd. Per saldo een nadeel van € 150.000.

Kapitaallasten

Gedurende het begrotingsjaar zijn er diverse ontwikkelingen geweest die effect hebben op de hoogte van de kapitaallasten. Dan gaat het onder andere om het later opstarten van projecten (voordeel), maar ook over mutaties in de beschikking over reserves. Per saldo een nadeel van € 61.000.

Facilitair

De totale kosten voor facilitaire voorzieningen zijn overschreden. De post mobiele telefonie is hiervan de belangrijkste veroorzaker (nadeel € 38.000). Dit heeft te maken met het uitstellen van de vervanging van onze vaste telefonie, waardoor het voordeel van vaste en mobiele kosten nog niet

gerealiseerd is. Hiernaast zijn de kosten bevoorrading hoger. De werkelijke kosten voor papier en kopiëren zijn lager. Per saldo een nadeel van € 59.000.

Bijkomende personeelskosten

Op deze verzamelpost leverden de budgetten voor bedrijfsgezondheidszorg (€ 35.000) en de reis- en verblijfkosten (€ 44.000) een voordeel op. Per saldo een voordeel van € 72.000.

Automatiseringskosten

Door lagere exploitatiekosten van het dienstverleningsprogramma, minder ondersteuning door externen en nieuwe lagere contracten is er een incidenteel voordeel van € 29.000 gerealiseerd.

Algemene kosten buitendienst

De overschrijding wordt vooral veroorzaakt door hogere brandstofprijzen (€ 16.000) en een verhoging van de motorrijtuigenbelasting. Per saldo een nadeel van € 27.000.

Saldo kleine posten

Dit is het saldo van de diverse budgetten waarvan de afwijking kleiner is dan € 25.000. Per saldo een voordeel van € 117.000.

Toelichting op de programmarekening

Op grond van artikel 28 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten bevat de toelichting op de programmarekening ten minste:

1. Een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijzigingen en de programmarekening op de volgende onderdelen:
 - de lasten en baten per programma;
 - de algemene dekkingsmiddelen;
 - het resultaat voor bestemming;
 - de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
 - het resultaat na bestemming.
2. Een overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien.
3. Een overzicht van de incidentele baten en lasten.

Hieronder staan genoemde onderdelen nader uitgewerkt. Voor de analyse onder punt 1 is aansluiting gezocht bij het bepaalde in het controleprotocol. Dit betekent dat per deelprogrammabudget een toelichting staat opgenomen voor:

- overschrijdingen/onderschrijdingen van € 25.000 of meer van het deelprogrammabudget, of;
- overschrijdingen/onderschrijdingen van 20 % of meer van het deelprogrammabudget.

Daarnaast vermeldt de analyse de kwalificatie van de overschrijding op basis van de volgende door het NIVRA onderscheiden en in de Kadernota van het Platform Rechtmatigheid Provincies en Gemeenten opgenomen soorten begrotingsoverschrijdingen:

Voor zover van toepassing worden de begrotingsoverschrijdingen toegelicht bij de programma's.

Begrotingsafwijking		Onrechtmatig maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig en telt mee voor het oordeel
a)	Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend.		X
b)	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd.		X
c)	Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde inkomsten.	X	
d)	Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen.	X	
e)	Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen.		X
f)	Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt. - geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar - geconstateerd na verantwoordingsjaar	X	X
g)	Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren. - jaar van investeren - afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren	X	X

Voor zover van toepassing worden de begrotingsoverschrijdingen toegelicht bij de programma's.

Overzicht incidentele baten en lasten

	lasten	baten
organisatieontwikkeling	30.404	
kleine projecten dorpenbeleid	81.580	
provinciale bijdrage dorpsommetjes		5.000
gemeentelijke leges paspoorten		77.611
gemeentelijke leges identiteitskaarten		69.161
bijdrage kunstwerk Oranje	10.000	
bijdrage Brink Baru	10.000	
uitvoering vrijwilligersbeleid	1.500	
fusiekosten welzijnsstichting	50.000	
invoeringskosten decentrale jeugdzorg	27.599	
kunstgrasveld Smilde	60.048	
bijdrage De Spil Bovensmilde	15.000	
onderhoudsbijdrage vv Smilde'94	7.500	
tegels zwembad De Peppel	54.527	
uitvoering BAG	20.615	
bijdrage Drentse Bedrijven Locaties	8.010	
bijdrage energiebeleid Slok	6.717	
bijdrage t.b.v. startersleningen	87.351	
verkoop brugwachterswoning		145.000
bijdrage bediening bruggen	67.650	
bijdrage parkeerplaatsen station	64.676	
inzet BOA t.b.v. afval	4.895	
bijdrage aanpak zwerfafval		39.934
uitvoering groenplannen	79.944	
bijdrage provincie t.b.v. groenplannen		30.000
inzet BOA t.b.v. openbare orde en veiligheid	24.201	
bijdrage 't Geruzie Veurbij	9.250	
verkoop tractie		19.500
verkoop 't Aole Gemientehoes		417.500
	721.466	803.706

Mutaties in reserves en voorzieningen:	lasten	baten
Mutaties deelprogramma Dienstverlening	19.385	
Mutaties deelprogramma Werkgelegenheid	5.003	354.500
Mutaties deelprogramma Onderwijshuisvesting	22.069	378.797
Mutaties deelprogramma Lokaal onderwijsbeleid	46.849	
Mutaties deelprogramma Ruimtelijke ontwikkeling	70.017	159.200
Mutaties deelprogramma Dorps- en wijkvernieuwing & Volkshuisvesting	394.664	547.402
Mutaties deelprogramma Milieu	78.729	1.402.065
Mutaties deelprogramma Verkeer		371.010
Mutaties deelprogramma Groen		114.944
Mutaties deelprogramma Sport	45.290	60.000
Mutaties deelprogramma Recreatie		13.242
Mutaties deelprogramma Cultuur	45.000	71.248
Mutaties deelprogramma Sociale samenhang en leefbaarheid	80.000	386.500
Mutaties deelprogramma Wmo	305.028	194.966
Mutaties deelprogramma Financiën	1.996.051	1.924.465
Mutaties deelprogramma Bedrijfsvoering	1.195.458	983.866
	4.303.541	6.962.205
totaal	5.025.007	7.765.911

Programma Burger en Bestuur

Bedragen x € 1.000	Begroting 2013 primitief		Begroting2013 incl. wijz.		Rekening 2013		Saldo
Deelprogramma:	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	
Lokale democratie	974	0	996	0	990	0	990
Dienstverlening	1.413	533	1.413	433	1.413	452	961
Totaal lasten /baten voor bestemming	2.387	533	2.409	433	2.402	452	1.950
Mutaties reserves:							
Dienstverlening	0	0	15	0	19	0	19
Resultaat na bestemming	2.387	533	2.424	433	2.422	452	1.970

Toelichting:

Lokale democratie

Binnen dit deelprogramma zijn geen noemenswaardige verschillen tussen de geraamde en de werkelijke lasten en batens ontstaan. De iets lagere lasten vormen het saldo van hogere uitgaven in verband met het bezoek van het koningspaar en, conform beleid, iets lagere uitgaven aan gemeenteberichten.

Dienstverlening

Binnen dit deelprogramma zijn geen noemenswaardige verschillen tussen de geraamde en de werkelijke lasten en batens ontstaan.

Reserves

Er is bij dit programma geen beroep gedaan op een reserve.

Alleen zijn bij de voorjaarsnota middelen beschikbaar gesteld voor het noodzakelijke veldwerk in het kader van WOZ/BAG-regelgeving. Door externe technische omstandigheden kon de gecombineerde uitvoering niet in 2013 plaatsvinden. Daarom is van het incidentele budget voor de uitvoering BAG € 19.000 overgeheveld naar 2014.

Investerings

Dienstverlening

De investeringen (kredieten) hebben betrekking op een diverse projecten binnen het dienstverleningprogramma.

In 2013 is het project Bestemmingen om de bestemmingen te ontsluiten via geoinformatiesysteem en zaakstelsel gerealiseerd.

De overige projecten lopen over naar 2014 of moeten nog worden opgestart.

Programma Werk en inkomen

Bedragen x € 1.000	Begroting 2013 primitief		Begroting 2013 incl. wijz.		Rekening 2013		Saldo
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	
Deelprogramma:							
Werkgelegenheid	660	529	992	856	785	254	531
Inkomen en Reintegratie	13.512	11.511	14.343	12.407	14.243	12.438	1.805
Nieuwkomers	180	0	180	0	179	0	179
Inkomensondersteuning	1.697	364	1.763	364	1.760	276	1.484
Totaal lasten /baten voor bestemming	16.049	12.403	17.278	13.627	16.967	12.968	3.999
Mutaties reserves:							
Werkgelegenheid	47	8	52	8	5	355	-350
Resultaat na bestemming	16.096	12.411	17.330	13.635	16.972	13.322	3.650

Toelichting:

Werkgelegenheid

De lokale economie moet kunnen floreren. Daarvoor is een actieve en ondersteunende rol van de lokale overheid nodig. Via het bestedingsplan had u geld beschikbaar gesteld voor deelname aan de pilot Europa Servicepunt (ESP): € 10.000 en om ons nog een jaar aan te sluiten bij de Stichting Drentse Bedrijven Locaties € 8.100. Deze gelden zijn overeenkomstig besteed.

In 2013 is er geen m2 bedrijventerrein verkocht. Het netto resultaat op de bouwgrondexploitatie voor onderdeel bedrijventerrein was nihil.

Bouwgrond

In de structuurvisie van Midden-Drenthe is de locatie Leemdijk Noord aangewezen voor lokale bedrijven uit de agro industrie. In 2013 is onderzoek gedaan naar een dergelijke ontwikkeling. Hieruit blijkt dat de locatie niet geschikt is voor een agropark. Agroverwante business is op termijn wel een ontwikkelmogelijkheid. Uit de berekeningen blijkt dat door de factor tijd en de beperkte verdien capaciteit van die ontwikkeling de gronden tot agrarische waarde zouden moeten worden afgeboekt.

In 2013 heeft zich een initiatiefnemer zich gemeld om een zonnepanelenpark te realiseren. Hoewel deze ontwikkeling ruimtelijk nog verder moet worden onderzocht is er al wel een berekening gemaakt. Op basis hiervan zijn de gronden gedeeltelijk afgewaardeerd voor een bedrag van € 347.000 ten laste van het weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie.

Mocht het niet mogelijk zijn om een zonnepanelenpark te realiseren dan moeten de gronden alsnog worden afgewaardeerd naar agrarische waarde. Het risico dat hiermee gepaard gaat is berekend op € 280.000.

Bij de voorjaarsnota waren de leges omgevingsvergunningen voor het onderdeel bouwvergunningen al met € 343.000 verlaagd tot € 657.000. De werkelijke ontvangsten bedragen € 403.000. De totale opbrengst is bijna € 600.000 lagere ten opzichte van de primitieve begroting.

Het aantal (grote) bouwaanvragen is fors lager.

Hiertegen over staan lagere kosten welstand en hogere overige leges ten opzichte van de primitieve begroting levert dit een voordeel van bijna € 69.000 op.

Voorziening bouwgrondexploitatie

In 2013 zijn alle complexen van de bouwgrondexploitatie opnieuw geactualiseerd. Een aantal complexen laten negatieve eindresultaten zien. De verwachting is dat de economie gedurende de resterende looptijd van deze complexen weer gaat aantrekken. Dit heeft een positieve invloed op het verwachte eindresultaat. Bij de jaarrekening wordt een voorziening bouwgrondexploitatie ingesteld ter hoogte van € 498.600.

Deze voorziening is als volgt opgebouwd:

- IEGG – Bedrijventerrein Nieuw-Balinge € 6.500
- IEGG – Inbreiding Bovensmilde € 43.200
- IEGG – Witteveen € 44.900

• NIEGG – Hoofdstraat 34, Westerbork	€ 404.000
totaal	€ 498.600

Voor het deelprogramma Werkgelegenheid gaat het om een bedrag van € 6.500.

Reserves

De mutaties in de reserves hebben betrekking op de toevoegingen aan de reserves kunstfonds en bovenwijkse voorzieningen. Doordat geen grondverkoop op onze bedrijventerreinen hadden plaatsgevonden was er ook geen toevoeging aan de reserve bovenwijkse voorzieningen. Alleen aan het kunstfonds werd een zeer klein bedrag toegevoegd.

Voor het project bloemrijke akkers werd voor dit jaar voor de laatste keer € 7.500 aan de reserve leefbaarheid onttrokken. Voor 2013 wordt aanvullend een beroep gedaan op de reserve bouwgrond voor een bedrag van € 347.000. Dit is een gevolg van een verlies op het bedrijventerrein Leemdijk Noord.

Inkomen en Re-integratie

Deze post is een combinatie van het werkdeel Wet werk en bijstand en de kosten voor de sociale werkvoorziening (Wsw).

Participatiebudget (Wwb-werkdeel)

Om mensen gemakkelijker aan een baan te kunnen helpen en maatschappelijke participatie te bevorderen, zijn per 1 januari 2009 de gemeentelijke middelen voor volwasseneneducatie, inburgering en reïntegratie gebundeld in het participatiebudget.

In onderstaande tabel staan de ontvangen rijksbijdragen en de uitgaven voor participatie over de jaren 2010 tot en met 2013 opgenomen.

P-budget	2010		2011		2012		2013	
	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven
Wwb-werkdeel	1.115.089	1.077.182	1.047.198	1.108.840	648.787	980.652	694.563	897.833
Inburgering	80.294	62.875	78.663	48.776	50.812	48.858	37.398	17.040
Volwassenen-educatie	263.436	263.436	201.862	200.996	185.931	184.534	246.833	246.833
Totaal	1.458.819	1.403.493	1.327.723	1.358.612	885.530	1.214.044	978.794	1.161.706

Reserveringsregeling

Op het niet bestede deel van het participatiebudget is de reserveringsregeling uit het Besluit participatiebudget van toepassing. Op grond van deze regeling mag de gemeente het niet bestede bedrag tot maximaal 25% van het toegekende participatiebudget reserveren voor besteding aan participatievoorzieningen in het daaropvolgende kalenderjaar. Voor onze gemeente is er over 2013 geen terugbetalingsverplichting. In 2013 was een budget beschikbaar van € 978.794 + € 218.708 (€578.684 - € 1885 - € 356.694 - € 1.397) = € 1.197.502. In 2013 zijn uitgaven gedaan ter hoogte van € 1.161.706. Het naar 2014 over te hevelen bedrag komt dan op € 35.796. Dit is minder dan 25% van het toegekende participatiebudget. Een bedrag van € 1.397 moet nog worden terugbetaald. In onderstaande tabel staat het verloop van het participatiebudget vanaf 1-1-2013 opgenomen.

Stand participatiebudget

Stand vooruit ontvangen bedragen* participatiebudget per 1-1-2013	€ 578.684
Terugbetaald over 2011	-€ 1.885
Terugbetaald rijksbijdrage Wet inburgering	-€ 356.694
Saldo 2013 (rijksbijdrage – uitgaven)	-€ 182.912
Stand vooruit ontvangen bedragen per 1-1-2014	€ 37.193
Waarvan:	
Terug te betalen over 2012	- € 1.397
Beschikbaar voor re-integratie per 1-1-2014	€ 35.796

* Formeel: van 'overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen'. Deze staan als 'vooruit ontvangen bedragen' op de balans.

Klantenbestand

Het afgelopen jaar is onze uitstroom hoger dan in 2012 (zie voor instroom hieronder onder kopje inkomen). De verklaring hiervoor is de uitbreiding van de formatie met een consulent jeugdwerkloosheid en een accountmanager. We zien nu al dat een fulltime accountmanager, die zich alleen maar met werkgeversdienstverlening hoeft bezig te houden, veel oplevert (vacatures en werkervaringsplaatsen). Bedrijven beginnen al spontaan te bellen om de mogelijkheden te bespreken om iemand uit ons bestand aan te kunnen nemen.

Dit speelt ook bij de uitvoering van de Participatiewet, welke op 01-01-2015 ingaat. Doordat we er een nieuwe doelgroep (Wajong en WSW) bij gaan krijgen is het van belang om onze werkgevers ook daarover voorlichting te geven en ze te bewegen om ook deze doelgroep een kans te geven binnen hun bedrijf.

Wsw

Het budget dat de gemeente van het rijk ontving voor de uitvoering van de Wsw betaalde de gemeente door naar het werkvoorzieningsschap Alescon dat voor de uitvoering zorgde. In 2013 ging het om een bedrag van ruim € 5,5 miljoen voor de realisatie van ruim 205 Wsw-plaatsen.

De uitvoering van de Wsw is op basis van het rijksbudget niet kostendekkend. De gemeente betaalde naast de rijksbijdrage daarom een bijdrage in het exploitatietekort van Alescon. De omvang van de bijdrage in het exploitatietekort is mede afhankelijk van de werkelijke rijksbijdrage en de omzet (brutomarge) van Alescon. Daarnaast vindt in het begrotingsjaar de definitieve afrekening over het voorgaande jaar plaats.

Per saldo is er over 2013 sprake van een voordeel (lagere bijdrage aan Alescon) van € 25.000.

Daarnaast heeft de gemeente een bijdrage betaald in de frictiekosten ter uitvoering van het maatregelenpakket. De frictiekosten over 2013 bedroegen € 37.000. Dit bedrag is conform begroting en is onttrokken aan de daartoe gecreëerde voorziening.

Inkomen

In 2010 zijn de rijksbijdragen voor het Wwb-inkomensdeel met de bijdragen voor de invoering van de loaw, de loaz en een deel van de Bbz samengevoegd tot één budget.

In onderstaande tabellen staan de inkomsten en uitgaven voor het Wwb-inkomensdeel en het Besluit bijstand zelfstandigen over 2011 tot en met 2013 opgenomen.

Inkomensvoorzieningen	Rekening 2011	Rekening 2012	Begroting 2013	Rekening 2013
uitgaven totaal	4.883.766	4.933.082	5.815.000	5.716.745
af: terugvorderingen	115.154	79.431	60.000	129.129
Saldo uitgaven/inkomsten	4.768.612	4.853.652	5.755.000	5.587.616
af: budget rijk	4.436.340	5.320.543	5.546.664	5.604.587
Tekort (-)/Over	-332.272	466.891	-208.336	16.971
Aanvullende bijdrage rijk	-354.000	0	-	-

Over 2013 was begroot dat een bedrag van € 208.000 ten laste van de exploitatie zou komen. In werkelijkheid is er sprake van een overschot van € 17.000. Een voordeel van € 225.000 (begrotingsoverschrijding d.). Dit wordt vooral veroorzaakt door een hoger dan geraamde rijksbijdrage (€ 58.000), meer terugvorderingen (€ 70.000) en lagere dan geraamde uitgaven aan uitkeringen (€ 100.000). De definitieve rijksbudgetten worden vastgesteld in november van het lopende jaar (na vaststelling van de najaarsnota).

Klantenbestand

Als gevolg van de crisis is het klantenbestand in Midden-Drenthe in 2013 met ongeveer 14% gestegen (van 350 naar 399). De instroom bestaat grotendeels uit jongeren die geen baan kunnen vinden. Vooral jongeren zonder startkwalificatie zijn erg kwetsbaar. In 2013 is daarom sterk ingezet op onderwijs. In het kader van het Actieplan Jeugdwerkloosheid houdt sinds 1 oktober 2013 een fulltime werkconsulent zich met deze doelgroep bezig.

Een andere relatief grote groep die instroomt bestaat uit 45 plussers die hun baan, door de crisis, zijn verloren en hun WW hebben verbruikt. Dit is om verschillende redenen een zeer lastige doelgroep om te bemiddelen. Doordat we per 1 oktober 2013 een fulltime accountmanager hebben die zich ook alleen maar met werkgeversdienstverlening bezighoudt, zien we dat we deze groep een

werkervaringsplaats aan kunnen bieden. De voordelen hiervan zijn onder andere dat ze dicht bij de arbeidsmarkt staan, relevante werkervaring opdoen en daardoor makkelijker kunnen doorstromen. Behalve de begeleidingskosten wordt daarnaast met deze trajecten geen beroep gedaan op het re-integratiebudget.

Bbz	Rekening 2011	Rekening 2012	Begroting 2013	Rekening 2013
Externe onderzoekskosten	45.912	35.033	50.000	44.803
Bijstandsuitkeringen (Bbz)	65.523	184.343	207.000	195.318
Totaal kosten	111.435	219.376	257.000	240.120
Teruggevorderde uitkeringen	99.024	106.033	90.000	61.325
Saldo lasten Bbz	12.411	113.343	167.000	178.796
bijdrage rijk (declarabel)	6.535	100.536	132.750	3.046
Ten laste van exploitatie	5.876	12.807	34.250	175.750

Ten opzichte van de begroting is sprake van lagere kosten, maar ook lagere teruggevorderde uitkeringen, wat leidt tot een nadeel van ruim € 10.000. De grootste oorzaak van het nadeel ten opzichte van de begroting is de lagere bijdrage van het rijk (–€ 130.000). De bijdrage van het Rijk moet nog worden bepaald. Het Rijk rekent niet meer met het saldo van uitgaven minus werkelijke ontvangsten maar met uitgaven minus indicatieve normbaten. De normbaten bedrijfskapitaal Bbz voor het jaar 2013 worden achteraf, bij de vaststelling van de rijksvergoeding, berekend door toepassing van het normpercentage van 54,9% op het gemiddelde jaarlijkse bedrag aan bestedingen bedrijfskapitaal Bbz in de periode 2007 tot en met 2011.

Zowel het aantal mensen dat een beroep doet op de Bbz als de omvang van het bedrag per aanvraag is moeilijk vooraf in te schatten.

Reserves

In 2013 hebben zich geen mutaties in de reserves voorgedaan.

Nieuwkomers

Binnen dit deelprogramma zijn geen noemenswaardige verschillen tussen de geraamde en de werkelijke lasten ontstaan.

Reserves

In 2013 hebben zich geen mutaties in de reserves voorgedaan.

Inkomensondersteuning

Het saldo van baten en lasten laat ten opzichte van de begroting een nadeel zien van afgerond € 85.000, voornamelijk veroorzaakt door lagere baten (€ 88.000).

De lagere baten worden vooral veroorzaakt door een afwaardering van de balanspost debiteuren. Jaarlijks wordt het debiteurenbestand (bestaande en nieuwe debiteuren) beoordeeld op de mate waarin deze vorderingen inbaar zijn. Dit wordt uitgedrukt in een percentage voor het gehele debiteurenbestand. In de afgelopen jaren blijkt dit percentage in de praktijk behoorlijk lager te zijn dan vooraf ingeschat. Per saldo levert deze afwaardering van bestaande en nieuwe debiteuren een nadeel op van bijna € 108.000. Daarnaast is ruim € 18.000 meer ontvangen dan begroot voor het duurzaam verblijf. Tegenover deze baten staan echter lasten van dezelfde omvang.

De lasten zijn iets (€ 3.000) lager dan geraamd. Enkele opvallende posten:

Door de aanpassing van de rijksnormen is er per saldo (reinigingsrechten en rioolrecht) minder (€ 5.500) betaald aan kwijschelding. Dit voordeel maakt onderdeel uit van het gesloten systeem van de reinigingsrechten en de rioolrechten en levert daardoor geen voordeel op voor de exploitatie.

Er is minder gebruik gemaakt van de uitkeringen voor pc's (voordeel € 1.500) en meer gebruik gemaakt van uitkeringen voor activiteiten (nadeel € 7.500). Per saldo een nadeel van € 6.000. Door een toename van het aantal cliënten nam ook het beroep op uitkeringen bijzondere bijstand toe. Dit levert een nadeel van ruim € 17.500 op. Minder beroep is er gedaan op de middelen voor armoedebeleid. Dit levert een voordeel op van € 30.000. De uitgaven voor schuldhelpverlening tot slot zijn iets lager dan begroot. Dit levert een voordeel op van € 6.500.

De over- en onderschrijdingen vallen deels onder begrotingsafwijking c (kosten duurzaam verblijf) en voor het overige onder begrotingsafwijking d in verband met het open-einde karakter van de regelingen op het vlak van inkomensondersteuning.

Reserves

In 2013 hebben zich geen mutaties in de reserves voorgedaan.

Programma Veiligheid

Bedragen x € 1.000	Begroting 2013 primitief		Begroting 2013 incl. wijz.		Rekening 2013		Saldo
	lasten	batens	lasten	batens	lasten	batens	
Deelprogramma:							
Openbare orde en veiligheid	385	46	381	46	379	58	321
Rampenbestrijding	198	0	201	0	198	0	198
Brandweer	1.422	0	1.466	0	1.644	21	1.623
Totaal lasten /batens voor bestemming	2.005	46	2.049	46	2.221	79	2.142
Mutaties reserves:							
Openbare orde en veiligheid	0	0	5	0	0	0	0
Rampenbestrijding	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	2.005	46	2.054	46	2.221	79	2.142

Toelichting:

Openbare orde en veiligheid

Het saldo van batens en lasten op dit deelprogramma levert afgerond een voordeel op van € 20.000 ten opzichte van de begroting.

Aan de batens kant wordt dit voornamelijk veroorzaakt door hogere legesopbrengsten (voordeel € 8.000). In 2013 is zowel voor 2012 als voor 2013 de leges voor de speelautomatenhal in rekening gebracht. Tevens is er een inhaalslag geweest op leges voor speelautomaten die niet in rekening waren gebracht in 2012. Ook de leges uit standplaatsvergunningen zijn iets hoger dan geraamd. Aan de lasten kant is er sprake van diverse kleine voor en nadelen, waarvan het saldo positief is. Wat opvalt zijn de hogere lasten (nadeel € 8.800) voor de opvang van zwerfdieren (vooral veel opvang in de zomermaanden) en de lagere lasten als gevolg van vandalisme (voordeel € 2.750).

Reserves

Omdat de lasten voor de buitengewoon opsporingsambtenaar over het boekjaar heen lopen, was in de begroting rekening gehouden met een budgetoverheveling naar 2014 van € 5.000. Omdat er in 2014 opnieuw budget beschikbaar is, hoeft deze overheveling niet plaatsvinden. Dit betekent een voordeel van € 5.000 voor de exploitatie.

Rampenbestrijding

Binnen dit deelprogramma zijn in 2013 geen noemenswaardige verschillen ontstaan.

Reserves

In 2013 hebben zich geen mutaties in de reserves voorgedaan.

Brandweer

Het saldo van batens en lasten op dit deelprogramma levert afgerond een nadeel op van € 157.000 ten opzichte van de begroting. Veel van de afwijkingen ten opzichte van de begroting hebben te maken met de regionalisering van de brandweer per 1 januari 2014.

Aan de lasten kant vallen 3 zaken op. In de eerste plaats is een crediteurpost (€ 72.000) opgenomen voor de in het eerste kwartaal van 2014 uit te betalen salarissen voor de vrijwillige brandweer over december 2013. De exacte omvang van de werkelijke lasten is afhankelijk van het werkelijk aantal uitrukken in december. In de tweede plaats is ruim € 800.000 extra afgeschreven op materieel in verband met de overdracht aan de regio. De betaling hiervan vindt plaats in 2014. Voor hetzelfde bedrag is hiervoor een debiteur opgenomen.

Tot slot is in verband met de regionalisering een crediteur opgenomen voor de in 2014 aan de brandweer te betalen BTW. Na betaling van deze BTW zal de gemeente deze in het BTW compensatiefonds opnemen waardoor er in 2014 een saldo van 0 ontstaat.

De reden waarom dit gebeurd is tweeledig:

1) vanaf 2014 is er een GR VRD wat betekent dat de gemeente geen budgetten meer heeft. Facturen voor 2014 moeten daarom in 2013 worden meegenomen.

2) VRD kan geen BTW compensatie aanvragen en gemeenten wel; dat is de reden waarom er jaarlijks een BTW nota wordt gestuurd naar gemeenten.

Reserves

In 2013 hebben zich geen mutaties in de reserves voorgedaan.

Investeringsen

In 2013 zijn in overeenstemming met het vervangingsschema 2 sets spreider/schaar/ ram met aggregaat en 3 warmtebeeldcamera's vervangen.

Toekomstige investeringen vinden plaats binnen de regio. In de bijdrage aan de Veiligheidsregio is daarvoor een bedrag voor kapitaallasten opgenomen.

Programma Onderwijs en Jeugd

Bedragen x € 1.000	Begroting 2013 primitief		Begroting 2013 incl. wijz.		Rekening 2013		Saldo
Deelprogramma:	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	
Onderwijs huisvesting	2.453	3	2.543	55	1.962	53	1.909
Lokaal onderwijsbeleid	1.851	100	1.791	100	1.697	101	1.596
Lokaal jeugdbeleid	753	11	749	11	740	9	731
Totaal lasten /baten voor bestemming	5.057	115	5.082	167	4.398	163	4.235
Mutaties reserves:							
Onderwijs huisvesting	0	0	0	37	22	379	-357
Lokaal onderwijsbeleid	30	0	30	0	47	0	47
Resultaat na bestemming	5.087	115	5.112	204	4.467	542	3.925

Toelichting:

Onderwijshuisvesting

De lagere lasten op dit deelprogramma worden vooral veroorzaakt door de onderuitputting van kapitaallasten. Op basis van het IHP worden over meerdere jaren nieuwbouwprojecten voorbereid en uitgevoerd, schoolgebouwen (functioneel) aangepast en wordt groot onderhoud aan schoolgebouwen uitgevoerd. Deze activiteiten worden zoveel mogelijk op elkaar afgestemd. Op grond van het geactualiseerde IHP worden beoogde werkzaamheden in mindere mate, later of in een enkel geval niet uitgevoerd.

Reserves

Voor het groot onderhoud aan de scholen worden de verschillen tussen de werkelijke onderhoudskosten en het beschikbare budget op rekeningbasis 'verrekend' met de reserve Onderhoud buitenkant onderwijs (zie ook de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen).

Voor het jaar 2013 gaat het om een toevoeging aan de reserve van € 17.355.

Onderdeel van de onderhoudskosten zijn de kosten (€ 82.000) die door de Stichting OBOMD zijn gemaakt in verband met asbestsaneringswerkzaamheden en een aanvullend onderzoek van een aantal scholen (Mr. Sieberingschool, Mr. H. Smeengeschool, De Bosvlinder, G.A. de Ridderschool). Deze kosten waren niet begroot en komen ten laste van de exploitatie (rekeningresultaat).

In 2013 is een bedrag van € 37.383 ten laste van de A-reserve gebracht voor het afboeken van de boekwaarde van cbs De Vaart.

In 2013 is de nieuwe brede school in Hoogersmilde in gebruik genomen. De boekwaarde van cbs De Vaart bedraagt ruim € 89.000. Als enige school in de gemeente is De Vaart een zogenaamde eigendomsschool; het gebouw is met 'privé' middelen gesticht. Voor de investeringen die de gemeente in deze school heeft gedaan ontvangt de gemeente van het schoolbestuur een vergoeding op basis van de restantboekwaarde.

Het restant (€ 37.383) is ten laste van de A-reserve gebracht. Dit is in lijn met het college- (6 juli 2010) en raadsbesluit (30 september 2010) om ter nadere invulling van het IHP ten aanzien van deze schoolaccommodaties als uitgangspunt te hanteren dat de afboeking van de resterende boekwaarden van de verdwijnende schoolgebouwen niet ten laste komen van het beschikbare budget, maar dit te dekken uit een deel van de zogenaamde Essentgelden.

Lokaal onderwijsbeleid

Het saldo van baten en lasten laat ten opzichte van de begroting een voordeel zien van afgerond € 80.000.

De werkelijke lasten zijn € 77.500 lager dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de volgende afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Het budget voor leerlingenvervoer is bij de najaarsnota met ruim € 77.000 verlaagd. Nu blijkt dit nog iets te laag is ingeschat. De werkelijke kosten vallen nog ruim € 30.000 lager uit.

De werkelijke salarislasten voor logopedie vallen ruim € 30.000 lager uit dan begroot. Door de besluitvorming over de afschaffing van logopedie dalen de hiermee gepaard gaande salarislasten in 3 jaar naar 0. Omdat het werkelijke verloop van deze daling vooraf niet bekend is, is dit in de begroting gelijkmatig over 3 jaren verdeeld. De werkelijke salarislasten liggen in 2013 dus lager dan op basis van deze verdeling is begroot.

Binnen de baten zijn er geen noemenswaardige verschillen.

Reserves

Jaarlijks wordt het saldo van lasten en baten van het gemeentelijke onderwijskansenbeleid onttrokken of toegevoegd aan de reserve lokaal onderwijsbeleid. In 2013 is een bedrag van € 47.000 toegevoegd aan deze reserve.

Lokaal jeugdbeleid

Het saldo van baten en lasten laat ten opzichte van de begroting een voordeel zien van afgerond € 7.000. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat het algemene budget voor het lokaal jeugdbeleid niet volledig is besteed. Verder zijn er geen noemenswaardige verschillen.

Reserves

In 2013 hebben zich geen mutaties in de reserves voorgedaan.

Investerings

Vanuit het IHP (integraal huisvestingsplan) is in 2013 verder gewerkt aan de nieuwe brede scholen in Hoogersmilde, Bovensmilde en Hijken. Totale uitgaven bedroegen € 3.951.923. De nieuwe scholen in Hoogersmilde en Bovensmilde zijn opgeleverd. De bouw van de nieuwe school in Hijken is gestart in 2013, de oplevering zal naar verwachting in 2014 plaatsvinden.

In 2013 is aan voorbereidende werkzaamheden voor de MFA Westerbork bijna € 304.000 besteed. Bij twee scholen hebben dakrenovaties plaatsgevonden: obs De Wenteling in Balinge (€ 52.265) en obs Zuiderenk in Wijster (€ 157.469).

Voor de noodzakelijk herstelwerkzaamheden aan het dak van obs Zuiderenk is Wijster heeft de raad op 31 oktober 2013 besloten om € 150.000 beschikbaar te stellen, vooruitlopend op de beschikbare middelen in het bestedingsplan 2014. Door een onjuist btw-percentages bij de raming zijn de werkelijke uitgaven hoger dan het geraamde bedrag.

Bij obs De Schutkampen in Smilde is een deel van de boeien vervangen (€ 10.327) en bij De Aventurijn is asbest gesaneerd (€ 23.716).

Totale uitgaven voor onderwijshuisvesting in 2013 bedragen € 4,5 miljoen.

Voor de afronding in Hijken en de bouw in Westerbork wordt een bedrag van € 6,4 miljoen meegenomen naar 2014. Hiernaast resteert een bedrag van € 8,6 miljoen voor de bouw van een nieuwe school voor voortgezet onderwijs in Beilen.

Programma Bouwen, wonen en milieu

Bedragen x € 1.000	Begroting 2013 primitief		Begroting 2013 incl. wijz.		Rekening 2013		Saldo
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	
Deelprogramma:							
Ruimtelijke ontwikkeling	1.477	0	1.583	15	1.469	15	1.454
Dorps- en wijkvernieuwing & Volkshuisvesting	4.051	2.554	5.022	2.828	4.998	2.089	2.909
Milieu	6.631	7.010	6.683	7.054	7.496	7.050	446
Totaal lasten /baten voor bestemming	12.159	9.563	13.288	9.897	13.964	9.153	4.811
Mutaties reserves:							
Ruimtelijke ontwikkeling	0	0	70	159	70	159	-89
Dorps- en wijkvernieuwing & Volkshuisvesting	290	0	291	681	395	547	-152
Milieu	0	512	74	593	79	1.402	-1.323
Resultaat na bestemming	12.449	10.075	13.723	11.331	14.507	11.262	3.245

Toelichting:

Ruimtelijke ontwikkeling

Vanuit 2012 was € 124.686 overgeheveld voor het actualiseren van bestemmingsplannen. Hiernaast was er in 2013 regulier een budget van € 112.500 beschikbaar. In het totaal is hiervan in 2013 € 157.308 besteed. Van het budget bestemmingsplannen resteert nog circa € 80.000. Dit was te verklaren door stilleggen van de procedure ETP/MERA en een vertraging in de procedure bestemmingsplan De Zuidmaten. Deze worden in 2014 opgepakt.

Aan de adviezen van derden werd ruim € 10.000 minder besteed omdat er minder planschade was uitgekeerd dan ingeschat.

Het uit 2012 overgeheveld budget voor het verder opstellen van de structuurvisie Midden-Drenthe is niet in 2013 besteed. Dit levert een voordeel op bijna € 20.000. De opdracht is pas eind 2013 uitgezet.

Reserves

Vanuit 2012 was € 159.200 voor specifieke budgetten overgeheveld naar 2013.

Het ging hierom de budgetten voor de actualisatie bestemmingsplannen: € 125.000, de structuurvisie Midden-Drenthe: € 20.000 en de cultuurhistorische waardenkaart: netto € 15.000.

Vanuit 2013 is conform uw besluit € 70.000 voor specifieke budgetten overgeheveld naar 2014.

Het gaat hierbij om de budgetten voor de cultuurhistorische waardenkaart: € 30.000 en de ontwikkeling Oost-Beilen: € 40.000.

Dorps- en wijkvernieuwing & volkshuisvesting

Bij de voorjaarsnota waren de leges omgevingsvergunningen voor het onderdeel bouwvergunningen al met € 343.000 verlaagd tot € 657.000. De werkelijke ontvangsten bedragen € 403.000. De totale opbrengst is bijna € 600.000 lagere ten opzichte van de primitieve begroting.

Het aantal (grote) bouwaanvragen is fors lager.

Hiertegen over staan lagere kosten welstand en hogere overige leges ten opzichte van de primitieve begroting levert dit een voordeel van bijna € 69.000 op.

Voorziening bouwgrondexploitatie

In 2013 zijn alle complexen van de bouwgrondexploitatie opnieuw geactualiseerd. Een aantal complexen laten negatieve eindresultaten zien. De verwachting is dat de economie gedurende de resterende looptijd van deze complexen weer gaat aantrekken. Dit heeft een positieve invloed op het verwachte eindresultaat. Bij de jaarrekening wordt een voorziening bouwgrondexploitatie ingesteld ter hoogte van € 498.600.

Deze voorziening is als volgt opgebouwd:

• IEGG – Bedrijventerrein Nieuw-Balinge	€ 6.500
• IEGG – Inbreiding Bovensmilde	€ 43.200
• IEGG – Witteveen	€ 44.900
• NIEGG – Hoofdstraat 34, Westerbork	€ 404.000
totaal	€ 498.600

Voor het deelprogramma Dorps- en wijkvernieuwing & volkshuisvesting gaat het om een bedrag van € 492.100.

Reserves

In 2013 is gestart met de herinrichting van de Hoofdstraat in Hooghalen. Op een paar kleine aanpassingen na, is het project afgerond. De totale uitgaven in 2013 bedroegen € 629.000. Dit bedrag wordt deels gedekt door de incidentele bestedingsruimte 2013 (€ 192.000), en door de B-reserve (€ 195.500) en de bestemmingsreserve Leefbaarheid (€ 199.000). Het restant wordt gedekt door de nog te ontvangen subsidie van de provincie bij de afronding in 2014.

De herinrichting van de Adriaan Pauwstraat, de mr. M. Alewijnstraat en de Van Veenstraat in Hoogersmilde is in 2012 gestart en in 2013 afgerond. Door extra maatregelen in verband met de aanpak van wateroverlast zijn de uitgaven hoger dan geraamd. Hierdoor wordt een aanvullend beroep gedaan op de B-reserve en de bestemmingsreserve Leefbaarheid van in totaal € 26.700.

Milieu

Bij het onderdeel integrale toezicht en handhaving bleef een positief saldo over van € 27.000. Dit werd veroorzaakt door verbeurde dwangsommen en eindafrekening Handhavingsdienst Zuidwest Drenthe.

Van het budget voor bodembeheer blijft ruim € 15.000 over. Dit was in beeld voor het opstellen een archeologische verwachtingskaart kamp Westerbork. Alleen is het besluit in 2014 genomen en wordt dan gedekt uit het budget 2014.

In verband met te weinig belangstellenden is van het budget voor het millennium ruim € 4.000 overgebleven. Hetzelfde bedrag bleef over bij duurzaam bouwen. Er hoefde geen informatiemateriaal worden aangeschaft. Van het voorgaande jaar was nog voldoende materiaal over.

De lasten zijn in 2013 per saldo € 813.000 hoger dan begroot. De kapitaallasten zijn in 2013 € 1.034.000 hoger door het eenmalig inzetten van een deel van de bestemmingsreserve egaliseringsreserve verfiningsuitkering. Andere nadelen zijn ontstaan door een hogere doorbetaling nascheiding (€ 64.000) en hogere kosten van afvalinzameling (€ 20.000). Daartegenover staan lagere lasten voor storkosten restfractie (€ 84.000), lagere kosten preventie zwerfafval (€ 39.000) en lagere kosten ophalen grof vuil (€ 65.000).

Het verschil in de baten tussen begroting en rekening is nihil.

Reserves

Vanuit de bouwgrond exploitatie zijn gelden toegevoegd aan het Kunstfonds en aan het fonds Bovenwijkse voorzieningen. Door het afgesloten contract met de projectontwikkelaar van Nagtegaal kon in 2013 bijna € 104.000 meer worden toegevoegd aan het fonds Bovenwijkse voorzieningen. Aan de egaliseringsreserve tarief afvalstoffenheffing is in 2013 een bedrag van € 282.000 onttrokken als saldo van de inkomsten uit de reinigingsheffingen (afvalstoffenheffing en reinigingsrechten) en de uitgaven die betrekking hebben op het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. De onttrekking was fors lager dan begroot. Het positieve verschil is € 230.000.

Voor het versneld aflossen van de oude boekwaarde bij de riolering hebben we een bedrag van € 1.034.000 uit de egaliseringsreserve verfiningsuitkering riolering ingezet. Hiermee worden de rentelasten vanaf 2014 beperkt. De egaliseringsreserve wordt volgens plan in 2018 opgeheven.

Investerings

Ruimtelijke ontwikkeling

Binnen het deelprogramma Ruimtelijke ontwikkeling is € 50.000 als bijdrage beschikbaar voor de restauratie Stefanuskerk. Er wordt pas gestart met de uitvoering als het kerkbestuur een Brim-subsidie van het rijk krijgt.

Het krediet voor bodemsanering verlengde Havenstraat is één met lange adem. Deze bodemvervuiling is op basis de huidige onderzoeken niet ernstig genoeg om met spoed opgepakt te worden. Het restant krediet van € 36.000 is daarom overgeheveld naar 2014. Het krediet voor ISV-2 sanering railverkeerslawaaï kon in 2013 worden afgesloten. Via ISV-3 verkeerslawaaï/sanering heeft de gemeente opnieuw saneringsgeld van de provincie gekregen.

Dorps- en wijkvernieuwing& volkshuisvesting

In 2013 is de herinrichting van de Adriaan Pauwstraat e.o. in Hoogersmilde afgerond. De groenvoorzieningen zijn aangelegd en de problemen door wateroverlast zijn aangepakt. Totale uitgaven in 2013 bedroegen € 86.000. Van Actium is een bijdrage van € 25.000 ontvangen voor de inrichting van het speelterrein in de Adriaan Pauwstraat.

Als deelproject van de dorpsvisie Hooghalen is in 2013 de Hoofdstraat in Hooghalen heringericht (€ 629.000). De werkzaamheden zijn nagenoeg afgerond. In nauw overleg met de inwoners is deze herinrichting vorm gegeven. Bij veel werkzaamheden is voor een duurzame oplossing gekozen, bijvoorbeeld bij de keuze van de openbare verlichting. De bushalte is verplaatst waardoor in de Hoofdstraat een verkeersveiliger situatie is ontstaan.

In 2014 zullen aanvullende wensen van de inwoners worden aangepakt, zoals het verplaatsen van het monument en de plaatsing van straatmeubilair.

Milieu

De investeringen binnen het deelprogramma Milieu hebben grotendeels betrekking op riolering. De investeringen in riolering worden zoveel als mogelijk uitgevoerd in combinatie met infrastructurele of herinrichtingsprojecten. Hierdoor wordt de overlast zoveel mogelijk beperkt. Dit meeliften heeft wel tot gevolg dat geplande investeringen soms opschuiven in de tijd.

Het riool van de parkeerplaats bij het gemeentehuis en van de verbinding van het centrum van Beilen met de Markt (Ettenstraat-Kampstraat) is afgekoppeld. Ook in Spier is het riool afgekoppeld (Schortinghuis en de Woudzoom). Bij de herinrichting van de Adriaan Pauwstraat e.o. in Hoogersmilde is gelijktijdig met de herinrichtingswerkzaamheden het riool afgekoppeld. In Beilen Noordoost heeft groot onderhoud aan het riool plaatsgevonden. Bij de Berkenweg in Drijber is het tussengemaal vervangen.

Voor 2013 was er een bedrag beschikbaar voor nieuwe investeringen van € 650.000. Uit voorgaande jaren was nog een bedrag beschikbaar van € 1.242.000, samen € 1.892.000. In 2013 is € 545.000 geïnvesteerd in riolering.

Programma Openbare Ruimte

Bedragen x € 1.000	Begroting 2013 primitief		Begroting 2013 incl. wijz.		Rekening 2013		Saldo
Deelprogramma:	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	
Verkeer	4.434	13	5.589	223	4.399	247	4.152
Groen	3.524	74	3.608	111	3.459	92	3.367
Begraafplaatsen	750	419	750	419	751	467	284
Totaal lasten /baten voor bestemming	8.708	506	9.947	753	8.609	806	7.803
Mutaties reserves:							
Verkeer	0	0	0	256	0	371	-371
Groen	0	0	0	115	0	115	-115
Resultaat na bestemming	8.708	506	9.947	1.124	8.609	1.292	7.317

Toelichting:

Verkeer

In december 2013 zijn bedragen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het Gemeentelijk verkeers- en vervoerplan. De lasten zijn hierdoor bijgesteld met € 1.155.000. Omdat de uitvoering van de diverse GVVP-projecten nog in de voorbereidingsfase is, zijn er in 2013 nog geen uitgaven gedaan. De lasten zijn per saldo € 1.190.000 lager dan begroot. De baten zijn per saldo € 24.000 hoger dan begroot.

De verschillen worden grotendeels veroorzaakt door:

- Extra baten voor aanleg glasvezelkabel in de kernen Beilen, Smilde, Westerbork, Hoogersmilde en Bovensmilde. Voor de afkoop van leges, degeneratie-, beheers- en grondverbeteringskosten is een bijdrage ontvangen van € 210.000. Als vergoeding voor schade aan wegen ontvingen we diverse bedragen.
- Hogere lasten voor onderhoud wegverhardingen (€ 117.000):
Extra lasten asfaltonderhoud (€ 17.000), ophogen graskeien langs Oranjekanaal (€ 18.000), stormschade (€ 13.000), verhoging waterschapslasten (€ 7.000), belijning (€ 8.000) en reparatie winterschade 2012-2013 (€ 52.500).
- Hogere lasten slootonderhoud (stortkosten € 12.000). De gemeente heeft een ontvangstplicht voor slootspecie als gevolg van baggeren uit sloten van het waterschap.
- Hogere lasten gladheidbestrijding (€ 17.000) zijn grotendeels veroorzaakt door hogere onderhoudskosten.
- Lagere lasten openbare verlichting (€ 163.000) als gevolg van een voordelige aanbesteding en minder onderhoud.
- In december 2013 zijn door de raad kredieten beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het Gemeentelijk verkeers- en vervoerplan. Omdat de projecten nog niet zijn gestart zijn de kapitaallasten lager. Hogere kapitaallasten zijn ontstaan door afronding van de laatste projecten uit het Centrumplan Beilen: kruispunt 't Spiek-Torenlaan en Markt-Nassaukade. Per saldo lagere kapitaallasten van € 394.000.

Reserves

De hogere onttrekking in 2013 bedraagt € 115.000 en wordt veroorzaakt door:

- Onttrekking aan de B-reserve in verband met de afronding van het project Markt-Nassaukade.
- Onttrekking aan de B-reserve in verband met de voorbereiding van de geluidswal Spier.
- Onttrekking aan de bestemmingsreserve Leefbaarheid met betrekking tot de realisatie van het fietspad Balinge-Witteveen.
- In 2013 is gestart met de voorbereiding van de ontsluiting van De Zuidmaten. Van het beschikbaar gestelde bedrag van € 80.000 is € 72.000 besteed. Dit bedrag is onttrokken aan de B-reserve.

Groen

De lasten zijn in 2013 per saldo € 149.000 lager dan begroot. Er is een voordeel van 175.000 ontstaan als gevolg van geraamde lasten in het bestedingsplan voor de Woonservicezone. Door minder afvoer van groenafval zijn er lagere stortkosten. De storm van eind oktober heeft geleid tot hogere kosten. De extra inzet van derden en de extra kosten eigen personeel en materieel heeft geleid tot extra lasten van ruim € 28.000.

De baten zijn in 2013 € 19.000 lager dan begroot. Het tuinonderhoud bij basisscholen is per 1 januari 2013 grotendeels beëindigd. Dit heeft tot gevolg dat de inkomsten met € 20.000 afnemen. Lagere baten zijn ook ontstaan door de storm: de opbrengst uit verkoop van hout is lager. Daar tegenover is de opbrengst uit verkoop van houtsnippers gestegen.

Reserves

In 2013 is een bedrag van € 50.000 onttrokken aan de B-reserve voor de uitvoering van het Groenbeleidsplan. In het bestedingsplan is dit bedrag beschikbaar gesteld voor de groenplannen in Hoogersmilde, Hooghalen en Smilde. Voor de grondruil bij het NS-station in Beilen is € 65.000 besteed.

Begraafplaatsen

De werkelijke lasten zijn nagenoeg even hoog als de begrote lasten. De baten zijn € 48.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door hogere inkomsten uit begraafrechten, voornamelijk door verlengingen van de grafrechten.

Reserves

In 2013 hebben zich geen mutaties in de reserves voorgedaan.

Investeringsen

Verkeer

De herinrichting van het centrum van Beilen is met de aanpassing van de Markt-Nassaukade en de aanpassing van de kruising 't Spiek-Torenlaan afgerond. In 2013 is hiervoor nog een investering gedaan van € 359.000. De provincie ondersteunde dit project met een subsidie van € 125.000.

In 2013 is gestart met de voorbereiding van verschillende projecten: de ontsluiting van De Zuidmaten in Beilen en de verkeersmaatregelen in Westerbork (€ 106.000).

De realisatie van een geluidswal bij Spier is verder voorbereid (€ 4.500).

In het bestedingsplan 2013 zijn middelen beschikbaar gesteld voor de vernieuwing van brug no. 6 bij Drijber. In 2013 zijn voorbereidingskosten gemaakt van € 35.000.

In 2013 is gestart met het project Renovatie wijken (bestedingsplan 2013). In Smilde zijn diverse aanpassingen gedaan in de Oranjestraat en in de Prins Mauritsstraat (€ 28.000).

In december 2013 zijn middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van diverse GVVP-maatregelen: aanpassingen kruisingen Oranjekanaal, 30 en 60 km zones, rotonde bij A28 afslag 30 oost en fietsverbindingen Beilen-Hijken en langs De Musels. De verdere voorbereiding en uitvoering zal starten in 2014.

Groen

De groenplannen voor de dorpen Hoogersmilde, Smilde en Hooghalen zijn in 2013 uitgevoerd. De middelen zijn beschikbaar gesteld via het bestedingsplan 2013 (€ 50.000). De provincie subsidieerde deze projecten met € 25.000.

Voor de verdere ontwikkeling van de Woonservicezone in Beilen was € 175.000 beschikbaar gesteld via het bestedingsplan 2013. Er zijn geen uitgaven gedaan.

In 2013 is een voorlopige afronding gekomen van de landinrichting Laaghalen (€ 50.000).

Begraafplaatsen

In 2013 zijn er geen investeringen geweest binnen het deelprogramma Begraafplaatsen.

Programma Vrije tijd

Bedragen x € 1.000	Begroting 2013 primitief		Begroting 2013 incl. wijz.		Rekening 2013		Saldo
	lasten	batens	lasten	batens	lasten	batens	
Deelprogramma:							
Sport	3.800	974	3.865	973	3.627	914	2.713
Recreatie	309	0	328	0	320	0	320
Cultuur	817	2	862	20	857	14	843
Totaal lasten /baten voor bestemming	4.925	975	5.055	993	4.803	928	3.875
Mutaties reserves:							
Sport	26	0	66	60	45	60	-15
Recreatie	0	0	0	19	0	13	-13
Cultuur	0	0	45	71	45	71	-26
Resultaat na bestemming	4.951	975	5.166	1.144	4.893	1.073	3.820

Toelichting:

Sport

De lasten en baten binnen dit deelprogramma hebben voor een groot deel betrekking op de exploitatie van de diverse sportaccommodaties, sporthallen, gymzalen en zwembaden binnen de gemeente. Veel verschillen worden verklaard door de optelsom van diverse kleine positieve en negatieve afwijkingen in deze exploitatielasten (inhuur personeel, gas, water, licht, etc.). Deze posten vallen onder begrotingsafwijking d.

Het saldo van baten en lasten laat ten opzichte van de begroting een voordeel zien van afgerond € 200.000, veroorzaakt door het saldo van lagere lasten (€ 250.000) en lagere baten (€ 50.000).

Enkele grotere afwijkingen aan de lastenkant betreffen de lagere vervoerskosten voor gymnastiekonderwijs (€ 11.750) door het vervallen van een aantal vervoerstaken; lagere salariskosten bij de zwembaden (inclusief inhuur € 120.000); lager lasten voor onderhoud sportvelden (€ 22.000), onder andere doordat geen bestrijding van engerlingen nodig is geweest.

In het bestedingsplan 2013 is incidenteel € 185.000 beschikbaar gesteld voor de aanleg van een kunstgrasveld op sportpark Smilde. Door weersomstandigheden zijn deze werkzaamheden in 2013 nog niet afgerond. Het voorstel is om het restantbedrag van € 125.000 bij de vaststelling van deze jaarstukken opnieuw beschikbaar te stellen.

Grotere afwijkingen aan de batenkant betreffen lagere inkomsten uit verhuur € 17.750.

Reserves

Voor het onderhoud aan gemeentelijke gebouwen is jaarlijks een budget beschikbaar van afgerond € 485.000. Om schommelingen in de (gemeentelijke) exploitatie te voorkomen wordt het verschil tussen het beschikbare budget en de werkelijke onderhoudslasten verrekend met de bestemmingsreserve. In 2013 is een bedrag van € 5.290 aan deze reserve toegevoegd. Op grond van het raadsbesluit tot overheveling van een aantal budgetten is daarnaast een bedrag van € 40.000 overgeheveld naar 2014 voor de combinatiefunctionaris.

Recreatie

De lasten lopen zo goed als glad.

In 2013 is het Landschapsprogramma Oranjekanaal West afgerond. In het gebied Hijken-Hooghalen wordt in het kader van de Agenda Platteland hieraan een vervolg gegeven. De investering in het landschap en de sociale cohesie in het projectgebied wordt hiermee geborgd. Er wordt gebouwd op bestaande structuren van vrijwilligers en werkgroepen en gebruik gemaakt van de bestaande (vernieuwde) inrichting van het landschap.

Reserves

Voor de uitvoering van het landschapsprogramma Oranjekanaal West zijn geen bedragen onttrokken aan de bestemmingsreserve Leefbaarheid.

Door lagere uitvoeringskosten is de werkelijke onttrekking uit de B-reserve ten behoeve van de renovatie sanitaire voorzieningen Hoogersmilde € 6.000 lager dan begroot.

Cultuur

Het saldo van baten en lasten laat ten opzichte van de begroting geen noemenswaardige verschil zien.

De subsidie aan de bibliotheek is ongeveer € 6.000 lager dan begroot. Een bedrag van € 5.700 is als een voor de uitvoering van de Culturele Alliantie vooruit ontvangen bedrag overgeboekt naar 2014.

Reserves

Vanuit de bouwgrondexploitatie is door teruglopende bouwactiviteiten slechts € 20 toegevoegd aan het Kunstfonds.

Op grond van het raadsbesluit tot overheveling van een aantal budgetten is een bedrag van € 45.000 overgeheveld naar 2014 ten behoeve van de frictiekosten Bibliotheek Bovensmilde. Dit is het restant van het voor 2012 beschikbaar gestelde frictiebudget. Na sluiting van de bibliotheek (2013) vindt de afrekening plaats in 2014.

Investeringsen

Recreatie

De werkelijke uitvoeringskosten van het krediet renovatie sanitaire voorzieningen Hoogersmilde viel bijna € 12.000 lager uit. Omdat de helft van de besteding door de provincie werd gesubsidieerd leidde dit tot € 6.000 lagere onttrekking uit de B-reserve.

In 2013 is het project Landschapsprogramma Oranjekanaal West afgesloten (€ 185.000), een project dat in nauw overleg met de inwoners van Hijken, Hooghalen en Oranje tot stand is gebracht. De begeleiding was in handen van Landschapsbeheer Drenthe. We hebben van derden een bedrag van € 93.500 ontvangen.

Het aanbrengen van erfbepanting (fase 2) is afgerond. Er zijn kikkerpoelen aangelegd. Bij Hijken is met inzet van leerlingen van het Drenthe College een pontje gerealiseerd. Het Hijkmeer is opgeschoond en bij Oranje zijn vissteigers aangelegd.

De dorpsommetjes van Hijken, Hooghalen en Oranje zijn afgerond met routepaaltjes, informatiepanelen en brochures.

In 2014 vinden nog enkele kleine werkzaamheden plaats. Dan wordt ook de Europese subsidie definitief afgerekend.

Programma Zorg en Welzijn

Bedragen x € 1.000	Begroting 2013 primitief		Begroting 2013 incl. wijz.		Rekening 2013		Saldo
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	
Deelprogramma:							
Sociale samenhang en leefbaarheid Wmo	2.551	11	2.906	16	2.890	13	2.877
	8.137	550	8.490	650	7.395	794	6.601
Totaal lasten /baten voor bestemming	10.688	561	11.396	666	10.286	807	9.479
Mutaties reserves:							
Sociale samenhang en leefbaarheid Wmo	0	0	80	417	80	387	-307
	0	37	219	461	305	195	110
Resultaat na bestemming	10.688	598	11.695	1.544	10.671	1.388	9.283

Toelichting:

Sociale samenhang en leefbaarheid

Het saldo van baten en lasten laat ten opzichte van de begroting een nadeel zien van afgerond € 17.400, veroorzaakt door het saldo van lagere lasten (€ 15.600) en lagere baten (€ 33.000).

De lagere lasten worden voornamelijk veroorzaakt door lagere onderhoudslasten (€ 16.500). Om schommelingen in de (gemeentelijke) exploitatie te voorkomen wordt het verschil tussen het beschikbare onderhoudsbudget en de werkelijke onderhoudslasten verrekend met de bestemmingsreserve onderhoud gebouwen (zie programma Vrije tijd).

De lagere baten vloeien hoofdzakelijk voort uit de reservemutaties.

Reserves

Ten behoeve van de uitbreiding van het buurthuis Holthe Lieveing Makkum is op begrotingsbasis een onttrekking aan de reserve leefbaarheid begroot van € 30.000 (bate voor de exploitatie). Deze werkzaamheden hebben in 2013 niet plaatsgevonden. Het budget hiervoor is overgeheveld naar 2014 (raadsbesluit 31 oktober 2013). Hierdoor hoeft geen onttrekking plaats te vinden aan de reserve, wat ten opzichte van de begroting een nadeel oplevert in de exploitatie.

Wmo

De verschillen in baten en lasten binnen dit deelprogramma houden voornamelijk verband met de uitvoering van de Wmo, inclusief voormalig Wvg, en de oprichting en instandhouding van het CJG. Zowel de lasten en baten binnen de Wmo – huishoudelijke verzorging als die van het CJG lopen via een reserve.

Wmo- Wvg

In onderstaande tabel staan de lasten in verband met de voormalige Wvg-voorzieningen opgenomen. Uit de tabel blijkt dat de uitgaven voor voormalige Wvg-voorzieningen ruim € 190.000 lager zijn dan geraamd. Ten opzichte van 2012 zijn de uitgaven in 2013 ongeveer gelijk. Het betreft open einde regelingen waarop we als gemeente weinig invloed kunnen uitoefenen. Na de volledige doorvoering van de transformatie en de korting op de budgetten binnen de Wmo is het wellicht beter mogelijk hierin een trend te ontdekken.

Voormalige Wvg-voorzieningen	Rekening 2010	Rekening 2011	Rekening 2012	Begroting 2013	Rekening 2013
Vervoersvoorzieningen	667.828	613.987	513.339	564.666	530.722
Woonvoorzieningen	412.428	357.532	299.494	297.669	303.960
Hulpmiddelen	607.399	624.414	458.760	496.349	408.896
Externe adviezen	28.802	21.605	5.002	99.152	5.718
Terugontvangsten	17.228	12.224	8.717	25.000	8.748
Totaal	1.699.229	1.605.314	1.267.878	1.432.836	1.240.548

Wmo-huishoudelijke verzorging

In onderstaande tabel worden de verschillen in uitgaven en inkomsten Wmo huishoudelijke verzorging ten opzichte van de begroting 2013 en de jaren 2011 en 2012 zichtbaar.

Ten opzichte van de begroting 2013 is er sprake van fors lagere uitgaven aan Wmo huishoudelijke verzorging (€ 377.000), lagere uitgaven aan dure woningaanpassingen (€ 102.000) en hogere inkomsten uit eigen bijdragen ter hoogte van ruim € 160.000 (bij de voorjaarsnota was het budget al verhoogd met € 100.000). Dit levert ten opzichte van de begroting een voordeel op van bijna € 540.000.

Het nadeel voor de exploitatie –het deel van de uitgaven waar geen rijksvergoeding of inkomsten uit eigen bijdragen tegenover staat – slaat hiermee om in een voordeel van afgerond € 40.000.

Bij de perspectiefnota en begroting 2012 heeft de raad besloten om eind 2011 het restant van de Wmo-reserve ten gunste te brengen van de C-reserve en de Wmo-reserve op te heffen. Afgerond is toen € 809.000 ten gunste van de C-reserve gebracht.

Wmo	Rekening 2011	Rekening 2012	begroting 2013	Rekening 2013
Uitgaven:				
Zorg/WMO huishoudelijke verzorging	3.983.462	€ 3.966.228	€ 4.171.260	€ 3.794.190
Overig	378.197	€ 505.430	€ 485.480	€ 384.100
Totaal	4.361.659	4.471.659	4.656.740	4.178.289
Eigen bijdrage:				
Zorg/WMO huishoudelijke verzorging	613.934-	€ 635.234-	€ 625.283-	€ 785.663-
Saldo uitgaven - eigen bijdrage	3.747.725	3.836.425	4.031.456	3.392.626
Algemene uitkering				
overdrachten van het rijk	3.313.110	3.364.454	3.432.571	3.432.571
Totaal	€ 3.313.110	€ 3.364.454	€ 3.432.571	€ 3.432.571
Resultaat	434.615-	471.971-	598.885-	39.945
Reserve Wmo (x 1.000)				
Stand per 1-1	1.244	-		
toevoeging / onttrekking (-)	435-	-		
stand per 31-12	809	-		

Reserves

Binnen dit deelprogramma hebben zich de volgende reservemutaties voorgedaan.

BDU-CJG

De inkomsten en uitgaven voor het preventief jeugdbeleid lopen via de reserve BDU-CJG en voor de exploitatie dus budgettair neutraal. Op begrotingsbasis is rekening gehouden met een onttrekking aan de reserve BDU-CJG van ruim € 36.000. Op rekening basis is er sprake van een dotatie aan de reserve van ruim € 66.000. Voor een groot deel wordt dit veroorzaakt doordat bij het bepalen van de reservemutatie rekening is gehouden met een subsidie voor de jeugdgezondheidszorg (Icare) van € 422.500. In werkelijkheid is dit bijna € 47.000 lager. Daarnaast is er sprake van een iets hogere rijksbijdrage (€ 20.000) en blijven de uitgaven voor het CJG iets achter bij de begroting (€ 36.000). Deze 'financiële ruimte' in de begroting is naar verwachting de komende jaren volledig nodig om invulling te kunnen geven aan de lokale zorgtaken die voortvloeien uit de Jeugdwet.

Daarnaast heeft de gemeenteraad in april 2013 besloten om € 300.000 uit de reserve BDU-CJG beschikbaar te stellen ten behoeve van de transitie Jeugdzorg. Deze middelen zijn onder meer bedoeld voor de uitvoering van de pilot Gebiedsgebonden Team in Smilde en extra beleidscapaciteit

voor de (boven)regionale voorbereiding van de transitie Jeugdzorg. In 2013 is voor deze onderdelen ruim € 70.000 uitgegeven.
Per saldo is € 4.000 aan de reserve BDU-CJG onttrokken.

Stand reserve BDU-CJG (x € 1.000)		
Stand per 1-1		866
Toevoegingen	66	
Onttrekkingen		71
Stand per 31-12		862

Investerings

Bij dit programma zijn in 2013 geen investeringen geweest.

Programma Algemene middelen

Bedragen x € 1.000	Begroting 2013 primitief		Begroting 2013 incl. wijz.		Rekening 2013		Saldo
Deelprogramma:	lasten	batens	lasten	batens	lasten	batens	
Financien	21	39.133	-339	40.117	475	39.826	-39.351
Bedrijfsvoering	2.356	5	2.401	5	2.354	5	2.349
Saldo rekening na bestemming	0	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten /batens voor bestemming	2.378	39.138	2.061	40.122	2.829	39.831	-37.002
Mutaties reserves:							
Financien	844	1.446	1.799	1.908	1.996	1.924	72
Bedrijfsvoering	1.146	895	1.185	1.008	1.195	984	211
Resultaat na bestemming	4.368	41.479	5.046	43.038	6.020	42.739	-36.719

Toelichting:

Financiën

Het saldo van baten en lasten op het deelprogramma Financiën laat ten opzichte van de begroting een nadeel zien van € 1,3 miljoen. Dit nadeel wordt voornamelijk veroorzaakt door de administratieve verwerking van de onderuitputting van kapitaallasten. De onderuitputting van kapitaallasten (€ 1,2 miljoen) wordt op dit deelprogramma begroot, terwijl de uitgaven die hier tegenover staan op een ander deelprogramma worden verantwoord.

Algemene uitkering

De algemene uitkering is onze belangrijkste en grootste inkomstenbron. De ramingen zijn gebaseerd op informatie van het ministerie van BZK en waar mogelijk op eigen prognoses zoals inwonersaantallen, aantallen woonruimten e.d.

De werkelijke uitkering wordt door het ministerie periodiek bijgesteld. Hierover worden gemeenten geïnformeerd door middel van de circulaires, maar ook wanneer bijvoorbeeld definitieve cijfers door het CBS worden gepubliceerd. Dit veroorzaakt jaarlijks afwijkingen ten opzichte van de ramingen. Voor 2013 heeft dit geresulteerd in een nadeel van € 50.000.

Dividenden

Het onderdeel dividenden viel hoger uit dan geraamd (+ € 56.500), met name door een hogere rentevergoeding voor de geldlening aan Enexis (+€ 40.000).

Belastingen

De gemeentelijke belastingen laten een positief saldo zien van € 45.750, veroorzaakt door per saldo lagere inkomsten uit OZB (- € 40.000; saldo waardeontwikkeling en nieuw- en verbouw), een hogere opbrengst toeristenbelasting (+€ 60.000/ meer overnachtingen), iets hogere inkomsten uit forensenbelasting (+ € 1.500) en lagere uitvoeringskosten (-€ 25.000).

Onvoorziene uitgaven

Het bedrag voor onvoorziene uitgaven is oorspronkelijk gebaseerd op het inwonertal en bedroeg € 113.560. In verband met de bezuinigingen is het bedrag verlaagd tot € 88.560 (2011) en daarna tot € 50.000 (2013). In 2013 is het budget gebruikt voor herstelwerkzaamheden aan het doelgroepenbad van zwembad 'De Peppel' in Beilen (€ 45.000; raadsbesluit 4 juli 2013). Het restantbudget van € 5.000 komt ten gunste van het rekeningresultaat.

Reserves

Per saldo is er een nadeel van € 180.000. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een hogere dotatie van rentebaten aan verschillende reserves. De omvang van de reserves, de basis voor de berekening van de rentetoevoeging, is hoger dan waarmee rekening is gehouden bij de begroting.

In 2013 is de bestemmingsreserve egalisatie verfijningsuitkering riolering teruggebracht naar het benodigde minimum. Het bedrag dat hierdoor incidenteel vrijkwam (€ 1.034.000) is ingezet voor verlaging van de boekwaarde van investeringen in de riolering. Hierdoor ontstaan lagere rentelasten die een voordelig effect sorteren op de totale lasten binnen de riolering en daarmee voor de hoogte van de rioolheffing.

Bedrijfsvoering

Het saldo van baten en lasten op het deelprogramma bedrijfsvoering laat ten opzichte van de begroting een voordeel zien van € 12.500, veroorzaakt door het saldo van lagere lasten (€ 36.000) en lagere baten (€ 23.500)

De lagere baten worden geheel veroorzaakt door een lagere onttrekking aan de reserve ten behoeve van de vervangingsinvesteringen. De vervangingsinvesteringen worden toegelicht in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

De lagere lasten worden veroorzaakt door het saldo van een groot aantal kleinere over- en onderschrijdingen. Opvallend zijn de lagere uitgaven aan proceskosten (€ 75.000), als gevolg van de geïnde dwangsommen die aan Noblesse zijn opgelegd; lagere bestuurskosten (€ 23.000), onder andere door lagere kosten door het gebruik van WIFI; het vrijvallen van eenmalige middelen voor organisatieontwikkeling (€ 50.000) en lagere verzekeringslasten (€ 30.000).

Hier tegenover staan hogere uitgaven voor pensioenvoorzieningen (€ 150.000) en hogere salarislasten voor raad en college (€ 34.000).

Reserves

De verschillen worden veroorzaakt door verschillen in de begrote en de geraamde onttrekkingen aan de reserve vervangingsinvesteringen. De toevoeging aan deze reserve vindt plaats op basis van een geïndexeerd budget dat verhoogd wordt met nieuwe vervangingen. De onttrekkingen aan deze reserve vindt plaats op basis van de werkelijke kapitaallasten.

Investeringen

Bedrijfsvoering

De investeringen (kredieten) hebben betrekking op het ondersteunen en versterken van de bedrijfsvoering. Het gaat hierbij om vervangingsinvesteringen op het gebied van automatisering, voorzieningen gemeentehuis, voertuigen openbare werken en brandweer.

Voor 2013 betrof het de volgende grote vervangingsinvesteringen:

Automatisering	-	vervanging pc's en laptops € 55.000 ;
	-	hardware/rekencentrum € 42.000;
	-	netwerk/infrastructuur € 37.000;
	-	software pakketten € 68.000;
Gemeentehuis	-	zonnepanelen € 138.000;
Openbare werken	-	klepelmaaier € 18.000;
	-	twee strooiers en een sneeuwploeg € 65.000;
Brandweer:	-	spreider/schaar/ram en aggregaat € 37.000;
	-	warmtebeeldcamera 3 stuks € 23.000.

Alle bovenstaande onderdelen lopen via het vervangingsinvesteringsprogramma.

Hiernaast zijn de kredieten van nog niet afgeronde vervangingen of nog niet opgestarte vervangingen overgeheveld naar 2014. Het gaat om circa € 368.000.

Dit is exclusief de brandweer. Deze gaat als onderdeel van de Hulpverleningsdienst Drenthe vanaf 2014 zelfstandig verder. De vervangingen vinden niet meer via de gemeente plaats.

Single information en single audit

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2013 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa				
			I N D I C A T O R E N				
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2014 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
		Gemeenten	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04	
I&M	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05
			1 201201487-00340958/67001	€ 117.510	€ 470.039	€ 2.913	€ 11.653
			2 26/6.9/2008007521/1	€ 65.898	€ 251.395		
			3 201300615-00386644/68094	€ 0	€ 0		
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee
				Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10
			1 201201487-00340958/67001	€ 114.596	€ 458.385	Betreft BDU-subsidie 2013, daarom nog geen mogelijkheid om op sisa-bijlage 2012 al overige bestedingen te verantwoorden.	Nee
			2 26/6.9/2008007521/1	€ 125.000	€ 428.701		Ja
SZW	G1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_gemeente 2013 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of er in (jaar T) geen, enkele of alle inwoners werkzaam waren bij een Openbaar lichaam n.v.v. de Wsw.	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners van uw gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (jaar T)	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T), uitgedrukt in arbeidsjaren	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee		
			Aard controle R Indicatornummer: G1 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G1 / 02	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1 / 03		
			2,00	0,00	Nee		
SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2012 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G1C-1) na controle door de gemeente.	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners per gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (T-1); inclusief deel openbaar lichaam	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam	Het totaal aantal gerealiseerde begeleide werkenplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1A / 01	Aard controle R Indicatornummer: G1A / 02	Aard controle R Indicatornummer: G1A / 03	Aard controle R Indicatornummer: G1A / 04	Aard controle R Indicatornummer: G1A / 05
1	1731 (Midden-Drenthe)			266,00	29,30	211,56	44,61

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_gemeente 2013 Alle gemeenten verantwoordt hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente 1.1 Wet werk en bijstand (WWB) Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 01	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente 1.1 Wet werk en bijstand (WWB) Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 02	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 03	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 04	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 05	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 06
			€ 5.300.482	€ 99.454	€ 343.528	€ 0	€ 71.540	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 07	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 08	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente 1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 09	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Zie de toelichting in de inwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze. Aard controle n.v.t. Indicatorenummer: G2 / 10		
			€ 1.194	€ 0	€ 0	Ja		
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2013 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoordt hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) Aard controle R Indicatorenummer: G3 / 01	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) Aard controle R Indicatorenummer: G3 / 02	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatorenummer: G3 / 03	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatorenummer: G3 / 04	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) Aard controle R Indicatorenummer: G3 / 05	Besteding (jaar T) Bob Aard controle R Indicatorenummer: G3 / 06
			€ 81.317	€ 114.000	€ 57.625	€ 800	€ 0	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatorenummer: G3 / 07	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 Aard controle R Indicatorenummer: G3 / 08	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Zie de toelichting in de inwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze. Aard controle n.v.t. Indicatorenummer: G3 / 09			
			€ 0	€ 44.802	Ja			
SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB)_gemeente 2013 Wet participatiebudget (WPB) Alle gemeenten verantwoordt hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Het aantal in (jaar T) bij een ROC ingekochte contacturen Let op: Dit is de enige gelegenheid om verantwoording af te leggen over deze taakuitvoering Let op: Deze verantwoording kan niet door een gemeenschappelijke regeling worden uitgevoerd, ongeacht de keuze van de gemeente bij indicator G5/02 Aard controle D1 Indicatorenummer: G5 / 01					
			1545					
			Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee De zelfstandige uitvoering betreft de indicatoren G5/03 tot en met G5/07 Zie de toelichting in de inwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze Aard controle n.v.t. Indicatorenummer: G5 / 02	Besteding (jaar T) participatiebudget Aard controle R Indicatorenummer: G5 / 03	Waarvan besteding (jaar T) van educatie bij roc's Aard controle R Indicatorenummer: G5 / 04	Baten (jaar T) (niet-Rijk) participatiebudget Aard controle R Indicatorenummer: G5 / 05	Waarvan baten (jaar T) van educatie bij roc's Aard controle R Indicatorenummer: G5 / 06	Besteding (jaar T) Regelluw Dit onderdeel is uitsluitend van toepassing op gemeenten die in (jaar T-1) duurzame plaatsingen van inactieven naar werk hebben gerealiseerd en verantwoord aan het Rijk Aard controle R Indicatorenummer: G5 / 07
			Ja	€ 1.161.706	€ 246.833	€ 0	€ 0	

Accountantsverklaring